

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

SERDA BÜYÜKKOYUNCU

ANTİK YUNAN MİTOLOJİSİ

TANRILARIN AŞK HAYATI

ALFA

SERDA
BÜYÜKKOYUNCU

ANTİK YUNAN MİTOLOJİSİ

TANRILARIN AŞK HAYATI

ALFA

4333 | ALFA | MİTOLOJİ | 29

ANTİK YUNAN MİTOLOJİSİ
TANRILARIN AŞK HAYATI

Antik Yunan Mitolojisi: Tanrıların Aşk Hayatı

© 2022, ALFA Basım Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Kitabın tüm yayın hakları Alfa Basım Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında hiçbir yöntemle çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak
Genel Müdür Vedat Bayrak
Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu
Editör Safet Emre Tonguç
Kapak ve Sayfa Tasarımı Yavuz Karakaş

ISBN 978-625-449-610-3

1. Basım: Mayıs 2022

Baskı ve Cilt
Melisa Matbaacılık
Çiftelhavuzlar Yolu, Acar Sanayi Sitesi, No: 8, Bayrampaşa-İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29
Sertifika no: 45099

Alfa Basım Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Alemdar Mahallesi, Ticarethane Sokak No: 15 34110 Cağaloğlu İstanbul
Tel: (0212) 511 53 03 Faks: (0212) 519 33 00
www.alfakitap.com - info@alfakitap.com
Sertifika no: 43949

SERDA BÜYÜKKOYUNCU

ANTİK YUNAN MİTOLOJİSİ

TANRILARIN AŞK HAYATI

ALFA

*Hayatımdaki en güçlü kadın anneme,
Hayatımdaki en büyük kahraman babama...*

ΣDİTÖRΔΣN

 rtaya çıkışına bizzat şahitlik ettiğim bu kitabı elimde tutarken en az dostum Serda kadar gururlu ve mutluyum. Mesleğim gereği çok hikaye anlattım ama şimdi anlatacağım belki de benim için en özellerinden biri.

Serda tanıdığım en kültürlü, bilgili, esprili ve hoş sohbet insanlardan biridir. Çok yönlü kişiliği ile “10 parmağında 10 marifet” tarzı bir kişi. Bilgiyi hem kullanır hem de paylaşır ama kendini parlatmayı çok sevmez. Yaşamındaki çok yönlülük yurt içi ve yurt dışında farklı üniversitelerde aldığı eğitime de yansımış. Devamında ise önemli firmalarda yöneticilik görevleri, 1995’ten beri işlettiği bir anaokulu ve prestijli firmalara sunduğu giyilebilir teknoloji danışmanlığı var. En az Yunan mitolojisi kadar yoğun değil mi? Ama asıl hikaye yollarımızın kesişmesiyle başlıyor.

Serda ile tanışıklığımız çok daha eskilere gidiyor ama profesyonel olarak bir araya gelmemiz, benim için de çok özel bir proje olan, Türkiye'nin ilk online sesli yürüyüş uygulaması Piri ile oldu. Keyifle başlayan projede önceliği İstanbul'a verdik. İşin bu kısmı kolaydı. Daha sonra bana yurt dışı için teklif geldi ama mevcut tempomla bunu tek başına yapmam mümkün değildi. İstanbul'da her binayı tek tek anlatabilirim size lakin söz konusu Londra veya Paris olunca iş değişir! 1987'den beri sürdürdüğüm profesyonel rehberlik hayatımda bu şehirlere defalarca tur düzenledim ama adım adım her yerin bütün detaylarını ve tarihlerini anlatmam çok zordu. Projeyi reddetme noktasındayken Serda ile konuştum. Bu teklifi kabul etmem için beni yüreklendirdi. Hummalı bir çalışma ile Piri uygulamasının yurt dışı şehirlerinin metinlerini beraber yazdık. Piri o kadar başarılı bir proje

oldu ki ciddi bir melek yatırımcı desteği aldı ve bir milyondan fazla kişi tarafından kullanılmaya başlandı. Birlikte yaptığımız ilk proje olduğu için hala en gurur duyduğumuz işlerden bir tanesidir.

Deneyimlerimiz ve kelimelerimizle güzel bir ortaklık oluşunca 2017 yılında "Ayrıcalıklı Rotalar" ile televizyon maceramız başladı. Yayınlandığı günden beri, "En İyi TV Programı" başta olmak üzere 10'dan fazla ödüle layık görüldü. Kameranın önünde sadece beni görseniz de işin mutfağında araştırmacı ruhuyla Serda'nın büyük payı var.

Bu başarılar ve benzer hedeflerimiz, bize yollarımızın ortak olduğunu anlattı. Birlikte üretmeye devam ettik. Turlar düzenlediğimiz ve farklı mecralara içerikler ürettiğimiz Best Men Production işte böyle doğdu. Adındaki "en iyi" tabiri aslında sadece isimlerimizin baş harflerinden yaptığımız bir kelime oyunuyken

dostlukta ve ortaklıkta "en iyi" olduğumuzu tanımlayan bir kelime oldu.

Dijital dünyanın yeni sahne olduğuna inandığım için sosyal medyada ve youtube'da aktif olarak içerik üretmeye önem veriyorum. Fakat Serda olanca bilgi birikimi ve teknoloji hakimiyetine rağmen bu konuda oldukça çekimserdi. Bu sefer cesaretlendirme sırası bana geldi. @serdabuyukkoyuncu hesabı kısa zamanda instagram'daki en faydalı içerikleri üreten adreslerden biri oldu. Aslında instagram onu yazmaya teşvik etmek için sadece bir başlangıçtı. Modern dünyaya uyum sağlasam da içimdeki romantik hep kitaplardan yana olduğundan şimdiye kadar 30 civarında kitap yazdım. Instagram hesabında takipçileri ile eğlenceli ve eğitici bilgileri paylaşan, 75 farklı konuda seminer veren birinin kelimelerini ölümsüzleştirme gerektiğini düşündüm ve bu sefer de bu kitap için "Haydi!" dedim. İyi ki de demişim çünkü bir kere başlayınca onun

kelimeleri taşıtı ve bir seri kitap projesi ortaya çıktı. Ben de kitabın gönüllü editörü oldum.

Elinizde tuttuğunuz kitap, işte bu serinin başlangıcı. Bu sayfalarda mitolojinin karışık dünyasında bir yol haritası bulacaksınız. Önce güzel bir girişle sizi bu dünyaya davet ediyor Serda, sonra tadımlık dünya mitolojilerinden bilgiler sunuyor. Ana yemekte ise, dünya tarihinde bugün bile izleri görünen olaylara sahne olan, en dedikodusu bol, en enigma dolu, en komplocu, en renkli tanrılarıyla Yunan mitolojisi bulunuyor. Şimdi bu kitabın tadına varmak için önce kendinize bir keyif anı yaratın ve antik çağlardan günümüze kadar evrene dair bir insanın sorgulayabileceği her şeyi, tanrıların gözünden izlemeye hazır olun!

SAFFET EMRE TONGUÇ

ÖN SÖZ

YA DA "ÖNCE BİR ANLAŞALIM" ...

Merhaba, elinizde tuttuğunuz bu kitabı elinizden bırakamamanızı umuyorum. Karışık bir konu olsa da keyifli bir dille anlatmaya çalıştım. Hem de tesadüfe bakın ki kitabın son sayfalarını Yunan Adaları gezim sırasında bitirdim. Bu sayfayı da Mykonos'tan İstanbul'a dönmeden hemen önce yazıyorum.

Sıkıcı bir giriş yapmak gibi bir amacım yok. Hele de sizi sıkmak hiç istemediğim bir şey. Neşeli, eğlenceli, keyifli saatler geçireceksiniz.

Mitoloji çok enteresan bir konu. Ne zaman var ne mekân. Aynı tanrı, gün gelip karısının on nesil önceki anneannesiyle beraber olabiliyor. Ya da bir tanrıçayı yüzyıllar sonra kendi çocuğuyla beraberken görebiliyorsunuz.

Bazen de dev bir bedende ya da küçük bir fare, böcek, yılan, boğa gibi bir hayvan bedeninde görebiliyorsunuz.

Kendilerine insan yaratıp o insanları bir nefesle yok edebiliyorlar.

O halde ne yapıyorsunuz, günün en keyifli saatlerini geçirmek için en rahat koltuğa yerleşip zamansız, mekânsız, ilişkileri birbirine çok da bağlamaya çalışmadan bir masal dinler gibi kitabı okumaya başlıyorsunuz.

Hazır mısınız? Haydi o zaman çevirin ilk sayfayı.

İÇİNDEKİLER

Nereden Çıkmış Bu Mitoloji?	17
Her Uygarlığın Mitolojisi Kendine	21
Tadımlık: İskandinav Mitolojisi	24
Tadımlık: Hint Mitolojisi	30
Tadımlık: Mısır Mitolojisi	36
Peki Nedir Mitoloji?	42
Gelelim Yunan Mitolojisine	44
Tanrıların Soyu Sopu, Soyağacı	46

TANRILARI, TANRIÇALARI, TİTANLARI VE TİTANİSLERİ TAKDİMİMDİR 49

KHAOS	52
GAIA	56
EREBUS	58
NÝKS	58
EROS	60
TARTARUS	67

GAIA'nın Özel Münasebetleri	68
Titan KOİOS: Akıl Titanı	72
Ölümlülük, Yara ve Yaşam Süresi Titanı İAPETOS ve Çocukları: MENOTIOS, ATLAS, ΣΠΙΣΤHEUS ve PROMETHEUS	73
Titan İAPETOS'un Oğlu PROMETHEUS İnsan Nasıl Yaratıldı?	74
Titan İAPETOS'un Oğlu ATLAS Ne Çektin Be Oğlum Sen	80
Gizem ve Kehanet Titanisi PHOEBE ve Kızları ASTERIA ile LETO	83
Titanis PHOEBE'nin Torunu APOLLON	84
Titanis PHOEBE Diğer Torunu ARTEMIS	92
OKEANOS	98
Yeraltı Suları Titanisi TETHYS	101
GAIA'nın İntikamı ... KRONOS Katil	105
Tanrıça AFRODİT	106
AFRODİT ile Tanrı HEPHAISTOS'un Evliliği	109
AFRODİT ve ARES Aşkı	112
AFRODİT ve Ölümlü ADONIS Aşkı	116
AFRODİT ve HERMES	122
Cinsel Bereket, Annelik ve Dağlık Bölgeler Titanisi RHEA ve Zaman Titanı KRONOS	126

Titan KRONOS Tahta Geçiyor	129
KRONOS ve RHEA 'nın Yutulan Çocukları	130
Titan KRONOS 'un Yuttuğu Kızı; Aile, Ocak Ateşi ve Sonsuz Ateş Tanrıçası HESTIA	133
Titan KRONOS 'un Yuttuğu Diğer Kızı; Bereketin, Mevsimlerin ve Anne Sevgisinin Tanrıçası DĖMETĖR	137
DĖMETĖR ve Kızı PĖRSĖPHONĖ	140
Titan KRONOS 'un Oğlu HĖDES	146
Titan KRONOS 'un Yuttuğu Son Kızı; Tanrıçaların Kraliçesi HĖRA	149
Yutulan Oğul; Denizler ve Depremler Tanrısı POSSĖDON	154
Babasının Yuttuğu Kardeşlerini Kurtaran Kahraman... Tanrılar Tanrısı ZĖSUS ve Titanomakhia Savaşı	160
ZĖSUS ve MĖTIS ile Kızları ATHENA	169
ZĖSUS ve THĖMIS ile Çocukları Horalar ve Moiralar	177
ZĖSUS ve ΣURYNOMĖ ile Çocukları ASPOS ve KHARITĖLER	178
ZĖSUS ve Titanis MNĖMOSYNĖ ile Çocukları Müzler	179
ZĖSUS ve IO	184
ZĖSUS ve ΣYROPA	187
ZĖSUS 'un Diğer Aşklarından Bir Demet	192

KAHRAMANLAR - ΣFSA NELER 195

Ennn Kahraman Kahraman: HĖRAKĖLĖS	196
HĖRAKĖLĖS 'in 1. Görevi: Nemea Aslanı'nın Postu	205
HĖRAKĖLĖS 'in 2. Görevi: Lerne Hydrası'nın Öldürülmesi	207
HĖRAKĖLĖS 'in 3. Görevi: Tunç Ayaklı ve Altın Boynuzlu Kutsal Keryneia Geyiği'nin Yakalanması	208

HĖRAKĖLĖS 'in 4. Görevi: Erymanthos Dağı'nın Yaban Domuzunun Getirilmesi	210
HĖRAKĖLĖS 'in 5. Görevi: Kral Augeias'ın Ahırlarının Temizlenmesi	212
HĖRAKĖLĖS 'in 6. Görevi: Stympthalos Gölü Kuşlarının Yok Edilmesi	215
HĖRAKĖLĖS 'in 7. Görevi: Girit Boğası'nın Getirilmesi	217
HĖRAKĖLĖS 'in 8. Görevi: Diomedes'in Atlarının Getirilmesi	219
HĖRAKĖLĖS 'in 9. Görevi: Amazon Kraliçesi Hippolyte'nin Kemerinin Getirilmesi	222
HĖRAKĖLĖS 'in 10. Görevi: Geryoneus'un Sığırları	224
HĖRAKĖLĖS 'in 11. Görevi: Hesperidlerin Bahçesinden Altın Elmaların Getirilmesi	229
HĖRAKĖLĖS 'in 12. Görevi: Kerberos'un Getirilmesi	234
HĖRAKĖLĖS 'in Görevleri Bitti: Peki Sonra Ne Oldu?	236
THĖSĖSUS : Bu da Az Kahraman Değil Ama!	238
Güzellik Başa Bela: MĖDUSA ve PĖRSĖSUS	251
SĖSYPHOS , BELLĖROPHONTĖS , PĖGASUS ve CHIMĖRA	264
Şarabın Bile Tanrısı Var: DĖONYĖSOS	272
Şu Büyük Aşklar Neden Hep Hüzünle Bitiyor? HĖRO ile LEANDROS	276
Üç Kuş Efsanesi	280

TROYA SAVAŞI 285

Anlı Şanlı Troya Savaşı	286
Kim Kimdir?	342
Dizin	344
Kaynaklar	351

Giulio Romano, Devlerin Odası tavan freskleri, Tè Palace, Mantua, İtalya

NEREDEN ÇIKMIŞ BU MİTÖLOJİ?

“Hiç de sevmem ders anlatır gibi konuya girmeyi. Ama kısacık birkaç cümle etmeme izin verin ki, kitaba havalı bir giriş yapmış olayım.”

Sefendim, nedir mitoloji? Eğer “Bu sorunun cevabını internette ararım ben” dersiniz yanlış yaparsınız. Ben sizin yerinizde olsam okumaya devam ederdim. Niye mi? E, okuyunca göreceksiniz, anlatıyorum işte.

Bazıları yaşadıkten sonra unutulmuş gerçek olaylar diyor mitolojiye. Eğer böyle bir şey olsaydı, yanmıştık. Kimin eli kimin cebinde, kimin kiminle nerede ne yaptığı belli değil. Büyük büyük büyük atalarımız eğer bu yazacaklarını yaşadıkda yani! Kim kimin annesi, kim kimin babası orası çok karışık. Hepimizin soyağacağı birbirine girer vallahi.

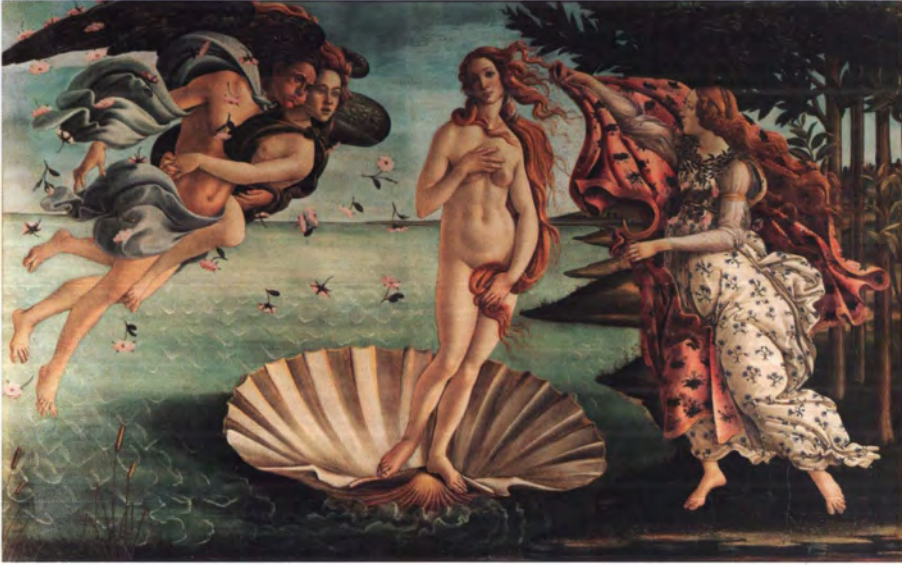
Bazıları da bilinçaltı, hayal gücü falan diyor. Eğer öyleyse ben mitolojiyi yazarların çocukluğuna inilmesi gerektiğini düşünüyorum! Bu noktada

da Freud'u rahmetle anıyor ve konuyu kendisine havale ediyorum. İrdelesin bakalım mitoloji yazarlarının çocukluğunu.

Öteki bazıları ise toplumu disipline etmek, bilinmeyenleri bilinir yapmak, çözülemeyen doğa olaylarına bir kılıf bulmak, içine de bolca siyaset ve politika katmak için mitoloji var diyor, ki ben böyle diyenlerden biriyim.

Çoğu kez efsane nereye kadar gider, tarih nerede başlar nerede biter, bilinmez. Aynı olaylar pek çok tarihçi tarafından ayrı ayrı anlatılır. Hele de mitoloji ile tarih birbirine karışmışsa, seyreyleyin cümbüşü.

Kimi zaman bir istiridyenin kabağında, kimi zaman elinde çatalıyla suların içinde, kimi zaman gökyüzünde gördük mitolojik öykü kahramanlarını...

Sandro Botticelli, *Venus'ün Doğuşu*

1000 YILLIK KARANLIK ÇAĞDA KARANLIKTA KALAN TANRILAR

Yeri gelmişken bir saptama yapmalı. Roma İmparatorluğu'nun yıkılışıyla birlikte Hristiyanlık dini şahlanan, güvenilir liman olmuş Avrupa'da. Hristiyan kilisesi, Antik Yunan ve Roma'yı kâfir ilan etmiş kendilerince haklı olarak. Düşünsenize onlar "Tek Tanrı" diyor, "İsa" diyor, "Kutsal Ruh" diyor, Antik Çağ ise bir sürü tanrıdan ve Hristiyanlık için günah olan eylemlerden söz ediyor. Elbette kâfir diyorlar böyle düşünenlere. Hatta hızlarını alamayıp Antik Yunan'a, Antik Roma'ya ilgi duyanlara da kâfir diyorlar.

O sebeple ne resimde ne müzikte ne de heykelde mazinin esamesi geçmiyor Orta Çağ boyunca. Ta ki Rönesans'a dek. Rönesans'ta din kemerleri gevşetince bin yıldır sadece kilise için, Hristiyanlık için sanat yapanlar hiç el değmemiş Yunan ve Roma mitolojisini kendilerine ilham alıyorlar. Gelsin tanrılar, gitsin tanrıçalar, periler, yarı insan yarı hayvanlar ve onların hikâyeleri.. O yüzden de biz Antik Roma'dan sonra ilk kez Rönesans'ta görüyoruz mitolojiyi. Müzikte, tiyatrodan, resimde, heykelde, mimarlıkta... Kısacası, sanatın ve zevkin dahil olduğu her konuda.

"Bazen efsanelerde, bazen masallarda, gecenin karanlığında yakılan bir ateşin yanı başında dinledik mitolojik öyküleri. Sadece dinlemedik, bir de gördük. Resimde gördük, heykelde gördük, muhteşem mimarilerde gördük. Ama ne zaman gördük?"

Afrodit Heykeli - Santorini, Yunanistan

Tanrılar, destanlar, efsaneler, masallar... HËR UYGARLIĞIN MİTÖLÖJİSİ KENDİNE

iyi de kim bu evreni yaratanlar? Nereden çıkmışlar? Her yerde aynı tanrılar mı varmış? Her yerde aynı öyküler mi anlatılmış?

Tabii ki "hayır". Bunun Avrupa'sı var, Mısır'ı var, Çin'i var, Hint'i var, uygarlıklar beşiğı Anadolu'su var. Onlar ileride bu serinin diğer kitaplarının konusu olacak umarım. Oraya da geleceğiz.

Her ulusun, her milletin tarihinde kendi kahramanlıkları, efsanevi hikâyeleri, destanları, tanrıları, dinleri, masalları var. Allah aşkına söyleyin, hangimiz bunların bazılarını dinlemedik aile büyüklerimizden? Ya da çocuk masallarında anlatılanların çoğunu bu efsanelerde duymadık mı, okumadık mı? Türk filmlerinin en masum yıllarının konularında yok muydu anlatılanlara benzer şeyler.

Anubis

Yaa işte böyle, siz o yataкта mışıl mışıl uyuyun da onlar da kafa dinlesin diye size anlatılanların mitoloji olduğunu

Kamakura
Büyük Buda

nereden bilecektiniz. Siz masum masum parmağınızı emip, yarına hangi vazoyu kırsam, ablamın o süslü defterine bir çizik de ben atsam diye planlar yaparken bilinçaltınıza mitoloji enjekte ediliyordu, n'aber!

Şimdi ben size Antik Yunan mitolojisini anlatmadan önce diğer mitolojilerin de nasıl bir şeyler olduğundan ve birbirleriyle ilişkilerinden bahsedeceğim, ama tadımlık.

Ondan sonra "Vur patlasın, çal oynasın, eğlence başlasın!" durumları olacak. Siz hele şu tadımlık bilgileri okuyun önce. Sonrasını zaten nefessiz okuyacaksınız.

Nereden mi biliyorum? E, çünkü ben nefessiz yazdım, yazarken kıkırdadım, yazdıklarımı her okuduğumda çok eğlendim. Eminim sizin için de öyle olacaktır.

Mårten Eskil Winge, Thor'un Devlere Karşı Savaşı

TADIMLIK: İSKANDINAV MITOLOJISI

İskandinav mitolojisi ile bir başlangıç yapalım mı, ne dersiniz? En yaygın, en bilinen, en çok filmlere, dizilere, kitaplara, çizgi romanlara konu olan mitolojilerdir kendileri. Bunlar sayesinde kendi devlet büyüklerinin isimlerini bilmeyenlere bile sorun Tanrı **Odin**'i, Tanrı **Thor**'u. Çatır çatır anlatırlar emin olun.

Gerçi Vikingler de üzerlerine düşeni yapmışlar kendi mitolojilerinin reklamını yapmak için. O küçük gemileriyle saldırdıkları, talan ettikleri her toprağa

ekmişler mitoloji tohumlarını. Viking filmleri ise bize az çok öğretmiş kendi mitolojilerini.

Haydi başlayalım. Efendim İskandinavlara göre yaratılış efsaneleri şöyle: Başlangıçta sadece **yokluk** varmış. Sonsuz bir boşluk. Bu boşlukta var olan tek şey **Ginnungagap**'mış, yani **"Büyük boşluk"**. Sonsuzluğa dek uzanan rengi ve görüntüsü olmayan bir boşluk. Korkutucu bir şey yani. Bilinmeyen hâlâ en büyük korkumuz değil mi?

Nicolai Abildgaard, Audhumbla

Sonra zamanın kıvrımlarında sıcak ve soğuk belirmiş ilk duygular olarak. Kıvrım derken, onlara göre zaman düz bir çizgi değil; uyurken zaman farklı, savaşırken farklı. Bazen bir saniye bir gün, bazen de bir gün bir saniye hissedilmez mi? Çocuğunu sınav kapısında bekleyen bir anneye sorun bunu, bir de en sevdiği filmi izleyen seyirciye. Birinde zaman geçmek bilmeyecek, diğerinde aynı zaman su gibi akıp gidecek. O yüzden kıvrımlı yani zaman.

Ve sıcak ile soğuk belirince bu her şeyin başlangıcı olmuş... Sıcak ve soğuk iki nehir olup birlikte **Ginnungagap**'a dökülmeye başlamışlar. Kuzeydeki ırmaktan soğuk su akıyormuş. İsmi **"Niflheim"**miş. Güneydeki ırmağın suları sıcakmış, onun da adı **"Muspelheim"**miş. **Niflheim** ve **Muspelheim** kendi kendilerine oluşan ilk dünyalarmış.

Soğuk ve sıcak nehirler **Ginnungagap**'a dökülmeden önce birleşip büyük patlamalar oluşturuyorlarmış. Bu patlamalar evrenin ilk canlısının doğumuna neden olmuş. Bir dev... Adı **Ymir**'miş bu devin.. Biraz asabi, biraz kıt zekâlıymış.

Ginnungagap'ın sonsuz boşluğunda kendine yiyecek arayıp duruyormuş bu dev. Ve sonunda sütünden beslenebileceği **Audhumbla** adında dev bir ineğe rastlamış.

Ve karnını ineğin sütüyle doyurmaya başlamış. Pekiii, inek ne yapsın? O ne

yiyip ne içsin? Açlık bu, başka şeye benzemez ki. Bakmış yiyecek hiçbir şey yok, **Ginnungagap**'ın kayalarını yalamaya başlamış. Hiç değilse tuzundan istifade ediyormuş.

Yalaya yalaya olağanüstü bir şey olmuş, kayalara şekil vermeye başlamış bizim ineğin dili.

Ve bir inek dilinin yaptıklarına bakın ki o kayalardan biri ilk tanrı olmuş, nasıl yaladıysa artık!

Adı **Buri**'ymiş bu ilk tanrının. Sonra **Ymir** ve **Buri** yalnız kalmamak için kendilerine eşler yaratmışlar, tabii sonra da çocuklar.

Bu sayede **Ginnungagap** tanrıların ve devlerin ikametgâhı haline gelmiş. Ailecek yaşıyorlarmış orada.

"Ateş ile barut yan yana durmaz" derler. **Buri**'nin çocukları ile **Ymir**'in çocuklarının arasında da olmuş bir şeyler! İki ırk derinlemesine kaynaşmış birbirleriyle.

Bu birleşimden üç büyük Tann doğmuş:

Odin, Vili ve Ve.

Bunların içinde **Odin** o zamana kadar doğan en güçlü canlıymış.

Bunu gören tüm tanrılar **Odin**'e saygı ve sadakat göstermeye başlamışlar. Sonra da onu geleceğin, geçmişin ve insanların babası olarak görmüşler.

Peki insanlık nasıl oluşmuş? **Odin** ve kardeşleri **Vili** ve **Ve**, ilk varlık **Ymir**'i öldürünce...

Ymir'in vücudu dünyanın topraklarına, vücudundaki kan kaynayan lavlara, su ise denizlere dönüşmüş. Ve bakın sonra ne olmuş? Büyük bir sürpriz doğmuş. Bu cinayet sayesinde **Dünya** oluşmuş.

Sonrasında neler mi olmuş? Şimdilik bu kadar bilgi yeter. Çok heyecanlıdır İskandinav mitolojisi. Daha fazla bilgiyi serinin ikinci kitabında bulacaksınız.

Ama kıyamadım merakta bırakmaya. Bir tablo yaptım sonraki sayfada, biraz

Lorenz Frølich, **Odin ve Erkek Kardeşleri Dünyayı Yaratıyor**

daha inceleyebilirsiniz diye. Oldu olacak küçük bir de ipucu vereyim. İskandinav mitolojisinde tanrılar iki kabileye bölünür. **Aesir** kaos ve savaşla, **Vanir** ise doğa ve doğurganlık ile ilişkilidir.

Odin

Bilgelik, Şiir ve Savaş Tanrısı. İskandinav mitolojisinin en büyük tanrısı.

Thor

Yıldırım, Gökyüzü ve Tarım Tanrısı. Sadık ve onurlu bir savaşçı. Tanrıların kralı **Odin**'in ve **Odin**'in eşi **Jord**'un yani **Dünya**'nın oğlu.

Loki

Kötülük, Düzenbazlık ve Hile Tanrısı. Babası bir buz devi. **Aesir** yani kaos ve savaş tanrıları ve buz devlerinin yaptığı savaşta tanrılara yardım etmiş. **Odin** ve **Loki** kan kardeş. Yani arkası güçlü **Loki**'nin. **Loki**'nin üç çok tuhaf çocuğu var. Biri **Midgard** yılanı, diğeri zamanı gelince **Odin**'i öldürecek olan kurt **Fenrir**, üçüncüsü de **Ölümler Ülkesi**'nin Kraliçesi.

Frigg

Odin'in karısı, en güzel tanrıça. İngilizcedeki cuma gününün ismi (**friday**) onun isminden geliyor.

Jord

Dünya ya da toprak tanrıçası **Odin**'in diğer eşi.

Heimdall

Tanrılar alemi **Asgard**'in koruyucusu. **Asgard** ile insanlar alemi **Midgard** arasındaki gökkuşağı köprüsünün bekçisi.

Baldur

Odin ve **Frigg**'in oğlu, tanrıların en yakışıklısı, iyi huylu bir tanrı. Tüm tanrı ve tanrıçalar çok seviyor onu.

Hodr

Karanlık ve Kış Tanrısı, bir diğer adı "Kör Tanrı" **Odin**'in oğlu. Kötülük, düzenbazlık ve hile tanrısı **Loki**, **Hodr**'ı kandırarak öldürmüştü. Ama neyse ki sonra tekrar doğmuş.

Tyr

Zafer ve Adalet Tanrısı. **Tue** de diyorlar. İngilizcede **Tyr**'ün kutsal günü olan **Salı** gününe **Tuesday** yani **Tue**'nun günü deniyor.

Hermod

Odin'in oğlu. Tanrıların elçisi ve tüm tanrıların en hızlısı.

Vali

Odin'in en küçük oğlu. Çok usta bir okçu.

Vidar

Odin'in oğlu. **Thor**'dan sonraki en güçlü tanrı. Oldukça da sakın biri, ayakkabıcılıkla uğraşıyor.

Bragi

Şiir ve Müzik Tanrısı. O da **Odin**'in oğullarından biri.

İdunn

Ebedi Gençlik Tanrıçası. Şiir Tanrısı **Bragi**'nin eşi. Bir görevi de tanrıların ölümsüzlüklerini muhafaza etmelerini sağlamak.

Hel

Ölümler diyarı Helheim'in yöneticisi.

Freyja

Bereket Tanrıçası.

TADIMLIK: HİNT MİTÖLOJİSİ

“Farklı geleneklerden, felsefelerden,
sınıflardan gelen öykülerle
bezemişler Hint mitolojisini.”

Kaynağı, kutsal metinleri olan “Veda”lar. Veda’larla ilgili şimdilik bir küçük açıklama koyuyorum yan taraftaki siyah kutuya. Okuyacaklarınızla kafanız karışacak diye düşünmeyin. Bu bir ön bilgi sadece. Diğer kitapta uzun uzun okuyacaksınız zaten.

Dünyanın en eski mitolojilerinden biri Hint mitolojisi. Diğer mitolojilere göre daha geniş kapsamlı. Günümüzde de kısmen geçerliliğini koruyor. Daha detaylı bilgi için yeni kitabı bekleyemem diyorsanız elinize geçen kitaplara bir göz atabilirsiniz. Ama bence sabredip yayınlayacağım bir sonraki cildi bekleyin.

Gelelim konumuza. Bu inanç sisteminde tanrılar aslında tek bir tanrının suretleri veya ifadeleri.

Hint kültüründe yaratılış hakkında pek çok efsane ve mit var. Genellikle evrenin ya kozmik bir yumurtadan ya da dev bir insanın kurban edilmesinden oluştuğu kabul ediliyor. “Kozmik” deyip kafa karıştırmayayım. Evren ve düzenini kastediyorum yani.

Konunun başında tadımlık dedim madem, gelin size o mitlerden birini anlatayım kısaca. Yumurta konusunu açalım biraz. Hani şu kozmik, evrenle ilgili olan.

Bu kozmik yumurtaya **Hiranyagarbha** yani “Altın Rahim” diyorlar. Bu arada çok merak ettim, bir defada okuyabilen çok oldu mu?

Kozmik yumurta mitinde, evren bir **kaos** sonucu sular altında kalmış. Buna

Veda

Veda kelimesi bilgi anlamına geliyor. Hinduizme göre yaratılışın başından beri var olduğuna inanılıyor bu öğretilerin. En eski veda yaklaşık MÖ 1500 yıllarına ait. Vedalar 4 ana bölüme ayrılıyor: Samhitalar, Brahmanalar, Aranyakalar, Upanişadlar.

“hiçlik suyu” diyebiliriz. Bu sulara bir tek şey var, o da şu meşhur yumurta.

Başlangıçta her yer sularla kaplıymış. Sular “Nasil üreyebiliriz, nasıl üretebiliriz?” diye öyle kafa yormuşlar ki ısınmışlar, ısınmışlar ve sıcaklığın etkisiyle altından bir yumurta ortaya çıkarmışlar.

Henüz zaman kavramı yok, “Ne kadar zaman düşünmüşler?” diye sormayın o yüzden!

Bu altın yumurta bir yıl boyunca başıboş yüzmüş sulara. O bir yılın sonunda bu yumurtadan **Prajapati** denilen insan ortaya çıkmış. Bu nedenle diğer tüm insanlar genellikle bir yıl içinde doğum yapıyor. Neden? Çünkü **Prajapati** bir yılda doğmuş ve altın yumurtayı kırıp açmış da o yüzden.

Doğduktan bir yıl sonra konuşmaya başlamış. “Bhuh” demiş önce ve yeryüzü oluşmuş, “bhuvah” demiş sonra hava

oluşmuş, “svah” dediğindeyse gökyüzü ortaya çıkmış.

İşte bu yüzden bebekler bir yılın sonunda konuşmaya çalışırlarmış.

Prajapati ilk konuştuğunda önce tek heceli ve çift heceli sözcükleri söylemiş tıpkı diğer insan çocukları gibi. **Prajapati** konuşabildiği hece sayısı beşe çıktığında beş mevsimi yaratmış. Neden beş? Hint kültüründe dört mevsimden başka bir de muson mevsimi olduğu için.

Prajapati yürümeye başladıktan sonra ağzından tanrıları yaratmış. Yaratılmış tanrılar gökyüzüne gittiği için **Deva** olmuşlar, yani onlar da tanrı olmuş.

Bu sayede gün ışığı oluşmuş. Altın çıkardığı solukla da yeraltına giren iblisleri yaratmış. Bu sayede karanlık oluşmuş. Ve böylece gündüzü ve geceyi yaratmış **Prajapati**.

Özellikle **Vedik** dönemde yani veda öğretilerinin olduğu dönemde, neredeyse doğadaki her güç ilahlaştırılmış ve tanrıların sayısını hesaplamak imkânsızlaşmış. Sadece zamanla bazıları diğerlerinden daha önemli hale gelmiş.

Tanrılar, **Asuralar** ve **Devalar** olarak ikiye ayrılıyor. **Asuralar** kötü tanrıları, **Devalar** ise iyi tanrıları ifade ediyor. Bazı tanrılar hem **Asura** hem **Deva** olabiliyor.

Hinduların çok sevdiği üç büyük tanrı var. Bunlar; Yaratıcı **Brahma**, Koruyucu **Vishnu** ve Yok Edici **Shiva**. Bu tanrılar, Hindu Tanrı Üçlemesi **Trimurti**'yi oluşturuyor. Tanrılar konsorsiyumu gibi bir şey oluyor yani.

Brahma

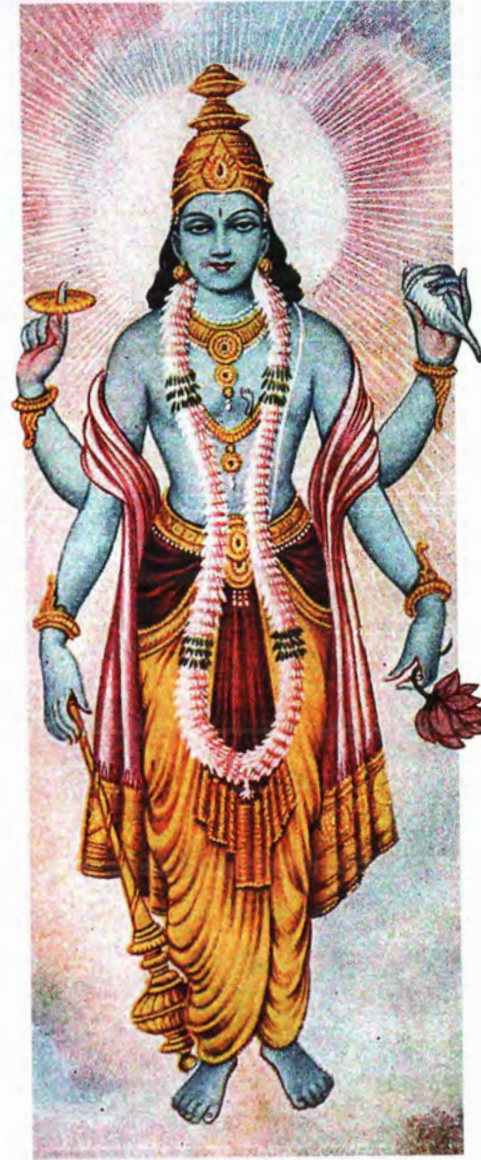
Aslında "**Hint Mitolojisi**" kitabımda anlatacağım ama duramadım, haydi birkaç cümleyle anlatayım bu en sevilen tanrıların meziyetlerini de.

Brahma tüm evrenin yaratıcısı. Sadece dünyadaki canlıları yaratmamış, tanrıları da o yaratmış.

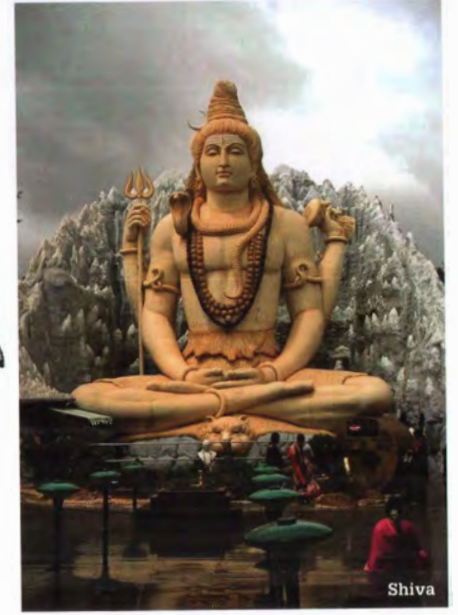
Brahma dört yüzlü, dört kollu ve kırmızı elbiseli. Ola ki oralara gider de kırmızı elbiseli bir heykel görürseniz sayın kollarını ve yüzlerini; dörder taneyse işte o **Brahma**. Yaa pardon, söylemeyi unuttum. Aslında beş başı varmış ama işte çok konuşmak başa dert. Çok saygısız konuştuğu için Tanrı Shiva üçüncü gözüyle bir kafasını yakmış **Brahma**'nın.

Vishnu var bir de, en sevilenler arasında ikinci. O da evrenin koruyucusu. Ne zaman Dünya'nın başı sıkışsa, **Vishnu** farklı biçimlerde gelip kurtarıyor. Mavi renkli, en az dört kollu, ellerinde deniz kabuğu, çark silahı, gürz ve nilüfer çiçeği tutuyor resimlerinde ve heykellerinde.

Haydi oldu olacak üçüncü tanrılarını da söyleyeyim. Onun da biraz gönlünü hoş tutmak lazım. Görevi gereği başımıza dert açsın istemem! Çünkü o **Shiva**, Yok Edici **Shiva**. Hani şu alında üçüncü göz olan. Görmüşsünüzdür mutlaka aksesuarların, eşyaların üzerinde motiflenmiş olarak.

Vishnu

Shiva

Bir şeyi yok edeceği zaman o üçüncü gözünü açıp yok ediyor. İki ya da dört kollu oluyor. Bakın yukarıya bir de resim koyuyorum görmeniz için. Çok da havalı giyiniyor. Fotoğraflardan yakalarsınız zaten, kim **Vishnu**, kim **Shiva**.

Bir elinde üç uçlu mızrağı tutuyor. Diğer ellerinde de balta, geyik ve **Damaru** denilen davulu var. Başının üstünde bir hilal taşıyor, boynunda ve kollarında ise yılanlar var.

Ayrıca kaplan derisinden kıyafet giyiyor. Kafataslarından yapılmış bir de kolye takıyor. Takmış takıştırmış, ortalığı kavurmuş havalı biri yani bu **Shiva**.

TADIMLIK:

MISIR

MİTÖLOJİSİ

"Bir de Mısır mitolojisi var elbette. Mısır mitolojisi ve Antik Mısır tanrıları popülerliğini hâlâ sürdürüyor. Filmler bile eğer bu konuyu işlemişse ciddi gişe yapıyor. Belki de sadece Mısır'la kalmayıp başka pek çok uygarlığın inanışına da etki ettiği içindir... Günümüzde halen merak edilen ama bir yandan da anlaşılması en zor mitolojilerden biri olmuş Mısır Mitolojisi."

Geçmiş günümüzden altı bin yıl
öncesine kadar gidiyor arkeolojik
kazılardan anlaşıldığına göre.

O zamanlardan başlayıp **Ptolemaios
Hanedanı**'nın son hükümdarı
Kleopatra'nın ölümüne kadar da devam
ediyor bu inanç sistemi.

Peki nedir bu sistem? Dünyanın
yaratılışı, tanrıların dünyayı nasıl
yönettiği ve çok tanrılı yaşamın kuralları
gibi nesilden nesile aktarılan pek çok
dini tanımlama...

İpek Yolu sayesinde yayılmış
da yayılmış. Ticaretle
birlikte sınır tanımaz bir
şekilde yaygınlaşmış
Mısır inanç sistemi.
En çok da "ölümden sonra
yaşam olduğu" kavramı
kalmış belleklerde. Yani bir
tür reenkarnasyon. İşin
aracıları tanrılar olduğu
için de onlarla ilişkileri
iyi tutmaya özen
göstermiş insanlar.

Mısır mitolojisine
göre yaratılış
ve yaşam,
doğaüstü güçlere
sahip tanrıların
yönetiminde. İnsanın
yegâne amacı ebedi
yaşama ulaşmak.
Aslında dünyadaki
yaşam, ebedi yaşamın
ve yapılacak sonsuz

yolcuğun bir parçası. İnsan öldükten
sonraki yaşamını, sonsuz yolculuğunu
garantilemek istiyorsa dünyadaki
hayatını da güzel geçirmek zorunda.

Mısır mitolojisinde evrenin
başlangıcında yalnızca sudan oluşan
bir boşluk ve Büyü Tanrısı **Heka** var.
Bakın yine su çıktı karşımıza. Hani
Hint mitolojisinde de vardı ya, içinde
o meşhur yumurtanın yüzdüğü.

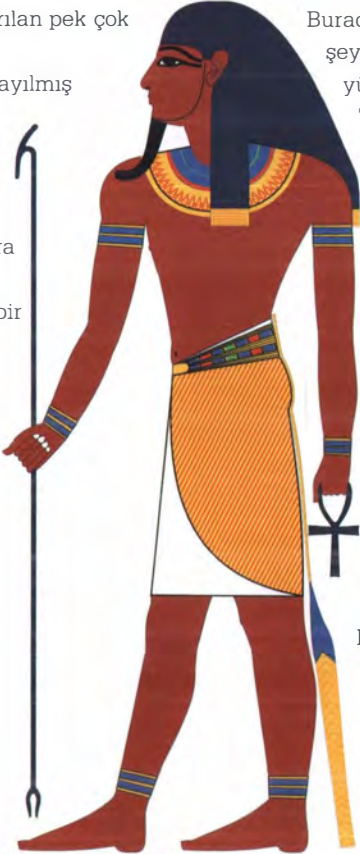
Burada da suyla başlıyor her
şey. Bu sulu boşluktan bir tepe
yükseliyor zaman içinde.

Tepenin üzerinde Tanrı
Atum var. Ama Tanrı
Atum sıkılıyor, hüzünlü,
bunalımda, bir başına.
Üzücü bir durum, değil
mi? Allah kimseyi yalnız
bırakmasın.

"Nasıl olur?" falan
diye fazla düşünmeyin,
ama bu Tanrı **Atum**
sıkıntısından kendi
gölgesiyle çiftleşerek
iki çocuk doğuruyor.
Bu çocuklar **Atum**'un
tükürdüğü Hava Tanrısı
Shu ve **Atum**'un kustuğu
Nem Tanrısı **Tefnut**.

Shu dünyanın işleyiş
prensiplerini düzenliyor,
Tefnut ise dünyanın
kurallarını koyuyor.

Evlat, her yerde her
zaman evlat. **Tefnut**

ve **Shu** babalarını o tepede bir başına
bırakıp dünyayı kurmak için ayrılıyorlar.
Kuşlar yuvadan uçuyor yani. **Atum**
bekliyor, bekliyor, çocuklardan haber yok.
Ne ses ne soluk çıkıyor.

Çocukları geri dönmediği için öyle
endişeleniyor ki kör kalmaya razı olup
gözünü çıkarıyor ve çocuklarını araması
için dünyaya gönderiyor. Hani o filmlerde
görür, kitaplarda okursunuz, hatta kare
bulmacaların değişmez sorusudur "bir
Mısır Tanrısı" **Ra**. İşte bu göz, "her şeyi
gören göz" o ünlü "**Ra**'nın Gözü"...

Bir zaman sonra **Shu** ve **Tefnut**
babalarının yanına geri dönüyorlar. Tanrı
Atum sevinç gözyaşlarına boğuluyor
evlatları döndüğü için.

Nasıl oluyorsa oluyor, bu
gözyaşlarından kadınlar ve erkekler
ortaya çıkıyor. İnsanlar tamam da nerede
yaşayacaklar? Yer yok. Tanrı **Shu** ve
Tefnut çiftleşerek **Geb** ve **Nut**'u yani
yeryüzünü ve **gökyüzünü** yaratıyorlar.

Tannılar dünyasına akıl sır ermiyor.
Geb ve **Nut** kardeşler birbirlerine
âşık oluyorlar. Tanrı **Atum** sinirleniyor
bu çarpık aşka ve onları sonsuza dek
ayırıyor.

Geb yeryüzünde kalıyor. Sevgili ve
kardeş **Nut** ise gökyüzünde... Ve asla
birbirlerine kavuşamıyorlar. Fakat bir
problem var. **Nut** hamile, çocuğunun
babası da kardeşi **Geb**. **Nut** dört çocuk
doğuruyor kardeşinden. Günümüzde
eski Mısır tanrıları denilen **Osiris**, **İsis**,
Seth, **Nephthys** yani. **Atum**, torunları

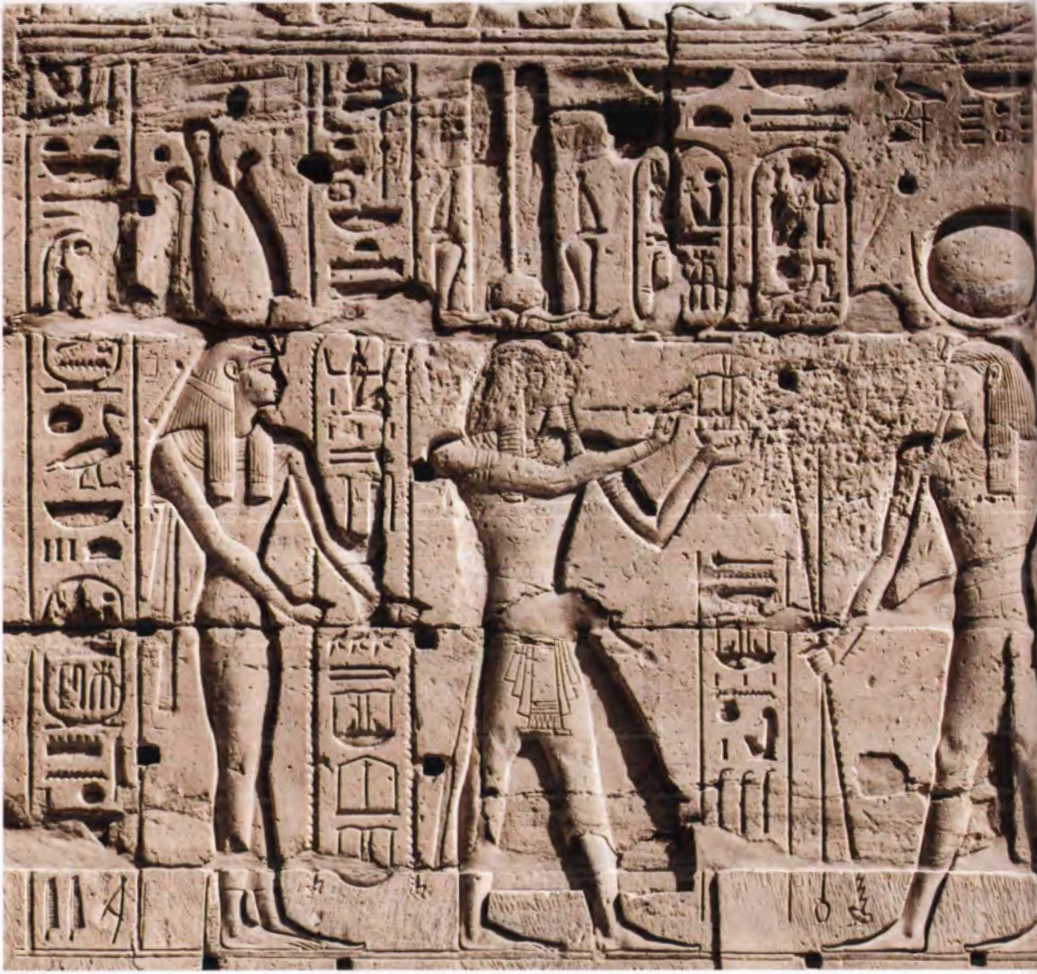
**Ra'nın
Gözü**

olan bu dört tanrının en akli başında
olanını, **Osiris**'i Dünya'yı yönetmekle
görevlendiriyor.

Yine bir akraba evliliği! **Osiris**,
İsis ile evleniyor. Mutlu çift harika bir
planlamayla toprakların, denizlerin ve
nehirlerin nerelerde olacağına karar
veriyorlar. Mısır'a torpil geçip Nil
Nehri'ni bu topraklara koyup şahane
verimli topraklar elde edilmesini
sağlıyorlar.

Mısırlılar için Mısır tanrıları, doğanın
insan biçimini almış temsilcileri.
"Açıklanamayan tüm doğa olaylarının
sebebi tanrılardır" diye düşünüyorlar.
İnsanları yönetme yetkisini de
tanrıların soyundan geldiğine inanılan
firavunlara veriyorlar.

Her yeni uygarlık bir öncekinden pek
çok şeyi alır ya, Antik Yunan da Antik
Mısır mitolojisinden epeyi bir esinlenmiş.
Antik Roma da Yunan mitolojisini
neredeyse birebir kopyalayınca Mısır'ın
tanrıları hem Yunan mitolojisine hem de
Roma mitolojisine kaynak olmuş.

Mısırlılar güneşe Tanrı **Khepri** adını vermişler. **Khepri**, yaratılışla da ilgili. Öncesi olmayan bir su kütlesi diye tanımladıkları **Nun**'dan yaratıldığına inanıyorlar.

Öğle güneşini Tanrı **Ra**, gün batımı güneşini ise Tanrı **Atum** olarak insanlaştırmışlar. **Atum**, günü sonlandırıp ertesi gün **Ptah** olarak yeniden uyanıyor.

"Bu kadar bilgi şimdilik yeterli. Tadımlık dedik sonuçta değil mi ama!

Zaten bizim bu kitapta işimiz yok o tanrılarla. Bizim konumuz en dedikodusu bol, en enrika dolu, en komplocu, en renkli tanrılar. Yani

Antik Yunan Tanrıları."

A slında bu kitap serisine Antik Yunan Mitolojisi ile başlamamın bir sebebi var. O da Yunan mitlerinde anlatılan olayların sonuçlarının günümüzde bile görülebilmesi... Daha da önemlisi, felsefenin temellerinin Yunan mitolojisi ile atılmış olması... Bu konuyu da '**Bana Felsefe Yapma**' adlı kitabımda anlatıyorum. Anlattıkça adlar bile sizi günümüzdeki bazı isimlere götürecektir, göreceksiniz.

Sayfalar dolusu mitolojiden söz ettik de peki nedir mitoloji? Sıkmadan, kısacık anlatayım başlarken konumuza.

Antik Yunan'da "**söz**" kavramını ifade eden üç kelime var: **Mitos**, **Epos**, **Logos**.

Mitos, "Söylenen ya da duyulan söz" demek. Masal, öykü veya efsane anlamına geliyor. **Mitos**lar, insanların evreni, yeryüzünü ve tabiat olaylarını yorumlamaya, açıklamaya çalışmasından doğmuş öyküler. Bizdeki "Mit" kelimesinin kökeni... Ama insanlar gördüklerini, duyduklarını anlatırken kendilerinden de pek çok şey eklediklerinden mitoslara pek güven olmaz. Abartılıdır yani biraz mitoslar.

Epos, belli bir düzen ve ölçüye göre söylenen, okunan sözler; şiir, destan ve ezgiler anlamına geliyor. **Mitos** ile **Epos** arasında yakınlık var. **Mitos**, **Epos**'un içeriğini ve çekirdeğini oluşturuyor.

Epos ise **Mitos**'u biçimlendiriyor. **Epos** ne kadar güzel ve başarılıysa, **Mitos** da o kadar etkileyici oluyor. Yani biri söyler, öbürü yazar durumu var ikisi arasında.

Logos var bir de... O biraz **Epos** ve **Mitos**'tan farklı. **Logos**, gerçeğin insan sözüyle dile gelmesi. **Mitos** ile **Epos** kardeş kardeş geçiniyor birbirleriyle. Ama **Logos** biraz ağır başlı. Küçümsüyor **Mitos** ile **Epos**'u.

Haydi daha havalı bir ifade kullanayım. **Logos** "bir tür gerçekliği bilimsel bir biçimde ifade eden sözler". Nasıl, güzel oldu değil mi? Şık durdu burada. İşte bu yüzden de mantığa İngilizcede "Logic" diyoruz. Logos'u tutanlar pek sevmez **Mitos** ve **Epos**cuları...

Tüm bunları mitolojiyi anlatmak için yazdım biliyor musunuz? "Mitoloji **Mitos**'un söylediklerini yazıya döken **Epos**ların daha sistemli anlatılmasıdır." diyebiliriz tüm bunlardan sonra.

Peki nereden öğreniyoruz Yunan mitolojisini?

Antik Yunan'ın şairlerinin babası **Homeros**'un yazdıklarından. Başka? **Hesiodos** ve diğer lirik ozanlardan...

Tabii bir de tarihçilerden, filozoflardan ve yazarlardan. Elbette arkeolojik kazıları da unutmamak gerekir.

Öğrendik mi buraya kadar? Aman boş verin öğrenmediyseniz, imtihan yapacak halimiz yok ya! Lazım olursa döner bakarsınız tekrar.

Hazır mısınız? Eveet, işte başlıyoruz... Tanrılar dünyasından cemiyet haberleri... Tanrıların aşk hayatı...

Mitolojik dedikodular yani... Kim kiminle, nerede, nasıl, ne yaptı?

GELSELİM YUNAN MİTOLÖJİSİNİZ

Yunan mitolojisi ne biliyor musunuz? Antik Yunan döneminde evrene dair bir insanın sorgulayabileceği her şeyi, insan gibi varlığı olan tanrılarla ve onların ilişkileriyle açıklama biçimi. Bunu yaparken de tanrıların özelliklerinin büyük kısmını insanların özelliklerinden türetmişler. Sonra da tanrısal abartılar eklemişler. Kimini yarı insan yarı hayvan yapmışlar, kiminin saçlarını yılanlaştırmışlar.

Aslında mitoloji başlı başına "efsane bilimidir" diyebiliriz, etkileyici bir cümleyle özetlersek. Yani "Mitoloji, antik dönemde var olduğuna inanılan tanrı, tanrıça ve kahramanların dünyasının masalsı, gizemli, heyecan verici, büyüleyici bir üslupla anlatılması" diyebiliriz.

Yunan mitolojisi dedim diye olay sadece Yunanistan'da cereyan

ediyor sanmayın ama. Anadolu'ya ve daha ötelere kadar etkilemişler dünyayı. Hatta bazı ilahi dinlere inanmaya başlanmadan önce Yunan tanrılarından medet ummuşlar.

Buraya kadar tamam mı? Arka sayfada çok hoşunuza gidecek bir şey yaptım. Hani eski Rus klasiklerinde önce kim kimin nesi, kim kiminle ne şekilde akraba falan gibi bir bölüm olurdu. Öyle bir şey hazırladım size. Konular için ön bilgi ve kolaylık olsun diye.

Ama sakın ha tablo gözünüzü korkutmasın. Okudukça oturacak. Kim, kiminle neler yapmış? Okuyanlar şaşırarak. Bir sonraki sayfaya bakar mısınız Allah aşkına?

Koca bir soy ağacı yaptım size. Bir de tek tek tanıştırma seremonisi hazırladım.

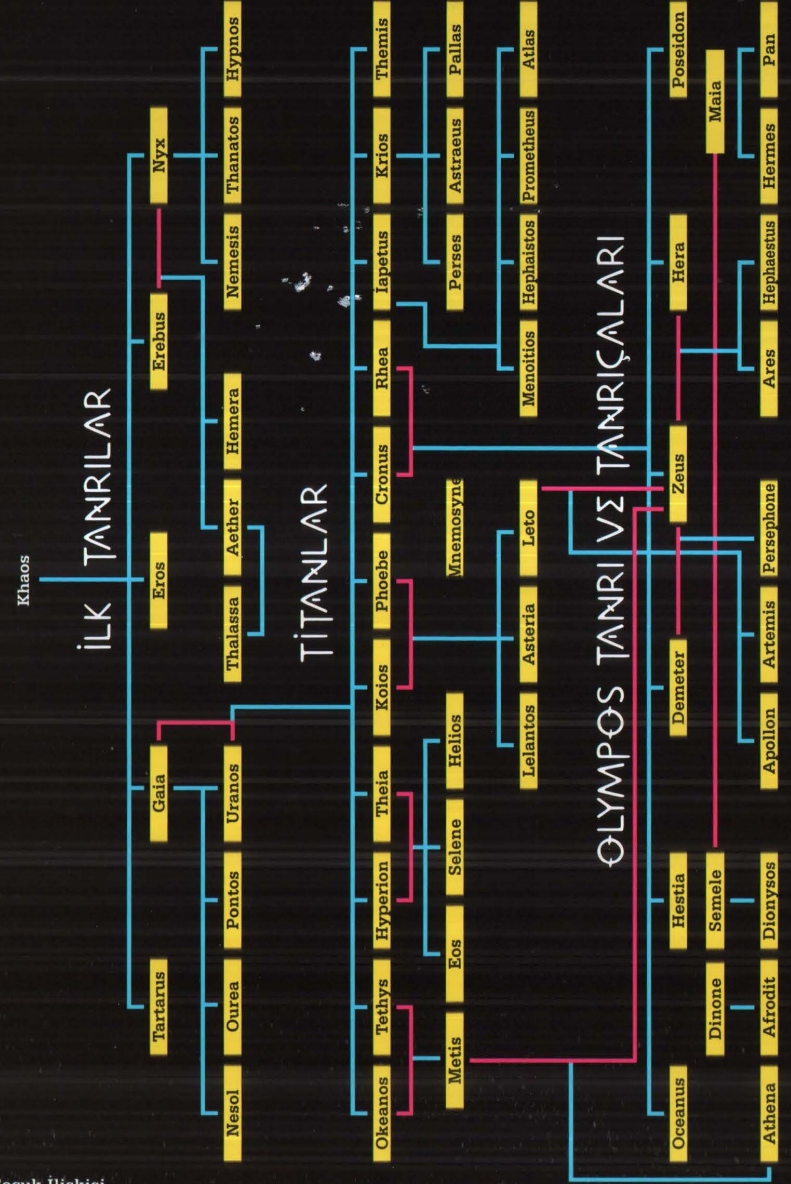

TANRILARIN SÖYÜ SÖPU, SÖYAĞACI

Antik Yunan'da tanrılar tanrı ama insan gibi davranıyorlar. Onlar gibi yaşıyor, onlar gibi üüyorlar. Üreme derken o iş biraz karışık... Kendisiyle ilişkiye girmekten tutun, kendi oğluyla, kızıyla beraber olmaya kadar! Bu bile başlı başına bir kitap olur.

Haydi başlayalım tanışma faslına...

TANRILARIN SÖYAĞACI

— Ebeveyn-Çocuk İlişkisi
— Hayat Arkadaşı-Aşık İlişkisi

Tanrıları, Tanrıçaları, Titanları ve Titanisleri Takdimimdir...

Merak merak, nereye kadar?
İnsanlar hep merak etmiş. Neyi?
Yaratılışı. Uygarlıktan uygarlığa
değişik şekillerde yorumlamışlar
nasıl yaratıldıklarını. Diğer tüm
uygarlıklar gibi Antik Yunan da
takmış bu konuya kafayı.

Yer, gök, gece, gündüz, su, hava,
doğa... "Nasıl oluyor da oluyor?"
 demişler. Hepsini birer canlı varlık
yerine koyup yorumlamışlar. Önce
hepsini tanrı saymışlar. Sonra da
her birine bir insan şekli vermişler.
Tabiat olaylarını da bu tanrıların
başından geçen olaylar olarak
düşünmüşler.

KHAOS

Hepsini çözmüşler de en eskiye, en geriye, en yukarıya gidince kafalar iyice karışmış. Ona da **Khaos** demişler. Ve her şeyin müsebbibi ilan etmişler.

Antik Yunanlar; öncesi, daha öncesi, en öncesi diye beyinlerini yordukça en başa "başlangıçta hiçbir şey yoktu"yu, "sadece uçsuz bucaksız bir karanlık vardı"yı koymuşlar. Bu hiçbir şeyin, karanlık boşluğun adına da **Khaos** demişler.

"Dünya var olmadan önce **Khaos** vardı" demişler. Karanlık şeylerin barındığı saf bir enerji olduğunu düşünmüşler. Daha biçime girmemiş, varlığa kavuşmamış, ileride tanrı olacakların bir karışımı olarak yorumlamışlar.

İnsanoğlu meraklanıyor fakat imkânlar kısıtlı. Çok da bilimsel takılamıyor. Bilmediğini, anlamadığını bir şeye bağlamak istiyor. Bulunduğu zamandan geriye doğru gitmeye başlıyor. Gökyüzüne hatta daha öteye gidiyor. Hiçbir şey olmayan zamanlara ulaşıyor. Evrenin öncesinde maddesiz, şekilsiz boşlukta duruyor ve adına da "**Khaos**" diyor...

Pek çok tahmin yürütmüşler **Khaos** için... En çok inandıkları durum, Kaos'un dünyayı ve gökyüzünü birbirinden

ayıran bir alan olduğu... Evrenden önceki şekilsiz boşluğun tanrısı.

Ve bir hatırlatma: Günümüzde de karmaşa ve belirsizliğe kaos deniyor değil mi?

Kaos, her şeyin ata dedesi. Saygıda kusur etmemek lazım! Başlangıçta henüz başka hiçbir şey yokken **Khaos**, yani boşluk, yani düzensizlik vardı ne de olsa.

Khaos bir çeşit hiçlik. O hani meşhur **big bang** denen büyük patlama var ya ondan da öncesi kaos. Ne başı var, ne de sonu. Ne altı var ne de üstü. Şekilsiz bir hiç. Karışık değil mi? Yani özetle şekilsiz bir hiçlikmiş evrenden öncesi.

Aslında çok akıllıca. Her sürecin de bir başlangıcı olması lazım. Madem her şey tanrılara mal edilmiş ve her şey tanrılarla oluşmuş, önce bir ilk tanrılar serisi olması gerek. Bunların da bir başlangıcı olması gerek. "O zaman bize **Khaos** gerek" demiş Antik Çağ Yunanları. "Yani düzeni kuracaksak, bize bir de düzen öncesi düzensizlik, karmaşa lazım" demişler, adını da hâlâ "düzensizlik" anlamında kullandığımız "**Khaos**" koymuşlar.

“Hesiod isimli bir yazar, **Khaos**’u cehennem ile gökyüzü arası bir şeye benzetmiş. Hatta **Zeus**’un yıldırımlarının ulaşamayacağı kadar uzak ve karanlık bir yer olarak tanımlamış.”

Evren, ilk tanrılar, onların çocukları Titanlar, Titanların çocukları Olimpos Tanrıları hep **Khaos**’tan meydana gelmiş.

Khaos’tan ilk olarak **Gaia** yani **Dünya** oluşmuş. Nasıl oluşmuş? Anlatacağım az sonra.

Sonra **Eros**, bizim bildiğimiz **Aşk Tanrısı** ortaya çıkmış. Onca tanrı dururken neden aliecele **Eros** ortaya çıkmış? Çünkü diğer tanrıların üreme işi var. Onu çözse çözse bir aşk tanrısı çözer deyip **Eros**’u başa koymuşlar. Belki de dünyanın en karmaşık, en anlaşılmaz duygusu olduğu için **Khaos**’un yanı başına **Eros**’u yakıştırmışlar. Havahı pek çok niteleme yapmışlar **Eros** için. Sevginin temeli, hayatı kuran, aşkın yaratıcısı, çoğalmanın sembolü demişler..

Var olan her şey bu üçünden ortaya çıkmış.

Bir de korkutucu **Tartarus** yani **yeraltı** var. Yeraltındaki korkutucu bölge. Onu da yaratmış **Khaos**.

Hazır yeraltını yaratmışken haydi bir de **Erebus (Karanlık)** ve **Nyks (Gece)** ortaya çıkaralım demişler. Peki nasıl çıkıyormuş bu tanrılar? **Khaos**’un yumurtalıklarındaki karanlığın

içerisinden elbette. Yani onlar öyle düşünmüşler. Her şey ondan çıkmış ya, o yüzden “dişi olmalı” diye düşünüp cinsiyetini de dişi yapmışlar. Zaten **Karanlık** ve **Gece**, hiç vakit kaybetmeden ilişkiye girmişler sonra da **Hemera** ile **Aither**’i doğurmuşlar. Yani **Gündüz** ve **Işığı**... Birazdan buna da değineceğim.

Aslında bu iki kardeş de ilişkiye girip **Thalassa** isimli kızı doğurmuşlar **Denizler Tanrıçası** olarak. Karışık demeyin, siz anlarken zorlanıyorsunuz, onlar yaşarken ne yapmışlardır kim bilir? Kim, kiminle, nerede, ne yaptı? Eminim onlarda bile bayağı bir kafa karışıklığı yaşanmıştır.

Khaos için çok fazla üretecek şey bulamadıklarından mitsiz bir tanrı olarak bırakmışlar. Ne idüğü belirsiz ya, mitolojide **Khaos** adına tapınak bile inşa etmemişler... Ve hiçbir zaman kendisine tapmamışlar Antik Yunan’da. İlk tanrı olmasına rağmen.

Şimdi bir şey söyleyeceğim ama bunun nasıl olduğunu sormayın, çünkü ben bile tahayyül edemedim. **Khaos** tek başına ya, o da ne yapsın, kendisiyle çiftleşiyormuş. İşte size kendisinden olan çocuklar:

KHAOS’UN KENDİNDEN ÇIKARDIĞI ÇOCUKLARI

Gaia Dünya

Eros Aşk

Tartarus Yeraltı

Erebus Karanlık

Nyks Gece

“Haydi gelin bu ilk tanrıları biraz daha yakından tanıyalım.”

Sveet, yeryüzünün kişileşmiş tanrıçasıyla tanıştırayım sizi; **Gaia** Hanım. Yunan mitolojisinin “**Toprak Ana**”sı. **Khaos**’tan türemiş ilk varlık. Günümüzdeki Dünya olarak düşünün onu... Dünya’yı oluşturan dağlar, denizler, nehirler ve diğer her şey Gaia’dan meydana gelmiş.

Yabana atmayalım, diğer tanrıların kendisinden türediği bir ana tanrıcadır doğa ana... Ama ana sıkılıyor, ana çok yalnız, ana sessiz... Hayatına soktuğu yeni oğullarıyla dolduruyor hayatını.

Gaia kendi kendine dağları “**Ourea**”, denizleri “**Pontos**” ve birazdan tanıştıracığım gökyüzünü yani “**Uranos**”u yaratıyor. “Nasıl yaratmış?” diye sormuyoruz, çünkü orası biraz belirsiz,

Tüm tanrılar onun ‘Gök, Deniz ve Yeraltı’ tanrılarıyla birleşmesinden doğuyor.

İlk önce kardeşi **Erebus**’tan (hani şu Karanlık Tannısı olan) Uzay ve Cennetin Tannısı **Aether** oğlumuzu doğuruyor,

yani bir grup Antik Yunan tarihçi böyle söylüyor.

İnanmayacaksınız ama bizim **Gaia** Hanım bu kez de oğlu **Aether** ile ilişkiye giriyor ve **Uranos**’u dünyaya getiriyor. **Gaia** kardeşi **Erebus** ile evlenip doğurduğu oğlu **Aether** ile girdiği ilişkiden doğan oğlu **Uranos**’tan da **Titanlar**’ı doğuruyor. Hem de kaç tane? Amma karışık değil mi?

Uranos ile aşklarına da geleceğiz

ama ondan önce başka bir konu var anlatmak istediğim.

Boş bir dünya düşünün. Dağı var, gölü var, toprağı var, taşı var ama başka bir şeyi yok. **Gaia** yalnız, **Gaia** mutsuz, **Gaia** eksik. Mecbur kalmış kardeşi **Erebus**’a anlayacağınız.

Az önce anlatmıştım.

Erebus kardeşi **Nyks** ile de ilişkiye giriyor. **Aether** ve **Hemera** adlarında iki varlık doğuyor. Bu kardeşlerden **Aether** ışıq, **Hemera** ise gündüz...

Kardeşler demişken gelin şu **Khaos**’un diğer çocuklarını da daha yakından tanıyalım.

GAIA’NIN KENDİNDEN ÇIKARDIĞI ÇOCUKLARI

Ourea Dağlar

Pontos Denizler

Uranos Gökyüzü

Khaos’un **Gaia**’yı yaratmakla işi bitmiyor. Daha gece lazım, karanlık lazım, cehennem lazım, aşk lazım.

ΣΡΣΒUŞ

Gaia'ya bir kardeş lazım diye **Erebus**'u, Yunanların **Karanlığı Getiren**

Tanrısı'nı yaratıyor **Khaos**. Hem de kızı **Nyks** ile yani Gece Tanrıçası ile birlikte olup. Yeraltındaki ve yerüstündeki tüm karanlık yerler **Erebus**'un hükmünde... Oğlu **Karanlıklar Tanrısı Erebus**'a bayağı da yetki veriyor **Khaos**. Ama nereden bilsin **Erebus**'un iyi bir evlat çıkmayacağını?

Niye böyle dediğimi biliyorsunuz artık. Bu **Erebus**, kardeşi **Nyks** ile ilişkiye girmiş, üstüne üstlük **Aither** ve **Emera** adlarında iki de çocuk sahibi olmuştu ya, o yüzden.

Zaten ne olacağı o zamanlardan belli bu çocuğun. **Erebus**, yeraltı dünyasında ruhların ölür ölmez geçtikleri bölüm olarak tasvir edilmiş mitolojide. Hani şu **Tartarus**'un mekânı olan. Yani bizim **Erebus**, bir tür yerüstündeki ve yeraltındaki karanlığın temsilcisi.

NYKS

Khaos ayrıca gece olarak bilinen **Nyks**'i de doğuruyor. Yani **Gaia**, **Erebus** ve **Nyks** kardeş. **Erebus** ahlaklı biri değil. Sadece kız kardeşi **Gaia** ile değil, öteki kardeşi **Nyks** ile de ilişkiye giriyor bildiğiniz gibi. Bu ikisinin **Hemera (Gündüz Tanrıçası)** isimli bir tanrıça kızları oluyor. **Hemera** da kardeşi **Aether** ile bir ilişki yaşıyor ve kardeşinden bir kız çocuğu doğuruyor. İsmi de **Thalassa (Deniz Tanrıçası)** koyuyorlar.

Nyks ve **Erebus**, karı-koca olarak gecenin karanlığını dünya üzerine getirmek için birlikte çalışıyorlar. Allahtan çocukları gündüz var. Yoksa yanmıştık! Kızları **Hemera** her sabah günün ağarmasını sağlayarak kardeşi ve kocası **Aether**'in dünyayı aydınlatmasına yardım ediyor.

Bu tanrı ve tanrıçaların daha sonra geniş geniş çıkaracağız ipliklerini pazara. Şimdilik bu kadarla yetinelim, olur mu?

Bu arada küçük bir sır. Bu **Nyks** var ya, **Aither** ve **Hemera** haricindeki

çocuklarının hepsini kendi kendine doğurmuş. Adını sizlerin de bildiği **Thanatos** ve **Hypnos**, yani ölüm ve uyku ikiz kardeşler dahil tam 13 çocuk. Bu çocuklar karanlığı, yıkımı, aynı zamanda ölümü temsil ediyormuş.

- Kaçınılmaz Son Moros,
- Hilekârlık Apate,
- Yaşlılık Geras,
- Bunalım ve Kaygı Oizys,
- Alay ve Küçümseme Momos,
- İntikam Tanrıçası Nemesis,
- Uykuya Düşleri Getiren Oneroi...
- Sonra ünlü Troya Savaşı'nın çıkmasına dolaylı sebep olacak olan **Eris**, o da **Fitne ve Fesat Tanrıçası**.

**"Say say bitmiyor,
hale baksanıza."**

Σ R Ø S

“Gelelim **Eros**’a. Bu çok acayip bir durum. Daha ancak gece, gündüz, ışık, karanlık oluşmuşken **Eros** alelacele nereden çıkartılıyor?”

Σ çünkü “aşk” diye bir şey var. Aşk en bilinmeyen, en karmaşık durum. Bazen beyaz, bazen de siyah. En çözülemeyen, en kafa karıştırıcı kalp ağrısı...

Haa bu arada, bazı mitoloji araştırmacılarına göre **Eros**’un **Erebus** ve **Nyks**’in çocuğu olduğu da söyleniyor. Ama daha fazla karıştırmayalım ortalığı diye açmıyorum bu konuyu. Eğer öyleyse de neden “kara sevda” dendiği de açıklığa kavuşuyor. Çünkü ana baba, karanlık ile gece. O yüzden “kara” denmiş belki de. Gerçi bazı kaynaklar da **Eros**’un **Afrodit**’in oğlu olduğunu söylüyor ama... Kim neye inanıyorsa! Ben çocuğun annesinin **Afrodit** olduğunu anlatan kaynakları sevdiğim için size o hikâyeyi anlatacağım.

Efendim bizim **Eros**, tanrıların ve ölümlülerin aşk hayatlarına yayı ve

oklarıyla müdahale eden yaramaz bir tanrı. Hani pek çok eserde elinde ok ve yay tutan yakışıklı hafif tombul bir delikanlı var ya. İşte o **Eros**.

Aşk, sevgi, erotizm gibi güçler ondan soruluyor. Sadece kadın-erkek ilişkileri değil erkekler arası ilişkiler de onda...

Ava giden avlanır misali **Eros** da günün birinde âşık olmuş. **Psyche** isimli güzeller güzeli bir ölümlüye.

O da nasıl olmuş biliyor musunuz? Vazife başında bir tür kaza kurşunu. Çocuğun görevi, güzelliğinden dolayı **Afrodit**’in nefret ettiği **Psyche**’yi dünyanın en çirkin erkeğine âşık etmek... Ama yüzüne gözüne bulaştırıyor **Eros**. Oku yanlışlıkla kendisine saplıyor ve kendisi âşık oluyor kıza, hem de sırlıslıkla. Elbette kız da ona vuruluyor.

Simon Vouet, *Ruh (Psyche) ve Aşk*

Eros ve **Psyche** geceleri gizli gizli buluşmaya başlıyorlar. Hiç ışık almayan ve karanlık yüzünden **Eros**'un yüzünün görünmediği bir sarayda buluşuyorlar sık sık. Çünkü bu ilişki pek tasvip edilecek türden değil. Aşk Tanrısı âşık oluyor, hem de bir ölümlü kıza. Peki kızın da bir tanrıyla ilişkisinin olduğunu öğrenmesi? Maazallah Tanrılar duysa cemiyet haberlerinin başına yerleşir bu seveda. "Flaş, flaş, flaş... Aşkın Tanrısı **Eros**, bir ölümlüyle yemek yerken yakalandın! Azz sonra..." Tam bir rezalet olur diye sessiz sessiz yaşıyorlar ilişkilerini. Ama **Psyche**'nin meraklı kardeşleri sevgilisinin kim olduğunu öğrenmek için zorluyorlar kızı. Öyle ya, kimle düşüp kalkıyor kardeşleri. Zaten damat adayının "Yok karanlıkta buluşalım!", "Yok yüzümü göstermem!" kaprislerine de bir anlam veremiyorlar. Bir mum tutuşturuyorlar eline kızın, her şey bitip delikanlı yorgunluk uykusundayken, "Yak mumu bir bak bakalım neyin nesiymiş bu adam?" diye tembihliyorlar.

Eros uyurken mumu yaktığında kız görüyor ki yatağındaki öyle sıradan bir yakışıklı değil, anlı şanlı **Eros**. Ama ışık uyandırıyor **Eros**'u, feci bozuluyor, feci öfkeleniyor foyası meydana çıktıği için. Düpedüz ilişkinin sadakatine ihanet yani. Hemen giyinip kızı terk ediyor. Giyinme kısmı çok kısa sürmüyor ama. Zaten ya çıplak ya da bir kumaş parçası kullanıyor arkadaş biliyorsunuz.

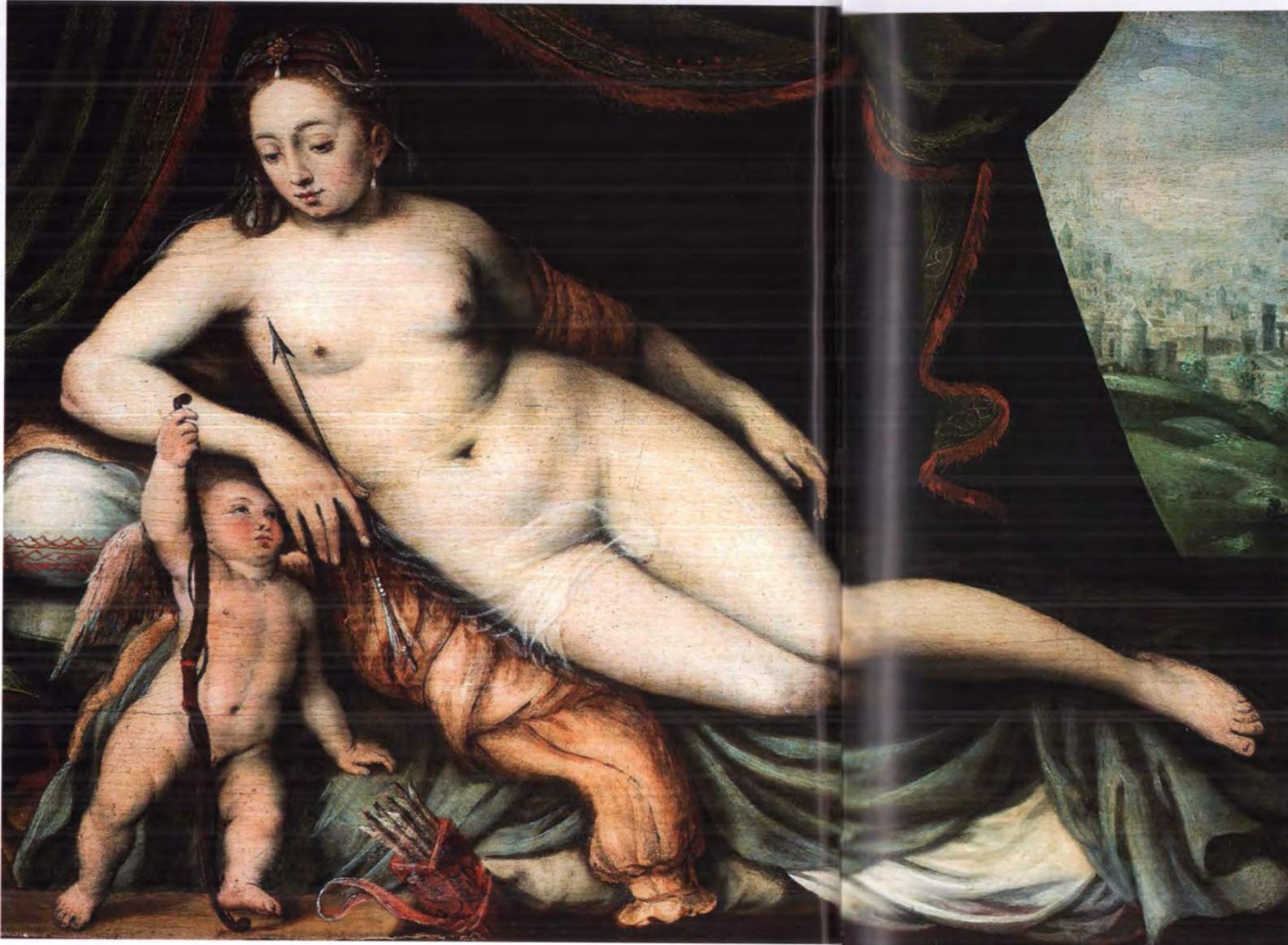
Psyche "Ben ettim, sen eyleme" falan diyor ama dinlemiyor **Eros**, çekip gidiyor oradan söylene söylene. Kız pişman... Yalvarıyor peşinden, ayaklarına kapanmak istiyor. Öyle ya âşık olduğu adam bir tanrı, kim bırakmak ister böyle bir şans. Düşüyor yollara peşinden "Eroooo Eroooo" diye. Ama kayıplara karışıyor **Eros**. En sonunda kız müstakbel kayınvalidesi **Afrodit**'ten yardım istiyor. Yavrum bilmiyor ki **Afrodit**'in kendisinden hiç hazzetmediğini, her şeyin başının o olduğunu.

Afrodit kıza acımış gibi yapıp onu hizmetçisi olarak yanına alıyor ve başaramayacağı görevler veriyor. Maksat kızı uğraştırmak. Bu arada da, oğlu **Eros**'u bir kılıf uydurup bir odada kilit altında tutuyor. Aklınca bu ikisini birbirinden ayıracak. Ama tanrılara kilit dayanır mı? Kaçıp kurtuluyor çocuk. Ve öfkeyle yatıp zararlı kalktığını görünce, aşkını terk ettiği için feci pişman oluyor. Ve bir şekilde **Psyche**'yi buluyor bizim oğlan.

Tabii genç çift çözüyor **Eros**'un annesinin başlarına ördükleri çorabı.

Anthony van Dyck, *Aşk Tanrısı (Eros) ve Ruh (Psyche)*

Frans Floris, *Venus (Afrodit) ve Aşk Tanrısı (Eros)*

Afrodit'in saadetlerine engel olacağını düşündüklerinden **Zeus**'a gidip bu ilişki için icazet alıyorlar. **Zeus** "Tamam uygundur!" diyor. Sadece dese neyse. Bir de güzel bir düşün tertipliyor.

Onlar eriyor muradına. Biz çıkalım...

Yok biz çıkmayalım daha. Çok işimiz var. Bir-iki şey daha anlatayım hele ondan sonra ersinler muratlarına.

Bu arada size hava atmalık bir bilgi de vereyim. **Psyche**'nin kelime anlamı "ruh". Psikoloji ise "ruh ve zihin bilimi." İnsanın zihin ve davranışlarını inceleyen bilim. İşte bu yüzden psikolojinin isim annesinin **Psyche** olduğu kabul ediliyor.

Antik Yunan'da ana-oğul hiç anlaşılmıyorsa da **Afrodit** ve **Eros**'a birlikte tapınılmış hep. Bereket getirdiğine inanılan mart ve nisan aylarında festivaller düzenlenmiş onurlarına.

Bu arada birde küçük bir farkındalık bilgisi: **Khaos**'tan yaratılsa da **Eros** diğer ilk tanrılara göre biraz daha insansı bir tanrı.

Gaia, Erebus, Nyks, Tartarus, Eros... Fark ettiniz mi? Aslında ilk önce, sahnenin düzenlenmesini yapıyor mitolojik yazarlar. Bir çeşit film platosu yani...

Haa, bir şey daha var. Bir de ceza mekânı lazım değil mi? Bu kadar tanrı girince işin içine bir şeyler ters gidebilir elbette. Bu da bir olasılık tabii. Ne lazım? Oralara bir yerlere bir de cehennem yapmalı, adını da **Tartarus** koymalı.

TARTARUS

Yunan mitolojisinde ruhların acı çekmek için sürgün edildiği yer diye düşünebiliriz. Bir tür cehennem.

Bu **Tartarus**'a dikkat. Hani **Gaia** var ya, Yeryüzü Tanrıçası. Sıkıntıdan bunalan her tanrı ve tanrıça gibi o da pek boş durmuyor. Epey ince ilişkiler var ortada. Anlatacağım çok şey var hanım kızımız hakkında ama şu kadarını bilin şimdilik: Bizim kız **Gaia**, öz be öz kardeşi **Tartarus**'la da birlikte olmuş.

Üstüne üstlük çocukları olmuş bir de. **Typhon** koymuşlar adını. **Typhon** kim peki? Tanrıların krallığı için **Zeus**'a karşı verilen savaşta **Zeus**'u yenmeye çalışan canavar...

Zeus ve **Typhon** vaktiyle ciddi mücadele etmişler birbirleriyle...

Zeus galip gelmiş. Sonra da canavarı cehenneme yollamış. Yani **Tartarus**'a iade etmiş, hem de tam Etna Yanardağı'nın altına.

İki kardeşin evliliği pek hayırlı değilmiş, çünkü diğer bir çocukları da canavar olmuş. Hem de tüm canavarların annesi yarı kadın-yarı yılan **Echidna**. En korkutucularından yani. Konu biraz dağılacak ama yazmadan

duramayacağım. Tüm canavarların babası da **Typhon**. Kanatlı bir yılan. Bu **Echidna** ile **Typhon**'un birlikteliğinden **Kerberos** isimli **Cehennem Köpeği**, **Nemean Aslanı**, **Kafkas Kartalı** gibi çocukları olmuş. Aileye bakar mısınız? Düşman başına....

Bu **Tartarus** çok önemli. Çünkü **Gaia**'nın pek çok çocuğu buraya yani **Tartarus**'a hapsedilmiş. Az biraz beklerseniz sıra oraya da geliyor.

Bu arada her isteyen herkesi bu **Tartarus**'a gönderemiyor. Üç tanrı var görevleri yargılamak olan. Adları **Aeacus**, **Minos** ve **Rhadamanthus**. Biri Asya ruhlarını, biri Avrupa ruhlarını, biri de Minos Yunanlarını yargılıyor.

Kafanıza takıldığını biliyorum, **Tartarus** bir tanrı mı, yoksa bir mekân mı diye? Çok da kafa yormayın. Orası biraz karışık. Ya da **Khaos**'un kafası kendi gibi biraz kaotik! Tam karar verememiş nasıl yaratacağına anlaşılan. Ya da önce bir tanrıymış, zamanla tanrılara karşı gelenlerin atıldığı cehennem çukuruna dönüşmüş.

GAIA'NIN ÖZEL MÜNASEBETLERİ

Neyse, biz dönelim bizim **Gaia**'ya. İlk zamanlarda tüm Yunanistan'da çok tapınılmış ama zamanla modası geçmiş. Pabucu dama atılmış **Gaia**'nın.

Belki de onun da kafası çok karışık, sağı solu pek belli olmuyor o yüzden.

Feci bir aşk hayatı olmuş **Gaia** Hanım'ın. Aslında erkeksiz de üreyebiliyormuş. Öyle ya, dağları, denizleri, gökyüzünü yaratırken kimseden yardım almamış da üremek için mi destek alması gerekiyormuş?

Kadın bayağı da iyi bir tanrıça. Dünya'yı oluşturan dağlar, denizler, nehirler ve diğer her şey **Gaia**'dan meydana geliyor. Yani tam bir Ana Tanrıça.

GAIA'NIN KOCASI... HAIN BABA URANOS

Gaia'yı, **Khaos** yaratmış ama umurunda değil bu kadının ne yer, ne içer, nasıl yaşar bir başına. İş başa düşmüş. **Gaia**, yazık kadıncağız kendi kendine bir koca yaratmış. Gökyüzü Tanrısı **Uranos**'u...

Uranos da **Uranos** yani. Heyûla gibi adam. Uzun boylu, uzun saçlı ve kashı falan. Kendi kocanı kendin yap. Adam o yüzden yakışıklı. Ya ne yapacak, eciş

bücüş bir şey yapacak hali yok ya... Oturmuş özene bezene yaratmış kendi kocasını, en iyisinden. Neyse biz dönelim yakışıklı, kashı sarışın **Uranos**'a. Adam **Gaia**'nın hem oğlu hem de kocası.

Tabii bu durumu o dönemin usta yazarlarının hepsi bu şekilde yorumlamamış. Mesela **Hesiod** demiş ki: "**Gaia**'dan gökyüzü yükseldi, adı **Uranos**... O zamanlarda gökyüzü ve yeryüzü birbirine o kadar yakındı ki, birbirlerine öyle büyük bir aşkla sarılmışlardı ki aralarındaki sınır ayırt edilemezdi."

Hesiod'un dediğine göre **Gaia** ve **Uranos** kucaklaşmışlar. Öyle yorumluyoruz yani.

Adam yakışıklı, kız güzel. Ama herhalde akraba evliliği kazası gibi bir şey olacak ki çocuklar bozuk çıkıyor. Nasıl kucaklaştılarsa artık?

HEKATONKHEIRELER

Gaia ilk hamileliğinden dev canavarlar doğuruyor. Baba **Uranos** biraz da fazla yakışıklı ya, "Olmamış bunlar, bozuk çıktı" diye yenilerini yapmak istiyor. Çocuklar da bir tıpsız, bir tıpsız. Sadece tıpsız olsalar neyse, yüz kollu devler.

Sadece o olsa iyi, sırtlarında da ellişer baş sallanıyor. Bunlara **Hekatonkheireler** ya da **Centimaneler** diyorlar. Kirpi gibi saçlar, birbirine karışmış böcek dolu sakallar, yılan benzeri ayaklar. Bu çirkin çocukların adlarının anlamları da korkutucu. **Kottos**, **Briareus** ve **Gyes**. Yani **Öfke**, **Güç** ve **Dehşet**... Ne isimler seçmiş aile çocuklarına bakar mısınız, safi şiddet!

Onca kol, onca kafadan küçük bir ordu çıkar diye düşünmüş **Uranos**, bu da hiç hoşuna gitmemiş. Potansiyel tehlike yani durduk yerde. "Başıma dert almaya gerek yok!" diye düşünmüş.

Hani vardı ya yerin altındaki cehennem ve o ateşli çukuru mesken tutan **Tartarus**; "Cehennemin dibine kadar yolunuz var" deyip tehlikeyi bertaraf etmenin en kolay yolu

olarak yollamış çocukları cehenneme, **Tartarus**'un ateş saçan kollarına.

KYKLOPLAR

Uranos karısı **Gaia**'ya, "Bozuk çıkanların yerine yenilerini yapalım," diye tutturuyor. Maksat, kendisine yakışan güzellikte kızları, oğulları olsun.

Yeniden hamile kalıyor **Gaia**. Bu kez daha usta işi çocuklar olacağını umuyorlar. Ama heyhat! Doğan çocuklar "Tek Gözlü Canavarlar" diyebileceğimiz **Kykloplar**. Tanrılara benzeyen ancak alınlarının ortasında tek gözleri bulunan **Kykloplar**... **Brontes**, **Steropes**, **Arges** yani gök gürültüsü, parıltı ve şimşek.

Aslında bu çocuklar alınlarının ortasındaki bu tek gözleriyle yeraltı alevini gökyüzü ateşine dönüştürebiliyorlar. Vasıflı çocuklar yani temelde. Ama çok çirkinler. Dışarı taşmış sivri dişler, saçsız yamuk kafalar, ağızlardan akan salyalar... Bayağı bir ürkütücü... **Uranos** da ciddi bir korkak galiba. Boyuna posuna bakmadan kendi evlatlarından korkuyor. "Bunlar da çok çirkin. Bunları da yollayalım cehenneme!" diye tutturuyor. Yolluyor da.

Aslında bence sorun babada. İktidarını kaybetme korkusu var adamda. Mazeret de iyi ama. "Çok çirkinler, öğrendim bunlardan" diyor erkekliğine bir şey sürmemek gayesiyle...

Adamda vicdan yok, tüm vicdan ana yüreğinde, bizim **Gaia**'da. Ama tannıca da olsa kocasına ses çıkaramıyor.

Yaptıklarının bedelini ödetmek için ve acısını günün birinde çıkarmak için intikam yemini ediyor sadece. Çok üzüyor kocasının evlatlarına verdiği bu cezalara. Devamı çok heyecanlı. O intikamı nasıl aldığını anlatacağım az sonra.

TİTANLAR VE TİTANİSLER

Sonraki çocuklar başarılı doğum operasyonunun evlatları. "**Gaia**, **Uranos**'un kolları arasında mutlulukla kıpırdandığında, narin, yeşil, yumuşak tepeler oluştu ve **Gaia** bu tepelerden Titanları doğurdu, düşünme yeteneğine sahip ilk varlıkları!" diyor havalı bir tarifle o dönemin tarihçileri. "Ama **Uranos**'un çocuk beğenmemesi çok üzüyordu **Gaia**'yı. Acıyla kıvranıyordu, bu kıvranmalardan yeryüzündeki kayalıklar ve dağlar oluştu. Ancak **Uranos**, **Gaia**'ya eziyet etmekten vazgeçmiyordu. O tepelerden **Titanlar** doğdu..." diye de bu tanımları güçlendiriyorlar.

Neyse karı-koca üçüncü tur çocuk yapma operasyonuna başlıyorlar. Bu kez başarıyla sonuçlanıyor. Ve sonunda **Titanlar** ve **Titanisler** denen altı tanrı ve altı tanrıca doğuruyor **Gaia**. Hangileri mi onlar? Hani şu adını hemen herkesin bildiği Olimpos Tanrıları'na olağanüstü güçlerini aktaracak olan ilk tanrıların doğurduğu tanrılar. Nurtopu gibi çocuklar. Ne kadar nurlular haydi gelin bakalım.

Hekatonkheire'ler, **Kyklop**'lar, **Titan** ve **Titanisler**. Çeşit çeşit çocuklar olunca daha akılda kalsın diye bir tablo yapayım dedim ve yaptım. Anne **Gaia**

"Ve işte karşınızda **Gaia** ile **Uranos**'un çocukları!"

100 KOLLU, 50 KAFALI HEKATONKHEIRELER

Kottos	Öfke
Briareus	Güç
Gyes	Dehşet

TEK GÖZLÜ KYKLOPLAR

Brontes	Gök Gürültüsü
Steropes	Parıltı
Arges	Şimşek

ERKEK TİTANLAR

Koios	Akıl Titanı
İapetos	Ölümlülük, Yara ve Yaşam Süresi Titanı
Okeanos	Okyanuslar Titanı
Hyperion	Işığın ve Güneşin Titanı
Krios	Savaş ve Barış Titanı
Kronos	Zaman Titanı

KIZ TİTANİSLER

Phoebe	Gizem ve Kehanet Titanisi
Themis	Adalet ve Düzen Titanisi
Tethys	Yeraltı Suları Titanisi
Theia	Parlaklık ve Değerli Taşlar Titanisi
Mnemosyne	Hafıza ve Hatıra Titanisi
Rhea	Cinsel Bereket, Annelik ve Dağlık Bölgeler Titanisi

ile baba **Uranos** görse bu cansiperane çalışmamı çok duygulanır beni de **Titan** ve **Titanislerin** arasına evlatlık olarak ahlardı eminim!

Haydi gelin kısa kısa bu çocukları anlatayım sizlere. Aslında ileride tekrar

bu isimlere döneceğiz, önemliler çünkü! Düşünsenize son tanrıları bu kardeşler yaratacak ileride. Ama dikkate değer rolleri üstlenmişleri biraz anlatayım diyorum şimdilik. Yeri geldikçe bahsedeceğim kendilerinden nasılsa.

TİTAN KOİOS: AKIL TİTANI

Σ n akıllıları **Koios** ile başlayalım. İleride neredeyse baba katili olacak bir Titan bu. Hem de tek başına değil. Suç ortağı kardeşleri **Kronos**, **Rhea** ve **Phoebe** ile birlikte. Dört kardeş bir olup babaları **Uranos**'u hadım edecekler. Oraya da geleceğiz. O hadım etme operasyonu sırasında aktif rol oynayacak bu çocuk.

Yunanlar gökyüzünü dünyadan ayıran dört sütun olduğunu kabul ediyor. **Koios** sütunların kuzeyde olanının temsilcisiymiş. Hatta "kuzey kutbu" anlamına gelen **Polos** da diyorlarmış ona. Diğer sütunları kimler mi temsil ediyormuş? Siz de az meraklı değilsiniz ha! Peki peki, söylüyorum. **Hyperion**, **İapetos** ve **Krios**. Kimdi bunlar? **Işığın ve Güneşin Titanı**, **Ölümlülük, Yara ve Yaşam Süresi Titanı** ile **Savaş ve Barış Titanı**.

İleride bu Titanlar ile çocukları arasında çıkacak uzun bir savaş var. **Titanomahia Savaşı**. Tam on yıl süren bir savaş. **Koios**, bilgeliği ve zekâsı sayesinde birçok başarıya imza atacak bu savaşta. Savaşı kaybeden tarafta olunca zeki olsan neye yarar? Maalesef **Tartarus** adlı cehenneme hapsedilmekten kurtulamayacak **Koios**.

"Bu arada **Koios**'un, gök cisimlerinin etrafında döndüğü gökyüzü eksenini elinde tutan ve kontrol eden tanrı olduğuna da inanılıyor."

ÖLÜMLÜLÜK, YARA VE YAŞAM SÜRESİ TİTANI İΑΡΕΤΟΣ VE ÇOCUKLARI: ΜΕΝΟΙΤΙΟΣ, ΑΤΛΑΣ, ΕΠΙΜΕΤΗΣΕΥS VE ΡΡΟΜΕΤΗΣΕΥS

Σ ütnları temsil edenleri yazarken "biri de **İapetos**" dedim farkındaysanız. Bu Titan çok önemli, aslında çocukları ondan da önemli. Dört oğlu var. Hem de kimden biliyor musunuz? Birkaç sayfa sonra anlatacağım Titanlardan **Okeanos**'un kızı **Klymene**'den.

MENOITIOS, ATLAS, EPIMETHEUS VE PROMETHEUS

Kardeşlerden **Rheia** ve **Kronos** evlenip çoluk çocuğa karşıyorlar. Bu çocuklardan biri de **Zeus**. Hikâyesi çooook derin. Onun sırası da gelecek ilerleyen sayfalarda. Şimdilik **Zeus**'un kim olduğunu bilin yeter.

TANRILARIN TANRISI

Bu Titanlar ile Titanisler daha sonra kendi çocuklarıyla uzun bir iktidar savaşına girecekler. Az önce söz ettiğim **Titanomahia Savaşı**'nda. **Menoitios** hainlikle suçlanıp cezalandırılıyor bu savaş sonrasında. **Atlas** ise gök kubbeyi sırtında taşımakla görevlendiriliyor. Acele etmeyin, hepsini anlatacağım sırasıyla, geniş geniş.

"Gelelim diğer kardeşlere,
Epimetheus ve **Prometheus**'a."

TİTAN ΙΑΡΕΤΟΣ'UN OĞLU PROMETHEUS İNSAN NASIL YARATILDI?

Prometheus o malum savaşta tarafsız kaldığı ve çok da zeki olduğu için kazanan tarafa geçiyor, hatta bu tavrından dolayı ödüllendiriliyor. Güçlü, yakışıklı, sadık, hatırşinas bir delikanlı. Zamanla Zeus'un en yakın arkadaşı oluyor. Birlikte çayırlarda dolaşıp, kırlara uzanıp tüm sırlarını ve en özel anlarını paylaşıyorlar. Ama gün geçtikçe Zeus'da bir tatsızlık, bir keyifsizlik sezmeye başlıyor **Prometheus**. Ve günlerden bir gün Zeus müthiş bir neşe, heyecan ve dâhiyane bir fikirle uyandırıyor kırlarda uyuklayan **Prometheus**'u.

"Hayat çok sıkıcı, her şey aynı, her şey düzenli. Ve en tepede yaşamak çok yalnız hissettiriyor beni. Hem de sonsuza dek. Ama aklıma öyle bir fikir geldi ki hayat renklenecek, yeni bir tür yaratacağız sizinle birlikte. Bir kafası, iki kolu, iki bacağı olan. İnsan... Bir erkek insan. Akılları olacak ama bizden fazla değil, meraklı olacak ama en fazla bizim kadar, bilinçleri olacak beslenmek, avlanmak, yaşamak için, ama bize

muhtaç. Bize şükredecek, bize tapacak, bize hizmet edecek minyatür bir ırk yaratacağız" diyor.

Aklına yatıyor **Prometheus**'un. "Tanrı Zeus kendine oyuncak yaratmak istiyor anlaşılan" diye düşünüyor. Kafa kafaya verip detayları planlıyorlar. Dünyadaki en iyi kil kullanılacak, el sanatları konusunda ustalığı dillere destan **Prometheus** onları yaratacak. Verdikleri karara göre bu erkekler tanrılara göre diz boyu uzunluğunda olacak.

Ve yola çıkıp buluyorlar bol mineralli, kaliteli kili. **Prometheus**, bu yaratıkların nefes alıp yaşaması için Zeus'un tükürüğünü kile katıyor. Farklı pigment boyalarla da renk veriyor kilden kuklalara; kimini sarı, kimini kahverengi, kimini kırmızı, kimini bronz, kimini de ten rengi yapıyor. Güneşte kurumaya bırakıp Zeus'a haber veriyor eserini gelip görmesi için. Zeus yanında Bilgelik Tanrıçası kızı **Athena** ile geliyor yeni oyuncaklarına bakmaya. Çünkü kızın görevi var. Nazik nefesiyle bu kuklalara hayat verecek.

Nicolas-Sébastien Adam,
Prometheus ve Kartal

Ve böylece Yeryüzü Tanrıçası **Gaia**'nın kilinden, **Zeus**'un tükürüğünden, Güneş'in ışınlarından ve **Athena**'nın nefesinden hayat buluyor insanoğlu.

Yavaş yavaş kıpırdanmaya, öksürüp tıksırmaya, ayağa kalkmaya çalışıyor minik kuklalar. Fakat karşılarında dev gibi tanrıları görünce panikle kaçışmaya başlıyorlar. Ve işte bu yüzden tanrılar insanın var olmasıyla birlikte kendi boylarını insanların korkmayacağı kadar küçültüyorlar. İnsandan sadece 30-40 cm büyük hale geliyorlar. İnsanların sayılarını artırmak için **Zeus**'un kuvvetli ellerini çırpması gerekiyor. **Zeus** el çırtıkça, yüzlerce yeni insanoğlu oluşuyor.

Problem şu ki, **Prometheus** insanların tanrısı olmak istemiyor. "Ben onların öğretene olacağım. Onlara nasıl tarım yapacaklarını, karınlarını nasıl doyuracaklarını, nasıl hayatta kalacaklarını öğreteceğim" diyor.

Çünkü bu ilk insan aciz, bu ilk insan çıplak ve çaresiz. Ne sivri dişleri ne zehirleri ne de keskin tırnakları var. Eksik yani anlayacağınız. Eğer bir şey yapmazsa doğaya karşı çaresiz kalıp yok olacak **Prometheus**'un bu yarattıkları.

Korkudan karanlık mağaralardan çıkamıyor, çiğ et, meyve falan yiyerek ayakta kalmaya çalışıyor zavallı insanlar. Çok acıyor insanların bu durumuna **Prometheus**. Onlara madenleri işlemeyi öğretip ateşi vermeye karar veriyor ki eksiklerini telafi etsinler.

Maden işleyicisi demirci tanrı olan **Hephaistos**'un ocağından aldığı bir rezene dalının ateşini insanlara götürüp hediye ediyor. Gerçi bu hediye ona çok pahalıya mal oluyor.

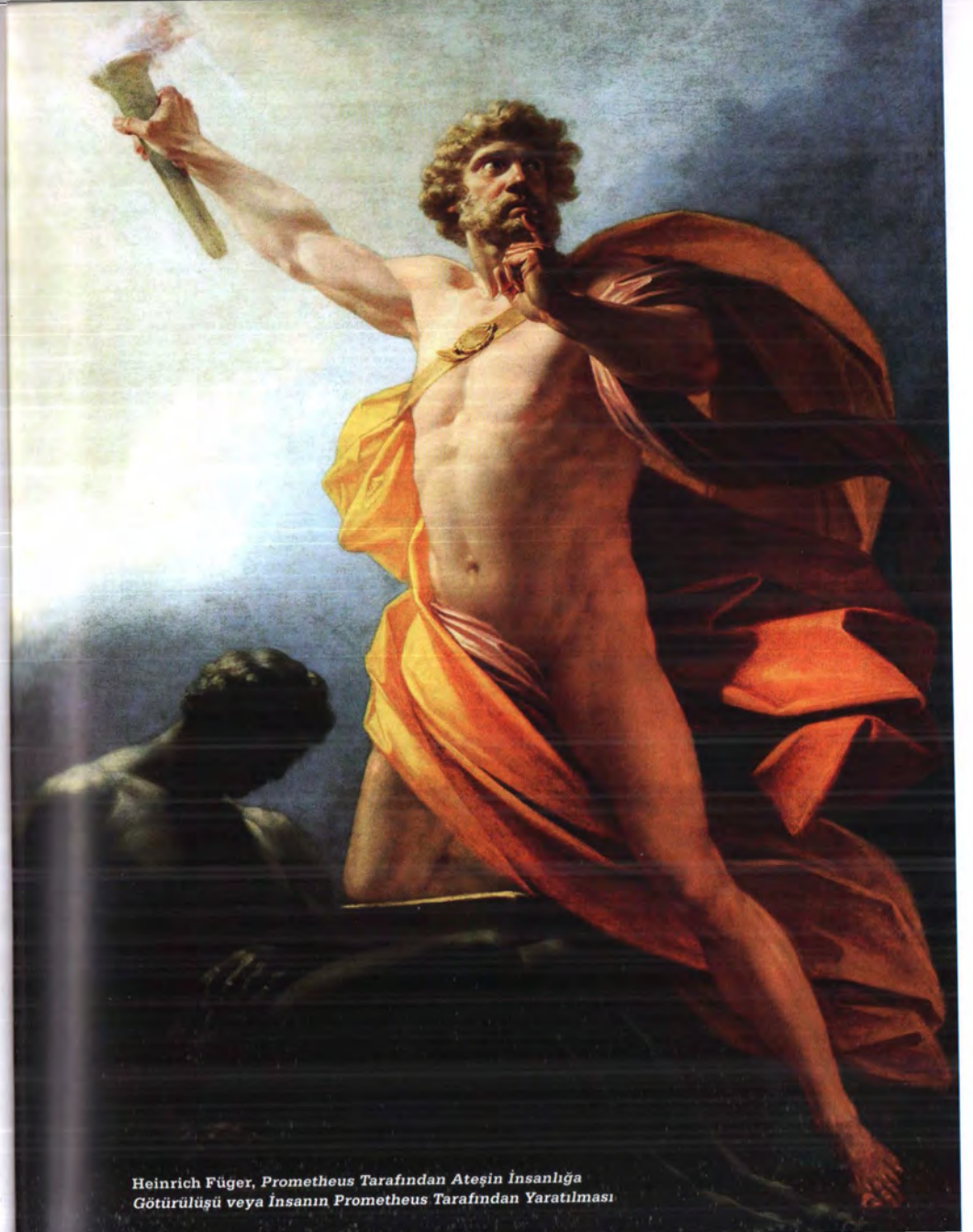
İnsanlar bu sayede daha iyi şartlarda yaşamayı, ısınmayı, giyinmeyi, pişirmeyi öğreniyorlar. Ama insan işte, havalara giriyor ve kendini tanrılarla bir görüyor.

Zeus aslında insanoğlunun şımaracağını bildiğinden ateşi onlara vermiyormuş meğer. Durumu görünce feci ama acayip feci sinirleniyor ve **Prometheus**'u korkunç bir cezaya çarptırıyor. Hem de söylendiğine göre binlerce sene sürecek bir cezaya.

Dağların en yüksekinin tepesine bir kayaya kopmaz zincirlerle bağlatıyor onu. Hem de kime biliyor musunuz? Hani o ateşi çaldığı tanrı vardı ya **Hephaistos**, işte ona. İstese de istemese de işini yapıyor Ateş Tanrısı. Ama bir başka görevli daha var işin içinde, görevlerinden biri de acı çektirmek olan.

Koca bir kartal ayarlıyor. Her sabah gelip güneşin sıcaklığında pişen, gecenin ayazında donan zincirlerle kıpırdayamaz hale getirilen zavallı **Prometheus**'un ciğerlerini yiyor, keskin tırnaklarıyla parçalıyor, acılar içinde kıvrınmasını seyrediyor. Ve bu her sabah yeniden tekrarlanıyor.

Bu işkenceyi 30 bin yıl sürsün diye planlamış **Zeus**. **Herakles**'in istemeden yaralayıp ıstıraplar içinde kıvrınmasına sebep olduğu bir arkadaşı var, yanı

Heinrich Füger, Prometheus Tarafından Ateşin İnsanlığa Götürülüşü veya İnsanın Prometheus Tarafından Yaratılması

insan-yarı at. Bu arkadaşını acılarına son vermek için öldürmek istiyor ama ölümsüz olduğu için öldüremiyor.

Prometheus ise ölümlü. Anladınız değil mi durumu! Ölümlülükle ölümsüzlüğü yer değiştiriyor ikisi arasında. Bu değiş tokuş için de **Prometheus**'u serbest bırakıyor. Böylece ceza da son bulmuş ve **Prometheus** ölümsüzlerin arasına geri dönmüş.

Aslında başka bir planı daha varmış **Zeus**'un. Ona dert olan erkek insanın başına bir bela sarmak. İşte o bela bir kadın. **Prometheus**'u kayalara bağlayan **Hephaistos**'u çağırıp dünyada hiç kimsenin reddedemeyeceği bir kadın yaratmasını istiyor **Zeus**. Emir kulu tanrı ne yapsın, balçığı suyla yoğurup şaşırtıcı güzellikteki kadını yaratıyor gelen talep üzerine. Diğer tüm tanrı ve tanrıçalar da bu kadını süsleyip püslüyorlar, adını da **Pandora** koyuyorlar.

Zeus hain planına devam ediyor. Bir gizemli kutu veriyor **Pandora**'nın eline. Ve kutuyu ne olursa olsun açmamasını sıkı sıkı tembihliyor. Ve kadını yeryüzüne yolluyor.

Peki siz olsaydınız açmaz mıydınız o kutuyu? Dürüst olun, ben açardım. Zaten **Pandora** da öyle yapıyor ve açıyor. Kutunun içinden dışarı fırlıyor her şey. Peki neler var kutunun içinde? Hastalık, keder, elem, ıstırap, yalan, riya, kötü olan her şey... İşte bunlar kutunun açılmasını fırsat bilip insanların başına bela oluyor. Panik içinde kutuyu kapatıyor **Pandora**.

John William Waterhouse, Pandora

Kutusunun içinde kala kala bir tek "umut" kalıyor.

İşte böylece **Zeus**, ilk kadını ve kutusundaki fenalıkları yeryüzüne göndererek insanlardan intikamını alıyor.

"Bu arada yeri gelmişken ekleyeyim. **Pandora** daha sonra **Hermes**'in çöpçatanlığı ile **Prometheus**'un kardeşi **Epimetheus** ile baş göz ediliyor."

Josef Lax, Herakles ve Prometheus

TİTAN ΙΑΡΣΤΟΣ'UN OĞLU ATLAS ΝΣ ÇΕΚΤΙΝ ΒΣ OĞLUM ΣΣΝ...

Şöhretli olmak böyle bir şey işte. Hiç sıra falan beklemeden önleri kapıyorlar. Onca Titan varken, sırasıyla anlatacağım demişken, şöhretliler diye bu çocukları nasıl da öne çıkardım bakın? Ama önceliği hak ediyor **Atlas**, ne de olsa Yunan mitolojisinin en önemli karakterlerinden biri. Hem çok güçlü hem de çok kibirli, hatta birazcık kurnaz da.

GİZEMLİ BİR DÜNYA: ATLANTİS

Denizin derinliklerine ve Atlantis'e hükmediyor. Adını duymuşsunuzdur Atlantis'in zaten. Çok gelişmiş bir yer Atlantis. Aslında iç içe geçmiş bir tür adalar topluluğu. İnsanlar, türlü tarım teknikleriyle bereketli topraklar elde edip bu yolla geçimlerini sağlamışlar ve çok zenginleşmişler. Hatta çok modern ve gelişmiş bir şehircilik anlayışıyla ülkelerine saraylar, hamamlar, amfiteyatrolar, limanlar, tapınaklar inşa etmişler.

Ancak bir yandan da şırmamışlar. Diğer herkesi aşağı, kendilerini de üstün ırk

görmeye başlamışlar.. Bu durum tanrıları çok kızdırmış. Öyle ki bolluk içinde yaşarlarken kaderleri birden değişmiş. Tanrıların o güne dek görülmemiş bir sel ve deprem göndermesiyle ülke toprakları çamur deryasının altında kalarak tamamen yok olmuş.

Neyse ki **Atlas** ve kardeşi **Menoitios** kaçmayı başarıyor bu büyük felaketten. Ama intikam yemini ediyorlar ve Atlantis'e yapılanların intikamını almak adına **Titanomahia Savaşı**'nda taraf olmaya karar veriyorlar. Ama maalesef **Titanlar** kaybediyor o savaşı.

Kaybedenlere destek veren bizim iki kardeş de kaybetmiş oluyor tabii. **Menoitios** bir yıldırımla öldürülüyor. Şöhreti bugüne kadar gelen **Atlas** da sonu olmayan bir ceza alıyor. Ceza da ne biliyor musunuz? Gök kubbeyi omuzlarının üzerinde taşımak. Dünyanın en batı ucunda durup bu yükü sırtına alacak ve ne sebeple olursa olsun hiçbir şekilde yere bırakmayacak.

Cezayı veren de daha sonra uzun uzun konuşacağımız Tanrıların Tanrısı **Zeus**. Diğer **Titanlar**, **Tartarus**'a gönderiliyor, bir tek **Atlas** böyle bir ceza alıyor. Neden mi? Çünkü aşırı kibirli bir çocuk. Etraftakiler zaten hazzetmiyor ondan. Kendisine verilen ceza da aslında ona haddini bildirmek için. Burnu sürtülüyor cezadan sonra **Atlas**'ın. Kibrinden eser kalmıyor. Verilen bu devasa cezanın başka bir anlamı daha var. O, gökyüzünü omuzlarında taşıdığı sürece yer ile gök yani **Gaia** ve **Uranos** bir araya gelemeyecek, böylece yeni çocuklar yapamayacaklar. **Tartarus**'a gönderilen Titanlar ise sonsuza kadar yeraltında kalacak. Nasıl fikir ama? İyi değil mi?

Atlas'ın büyük çoğunluğu kız olan bir sürü çocuğu var. **Hesperidler** denilen periler de **Atlas**'ın çocukları.

Bu perilerin bahçesinde altından elma veren bir ağaç var. Bu ağacı koruma görevi **Hesperidler**'in. Gerçi sadece onların yeterli olmadığı düşünülmüş ki bir de yanlarına ilave bir önlem olarak canavar **Typhon** bırakılmış.

Zeus'un, **Alkmene** isimli ölümlü bir kadından olan bir oğlu var. Adı **Herakles**. Siz onu Roma mitolojisinden **Herkül** diye tanıyorsunuz. Oraya da geleceğiz ama bir sebeple bu **Herakles** pek çok görevden oluşan en ağır cezalara çarptırılıyor. Bu cezalardan biri de işte o bahçede bulunan altın elmalardan getirmek.

Herakles bunun için bahçeye geldiğinde **Hesperidler**'in babası

Atlas ile karşılaşılıyor ve yalvar yakar ondan yardım istiyor. **Atlas** "Tamam yardım ederim de" diyor, "şu gök kubbeyi omuzlarımdan alıp yükümü hafifletmen şartıyla".

Kabul ediyor bunu **Herakles**. Böylece **Atlas** özgürlüğüne kavuşuyor. **Herakles**'in saflığından faydalanıp kurtulmuşken gök kubbeyi omuzlarına yeniden almaya hiç niyeti yok **Atlas**'ın.

Aslında hiç de saf değil **Herakles**, aksine gayet kurnaz. Bakıyor ki **Atlas**'ın oyununa gelip kandırılıyor, hemen zekice bir plan yapıyor. Gök kubbenin sırtına tam yerleşmediğini, kaydığını söyleyerek ondan yardım istiyor ve "Şunu bir dakika tutar mısın?" numarası yapıp iade ediyor gök kubbeyi sahibine.

Tuzağa düşürdüğüünün tuzağına düşen şanssız **Atlas** gök kubbe ile sonsuza kadar baş başa kalıyor ve bir daha da asla bu yükten kurtulamıyor taa ki taş kesene kadar. Oraya da geleceğim Medusa konusunu anlatırken.

Tanrılara baş kaldırmamanın bedelini, böyle ağır ve acımasız bir ceza ile çekiyor işte. Yalnız hep yapılan hataya siz de düşmeyin. Pek çok resim ve heykelde görülen **Atlas**'ın omuzlarında taşıdığı küre dünya değil, küre şeklindeki gökyüzü. **Atlas**'ın gök kubbeyi omuzlarında taşıması genellikle bir küreyi taşıması şeklinde tasvir edilir, bu yüzden de çoğu kez dünya ile karıştırılır.

GİZEM VE KEHANET TİTANİSİ PHOEBE VE KIZLARI ASTERIA İLE LETO

Ok güçlü kehanet yeteneklerine sahip, Gizem ve Kehanet Tanrıçası **Phoebe**. Gün geliyor kardeşi **Koios** ile evleniyor. Bu akıl ve mantık evliliğiyle parlak zekâ ve meraklılığı temsil eder hale geliyor. İki kızları oluyor; biri **Asteria**, diğeri **Leto**. Yavaş yavaş adını duymaya başladığınız çapkın **Zeus**, **Asteria**'yla beraber olmak istiyor. Ama kız 'olmaz' diyor ve atıyor kendini Ege'nin serin sularına, **Zeus**'tan kaçıyor. Denizin ortasındaki Delos Adası haline geliyor.

Zeus bu defa dönüyor **Leto**'ya. Kardeşini elinden kaçırса da **Leto**'yu kaçırmıyor. Onunla beraber oluyor. Ve ikiz çocuklarına hamile kalıyor kız. Nerede doğuruyor dersiniz çocuklar? Delos Adası'nda. Yani kız kardeşinde. Kadere bakar mısınız? **Zeus**'un karısı **Hera**, kocasının yine bir kadını hamile bıraktığını duyunca feci köpürüyor. Yapmadığını bırakmıyor zavallı kıza. Toprak ve Bereket Tanrıçası'na gidip kıza doğuracak yer vermemesini söylüyor. Doğum Tanrıçası'nı da bir şekilde oyalıyor ki kız çocuğunu doğuramasın. Zavallı **Leto**, **Hera**'nın hışmından korkup

kardeşine kaçıyor. Yani Delos Adası'na gidiyor bir başka deyişle. Acıyor zavallı kıza **Poseidon**. Ne de olsa denizler ondan soruluyor. Delos Adası'nın üzerini bir kubbe gibi dalgayla korumaya alıyor ve **Hera**'nın gazabından koruyor. Adaya Delos denmesinin de bir sebebi var. **Zeus** ada yerinden kaymasın diye toprağın derinliklerine bağlıyor ve ada hep aynı yerde görülüyor. Gemiciler yerinden hiç kıpırdamayan bu adaya "parlak" yani Delos diyorlar.

İşte Delos'a geliyor zavallı **Leto**. Adada da bir tek dal yok, tam bir kayalık. **Leto** diyor ki "Eyyy ada, karnımdaki bebek bir tanrı. Eğer kayalıklarında yavrumu doğurmama yardım eder, onun burada korunaklı yaşamasına izin verirsen, ona bir tapınak yaparsan, adaya pek çok insan gelip kurban kesecek, ada zenginleşip şenlenecek." Bir tür kazan-kazan durumu yani!

Adanın akli yatıyor bu işe. Ama bir tek şartı var. Doğacak bebek hep bu adada yaşayacak. Onu ikna etmek görevi de anne **Leto**'nun işi. Peki sizce çocuk adada kalıyor mu gerçekten?

TİTANİS PHOEBE'NİN TÖRÜNÜ APOLLON

Leto ne yapsın? Ana kalbi işte, “peki” diyor. Ve tüm tanrılar, tanrıçalar seferber olup doğumun gerçekleşmesine yardım ediyorlar. Nur topu gibi bir bebek doğuyor. Adı mı? Çok tanıdık biri, **Apollon**...

Apollon doğar doğmaz tanrıların ikram ettiği “ambroisa” denilen tanrılara özel içecekten içiyor ve birden kundağından kurtulup konuşmaya başlıyor. Mucizeler yaratmak istediğini, bu yüzden kendisine derhal bir lir bir de ok ve yay verilmesini istiyor. Yalnız çocuk kaliteyi biliyor. Lir illaki altın olacak. Bu lirle daha sonra son tanrıları eğlendirecek. Yazın bunu bir kenara. Yay gümüşten, lir altından yapılmış olarak teslim ediliyor **Apollon**'a. Okların özelliği ise hem hasta edici hem de iyileştirici olmaları. Yalnız bu lirle ilgili bir hikâye daha var **Hermes** ile **Apollon** arasında. Onu da **Hermes**'i anlatırken yazacağım.

İstediklerini aldıktan sonra yaşaması gereken adasını keşfe çıkıyor. İlk

mucize gerçekleşiyor bile, attığı her adımda kayalardan çiçekler, otlar yeşeriyor. Delos Adası şahane bir yere dönüşüyor.

Doğduktan sadece dört gün sonra “Bir başka mucize daha yaratacağım,” diye tutturuyor **Apollon**. Neymiş efendim? Parnassos Dağı'nda Python isimli dev bir yılan yaşarmış. Gidip onu öldürecek, halka yaptığı zalimlikleri sona erdirecekmış.

Yaşına başına bakmayın, vallahi de billahi de başarıyor bunu **Apollon**. O elindeki ok var ya işte o ok her şeyi delip geçebilme kabiliyetine sahip. Yılanın yaşadığı dağdaki mağaraya fırlattığı reçineli bir meşale, derinlerde gizlenen yılanı dumana boğup ortaya çıkmasını sağlıyor. Pusuda bekleyen **Apollon** da o tılsımlı okla yılanı

Apollon Heykeli, Yunanistan

oracıkta öldürüyor. Ama bu devasa yılanı öldürmesi **Apollon**'u kirletmiş tanrıların törelerine göre. O yüzden de **Apollon** kendi kendini sürgün etmiş. Ta ki temizlenene kadar.

Böylece basit bir çoban olarak Teselya Kralı **Admetos**'un yanında çalışmaya başlamış bizim acar delikanlı. Atlarını, ineklerini, koyunlarını otlatıp onlara lir çalar, şarkı söyler, müzik ziyafeti verir.

Ama sadece yaz aylarında ve ilkbaharda. Sonbahar ve kış aylarında hiç güneşin batmadığı, mevsimin hep ilkbahar olduğu mesut insanların yaşadığı diyarlara gider, kışın bitimiyle de doğduğu Delos Adası'na geri döner. Öyle ki ilkbahar bile dünyayı çiçeklendirmesinin zamanını **Apollon**'nun gelişine göre belirler.

"Ee, hani ikiz doğuracaktı **Leto**?" dediğinizi duyar gibiyim. Evet, **Leto** sadece **Apollon**'u doğurmamış Delos Adası'nda. Bir de ikiz kız kardeşi var **Apollon**'un. Adı **Artemis**. **Vahşi Doğa, Avcılık, Okçuluk ve Ay Tanrıçası Artemis**. Kardeşinden bir gün evvel doğuyor ve kardeşi **Apollon**'nun doğumu sırasında

annesine yardım ediyor. Ama annesinin doğum sırasında çektiği acıları görünce asla evlenmemeye ve bakire kalmaya yemin ediyor. Hatta sadece kendisi değil, avcılar da ediyor bakirelik yeminini.

Apollon güneşi, **Artemis** ise ayı temsil ediyor mitolojide. **Artemis**'in av ve okçuluk tanrıçası olmasından anlamışsınızdır zaten kendisinin de kardeşi gibi ok ve yaya sahip olduğunu. **Apollon**'un okları güneşin, **Artemis**'in okları ay ışınlarının sembolü kabul ediliyor. Hani **Apollon**'un yayı gümüştü ya. Güneş gibi beyaz ve parlak. **Artemis**'in oku ve yayı ise altın. Ayın ışıkları gibi sarı. Arada böyle bir fark var sadece.

Artemis'in bütün avcılar 13-15 yaşları arasında ve ölümsüz. Hayvanları ve doğayı çok sevdiğinden kırlarda, ormanlarda yaşayan yarı insan-yarı keçi olan Satirler, **Artemis** ve avcılarının hayranı olur. Ama **Artemis** fanı bu Satirler, eğer sosyal mesafeyi aşarlarsa **Artemis** tarafından geyik ya da tavşana çevrildiklerinden hiçbir zaman yakın ilişkiye girememişler o avcılarla.

Apollon'un Aşkı, Apollon'un Hışmı

"Bu **Apollon** acayip yakışıklı. Bir sürü aşk yaşamış. Fakat ne hikmetse âşıkları hep bir ağaca ya da çiçeğe dönüşmüş. Okuyun bakın, siz de hak vereceksiniz."

DAPHNE'NİN DEFNE OLUŞU

Hani çobanlık yapmıştı ya **Apollon**, Teselya Kralı'nın yanında. İşte o günlerde çayırda **Daphne** adında bir güzel periye rastlamış. Fakat kız bakirelik yemini etmiş, tıpkı **Apollon**'un ikiz kardeşi **Artemis** gibi. Yine onun gibi ormanlarda, kırlarda dolaşmaktan, hayvanları avlamaktan çok hoşlanıyor, sık sık özgürce koşturup, dans edip şarkılar söylüyormuş dağlarda.

İşte o günlerden birinde rastlamış bizim oğlan **Daphne**'ye. Ve aşkını ilan etmek istemiş. Kendisi çok yakışıklı ya emin reddedilmeyeceğinden. Yani öyle sanıyorsunuz değil mi? Alakası yok. Bırakın aşkını ilan etmeyi, yaklaşmamış bile yanına. O yaklaşmış kız kaçmış, o hızlanmış kız uzaklaşmış, o koşmuş kız nerdeyse uçmuş. **Apollon** kıza seslendikçe kızın korkusu artmış. Kız yorulmuş, **Apollon** yaklaşmış, yaklaşmış, iyice aray kapatmış.

Kız bakmış ki yakalanacak, Toprak Ana'ya yalvarmış, bir mucize yaratıp kendisini saklayıp koruması için. Ve olan olmuş, **Daphne**'nin bacakları toprağa gömülüp kök salmaya başlamış. Gövdesi ağaca, kolları dallara, başı yapraklara dönüşmeye başlamış.

Olanları şaşkınlıkla izleyen **Apollon**, hâlâ kalbi atmakta olan **Daphne**'ye, bundan sonra **Apollon**'un kutsal ağacı olacağını, dökülmeyen, solmayan yapraklarının saçları, alınları süsleyeceğini söylemiş ve bizim **Daphne** bundan böyle "Defne Ağacı" olmuş.

Gian Lorenzo Bernini,
Apollon ve Daphne

HYAKINTHOS'UN SÜMBÜL HALİNE GELİŞİ

Bu hikâyeyi anlatmadan önce tarihin önemli bir kısmında cinsiyet gözetilmeden ilişki kurulabildiğini hatırlatayım, çünkü bu hikâye **Apollon**'un bir erkeğe duyduğu aşkı anlatıyor. Kim mi? Kral **Amyklos**'un oğlu **Hyakinthos**. Dünya yakışıklısı bir delikanlıymış **Hyakinthos**. **Apollon** bu delikanlıya tutkunmuş ama ilişkileri beraber spor yapmak, disk atmaktan öteye gidemiyormuş bir türlü.

İkisinin beraber bu kadar çok zaman geçirmesine içerleyen, kıskançlıktan deliye dönmüş biri varmış delikanlıya âşık olan: Batı rüzgârı **Zephyros**. Öyle

bir kaptırmış ki delikanlıya kendini, bir öfke nöbeti sırasında **Apollon**'un attığı diske şöyle bir üfleyip hedefi şaşırtmış. Ama gelin görün ki hayatının hatasını yapmış ve diskin doğrudan **Hyakinthos**'un kafasına isabet etmesine sebep olmuş.

Öyle üzölmüş, öyle çaresiz kalmış ki **Apollon**, delikanlıya, "İstiyorum ki seni daima koklayıp ışıklarım ile yıkayayım. O yüzden seni harika kokularla bezeli bir çiçek yapacağım. Ama öyle bir çiçek olacaksın ki, ilkbaharın kış karını erittiği, benim geri döndüğüm günlerde açacaksın çiçeklerle." demiş.

Ardından ne olmuş peki? Yakışıklı **Hyakinthos**'un toprağa akan kanlarının arasından teker teker mis kokulu çiçekler çıkmaya başlamış. Hangi çiçek mi? Kokusuna doyamadığımız "sümböl" elbette.

HELOSTROPE'NİN GÜNEBAKAN'A DÖNÜŞÜMÜ

Bu kez hedefte **Klytie** var. Bir dere kenarında rastlıyor bu dünya güzeli kıza **Apollon**. İkisi de birbirinden güzel. Çarçabuk giriyorlar birbirlerinin kalbine. Kız sadık kalıyor da çabuk usanıyor **Apollon** kızdan. Adam yakışıklılığının çok farkında, gözü hep dışarıda. Hatta kızın ilgisi aşırı gelmeye başlıyor bir anda. Kız sınısıklam âşık, **Apollon**'un ise akıllı fikri başka başka tatlılarda. Ve olan oluyor, kız aşk acısına dayanamıyor, "Apolloooooon, Apolloooooon!" diye diye ölüyor.

Apollon kafasını duvarlara vuruyor ama ne çare. İş işten geçmiş bir kere. Bu kez de "Günebakan"a çeviriveriyor

güzeller güzeli **Klytie**'yi, kendi ışınlarını takip edip hep kendine çevirsin başını diye.

Kyparissos'un Selvi Ağacı Oluşu

İşte size hüznölü bir öykü daha... Yine iki sevgili. Öyle duygusal, öyle duyarlı, öyle iyi kalpli ki **Kyparissos**, bir gün yanlışlıkla ormanda bir geyiği öldürüyor ve bu acıya dayanamıyor. Ne yapıyor biliyor musunuz? Kendini öldürüyor. Bahtsız **Apollon** yine karalar bağlıyor. Ve bu kez sevgilisini "Selvi" ağacına dönüştürüyor. İşte bu yüzden onca ağaç varken mezarlıkları selvi ağacı süslüyor.

Apollon'un Hışmı, Kralın Kulakları...

Bakmayın Apollon'un böyle romantiklikler yapmasına. Kızdı mı gözü hiçbir şey görmüyor bu "deli" kanlının. Müzik gibi bir konuda bile kan akıtabiliyor öfkeleni mi!

Alın size Anadolu kökenli bir hikaye. **Marsyas** diye bir çoban bir gün ormanda bir müzik aleti buluyor. Üstünde delikler olan değişik uzunlukta bitişik borular... Tanrıça **Athena**'nın icadı. Problem şu ki üfleyerek çalınan bu alet, yanaklarını çirkin gösteriyor **Athena**'nın. Buna dayanabilir mi tanrıça, fırlatıp atıyor ormana. İşte o alet bu alet.

Marsyas ne yapsın çayırdı, kırdı, bayırdı, üfleye üfleye ustalaşıyor çalmada. Hatta hava atmaya başlıyor ve lir üstadı Tanrı **Apollon**'a meydan okuyor. **Apollon** da yemiyor içmiyor cevap veriyor bu meydan okumaya. Bir yarışma düzenletiyor. Jüriye de **Müz** denen perileri ve Frigya Kralı **Midas**'ı atıyor.

Yarış başlıyor, **Apollon** ormanı inletiyor muhteşem müziğiyle. Hem de sadece bir kaç telden oluşan lir adlı çalgısıyla. Sıra **Marsyas**'a geliyor. İnanılır gibi değil. Kulağı olan, gerçeği duyan, müzikten anlayan kim varsa hiç tereddütsüz **Marsyas** diyor. Öyle iyi çalıyor çünkü.

Bir ölümlü bir tanrıdan nasıl daha güzel çalabilir ki? İşte orada kabaniyor öfkesi **Apollon**'un. Aklına bir hile geliyor. Liri tersten de düzden de çalsanız aynı sesler çıkar. Sonuç değişmez. Ama flüt öyle mi? Cinlik yapıyor **Apollon**. "Yarış

tekrarlayalım ama tersten çalalım" diyor çobana. "Çıktık bir yola, kim karşı koyabilir koskoca tanrıya!" diyor ve kabul ediyor yeni müsabakayı **Marsyas**. Ve hayatının hatasını yapıyor.

Apollon kusursuz çalarken, eli ayağına dolanıyor bizim çobanın. Flütü tersten çalmak mümkün değil haliyle. Elbette bu kez **Apollon** kazanıyor. Sonuç, bizim çoban bir ağaca asılıyor ve derisi yüzülüyor.

Öyle üzülüyor ki periler **Apollon**'un bu yaptığına, başlıyorlar üzüntüden deli gibi ağlamaya. O kadar ağlıyorlar ki gözyaşları sel olup çay oluyor, dere oluyor. Ve bu dere günümüzün Çine Çayı oluyor. Midas'a mı ne oluyor?

Hiç duymadınız mı eşek kulaklı **Midas**'ı? Onu seçmediği için **Apollon**'un hışmından o da alıyor nasibini. Daha iyi duysun diye uzatıyor kulaklarını, eşek kulaklı yapıyor.

Zavalı **Midas** saçlarının altında saklasa da kulaklarını, bir berberin sır tutamaması yüzünden ta bugüne kadar ulaşıyor yeni hali. Berberi ölümle tehdit etse de öğrendiği sırrı bir kuyuya haykırıyor adam. Ama bu arada kuyunun etrafındaki sazlıkları atlıyor. Rüzgârda o sazlıklar berberin söylediklerini anlatıyor tüm halka, hem de noktasına virgülüne kadar. Hain sazlıklar!

Kral Midas

Şimdi **Apollon** ve **Artemis** ikiz kardeş ya. İkizleri ayırmak olmaz. O yüzden haydi gelin biraz da **Artemis**'i değiştirelim.

TİTANİS PHOEBE'NİN DİĞER TORUNU

ARTEMİS

Artemis'in Aşkı, Artemis'in Hışmı

Hiçbir zaman evlenmeme kararından mıdır nedir, pek bir öfkeli, pek bir demir yürekli bu **Artemis**... Hem de dünyalar güzeli...

PRENSES NIOBE: NE OLDUM DEĞİL, NE OLACAĞIM DEMELİ

Lidya Kralı Tantalos'un bir kızı var, adı Niobe. Bu **Niobe** biraz problemli. Ne oldum delisi. Tam on dört tane çocuğu var. Yedisi kız, yedisi erkek. Her biri ölümlü olmasına karşın tanrıların, tanrıçaların güzelliğine ve gücüne sahip.

Niobe pek bir böbürleniyor çocuklarının sayısıyla. Bizim **Leto**'nun iki çocuğu var ya bununla sürekli bir alay, bir kinaye, bir çekiştirme... Neymiş efendim, kendisinin dünyalar güzeli 14 çocuğu varmış da, biri ölse diğeri kalırmış da, hep kalabalık bir aile olacaklarmış da sırtını dayayacağı tam 14 çınar varmış da, falan filan.

Leto da ağırbaşlı kadın, demiyor önemli olan nicelik değil, nitelik. Öyle ya kendisinininkiler tanrı-tanrıça, **Niobe**'ninkiler ölümlü.

Artemis

Prenses **Niobe**, ne kadar **Artemis** ve **Apollon** heykeli varsa hepsinin yıkılmasını emrediyor. Neyse bu kinin sebebi artık? Ama sabır sabır nereye kadar? Dayanamıyor bir gün **Leto**. Çağırıyor çocuklarını, görev taksimi yapıyor. Görev: 14 çocuğun etkisiz hale getirilmesi.

Erkek çocukların işini bitirmek görevi **Apollon**'un. Kızların canlarını da **Artemis** alacak.

Apollon'un işi kolay. Çünkü **Niobe**'nin yedi oğluna bir arada avlanırken rastlıyor ve onları öyle çabuk öldürüyor ki yavrucakların hiçbiri bu tanrının gazabını hak etmek için ne yaptıklarını sormaya fırsat bulamıyor.

Artemis görevini icra etmek için yola çıkıyor ve görüyor ki kızlar sarayda annelerinin yanında.

Fakat biraz canı ruhlu olan **Artemis** için pek de sorun olmuyor annelerinin gözleri önünde kızların canını almak. Altısını altı okla yok ediyor. Korkudan ne yapacağını şaşırان **Niobe**, bir yandan son çocuğunu kendisine siper ediyor, bir yandan da evlatlarının sonuncusunu bağışlaması için yalvarıyor.

Yalvarıp yakanşlar hiç fayda etmiyor, vazgeçemiyor **Artemis**'i. Son oku yayına yerleştiren **Artemis**, korkudan annesinin kollarına sarılan genç kızı da vuruyor.

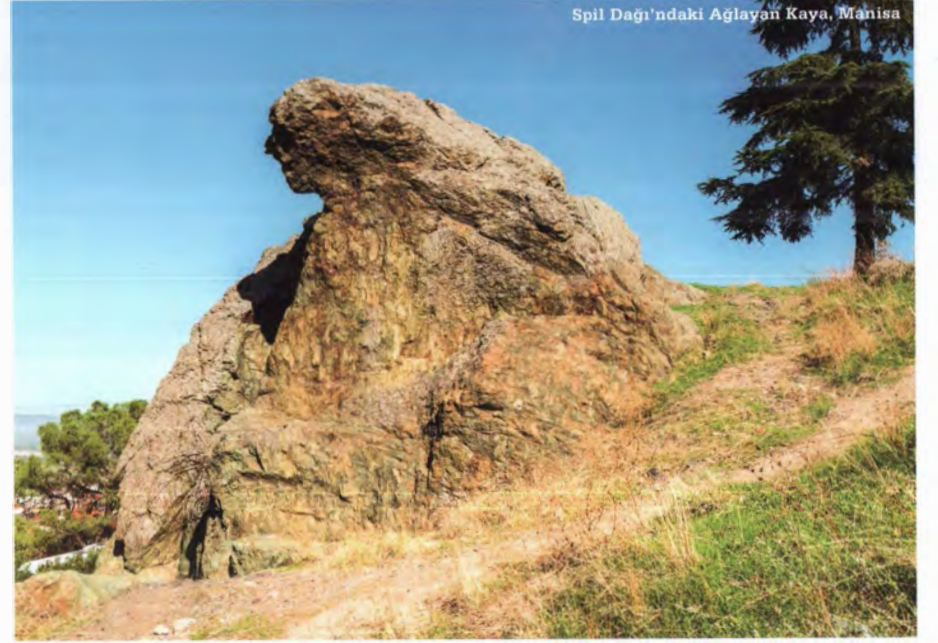
Zavalı **Niobe** kollarına yığılan kızının bedeni üzerinde o kadar gözyaşı döküyor ki tanrılar acıyarak onu taşla çeviriyor.

Giampietrino, *Diana (Artemis) Avlanırken*

Taşlaşmış **Niobe** bir akarsuyun kenarına yerleştiriliyor ve o günden beri akarsu taş heykelin yanaklarından süzülen yaşlarla besleniyor.

"Ve Prenses **Niobe** günümüzde Manisa'da Spil Dağı'ndaki Ağlayan Kaya'ya dönüşüyor."

Spil Dağı'ndaki Ağlayan Kaya, Manisa

HEM BEKAR KALACAĞIM DİYE YEMİN ET HEM DE ÂŞIK OL!

Artemis gibi avcılığa meraklı bir adam var, adı **Orion**. Bütün gün ormanlarda gezinip avlanıyor. Bir sabah bir geyiğin peşinde koştururken ormanın derinliklerinde **Artemis**'in perileri **Yedi Kız Kardeş**'e rastlıyor. Kızlar inanılmaz güzeller ama bir o kadar da ürkekler. Öyle ürkekler ki **Orion**'u görünce çil yavrusu gibi kaçıp ormanın derinliklerine saklanıyorlar.

Yılmıyor **Orion** da birbirinden güzel yedi kızı görüp de kaçırır mı? Düşüyor

peşlerine. Tüm hızlarına rağmen avcının kendilerine yaklaştığını gören periler **Artemis**'ten yardım istiyorlar. **Artemis** de bekaret yemini etmiş ya, arka çıkıyor hemen perilere ve onları yedi beyaz güvercine dönüştürüyor.

Kızlar pırrr, **Orion**'un arkalarından şaşkın bakışları arasında yükseliyorlar. Daha sonra yedi parlak yıldıza dönüşüp sonsuza dek yerleştikleri gökyüzünde bir yıldız kümesi haline geliyorlar.

Bitmedi. Olay daha çetrefilli hale geliyor. **Orion**, "Amaaan kaçan kaçır, kalan sağlar benimdir" diyor ve avlanmak için ormanlara geri dönüyor.

Jean-Baptiste Tuby, *Diana (Artemis) Bir Geyik ve Bir Köpek*

Ama bir tuhaf durum var, adam yakışıklı, adam ateşli, adam coşkulu. Hoşuna gidiyor **Orion**'un bu halleri **Artemis**'in... Kızları yolladı ya gökyüzüne. Bir işve, bir göz süzmeler falan. Sanırsınız bekaret yemini eden o değil. Adamı baştan çıkartma durumları yani. Bir de fütursuz ki sormayın! O günkü ava beraber devam etmeyi teklif ediyor. Günün ilk ışıklarından karanlık bastırana kadar birlikte avlanıyorlar.

Artemis'de bir değişiklikler oluyor ki sormayın. Hülyalı hülyalı dolaşıyor ormanlarda. Ama kardeşi **Apollon**, onun bu yakışıklı avcıya beslediği duyguları öğrenince çok sinirleniyor çünkü **Artemis** tüm tanrıların aşklarını reddetmiş.

Söz namustur diye takıntı yapıp **Orion**'un kız kardeşi ile arasında geçenlere bir son vermeye ant içiyor. Bir plan yapıyor. Bir gün kız kardeşinin avda ve ok kullanmada ne kadar becerikli olduğunu, ne şaşmaz bir avcı olduğunu anlatıyor kalabalık bir ortamda.

"Bakın şimdi dalgaların üzerinde batıp çıkan şu küçük noktayı nasıl da vuracak" diye iyice dolduruşa getiriyor kız kardeşini. Ve **Artemis** de yayına bir altın ok yerleştirerek kusursuz bir şekilde hedefini vuruyor.

Ağabeyinin oyununa geldiğini farkettiğinde iş iştten geçiyor maalesef. Çünkü vurduğu hedef bir nokta değil, düpedüz **Orion**'un bedeni...

“Aslında bu tanrının bir özelliği var. Kendileri **Uranos** ile **Gaia**’nın ilk çocuğu ve ilk Titan olurlar. Kaslı, uzun sakallı, boynuzlu ve alt kısmı yılan olan bir tanrı görürseniz bilin ki o **Okeanos**’tur. Hem ilk çocuk hem ağırbaşlı. Öyle etliye sütlüye de karışmıyor. Dünyanın bir ucuna çekilip mazbut bir yaşam sürüyor.”

Antik Yunan’da çok uzun bir zaman yeryüzü yassı bir disk şeklinde sanılıyor. **Okeanos** da bu diski çepeçevre saran devasa, dalgalı bir ırmak. İnsan dünyanın hangi ucuna giderse gitsin sonunda yolu **Okeanos**’ta son buluyor. Güneş bile **Okeanos**’un sularına batıp ertesi sabah yikanmış olarak yine **Okeanos**’un sularından doğuyor.

Başlangıçta tüm tuzlu suları temsil ediyor ama daha sonra coğrafya bilgisi geliyor, durum değişiyor. Bunun nedeni de o zamanlar önceleri Akdeniz ve Atlantik Okyanusu'nun bilinmemesi.

Başta tüm okyanus ve büyük denizler ondan soruluyor. Ancak bakıyorlar ki sular zannedilenden de büyük, **Okeanos**'un işini hafifletmek lazım diyerek iş bölümü için **Poseidon**'u da görevlendiriyorlar. **Poseidon** küçük iç denizleri, neredeyse tamamı keşfedilmiş Akdeniz'i; **Okeanos** ise daha az bilinen Atlantik Okyanusu'nu temsil etmeye başlıyor.

Okeanos, yer altı sularının yanı sıra denizin doğurgan gücünü de simgeleyen kardeşi **Tethys** ile evleniyor. Yine hem eş hem kardeş durumu yani.

Bu evlilikten 3 bin ırmak ve 3 bin de deniz kızı doğuyor. Aslında bir sürü oğlu ve kızı oluyor bu mutlu çiftin. Oğulları akarsular, ırmaklar; kızları ise dereler ve kaynak suları oluyor. **Okeanid** ya da **Nymph** deniyor onlara. En meşhur çocukları **Metis**, **Amphitrite**, **Eurynome**, **Styks** ve **Klymore**.

Çocukların her biri ayrı bir ırmak, çay, ya da gölün hâkimi oluyor...

Yunan mitolojisinde önemli şahsiyetlerden **Metis** de işte bu çocuklardan biri.

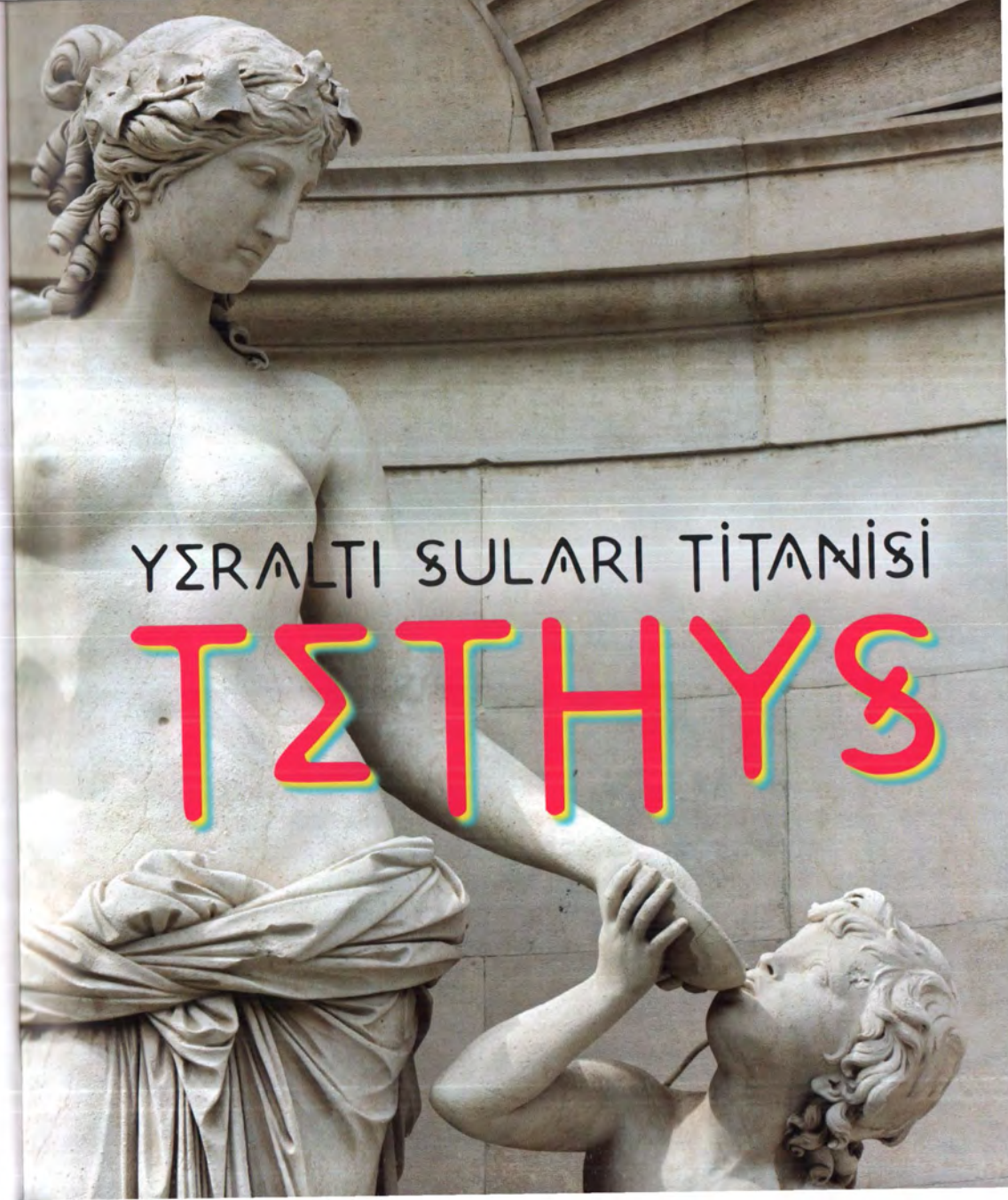
"Neyse, biz devam edelim konumuza. Sırada Yeraltı Suları Titanisi **Tethys** var."

Peki **Metis** kim? Baştanrı **Zeus**'un ilk eşi. O ünlü **Athena**'nın da annesi. **Athena**'yı da **Zeus** gibi ilerleyen sayfalarda anlatacağım ama yeri gelmişken **Zeus**'un kafasının içinden büyümüş olarak çıktığını belirtelim, yani iddialar öyle. Burada **Athena**'nın nasıl o hallere düştüğünü anlatayım sadece.

Dedim ya **Metis**, **Athena**'nın annesi. **Metis**'in hamile olduğunu duyan **Zeus**'un içine bir kurt düşüyor. Doğacak çocuklarının kendisinden daha güçlü olacağını ve tahtını sarsacağını takıyor kafasına. Ya da bir kahin öyle söylüyor.

Ailenin geçmişinde çocuk yutmak var zaten. Yani biliyor bu tür işleri. Hatta abartıp hiç riske girmeyeyim diye hamile karısı **Metis**'i komple yutuyor. Kendince işi daha büyümeden çözdüğünü sanıyor. Aslında **Zeus**'un midesindeki **Metis**'in karnındaki **Athena** içeride büyümeye devam ediyor. Öyle bir hale geliyor ki **Zeus**'un başında dayanılmaz ağrılara neden olan dev bir yumru oluşuyor. Şişlik açılınca –ki o da hiç kolay olmuyor– **Zeus**'un içinde büyüyüp koca kadın olan **Athena** dışarı fırlayıveriyor.

Şimdilik bu kadar yeter. Bu olayın detaylarını ilerideki sayfalarda anlatacağım. Biraz meraktan zarar gelmez, değil mi?

“**Tethys** önemli Yunan Titanislerinden biri kabul ediliyor. E, kolay mı, kadın denizlerin tanrıçalarından biri. Bırakın bereketli okyanusların, denizlerin, devasa nehirlerin tanrıçası olmasını, yeraltındaki sular bile ondan soruluyor.”

Tethys'in önemi azalıyor, Titanlar ve çocukları arasındaki o meşhur on yıllık savaştan sonra. **Tethys** de kocası **Okeanos** gibi bu savaşta **Zeus**'a karşı savaşmayarak tarafsız kalıyor. Hatta dendiğine göre **Zeus**'un kardeşi kendi çocuklarını bu mazbut aileye, **Tethys** baksın, diye emanet ediyor.

Savaştan sonra yeni kurulan düzende **Tethys**, Su Tanrıçası olarak görevlendiriliyor. Ama kardeşleri **Pontos** ve **Phorcys** ondan önce Su Tanrıları olmuşlar bile. Ama kızın kısmeti açık neyse ki.

Niye mi öyle söyledim? Çünkü **Tethys** yukarıda yazdığım gibi **Okeanos** ile evleniyor ve binlerce çocuğu oluyor. Etliye sütlüye karışmayan sakın bir hayat sürüyorlar karı-koca.

Ama **Tethys**'in kaderinde bir de ölümlü var. Önce **Zeus** ve **Poseidon** talip oluyorlar kıza. Ama kâhinler **Zeus**'a eğer **Tethys** ile evlenirse doğacak çocuğun kendisinden güçlü olacağını söylüyor. Bunu öğrenen **Zeus** birden soğuyuveriyor kızdan, arkasına bile bakmadan vınnn uzaklaşıyor.

Bu durumda kızın talibi, ölümlü kahraman **Peleus**'un önü açılıyor. Vakit kaybetmeden devreye giriyor yeni talip.

Bundan önceleri pek hoşlanmıyor gelin adayımız. **Tethys**'in de diğer pek çok tanrı ve tanrıça gibi kılıktan kılığa girme özelliği var. Pek çok vahşi hayvana dönüşüyor adamın ilgisinden kurtulmak için ama adam da pek yakışıklı. Karşı duramıyor, gönlünü kaptırıyor ve teslim oluyor. Hatta evleniyor bu ölümlüyle. Hani var ya dünyanın ilk güzellik yarışmasına sebep olan fitne fücür Tanrıça **Eris**'in ortaya attığı “en güzele” denilen elma. İşte o elma bu düğünde atılıyor salonun ortasına...

Thetys ile **Peleus**'un evliliğinden yedi çocukları oluyor. Cicim aylan geçtikten sonra **Thetys**, **Peleus** gibi ölümlü biriyle nasıl olup da evlendim diye yakınıp duruyor. Sonunda çocuklarını da kendisi gibi ölümsüz yapmaya karar veriyor. Geceleri kocası uyuduktan sonra çocuklarını ateşin üzerine tutarak gövdelerindeki ölümlülük tohumlarını yok etmeye çalışıyor. Kim verdiyse bu akı kadına, çocuklar telef oluyor. Sıra **Akhilleus**'a yani **Aşil**'e geliyor. Şanssızlık

Tethys heykeli, İtalya

bu ya, o gece **Peleus**'un uyanacağı tutuyor. Ve **Tethys**'i, **Akhilleus**'u ayak bileğinden tutmuş aleve verirken görüyor. "Kadın, sen ne yapıyorsun?" diyerek, kapıyor çocuğu elinden, evden kovuyor onu. Tanrıça da denize dalarak uzaklaşıyor ve bir daha dönmüyor.

Akhilleus kurtuluyor bu deli saçması olaydan ama dudakları ve sağ ayağının aşık kemiği yanıyor. Peleus, **Akhilleus**'u usta hekim yanı at-yanı insan **Kheiron**'a götürüyor. **Kheiron** da o yanan kemiği, hızlı koşmasıyla ünlü bir devin iskeletinden aldığı bir kemikle değiştiriyor.

Akhilleus bu sayede hızlı bir koşucu oluyor.

Bu konuyla ilgili başka bir efsane daha var. Onu da anlatayım. **Thetys**, **Akhilleus**'u içine girenleri ölümsüz hale getiren, ölümler diyarındanki Styks Nehri'ne daldırıyor. **Thetys**, bebeği suya daldırırken topuğunun hemen üstünden tuttuğu için elinin altında kalan bölümü, zayıf noktası olarak kalıyor. Ve bu bir avuçluk yer, oğlanın Troya Savaşı'nda tam da o noktadan okla vurulmasıyla ölmesine sebep oluyor. Anatomide Aşil tendonunun ismi de buradan geliyor.

Büyük Ayı ve Küçük Ayı

İşte size ileride sıkça okuyacağınız **Hera** ile **Tethys**'in arasında geçen bir olay daha. **Hera**, **Zeus**'un öz kardeşi ama yine de evleniyor **Zeus**'la. Neden ve nasıl olduğunu ileride öğreneceksiniz.

Zeus'la evlendikten sonra **Hera**, **Zeus**'un bir başka ilişkisi daha olduğunu öğreniyor ve ilk **Tethys**'in yanına gidiyor dertleşmeye. Eşinin kendisini aldattığı kız tanrıça falan değil ama az da değil, Arkadya Kralı Lykaon'ın kızı; Prenses **Kallisto**. Kız, **Artemis**'in de yakın arkadaşı. **Zeus** bir gece bakire Tanrıça **Artemis** kılığında girip **Kallisto**'nun yatağına girip tanrılara yaraşır bir gece geçiriyor. Ve sürpriz, bu ilişki sonrasında **Kallisto** gebe kalıyor.

Bunu duyan **Artemis**, **Kallisto**'yu arkadaşlıktan men ediyor, **Hera** ise intikamını kızı bir ayağa dönüştürerek alıyor.

Kallisto ve **Zeus**'un bir oğulları oluyor. Adı **Arkas**. Annesiz büyüyor yavrucak. Çocuk 15 yaşına geldiğinde bir av sırasında ayağa dönüşmüş annesiyle karşılaşır, av sanıp tam yayını gerdiği sırada **Zeus** olaya müdahale ediyor ve her ikisini de göğe yükseltiyor. **Kallisto** Büyük Ayı, **Arkas** ise Küçük Ayı oluyor.

Hera bunu duyunca **Okeanos** ve **Tethys**'ten, yıldıza dönüşmüş bir ayının bir daha deniz sularında yıkanmasına müsaade etmemelerini istiyor.

Tethys kızı kadar sevdiği **Hera**'nın bu isteğini geri çevirmiyor ve bir daha sularında yıkanmasına müsaade etmiyor. Onlar da gökyüzünü aydınlatmaya devam ediyor.

GAIA'NIN İNTİKAMI... KRONOS KATİL

Gelelim çocuklarını sırf çirkinler diye cehenneme gönderdiği için kocasına kin besleyen **Gaia**'ya. Kocasının **Kykloplar** ve **Hekatonkheireleri** cehennemin dibine yollamasından acayip üzgün. Ve esir kalan çocuklarını oradan çıkarmak için yanındaki üçüncü nesil çocuklarına babalarını kötülüyor sürekli, kinlensinler istiyor çocuklar. Babanın yok edilmesi için beyin yıkıyor durmaksızın. "Kötülüklerin babası sizin babanızdır" diyor, diyor da diyor. Maksat aşağıdaki çocuklarının öcünü almak.

En son doğan oğlu **Kronos**'u ikna ediyor. **Kronos**, babasını cezalandırmayı kabul ediyor. Ve annesi ona çok özel bir tıran yapıyor, cehenneme yolladığı kardeşlerini azat etmesi karşılığında...

Kronos, kardeşlerinden dördüne eğer kendisine yardım ederlerse karşılığında Dünya'nın dört yanını vermeyi vaat ediyor.

Uğursuz olayın gerçekleşeceği akşam **Uranos** yanına arkadaşı "gece" tanrısı Nyks(bold)'i de davet edip karısı Gaia'nın hazırladığı akşam yemeğine eve geliyor. Bol bol içiriyor

Gaia kocasını ve arkadaşını. Yemek, içmek, sohbet derken arkadaşını yolcu ettikten sonra yatak odasını zor buluyor **Uranos**. Hiçbir şeyden habersiz sızıp kalıyor adamcağız. Derin uykuya geçtiğinden emin olunca, **Kronos** ve yardım etmeyi kabul eden kardeşlerini odaya çağırıyor anne **Gaia**. Dört kardeş anne ve babalarının odasına giriyorlar sessizce. **Uranos**'un üzerine atılıp kollarını ve bacaklarını tutuyorlar. Adam daha ne olduğunu anlayamadan, elindeki tıranla babasının cinsel organını bir darbede kesip atıyor **Kronos**. Böylece yeni kardeş gelmesi riskini de ortadan kaldırıyor. Yani **Kronos** öyle sanıyor.

Adam da üreme konusu o kadar bereketli ki, toprağa saçılan kara kanlar bile toprağı hamile bırakıyor. Vicdansızlık, Kıskançlık, Hiddet ve Öç Tanrıcaları **Erinyesler**, **Gigantlar** denen **Devler** ve **Nymph** denen diğer kardeşlerden tamamen farklı zarafetle dolu **Orman Perileri** doğuyor.

Bu arada babaya ne oluyor? Etme bulma dünyası. Çocuklarını yerin dibine, cehenneme yollayan babanın sonu da aynı yer oluyor.

TANRIÇA

AFRODIT

Peki toprağa damlayan kanlar bu hale geliyorsa, kopan parçaya ne oluyor. **Kronos**'un fırlatıp attığı parça, Akdeniz'in sularına düşüyor. Ve denizi köpürtmeye başlıyor.

Denize düşen erkeklik organından ve kanlarından deniz dölleniyor ve **Afrodit** doğuyor. Son dakika kardeşi. Hani şu zengin erkek koleksiyonu olan, güzelliğin ve kusursuzluğun temsilcisi Tanrıça **Afrodit**. Bir istiridyenin kabuğunda denizde süzülürken görmüşsünüzdür kendisini Botticelli'nin o ünlü yağlıboya tablosunda.

Gelelim şu dalgaların köpüğünden doğma konusuna. .

Olay şöyle gerçekleşmiş: Mükemmel bir ilkbahar sabahı Akdeniz'in en ılımlı halinde, Kythera Adası sahillerine bembeyaz bir dalga vurmuş, koca bir yosun demeti içinde muhteşem

güzellikte bir çıplak kız bırakmış. Açılmış sedefli bir istiridyenin içinde uyuyormuş kız. Öyle güzelmış ki ne insanlar ne periler ne de tanrıçalar böyle bir güzelliğe sahipmiş. İşte o güzel, kainatın en güzeli **Afrodit**'miş.

Afrodit karaya ayak basmış ama öyle bir basmış ki yürüdükçe bastığı yerlerde renk renk birbirinden güzel kokulu çiçekler açıyormuş. .

Tanrıçalar, periler seferber olmuş bu güzellik karşısında. Kızı kurularyp süslemiş püslemişler; şahane kıyafetler, değerli mücevherler ve başına bir altın taç... Beyaz güvercinlerin çektiği bir arabayla kızı tanrı ve tanrıçaların diyarına getirmişler.

Tüm tanrı ve tanrıçalar **Afrodit**'in güzelliğinden öylesine etkilenmişler ki hiç tereddütsüz onu da tanrıçalar arasına kabul etmişler.

Değişik isimleri var kızın

Beyaz köpükten çıktığı için **Aphros**

Doğduktan sonra önce kutsal Kythera Adası taraflarına gittiği için **Kythereia**

Sonra Kıbrıs'a gittiği için **Kıbrıslı**

Babasının yumurtalıklarından çıktığı için gülme sevdalısı **Medea**

"Gün geliyor bu güzeller güzeli **Afrodit** bir demirci olan çirkin ve aksak **Hephaistos** ile evleniyor. Şaşırdınız değil mi? En güzel tanrıça, en çirkin tanrıyla niye evlensin ki? Anlatayım o zaman."

AFRÖDİT İLE TANRI HEPHAİSTOS'UN EVLİLİĞİ

Bu da biraz mazlum bir adam. O sebeple öncelik tanıyalım. Malum, **Afrodit**'in kocası.

Demircilik zanaatıyla uğraşarak silahlar ve zırhlar üreten Ateşler Tanrısı **Hephaistos**... Tanrı **Zeus** ve Tanrıça **Hera**'nın oğlu. Bir ayağı sakat olarak doğuyor çocuk. Hayatı boyunca tıpkı bir yıldırımın zikzakları gibi yürüyor.

Annesi doğumdan sonra bir bakıyor ki çocuk çok çirkin. Bu tanrılar arasında çocuklara bakıp kulp takmak var ya! Bu kez de **Hephaistos**'un annesi çocuğunun çirkinliğinden utanıyor, çocuğunu bırakın sevmeyi, nefret ediyor. Kendisinden böyle bir çocuk nasıl çıktı diye alay edilmesinden korkuyor. Ne yapıyor biliyor musunuz? Çocuğu tuttuğu gibi yaşadıkları; Olympos Dağı'ndan aşağı fırlatıyor. Tam bir gün boyunca düşmeye devam ediyor çocuk. Ve sonunda Lemnos Adası'nda buluyor kendisini.

Allahtan elinden tutan var çocuğun. Kendisine demircilik sanatını öğreten

bir demirci adam buluyor onu. Çocuk büyüyor ve çok usta bir maden işleyicisi oluyor. Fakat annesini bir türlü affetmiyor. Kin besliyor ona.

Bir gün aklına çılgın bir fikir geliyor; annesine bir taht yapıp kendisini hatırlatmak. Ama öyle böyle bir taht değil, altından ve tuzaklı. Tuzak da şu: Tahta oturan biri görünmez bağlarla bağlanıyor ve bir daha da kalkamıyor oturduğu yerden. İşte böyle tuzakları olan ama reddedilmesi imkânsız muhteşem bir taht yapıyor ve tanrıların dağı Olympos'a yolluyor kindar **Hephaistos**. Hem de **Zeus** ve **Hera**'ya düğün hediyesi olarak.

Annesi **Hera** görür görmez güzelliğine, ihtişamına hayran oluyor tahtın ve hemen üzerine oturuyor. Oturuş o oturuş... Kalkamıyor üzerinden. Denemeyen tanrı tanrıça kalmıyor kadını kurtarmak için. Ama imkânı yok kalkamıyor. Sonunda mecburen

imalatçıyı çağırıyorlar. Haberci Tanrı **Hermes**'le haber yolluyorlar. Ama reddediyor gitmeyi **Hephaistos**. Güzellikle gitmeyince Savaş Tanrısı **Ares** giriyor devreye. Zorla, kaba kuvvetle hallederim bu işi diyor ama yeniliyor demirciye.

Bir tanrı daha var. O çözüyor işi. Şarap Tanrısı **Dionysos**. İçirip sarhoş ediyor bizim demirciyi. Ve ondan **Hera**'yı bir şartla sihirli tahttan kurtaracağı vaadini alıyor. Ne biliyor musunuz? Kâinatın en güzeli **Afrodit** ile evlenmek. Düşünebiliyor musunuz? Çirkin diye kovulan en çirkin tanrı ile en güzel tanrıça evlenecek. Bir de Olympos Dağı'na tekrar kabul edilmek.

Mecburen kabul ediyorlar demircinin şartlarını. **Afrodit**'i evlendiriyorlar **Hephaistos** ile. Ama evleniyor da ne oluyor? Demirciyle evliyen pek de sadık kalmıyor adama. Bu konuya da tekrar döneceğiz.

Olympos'a yerleşince adama bir haller oluyor. Kendine pırl pırl tunçtan bir saray yapıyor önce. İçine de muhteşem bir atölye kuruyor. Adam maden işleme ustası ya. Her sabah atölyesine gidiyor, geç saatlere kadar tanrıları bile şaşırtacak güzellikte eserler yaratıyor.

Tanrılara da yaranmayı ihmal etmiyor bu arada. Mesela **Zeus**'a o ünlü yıldırım asası ile altından bir

taht yapıyor. **Apollon** ve **Artemis**'in hedef şaşmaz okları da onun eseri. Daha sonra tanışacağınız **Demeter** için sihirli bir orak yapıyor. Tanrıların günlük kullanımı için altın kupalar bile hazırlıyor. **Hephaistos**, yalnızca kalkan, taht, silah yapmıyor. Hareket edebilen, ses çıkarabilen hayvan heykelleri, konuşabilen kadın heykelleri bile yapıyor.

Herakles ve **Diomedes**'e altın zırh, **Akhilleus**'a ayna gibi parlak sihirli bir kalkan yapıyor. Ki bu hediyelere dikkat edin. İleride ne müthiş marifetleri olduğunu göreceksiniz her birinin.

Yalnız adamın hep demirci yönünden söz ettik. Yanlış anlaşılmasın. Adam aynı zamanda volkanların da hâkimi. Hani o yanardağların ağızlarından çıkan alevler, dumanlar var ya. Onlar hep **Hephaistos**'un işlettiği madenlerin alev ve dumanları. Bunların içinden, Sicilya'daki Etna Yanardağı'ndaki maden atölyesinin bir özelliği var. Burada **Kykloplar** da onunla beraber çalışıyor. Hani şu vaktiyle **Uranos**'un çok çirkinler diye yeraltına yolladığı, alınlarının ortasında tek gözü olan çirkin çocuklar.

İşte böyle bir adamla evlendiriliyor **Afrodit**. Ancak gönülsüz evlilik sadakat getirmemiş. Güzeli tanrıça, ağabeyi Savaş Tanrısı **Ares** ile de aldatmış tek eşi olan **Hephaistos**'u.

Hephaistos

AFRÖDİT VS ARS AŞKI

Bu aldatmalar ve yasak ilişki neticesinde dört çocukları olmuş. **Eros** (Aşk), **Deimos** (Terör), **Phobos** (Korku), **Harmonia** (Uyum) koymuşlar isimlerini.

Ares de pek matah bir şey değil aslında. Kavgacı, gürültücü, öfkeli, kaba saba bir tanrı. Babası bile hazzetmiyor çocuktan. Bunu açık açık da söylüyor, "Seni sevmiyorum, senden nefret ediyorum." diye. Sevgisiz bir çocuk yani. Ne yapsın, bu sevgisizlikle kötü bir yol çizmiş kendisine.

Kan dökmekten hoşlanan ve **Olympos**'un sevilmeyen asabi tanrısı **Ares**, inanmayacaksınız belki ama Güzellik ve Aşk Tanrıçası **Afrodit**'in kalbini kazanmayı başarıyor. Herkesin iyiliğini isteyen **Afrodit** ile herkesin kötülüğünü isteyen, yıkıcı tanrı **Ares**, tutuluyorlar birbirlerine. Sürpriz değil aslında, zıt kutupların çekimi işte.

Ares bütün tanrıçaların en güzeli olan **Afrodit**'i elde etmek için ona kıymetli armağanlar yolluyor. Kocası demirhanesinde ter döküp sıcaktan

pişerken, **Ares** de **Afrodit** ile işi pişiriyor. Sık sık ziyaret etmeler derken iş gece ziyaretlerine dönüşüyor. Geceleri gizli gizli buluşuyorlar.

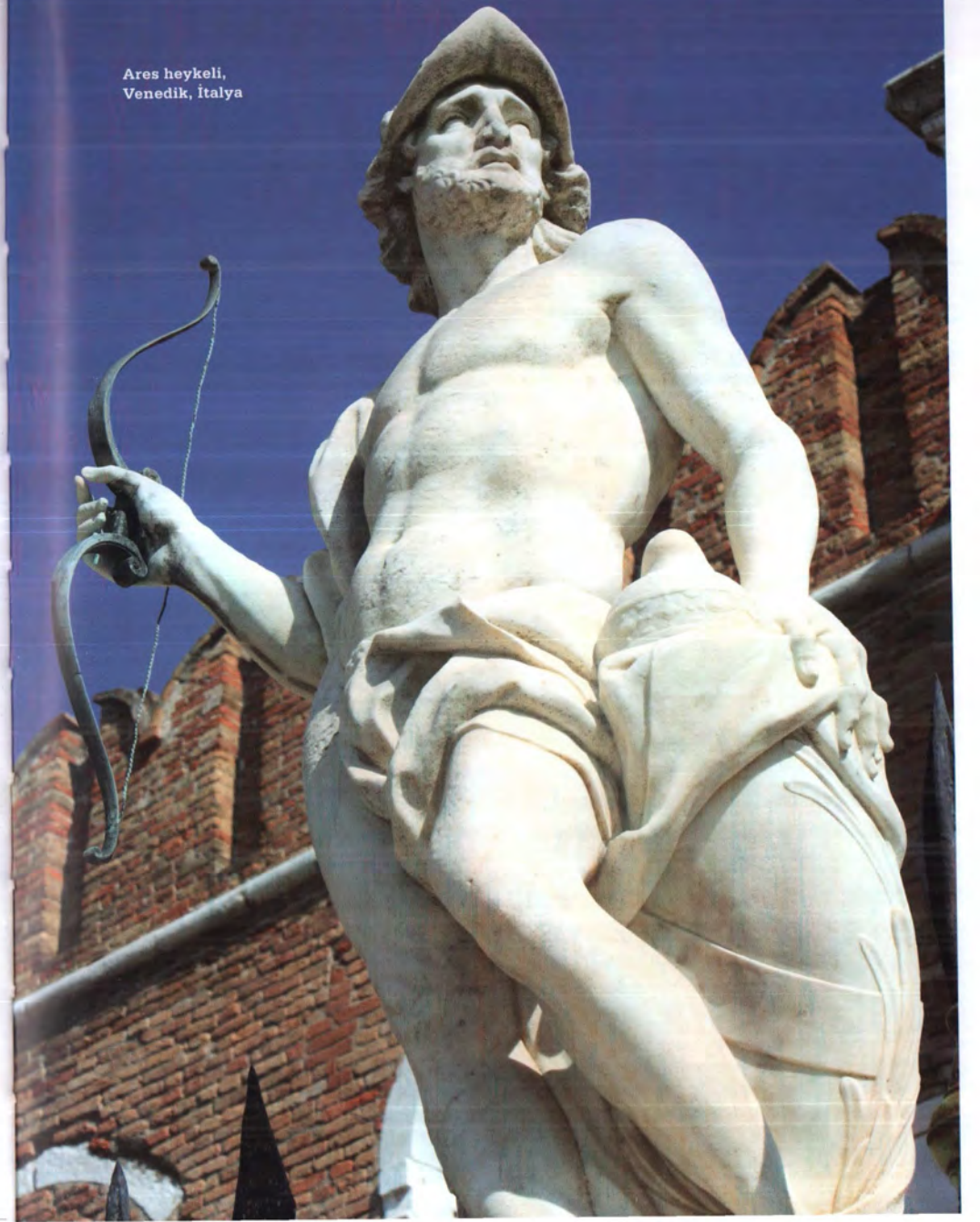
Tek korkuları gündüz. Çünkü dünyada olup biten her şeyi gören Güneş onları fena vaziyette yakalar da **Hephaistos**'a haber verir diye korkuyorlar. Buna şöyle bir çözüm buluyorlar: **Alektryon** adında bir delikanlı var. Görevi erketeye yatmak. Yani gözünden hiçbir şey kaçmayan Güneş, ufukta görünmeye başlarken içeridekilere haber vermek.

Fakat işler ters gidiyor, bir gece görev yerindeyken uyuyakalıyor delikanlı ve olanlar oluyor. Parlak ısıltılarıyla Güneş ufukta görünüyor, görünür görünmez de **Ares**'i, güzel **Afrodit**'in kolları arasında yakalıyor.

Her şeyi gören Güneş Tanrısı **Helios** yemiyor, içmiyor bunu **Hephaistos**'a yetiştiriyor.

Bu yürek paralayıcı haberi alan **Hephaistos** bir intikam planı düşünüyor. Çok hafif, çok ince, görünmez, sihirli bir ağ hazırlıyor ve **Afrodit** görmeden

Ares heykeli,
Venedik, İtalya

yataklarının üzerine yerleştiriyor. Sonra da "Ben işe gidiyorum hanım" deyip evden ayrılıyor. **Hephaistos** ayrılır ayrılmaz, onun çıkmasını bekleyen **Ares** hemen **Afrodit**'nin yanına geliyor. Hiçbir şeyden şüphelenmeden yatağa giriyorlar veee en ateşli anda hoop ağ üzerlerine düşüyor. Ağ sihirli ya kurtulmaları imkânsız. Gizlendiği yerden eve gelen **Hephaistos** ise acı gerçekle burun buruna geliyor.

Koşup tüm tanrı ve tanrıçalara haber veriyor gelip bu rezilliği görsünler diye. Aksak ve zavallı çirkin tanrının güzeller güzeli eşinin kendisini yakışıklı ve ateşli **Ares** ile nasıl aldattığını görsünler diye... Bu arada **Ares** tüm hıncını uyuyup Güneş'in gelişini haber vermeyen **Alektryon**'dan çıkartıyor ve onu horoza çeviriyor. Bundan sonra horozlar Güneş'in doğuşunu insanlara haber vermeye mahkûm ediliyor. Anladınız mı şimdi horozların her sabah gün ışıırken ötmesinin sebebini?

Bütün tanrılar **Hephaistos**'un sarayına koşuyor. Sadece tanrıçalar gitmiyor olanları görmeye. Sanırım tencere dibin kara, seninki benden kara durumları. Malum tanrı ve tanrıçalar dünyasında kimin kiminle düşüp kalktığı pek belli değil.

Afrodit'in güzelliğinden tüm tanrı ve tanrıçalar muzdarip. Kadın bir de fettan... Baştan çıkartmadığı

tanrı kalmamış neredeyse. Kim var kim yok kalplerine sevmeye sevilme duygularını ekiyormuş. Sonra da kim kimi bulursa aşk yaşıyormuş. Yaşanan her türlü ilişkinin sorumlusu ilişkiyi yaşayanlar değil, bu ilişkiyi yaşatan **Afrodit**'miş anlaşılan. Sadece **Athena**, **Artemis** ve **Hestia**'ya dokunamamış. Onlar da bakire yemini ettiği için.

İnanmazsınız Tanrıların Tanrısı **Zeus**'u bile parmağında oynatmış **Afrodit**. Adamı öyle bir baştan çıkartmış ki kendisinin baştanı olduğuna bakmadan ölümlü insancıklarla bile ilişkiye girer hale getirmiş.

Zeus bu, altında kalır mı bunun? O da **Afrodit**'in kalbine fani insanlarla aşk isteğini koymuş.

"Sonra ne olmuş?
Afrodit de gördüğü fanilerle aşk yaşar olmuş. İşte bir örnek."

AFRODİT VE ÖLÜMLÜ ADONİS AŞKI

“Tanrı ve tanrıçalar dünyasında “Kim, kiminle, nerede, ne yaptı?” konusu biraz karışık ya, ölümlü **Adonis** var bir de.”

Suriye Kralı **Theias**'in **Myrrha** (Smyrna) adında bir kızı varmış. İsme dikkat ettiniz mi bizim İzmir'in mitolojik adı.

Myrrha dünyalar güzeli ama biraz fazla kendini beğenmiş. Haddini aşır kendisini **Afrodite** ile bir tutmuş, hatta sağda solda **Afrodite**'ten daha güzel olduğunu söylüyormuş.

Tanrıça bu, duymaz mı yeryüzünde neler olup bittiğini? Duymuş elbette ve feci sinirlenmiş.

Öyle sinirlenmiş ki, ceza olarak **Myrrha**'yı öz babası **Theias**'a âşık etmiş. Gözü yeni aşkı babasından başka bir şey görmez olmuş kızın. Kılık değiştirip tam 12 gece boyunca babasıyla birlikte olmuş.

Babası ancak 12 gece fark etmiş kızının oyununu ve hem kendisinden hem kızından tiksiniş, hayatına son vermek istemiş kızının. Kız yalvarmış tanrılara babasının kendisini öldürmemesi için. Acımış tanrılar kıza ve onu mersin ağacına dönüştürmüşler.

Meğer hamile kalmış kız babasından. Dokuz ay sonra ağacın kabuğu çatlamış ve içinden bir çocuk çıkmış. Bilin bakalım kimmiş o çocuk? **Adonis**. Hani şu adının “İlah gibi yakışıklı.” anlamında kullanıldığı yakışıklılık timsali adam.

Tesadüf bu ya, **Afrodite** bulmuş çocuğu. Çocuğun güzelliğini görür görmez de âşık olmuş **Adonis**'e. Yetiştirip kıvama getirmesi için gözden ırak yeraltında yaşayan **Persephone**'a emanet etmiş çocuğu. Ama **Persephone** de çocuğu görünce âşık olmuş ve onu kendisine saklamak istemiş.

İki tanrıça birbirine girmiş **Adonis** için. **Zeus** bakmış iki tanrıça saç saça baş başa, bir çözüm bulmuş. **Adonis**'in yılın dört ayını **Afrodite** ile dört ayını **Persephone** ile geri kalan dört ayını da istediği yerde geçirmesiymiş çözüm.

Adonis yeraltına indiğinde kış, yeryüzüne çıktığında ilkbahar başlamış. Mesele şu ki **Adonis** zamanının çoğunu **Afrodite**'le geçirmek istiyormuş. Hani şu serbest zaman geçireceği dört ay vardı ya, işte o dört ayda da **Afrodite**'nin yanına gidiyormuş.

Bir diğer mesele de şu ki **Afrodite**'in bir de âşığı var: Savaş Tanrısı **Ares**...

Luca Giordano, *Adonis'in Ölümü*

Farkettiniz mi? Kadın hem kocayı, hem **Ares**'i hem de **Adonis**'i idare ediyor. Fakat ilişkilerini gizlemeyi pek beceremiyor ki **Ares**'i **Hephaistos**'tan saklayamamış, **Adonis**'i de **Ares**'ten.

Kıskançlıktan gözü dönen **Ares**, bir gün **Adonis** avlanırken üzerine bir yaban domuzu salmış. Çocuk âşk meşk meselelerinden takatsiz kalmış olmalı ki bir domuzla bile baş edememiş, ölümcül bir yara almış ve oracıkta sizlere ömür...

Onun acı feryatlarını duyan **Afrodite** de feryat figân, yalın ayak koşmuş **Adonis**'e. Güzel tanrıçanın beyaz gül dikenleri batmış ayaklarına. Akan kanlar, bütün o beyaz gülleri kırmızıya boyamış.

Şimdiii, aşkı temsil eden renk nedir? Kırmızı... Peki aşkı temsil eden çiçek nedir? Kırmızı gül. Yaa işte o kırmızı gül, bu kırmızı gül! **Afrodite**'in **Adonis** yüzünden duyduğu acıdan doğmuş o kırmızı gül hikâyesi anlayacağınız. **Adonis**'in toprağı sulayan kaniyle da **Manisa Lalesi** dediğimiz bahar çiçekleri oluşmuş.

Adonis öldükten sonra kendisini suçlayan **Afrodit** yemeden içmeden kesilmiş. Hatta güzelliğini bile kaybetmeye başlamış. Neyse ki yukarıdaki tanrı ve tanrıçaların gönlü elvermemiş **Afrodit**'in çirkinleşmesine. Ortak bir kararla **Adonis**'e yeniden can vermişler.

Aslında kadın fattan ama, yufka yürekli de. Seviyor insanların yuvasını yapmayı. Hadi o yönünü de tanıyalım...

YUFKA YÜREKLİ AFRODİT: PYGMALION VE GALATEA

Pygmalion isimli bir heykeltıraş bu kez kahramanımız. Ama öyle böyle değil. Görenleri büyüleyen güzellikte heykeller yapan bir sanatçı. Sadece heykelleri değil, kendisi de büyülüyormuş kadınları. Öyle de yakışıklıymış yani.

Heykelleri o kadar gerçekçiyim ki gerçek olmadığını anlamak neredeyse imkânsızmış.

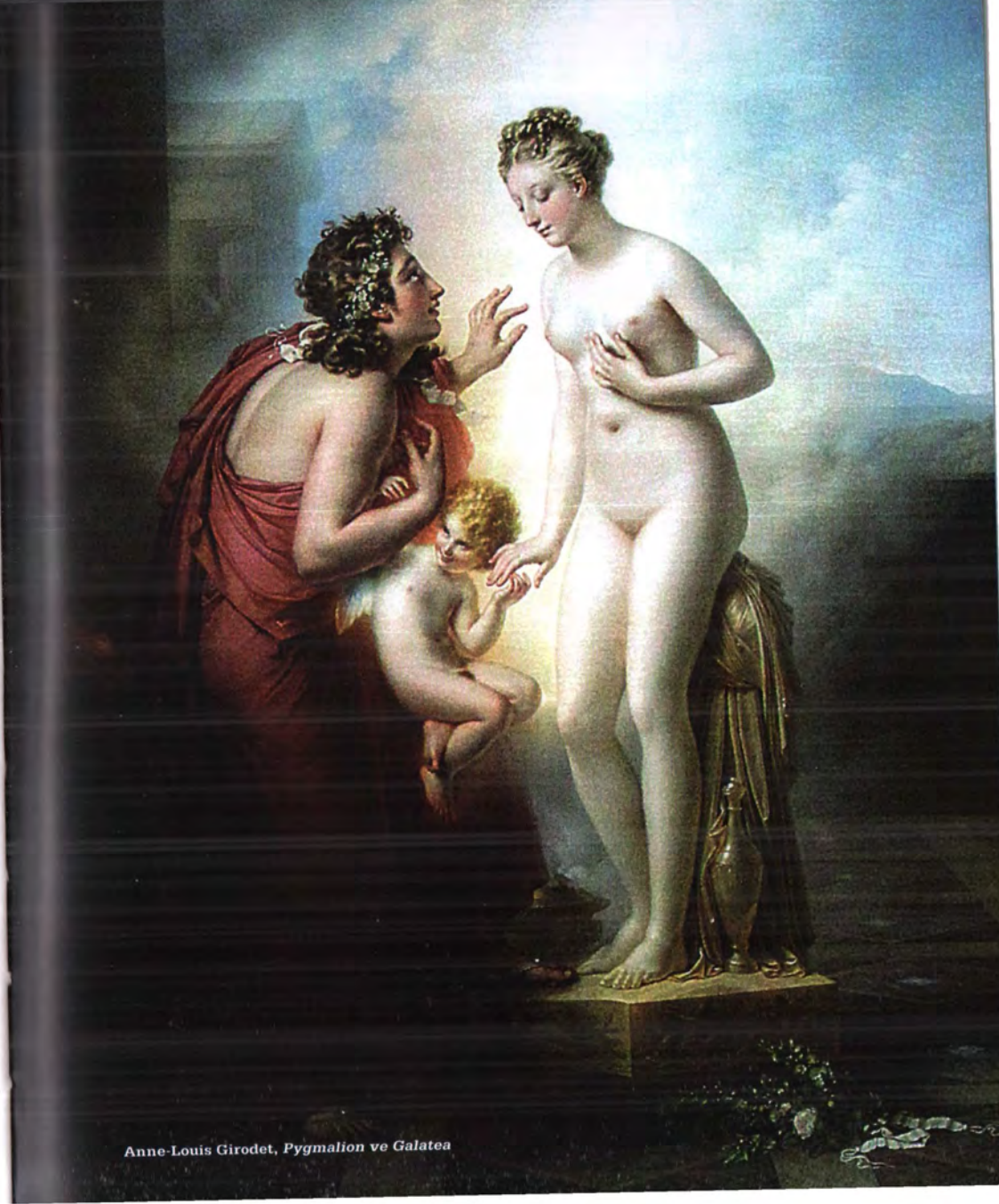
Hele yaptığı bir kadın heykeli varmış ki hiçbir kadın onun güzelliğiyle boy ölçüşemezmiş. **Pygmalion** bile etkisinde kalmış bu güzelliğin ve yaptığı bu heykele âşık olmuş. Heykelinin önünde saatler geçirir, onunla konuşur, ona türlü hediyeler getirir, çeşitli mücevherlerle gönlünü kazanmaya çalışmış. Hatta birbirinden şık kıyafetler giydirip "eşim" diye tanıtmaya başlamış çevresindekilere. Bir de isim vermiş eserine. **Galatea** demiş, yani "Uyuyan aşk."

Bir gün **Pygmalion**, Kıbrıs'ta yapılan **Afrodit Festivali**'ne katılmış. Tanrıçaya adanmış tapınağa gitmiş dua etmeye. Ve gözyaşları içinde kendisine **Galatea** gibi bir eş vermesi için yalvarmış **Afrodit**'e. Öyle ya tanrıçanın adı günümüze "Afrodizyak" diye geçmiş. O kadar uzmanı bu aşk meselelerinin.

Adamın haline çok üzölmüş **Afrodit**. Bir gün **Pygmalion**'un âşık olduğı o meşhur eseri görmek için o yokken atölyesine gitmiş. **Galatea**'yı görünce o bile hayran kalmış, çünkü heykel birebir **Afrodit**'in aynısıymış. Çok etkilenmiş tanrıça adamın bu usta eserinden ve kıyamamış taş olarak kalmasına, heykeli canlandırmış.

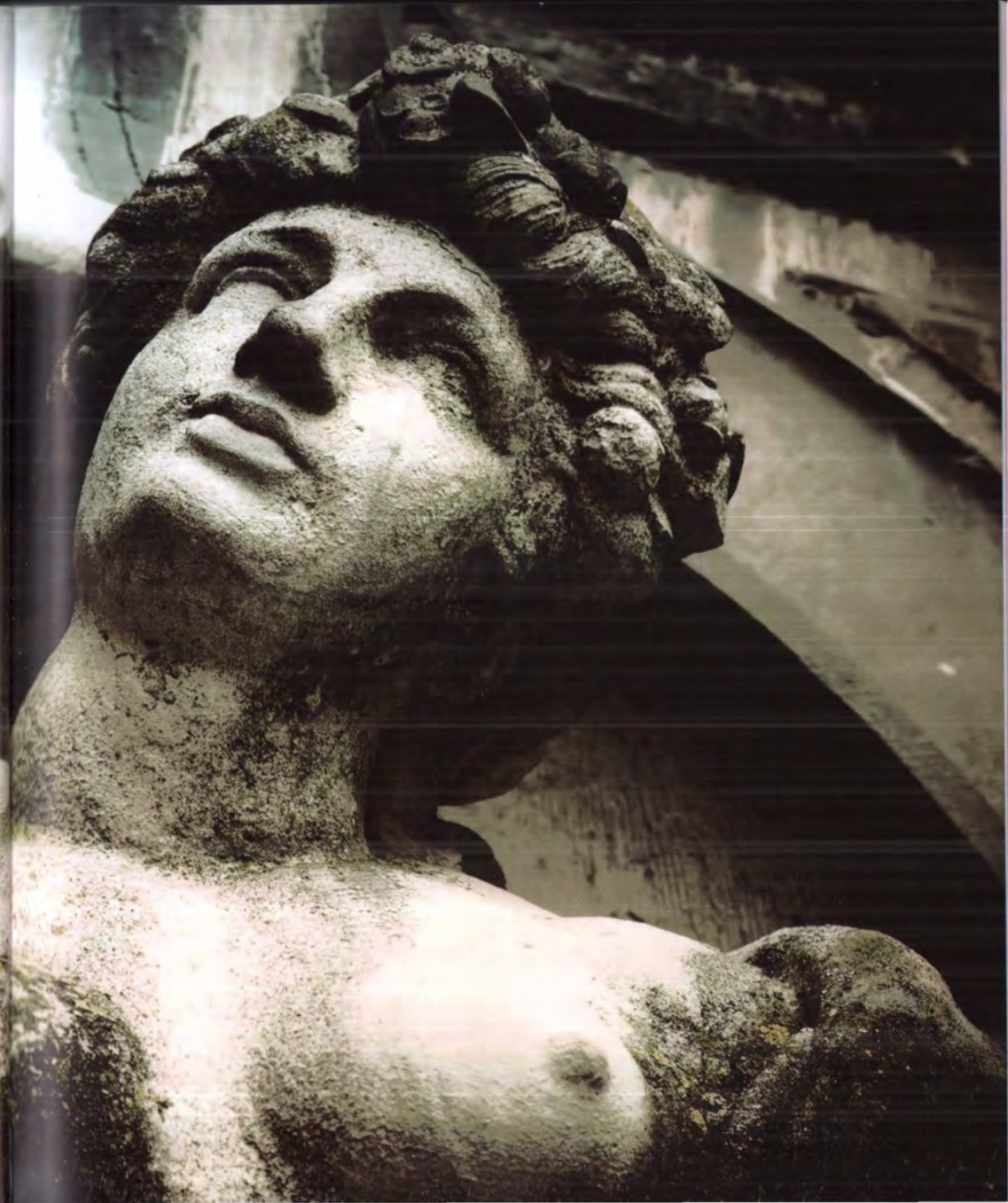
Pygmalion akşam eve geldiğinde her zamanki gibi **Galatea**'nın karşısına geçmiş. Gözlerini gözlerine dikip heykeliyle konuşmaya başlamış. Hayal gördüğünü sanmış önce, çünkü heykel anlattıklarını dinledikçe gülümsüyormuş hafif hafif. Kalkmış, ürkekçe yaklaşıp dokunmuş heykele. İnanılmaz belki ama dokunduğı sıcacık, ipek gibi bir kadın teniyimş. Evet, **Galatea** canlıymış! ! Ve sonra ne mi olmuş?

"**Pygmalion** ile **Galatea** evlenmişler ve **Paphos** isimli bir oğulları olmuş. Onlar ermiş muradına biz kerevetine."

Anne-Louis Girodet, *Pygmalion ve Galatea*

"**Afrodit**'in bir de Tanrı **Hermes** ile ilişkisi var. Bakın o da ilginç. Onu da anlatayım. Hem çok da değişik bir yere bağlanacak konu, göreceksiniz. Önce kim bu **Hermes** onu tanıyalım."

AFRÖDİT VS HERMES

Zeus'un beraber olmadığı kimse kalmadı demiştin ya, **Maia** isimli yağmur perisiyle de beraber olmuş. Kim bu peri peki? Babası **Atlas**, hani şu gök kubbeyi sırtında taşımaya mahkûm Atlantisli. Annesi ise bir Okeanid. Çocuklar yedi kardeş, içlerinden en güzeli de en büyükleri olan **Maia**. Mayıs ayına adını vermiş olan peri.

İşte **Zeus** bu güzelle de beraber oluyor ve tanrıların en kurnazı, en hızlısı olarak bilinen **Hermes** doğuyor. Şaşırtıcı bir hızla büyüyor **Hermes** ve türlü maceralara atılıyor. Yollara düşüyor, gördüğü bir kaplumbağa kabuğuna yedi tane tel gererek "**lir**" isimli müzik aletini yapıyor.

Şarkılar, serenatlar eşliğinde diyar diyar gezerken engin otlaklarda otlayan **Apollon**'un siğir sürüsüne rastlıyor. Başında anne yok, baba yok çocuğun. İyi bir aile terbiyesi alamamış haliyle. Gördüğü siğirleri çalmaya karar veriyor ve bir plan yapıyor.

Hayvanların başına geçip onları geri geri sürerek uzaklaştırıyor otlaktan. Sus

payı olarak 12'sini tanrıların armağan ediyor. Gün geliyor annesinin yanına dönmeye karar veriyor **Hermes**.

Hırsızların prensi olacağına ve annesiyle birlikte Olympos tanrıları arasında onur ve zenginlik içinde yaşayacaklarına ikna ediyor kadını.

Siğirilerinin kaybolmasına çok kızan **Apollon**, **Hermes**'i buluyor ama kabul etmiyor hırsızlık yaptığını **Hermes**. Konuyu **Zeus**'a götürüyor. **Zeus** her ikisini de dinliyor. **Apollon**'u ikna edici buluyor, **Hermes**'i ise yalancı. Ve **Apollon**, **Hermes**'e kendisini siğirileri sakladığı yere götürmesini emrediyor. "Peki" diyor **Hermes**, **Apollon**'la yola çıkıyorlar. Yolda da çalmakta iyice ustalaştığı liri çalıyor. **Apollon** çalgının sesine hayran kalıyor ve **Hermes**'ten çaldığı elli inek karşılığında liri kendisine vermesini istiyor, anlaşıyorlar.

Hani **Apollon**'u anlatırken harika bir lir ustası olduğunu yazmıştım. Hatta bir yarışma düzenlenmişti de jüri üyesi Midas'ı onu desteklemediği için eşek kulaklı yapmıştı. Hatırladınız değil mi? İşte o lir, bu lir.

Hermes

Hermes bakıyor ki **Apollon** müzik hastası, bu kez de bir kaval yapıyor. **Apollon** bu sese de hayran kalıyor. Ne pahasına olursa olsun bu kavala sahip olmak istiyor. Kendisi için çok önemli olan altın değneğin karşılığında kavala vermesini istiyor **Hermes**'ten. **Hermes** uyanık. **Apollon** her şeye razı, kavalın değnekten değerli olduğunu ama kendisine kehanette bulunmayı öğretirse verebileceğini söylüyor.

Apollon bunu kendisinin değil, Parnassos'da yaşayan yaşlı bakıcıların yapabileceği sırrını veriyor. Anlaşıyorlar. **Hermes**'in inekleri sakladığı yere gitmekten vazgeçip dönüyorlar Olympos Dağı'na, tanrıların yaşadığı diyara. Anlatıyorlar her şeyi **Zeus**'a.

Zeus "Anlaştıysanız benim için sorun yok." diyor ama **Hermes**'in de kulağını çekmeyi ihmal etmiyor. **Hermes** hakikaten çok kurnaz. Ne diyor biliyor musunuz **Zeus**'a? "Beni kendine haberci yap, bütün kutsal eşyalardan sorumlu olayım. Eğer yaparsan bundan böyle

gerçeği, sadece gerçeği söyleyeceğime söz veririm". **Zeus** da düşünüyor taşınıyor, kabul ediyor bu isteği ve **Hermes**'i ticaretten, haberleşmeden, tüccarlara kılavuzluk etmekten sorumlu tanı olarak atıyor. Atama işlemini tamamlamak için de kendisine bir haberci değneği, özel bir haberci başlığı ile uçarcasına gidebilmesi için altından kanatlı sandaletler veriyor. **Apollon**'un yaşlı bakıcıları, **Hermes**'e bir çanak sudaki çakıl taşlarından kehanette bulunmayı öğretiyor.

HERMES İLE AFRODİT'İN OĞLU HERMAPHRODITE

Pek çok müzede heykellerini ve yağlıboya tablolarını gördüğünüz **Hermaphrodite**'e geldi sıra. Birbirlerine sarılmış bir kadın ile ondan kurtulmaya çalışan bir erkek heykeli olarak betimlenmiş hep. Niye mi? Anlatıyorum şimdi.

Haberci Tann **Hermes** ile Güzellik ve Aşk Tanrıçası **Afrodit**'in beraberliğinden doğan dünyalar güzeli oğullarının adını **Hermaphrodite**. Çocuğun

adını, bu zamanlarda da moda olduğu gibi, babasının ve annesinin isimlerinden oluşturup **Hermaphrodite** koyuyorlar. Sonra da İda Dağı ormanlarındaki **Nymph** denen perilere büyütmeleri için teslim ediyorlar. **Nymph**ler tanrı değil ama onların gıdalarıyla beslenme hakkı olan periler. Bu sebeple çok uzun yıllar yaşıyor ve hep genç ve güzel kalıyorlar.

Hermaphrodite 15 yaşına geldiğinde çok yakışıklı bir genç olmuş. Onun yaşındaki gençler karşı cinsleriyle çoktan flörte başlamış ama onun kızlarda pek gözü yok. Keşif için İda Dağı'ndan başladığı gezisinde yolu bir gün Karya bölgesine düşüyor delikanlının.

Bir gün Karya'nın en güzel kentlerinden, bizim bugün Bodrum olarak bildiğimiz Halikarnassos'a doğru giderken çevresi yemyeşil çimenler, kır çiçekleriyle kaplı, berrak suyu ıslı ıslı bir koya rastlıyor. Bu koyun adı Salmakis.

Hava sıcak, bunalmış, uzun da yol katetmiş delikanlı. Göle hem yıkanmak hem de su içmek için yaklaşıncı az ötede suyun içinde yüzen peri kızı **Salmakis**'i görüyor. Kız o kadar güzel ki annesi **Afrodit** sanıyor **Hermaphrodite**. O kadar güzel yani. Kız da onu görüyor

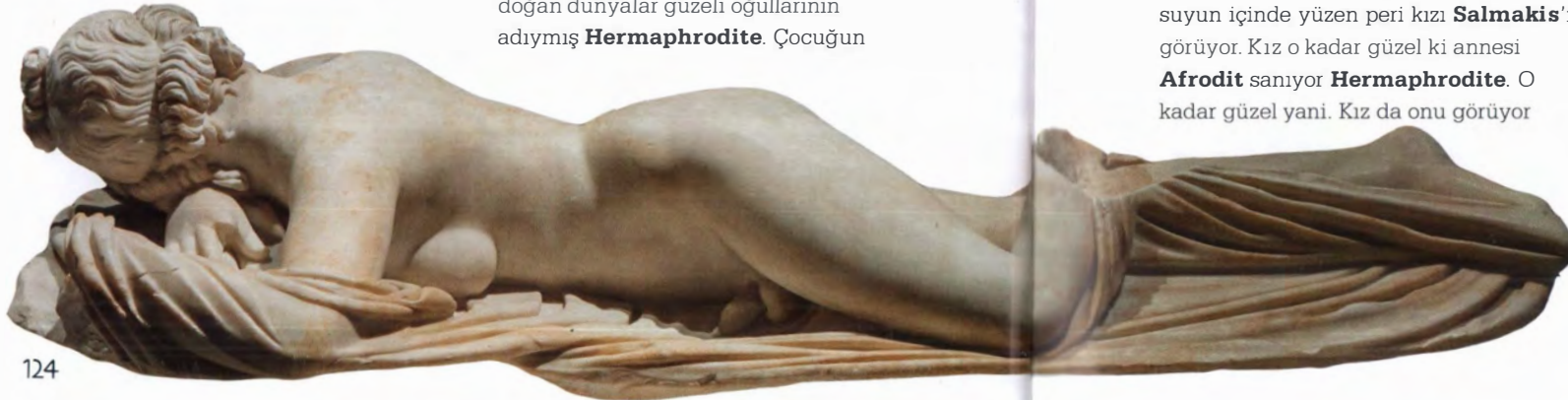
ve yakışıklılığına vuruluyor. Ama ne var ki kız delikanlının hiç umurunda değil. Çünkü o kadınlarla ilgilenmiyor. İlgilenmediği gibi kızın yanında yıkanamayacağı için de canı sıkılıyor.

Kız bakıyor ki oğlan hiç pas vermiyor, yüzerek kıyıya onun yanına gidip, çıplak bedeniyle önüne dikiliyor, yakışıklılığına iltifatlar ediyor.

"Seni çok sevdim. Gel birlikte olalım." diyor. Ama delikanlı, kadınların ilgi alanına girmediğini söylüyor. Peri inanmıyor, naz yapıyor diye düşünüyor, yapmadığı işve cilve kalmıyor ama ııııı... Ökkeyle ağaçların arasında kayboluyor kız. Onun gittiğini gören delikanlı giysisini çıkarıp gölün serin sularına atıyor kendini. Peri kız su sesini duyunca çalıların arasından çıkıyor, hoop o da suda... Yakalıyor oğlanı, sarılıyor, sıkıyor, öpüyor... **Hermaphrodite** ise kurtulmak için çırpınıyor.

Ne kadar çabalasa da kurtulamıyor ama. Kız yalvarıyor tanrılara "Ben bu genci çok sevdim, bizi hiç ayırmayın, hatta bir beden yapın" diyor. Tanrılar bu içten yakanışa kayıtsız kalmayıp ikisini bir bedende birleştirip, tek vücut yapıyorlar. Yani aynı bedende hem kadın hem erkek özelliği var artık... O günden sonra hem erkek hem dişi olanlara **Hermaphrodite** deniliyor.

İşte **Kronos** ve kardeşlerinin koparıp Akdeniz'in sularına attıkları babalarının cinsel organından ortaya çıkan **Afrodit**'in hikâyesi böyle.

CİNSEL BEREKET, ANNELİK VE DAĞLIK BÖLGELER TİTANİSİ RHEA VE ZAMAN TİTANI KRONOS

“Neyse, bırakalım
Hermes’i, **Afrodite**’i
de tekrar o önemli olay
mahalline dönelim.
Cinayet gecesinde...”

Aile Titanisi, ismini çokça
duyduğunuz tanrıları doğuran
kadın **Rhea**. Kibar, zarif,
kırılgan, sakın yapılı bir tanrıça. Tüm
kuşakların ve zamanın sonsuz akışını
temsil ediyor bu Titanis kızımız. Babası
Uranos’u deviren, hadım eden ve tahtı
ele geçiren kardeşi **Kronos**’la evleniyor
sonra. Tanrıların Anası ve Dağlık
Bölgelerin Tanrıçası olarak da biliniyor.

Yunan mitolojisinde “zaman”ı
simgeliyor Titan **Kronos**. Kimileri
bildiğimiz kronometrenin isim babası
diyor, kimileri de isim benzerliği
olduğunu söylüyor... Bazıları da kronik,
kronometre ve kronolojinin isim babası
olarak görüyor... **Gaia**’nın **Uranos**’tan

olma son çocuğu **Kronos**. Annesinin
bir tanecik kahramanı. Annesinin
azmettirmesiyle elini baba kanına
bulayan evlat. Belki biraz iktidar hırslı
da olabilir işin içinde.

Kronos ve **Rhea** evliliğinden altı
çocuk doğuyor. Haydi gelin onları da
bir tabloyla gösterelim...

İşte bu evliliğin meyveleri üçüncü
kuşak tanrılar: **Hestia**, **Demeter**,
Hera adında üç kız ile **Hades**,
Poseidon, **Zeus** adlı üç erkek çocuk.
Buraya küçük bir not koyayım. Bir sürü
olaylar olacak, konu oraya geldiğinde
geniş geniş anlatacağım. **Kronos**’tan
sonra oğullar mirasını paylaşacak,
Poseidon denizleri, **Zeus** göğü,
Hades ise toprağın altını alacak.

Fakat bu evlilikte büyük bir problem
var. **Rhea** çocuk doğurdukça eşi ve
aynı zamanda kardeşi olan **Kronos**
onları yutuyor. Aslında **Kronos**
cengâver biri. Hani kocası **Uranos**
tarafından çocukları cehennemin
dibine yollanan **Gaia**’nın azmettirdiği
oğlu. Şimdi oraya geliyorum zaten.
Baba **Uranos** çocuklarının ileride

Rhea ve Kronos'un Çocukları

Hestia	Aile, Ocak Ateşi ve Sonsuz Ateş Tanrıçası
Demeter	Bereketin, Mevsimlerin ve Anne Sevgisinin Tanrıçası
Hera	Tanrıçaların Kraliçesi
Hades	Ölülere Hükmeden Yeraltı Tanrısı
Poseidon	Denizler ve Deprem Tanrısı
Zeus	Tanrıların ve İnsanların Babası

kendisine hasım olmasından korktuğu için onları cehenneme, **Tartarus**'a yollayıp durmuştu ya. İşte **Kronos**'un çocukları yutmasındaki sebep de aynı. Yutuyor ki ileride başına dert açmasınlar. Hep şu iktidar hırsı... Ashında kâhinler uyarılmış **Kronos**'u "Babanın akıbeti ile senin akıbetin aynı olacak." diye. Mesele bu. Adam biliyor başına gelebilecekleri. O yüzden çocukları ortadan kaldırması gerekiyor. Nasıl mı? Yutarak...

Rhea, ilk çocukları **Hestia**'nın doğumundan sonra kaygılınsa da

kız çocuk olduğu için kocasının onu tehlike olarak görmeyeceğini düşünüyormuş. Sessiz sakın bir çocukmuş kızı da kendisi gibi. Kızını sarmış sarmalamış, kokular sürüp götürmüş babasına. Daha kadın "Kızımız oldu." diyemeden, **Kronos** hoop açmış koca ağzını, yutmuş kızını. Dehşete kapılan kadın hiçbir şey yapamamış. Sonra **Demeter**, **Hera**, **Hades**, **Poseidon** olmuş, ama akıbet hep aynıymış. Ta ki son çocuğa kadar. Kim miymiş son çocuk? Azzz sonra...

Jan van Kessel, *Satürn'ün (Kronos) Çocuklarını Yemesi*

Giorgio Vasari, *Satürn (Kronos), babası Uranos'u Erkeklikten Yoksun Bırakıyor*

TİTAN KRONOS TAHTA GEÇİYOR

Başa dönelim isterseniz. **Kronos** babasının sadece malum yerine yapmıyor saldırıyı, bir başka bitirici darbeyle de **Uranos**'u öldürüp evrenin kralı oluyor. Ve büyük olay... İlk tanrıların iktidarları sona eriyor. Ve işte yeni iktidarda karşınızda ilk tanrıların çocukları **Titanlar**. Ve artık evreni **Titanlar** yönetmeye başlıyor.

Gaia, oğlu **Kronos** tahta çıkınca sözünü tutup ağabeylerini kurtarmasını istiyor. Bunun üzerine **Kronos** cehenneme gidiyor, ama ağabeylerinin çirkinliklerini görünce babası gibi o da tiksiniyor korkuyor onlardan. Yüzlerce kol, yüzlerce kafa... Korkulmayacak gibi değil.

Kardeşleri onun tereddüt etmesine tepki gösterip şiddetle ve öfkeyle bağırıyor. Bağırarak değil de daha çok kükmek gibi. **Kronos** ölçüp biçip daha önce hiç görmediği bu kardeşlerin ileride başına dert olacağına karar veriyor.

Cottus, **Briareus**, **Gynes** ve **Kikloplar** kapıları tekrar kapandığında korkunç bir acı ve öfkeyle bağırıp intikam yemini ediyorlar. Güçlü bir ejderha olan Campe, kapılarının önüne gardiyan olarak yerleştiriliyor. Kardeşlerini kurtarmak bir yana bir de başlarına gardiyan dikeyor **Kronos**. Bu oğlan da babası gibi korkak anlayacağımız.

KRONOS VS RHEA'NIN YUTULAN ÇOCUKLARI

Kronos'un sözünü tutmaması **Gaia**'yı çok öfkeliyor. Ve beddua ediyor oğluna. "Sen de tıpkı baban gibi kendi oğlun tarafından tahttan indirilesin" diyor. Ananın ahı alınır mı? Zaten babayı katletmiş, bir de anayı küstürmüş. Almış içini bir dert.

Kronos dehşete kapılıyor, çünkü daha geçenlerde kardeşi ve karısı olan **Rhea**'nın koynuna girmiş. **Rhea** o anda hamile.

Bir müddet sonra ilk bebek doğmuş, **Kronos** kehaneti umursamıyormuş çünkü bebek çok masummuş. Ancak bebeği kucağına alınca kehaneti hatırlamış ve paniğe kapılıp telaşla yutmuş. Bebeği midesinde tutsak etmekmiş amacı.

Rhea'nın gözü önünde olmuş her şey. İlk çocuğu, canı, can paresi bebeği öz babası tarafından yutulmuş. Ancak o da hiçbir şey yapamamış tıpkı annesi **Gaia** gibi... O da kocasına itaat etmiş.

Tekrar hamile kalmış **Rhea**. Bir kere alıştı ya, yeni doğan bebeği de yutmuş **Kronos**. Tam beş kez aynı şey olmuş. Ne **Rhea** uslanıyor, ne **Kronos**. **Rhea** altıncı çocuğa hamileyken canına tak etmiş.

Gitmiş, annesi **Gaia**'dan yardım istemiş... **Gaia** zaten oğluna gıcık. Bir plan yapmış, oğlundan kurtulursa cehennemdeki çocuklarını da kurtaracak.

"Girit'e git" demiş... "Ada orası... Git orada doğur çocuğunu. Bebeği doğa perilerine emanet et, gelirken de kundağa bir taş koy, onu getir kocana. Adam nasılsa hepsini yutuyor".

Denileni yapmış kadın. Götürüp **Amaltheia** isimli bir periye emanet etmiş bebeğini. Bu orman perisi bebeği keçi sütüyle beslemiş. Ama öyle normal bir keçi değil. Dendiğine göre keçi korkunç bir yaratığa benziyormuş ve çok büyümüş.

Zaten Güneş Tanrısı **Helios**'tan doğma bir keçiymiş ve görüntüsüyle Titanları bile korkutuyormuş. Çocuk büyüyüp de kendi egemenliğini kurmak için savaşa giderken bu keçinin derisinden bir kalkan yapmış kendisine. Titanlara karşı da bu kalkanı kullanmış.

Neyse, **Rhea** çocuğunu doğurduktan sonra, bir kayayı kundaklayıp, kocasına getirmiş. Gerçekten de kundağı açıp bakmamış bile **Kronos**. Altıncı çocuk diye yutmuş koca bir kayayı. Peki kimmiş **Kronos**'un midesine gitmekten kurtulan o çocuk.

Çocuğunu
yutmaya
hazırlanan
Kronos
heykeli

“İşte geldi o büyük an... Tanrı **Zeus**'muş o çocuk.”

Doğa perileri büyütmüş **Zeus**'u. **Gaia** ve **Rhea**, gelin-kaynana arada sırada gelip çocuğa canavar babasıyla ilgili hikâyeler anlatıp alması gereken intikam için hazırlıyorlarmış.

Gün gelmiş **Zeus** büyümüş, intikam için hazır hale gelmiş... **Kronos**'un çocuğu **Zeus**'tan haberi yokmuş haliyle. **Zeus**, **Gaia**'nın himayesinde büyüyüp son derece iyi bir bakımla güçlü bir delikanlı olmuş. Kehaneti yerine getirerek babasının yerine geçmeye hazırlanıyormuş artık.

Rhea, **Metis**'ten yardım istemiş. **Metis** kabul etmiş yardım isteğini. **Zeus** gördüğü an büyülenmiş ve vurulmuş bilge **Metis**'e. Ona ilan-ı aşk etmiş. Aslında **Metis** de çok etkilenmiş bu kâinatın en yakışıklı ve en güçlü erkeğinden. Ama mert kadın, **Rhea**'ya verdiği söz gereği delikanlıyla yakınlaşmamış. Gerçi devamında yakınlaşmış, hem de öyle böyle yakınlaşma değil. Onu sonra anlatacağım.

Rhea'nın **Metis**'ten istediği yardım neymiş biliyor musunuz? Kocasını için bir

tür zehir. Amaç, kocasına bir komplo düzenlemek. Azmettirici **Rhea**, yardım ve yataklık eden **Metis**, komplocu da **Zeus**. Nasıl takım ama?

Zeus 17 yaşına geldiğinde artık yeterince olgunlaştığına karar vermişler. Çağırılmışlar çocuğu, **Metis**'in hardal tohumu, tuz kristali, tatlandırıcı, haşhaş suyu ve bakır sülfatla hazırladığı sıvıyı uzatmışlar. “Artık hazırsın, yutulan kardeşlerinin öcünü al!” demişler.

Kronos'un yanına hizmetli olarak girerek zehirlemesini önermişler. Zaten babasından nefret ederek büyütülen **Zeus** teklifi seve seve kabul etmiş. İyi de genç yakışıklı, saraya nasıl girecek? Onu da düşünmüş **Rhea**. Tutmuş elinden oğlunun, çıkarmış kocasının karşısına. **Kronos**'a “Sen güzel insan seversin, bak bu güzel delikanlıyı sana hizmet etsin diye getirdim” demiş. **Kronos** bıyıklarını büküp alıcı gözle, yukarıdan aşağıya süzerek, bu yakışıklı parlak çocuğun ne tür hizmetlerinden faydalanabileceğini kestirmeye çalışmış.

Zeus, **Kronos**'a zehri içirmiş. İçer içmez de acılar içinde kıvranıp karnındaki çocukları ve kayayı kusmaya başlamış **Kronos**. **Zeus**'un yutulan kız ve erkek kardeşleri teker teker dışarı çıkmış. Dışarı çıkan kardeşler güçlenmiş ve **Zeus**'a katılmışlar.

Kimmiş o kusulanlar? İlk çocukları **Hestia**, **Demeter**, **Hera**, **Posedion** ve **Hades**. Haydi gelin bu kardeşleri tanıştırayım sizlerle.

TİTAN KRONOS'UN YUTTUĞU KIZI **HESTIA** AİLE, OCAK ATEŞİ VE SONSUZ ATEŞ TANRIÇASI

İlk çocukla başlayalım o zaman. **Hestia**, kardeşler içerisinde en büyük olanı. Yani ilk yutulan...

Tannıçaların en zarifi, en kibarı, en cömerti ve en erdemlisi... **Hestia** o kadar saygıdeğer bir hanımefendi ki aleyhinde bir tek mit yok. Mitlerde kendisinden nadiren bahsediliyor zaten. Bunun bir diğer nedeni de onun son derece lekesiz bir tanrıça olarak algılanması ve hakkında dedikodu yapılmaması. Heykellerine bakın, resimlerine bakın, hep zarif ve olgun bir hanımefendi...

Aile, Ocak Ateşi ve Sonsuz Ateş Tanrıçası **Hestia**. Hanelerin ve aile fertlerinin koruyucusu, bütün evlerde ne olup bittiğini takip ediyor. Ne de olsa her evde bir ateş yanıyor. Böylece o ateşlerle tüm evlere yetişebiliyor. Ayrıca konukseverliğin ve ateşte pişen nimetlerin de koruyucusu. **Hestia**'nın önceliği evler ama toplumu korumak da var sorumlulukları arasında. Yani sadece evler değil yetki alanı... Kamusal binalar, toplantı alanları ve topluma ait mal mülk de ondan soruluyor. Bir miting, bir konferans, bir toplantı mı yapılacak, hepsi **Hestia**'nın sorumluluğunda.

Kendini evine, ailesine adanmış bir kadın bu tanrıça. Olympos Dağı'ndan aşağı inmiyor. Varsa yoksa evi... O yüzden **Hestia**'nın dedikodusunu yapamamışlar, onunla bununla adını çıkaramamışlar. **Hestia**'nın bu kutsal konumu son derece önemli. Büyük erdem sahibi olan **Hestia**'yı diğerlerine kıyasla daha özel tutmuş Antik Yunanlar.

Yalnız **Hestia**'nın bir sıkıntısı var. Kendisine genel olarak evlerde tapınıldığı için onuruna yapılan pek tapınak yok. Herkes evden idare ediyor **Hestia**'ya tapınma seremonisini yani...

Sadece Metropolis'i temsil ettiğinden, kolonilerde kurulan şehirlerde Metropolis'te yanan ateşten götürülüyor, bu sayede Metropolis'in bir parçasının bu yeni şehirde olması sağlanıyor. Böylece **Hestia** oraları da koruyor.

Tanırlar arasında büyük itibar gören bir tanrıça, **Hestia**. Tapınağı olmasa da hemen her tapınakta bir sunağı var. Aynı zamanda tanrı ve tanrıçaların evinin de koruyucusu... Ocakta yanan ateş tanrıların da, insanların da konutlarında dinsel bir merkez sayılıyor o zamanlar.

Hestia ayrıca barıştan yana olan bir tanrıça. Bu sebeple, nedeni ya da sonucu ne olursa olsun herhangi bir çatışmadan kaçınıyor. Huzura olan büyük inancı sebebiyle de asla evlenip yuva kurmuyor. Evde kalıyor yani bizim tanrıça.

Tamam, **Hestia** evlenmek istemiyor ama bu durum taliplerinin olmasına engel değil. Hem Denizlerin Tanrısı **Poseidon** hem de Işık Tanrısı **Apollon** ona âşık olmuş vakti zamanında. İki tanrı arasında **Hestia**'yı elde edebilmek için ciddi bir rekabet varmış, neredeyse savaşa dönüşecek bir rekabet. **Hestia** savaşa neden olmak istemediğinden, bu duruma bir son vermek adına kardeşi **Zeus**'tan müdahale etmesini istemiş olaya.

Sebastiano Ricci, *Vesta'ya (Hestia) Kurban Sunulması*

Zeus, **Hestia**'nın bakire kalmasına izin vermiş, hatta onu koruması altına almış. **Hestia** da sonsuza dek bakire kalmak için yemin etmiş. Ama bu durumda hizmetinde olan rahibelerin de bakire olması gereği ortaya çıkmış. Haydi bakalım... Onca kız kocasız kalacak. Onca delikanlı da etraflarında kedinin ciğere baktığı gibi onlara bakacak.

Hani dedim ya Romalılar, Yunanların topraklarını fethettikçe onların her şeyi gibi mitolojilerini de sahiplenmişler.

Biraz makyaj yapmışlar, isimleri değiştirmişler. Biraz da yeni hikâyeler eklemişler. Mesela bu bakirelik konusu.

Onlar **Hestia**'ya **Vesta** diyorlar. Bakmışlar Yunanlar yapmamış, kendileri bir tapınak yapmışlar. Adını da **Vesta Tapınağı** koymuşlar. Roma'da bu tapınak. Soylu ailelerin kızları arasından seçilen, tamamen tanrıçaya adanmış altı rahibe var bu tapınakta. Vestal deniyor bu rahibelere... Vestaller soylu ailelerin en güzel ve en kusursuz olanları arasından seçiliyor. Çocuklar

seçildiklerinde, anne ve babalarının hayatta olması şart. Rahibelik eğitimi altı ile on yaş arasında başlıyor. Vesta rahibesi olmak Roma'da oldukça önemli. Seçilen bu kızlar hem kendileri hem de aileleri için büyük bir onur kaynağı.

Kızlar bakirelik yemini ederken 30 yıl boyunca tapınağa hizmet etmek için de yemin etmiş oluyorlar... Bu 30 yıl sırasıyla; öğrenci, hizmetkâr ve öğretmen olarak on yıllık üçer bölüme ayrılıyor. Seçilen kızlar, kabul töreninde diğer Vesta Bakireleri tarafından tapınağa getiriliyor. Beyaz giysiler giydiriliyor ve saçları kesiliyor. On yıllık eğitim sürecinin ardından hizmet görevleri başlıyor. Görevleri Vesta Ateşi'nin sürekli yanmasını sağlamak, her gün bu ateşe kutsal su serpmek ve kutsal eşyaları korumak.

Rahibelere tanınmış pek çok ayrıcalık var. Herhangi bir erkeğin egemenliği altında olmadıkları için erkeklere tanınan bazı haklar onlar için de geçerli. Örneğin, duruşmalara katılabiliyor, sahip oldukları malları dilediklerine bırakmak üzere vasiyet düzenleyebiliyorlar. Ayrıca yol hakkı, törenlerde veya eğlencelerde ise kendilerine ait bölüm edinme hakları bulunuyor. Rahibeler, özel korumalara da sahip.

Her güzel şeyin bir de kötü tarafı var. Vesta Bakireleri yaptıkları tek bir hatada ağır bedeller ödemek zorunda kalıyor. Vesta Ateşi'nin yanmasını sürdürmek önemli bir

görev. Romalılar ateş söndüğü takdirde Roma'nın uğursuzluğa uğrayacağını düşünüyor. Ateşin sürekliliği büyük önem taşıdığından bu kutsal görevi ihmal eden bir rahibe en ağır şekilde cezalandırılıyor; ateşin sönmesine yol açan, sopalarla dövülüyor.

Bir Vesta Bakiresi için en büyük suç, bakirelik yeminini bozmak. Bu, tanrıçaya ve Roma'ya hakaret demek. Çünkü Romalılar kentin refahının Vesta Bakireleri'nin sadakatine bağlı olduğuna inanıyor.

Bakirelik yeminini bozduğu belirlenen rahibe diri diri gömülüyor. Bu gömülme de görkemli bir törenle yapılıyor. Onuru lekelenen rahibeyi bir kefene sarıyorlar. Böylece rahibe hareket edemez hale geliyor. Hem bu sayede çığlıkları da duyulmuyor. Sonra da ölülerin taşındığı bir tür sedyeye yatırılıp tüm kentte sokak sokak dolaştırılıyor. Bu seremoninin bitiminde geri getirilen rahibe kendisi için kazılmış mezara indiriliyor. Kadın gömüldükten sonra mezarın üstü daha sonra yeri belli olmayacak şekilde kapatılıyor.

Bu neden yapılıyor biliyor musunuz? Suç işleyen rahibelerin gömülme işi geleneksel törenle yapılmayınca Vestal'in asla ölümler diyarına ulaşamayacağı, ayrıca bu şekilde kurban edilmeleriyle tanrıların yatıştırılacağı ve Roma'nın herhangi bir felakete uğramayacağı düşünülüyor.

TİTAN KRONOS'UN YUTTUĞU DİĞER KIZI DΣMΣTΣR

BEREKETİN, MEVSİMLERİN VE ANNE SEVGİSİNİN TANRIÇASI

Cok seviyor ve önemsiyor bu tanrıçayı Antik Yunanlar. Eğer babasının karnından kusulmasaymış ne olurmuş halleri. Bir bereket, tahıl ve hasat tanrıçaları olmazmış. Ekinleri temsil ediyor **Demeter**, özellikle de buğdayı. Öyle anaç bir tanrıça ki anne sevgisini bile o temsil ediyor.

Yutulmuş ikinci çocuk. **Hestia**'dan sonra baba "ileride tehlikeli olur" diye onu da yutmuştu hatırlarsanız.

Çok sevilir, öyle ki ünlü tarihçi Homeros destanlarında ondan söz ederken "Güzel Saçlı Kraliçe" diyor ya da "Güzel Örgülü Demeter." Bereket ve Tahıl Tanrıçası ya ekmek onun elinden çıktığı için kimse ona bulaşmıyor. Aç kalmak var ucunda. Ha bir şey daha var: Bu tanrıça gerektiğinde yarattığı gibi yok da edebiliyor.

Ressamlar, heykeltıraşlar çoğu kez eline buğday başağı ve meşale iliştiirmişler. Genellikle başında bir örtü var, eğer saçları açıksa zarif bir taç ile betimlemişler.

Hiç evlenmemiş o da. Ama kardeşi **Hestia** gibi bakire olarak da kalmamış. Hayırlı bir kismet çıkmamış sadece! Evlenmelik değil, eğlenmelik ilişkilermiş tercihi! **Zeus**, **Poseidon**, **Hades** hepsi ona evlenme teklifi etmiş ama **Demeter** tümünü geri çevirmiş. Tanrılarla evlenmek istemiyormuş çünkü kız.

DEMETER-ZEUS İLİŞKİSİ

Kendisine ilk âşık olan, Tanrılar Tanrısı **Zeus**. Adam tam da **Themis**'ten yeni boşanmış. Biraz boşluk, biraz depresyon durumları yaşıyor yani. **Demeter** de reddettikçe kıymete biniyor. Bir boğa kılığına girip kandırmış **Zeus** kızı. Galiba iki kere kandırmış ki bir kızları bir de oğulları olmuş: **Persephone** ve **Iacchus**.

Nasıl mı kandırmış?

Bir gün **Demeter** bir buğday tarlasında günlük tanrıça işleriyle ilgilenirken izlendiğini hissediyor. Bakıyor ki **Zeus** bir ağaç arkasına saklanmış, kendisine bakıyor. Gitmesini, kendisini rahat bırakmasını, bu tür gönül işleriyle hiç ilgilenmediğini falan söylüyor. Ama **Zeus**'un daha da ısrarcı olmasına sebep oluyor bilmeden. Sanki o bunları söylememiş gibi **Zeus** daha da bir cüretkârlaşıyor. Bakıyor ki olacak gibi değil, kılık değiştirip bir yılan oluyor **Demeter**. Aklınca **Zeus**'tan saklanacak. İyi de atlattığı bir şey var. **Zeus** da kılık değiştirebiliyor. O da bir boğaya dönüşüyor ve peşinde dolanmaya devam ediyor kızın. Bir ağaç kovuğuna saklanmak üzereyken kısıtıyor **Demeter**'i. Hamile kalıyor **Demeter Zeus**'tan. Aylar sonra dünya güzeli bir kız olan **Persephone**'yi dünyaya getiriyor.

DEMETER-IASION AŞKI

Bereket Tanrıçası'nın bir sonraki ilişkisi ve aşkı **Iasion**. Bu kez zorlama yok, düpedüz aşk var ortada. **Kadmos** ile

Harmonia'nın düğününde rastlaşmışlar ve yıldırım aşkıyla tutulmuşlar birbirlerine. Adam Giritli. Ta oradan gelmiş düğüne. **Eros**'un parmağı var mı bilmiyoruz ama düğün falan görmemiş gözleri, bir buğday tarlasında götürmüş adamı **Demeter**, kendi mahallesine yani. Orada yaşayanlardan sonra oğulları **Plutos** ve **Philomelos** doğmuş. **Plutos** zenginlik ve servet anlamında. Adam mevkii sahibi. **Philomelos** ise bir çiftçi oluyor büyüyünce. Tarlasında, evinde mazbut bir adam. Yukarlarda gözü yok. Sabanı o icat etmiş. Hani o gökyüzündeki Çoban Yıldızı var ya işte o yıldız bu adam. Öldükten sonra Çoban Yıldızı'na dönüşmüş çünkü.

Tannılar Tanrısı **Zeus** bu. Her yerde muhbiri her yerde kulağı var. Yetiştirmişler hemen olan biteni. **Demeter**'e olan eski ilgisini kaybettiği halde bir ölümlüyle olduğunu öğrenince öfkeden deliye dönmüş **Zeus**. Heykellerinden bilirsiniz, elinde hep bir yıldırım vardır **Zeus**'un. O öfkeyle elindeki yıldırımı fırlattığı gibi kalbine saplamış **Iasion**'un. Adam orada sizlere ömür.

"Sıradaki ilişki gelsin." demiş **Demeter** ve bu kez **Poseidon** ile daha sık beraber olmuş.

DEMETER-POSEIDON İLİŞKİSİ

Bereket Tanrıçası'nın bir diğer birlikteliği **Poseidon** ile... Kızın isteğiyle olmamış ama... **Hera** aklını

çelmiş **Poseidon**'un... Adam da aklının çelinmesine hazır... Kız kardeşi **Demeter**'le birlikte olmak istemiş.

Poseidon'a denizler ve depremlerden sorumlu tanrı deniyor ya, bir de at var. Atıyla da özdeşleştirmişler adamı, o evcilleştirmiş atları. At çok kutsal o zamanlarda...

Deniz tanrısının atla ne alakası var? Şöyle bir alakası var: Evli bir tanrı olmasına rağmen **Demeter**'e fena halde âşık oluyor **Poseidon**. Hatta **Demeter** ile beraber olabilmeyi o kadar çok istiyor ki onu gizlice takip etmeye başlıyor.

Durumun farkına varıyor **Demeter**. Adam peşinden ayrılmıyor çünkü. Çayırda otlamakta olan at sürüsünü farkediyor. At kılığına girip karışıyor sürünün arasına... Harika bir kısrak oluyor. Plan iyi de sonu kötü. **Poseidon** anlıyor neler olup bittiğini. O da bir at, bir aygır oluyor ve kısrak olduğuna pişman ediyor **Demeter**'i!

Bunun neticesinde **Demeter**'in bir çocuğu oluyor; bir at doğuruyor **Demeter**. Ancak öyle sıradan, bizim dünyamızdan bir at değil.

Pegasus'tan bile hızlı olan ölümsüz at **Areion** doğuyor. Üstelik de insanlar gibi konuşabilen bir at. **Poseidon**'un atla sembolize edilmesi de işte tam bu yüzden...

Bir de kızları olmuş deniyor. Adı da **Despoina**. Anlamı metres, cariye demek. Manidar olmuş bu isim biraz ama neyse!

DEMETER VE KIZI PERSEPHONE

A nlatmıştım hatırlarsanız, **Demeter**'in **Zeus** ile birlikteliklerinden bir kızları olmuştu **Persephone** diye. İşte o kızın başına gelmedik kalmıyor. Ama önce hatırlatayım bu kızı. Hani **Afrodit**'in güvende kalsın diye emanet ettiği ölümlü yakışıklı **Adonis** 'e âşık olan kız. Sırf bu aşk yüzünden Adonis bu iki kadın arasında paylaşılmıştı hani. O kız işte bu kız. Adonis için **Afrodit** 'in rakibi.

Persephone 'nin en iyi arkadaşları ise **Okeanos** 'un kızları. Kızları dedimse az buz değil, 3 bin tane olduklarından bahsetmiştim daha önce. Günlerini hep bu kızlarla bir arada geçiriyor **Persephone**. O dönemlerde Attika denilen bir yer var, günümüz Atina ve çevresi. Doğal güzellikleriyle meşhur bir yer. **Persephone** ve öteki kızların en sevdiği bölge. Bahar gelince tüm kızlar toplaşıp oraya gidiyor, günlerini gün ediyorlar.

Yine böyle bir zamanda, baş döndürücü kokular, arasında dolaşıp çiçek toplarken kızlardan uzaklaşıyor **Persephone**, başına geleceklere habersiz. Ve korkunç bir şey oluyor. Gözlerinin önünde yerden bir çiçek

muhteşem güzellikte bir nergis haline gelene dek büyüyor. Büyüleniyor bu güzellik karşısında **Persephone**. Kıyamıyor koparmaya, okşamak koklamak için uzanıyor.

O anda ne oluyor biliyor musunuz? Yer yarıyor ve yerin altındaki karanlıklarda yaşayan, kederli âlemlerin tanrısı, görünmezlik miğferli **Hades** çıkıyor yeraltından. Adam aynı zamanda **Persephone** 'nin amcası. Simsiyah atların çektiği "şar" denen simsiyah bir arabayla fırlıyor. Yakaladığı gibi **Persephone** 'yi atıyor arabanın içine ve geldiği gibi yıldırım hızıyla geri dönüyor yeraltına. **Persephone** çılgık çılgıca... Yeri göğü inletiyor sesi toprağın altından bile. Dağlardan denizlere cınlıyor sesi kızın.

Peki kim bu **Hades**? **Kronos** 'un çocuklarından biri. Hani kardeşler arasında **Kronos** 'un mirası paylaşılırken payına yeraltı düşen çocuk. Anlatacağım onu da sırası gelince. Ama şu kadının söyleyeyim: Görünmez, vahşi, söz dinlemez, asabi, kindar, nefret dolu, katı yürekli, iğrenç diye anıyorlar **Hades** 'i. Bu kadar kötü biri yani. Daima yeraltında. Sadece bir kez çıkıyor, o

da **Persephone** 'yi kaçırmak için. Yeraltında, hem de karanlıkta, hem de ölümler diyarında yaşayan biriyle kim olmak ister? Bakıyor ki rızayla olmuyor bu iş, kaçırma kararı veriyor kızı.

Herkes gibi annesi **Demeter** de duyuyor kızın çığlıklarını. Duyulmayacak gibi değil ama. Sesin nereden geldiğini bir türlü bulamıyor. İniyor Olympos Dağı'ndan aşağı, elinde kendisini betimleyen heykellerinde hep görülen o büyük meşaleyle dağlarda, tepelerde, denizlerde, göllerde arıyor kızını sefil bir halde. Ama nafiye.

Bulamıyor hiçbir yerde kızını acılı anne. Bütün dünyayı dolaşıyor, ama ona dair hiçbir ize rastlamıyor. Dokuz gün dokuz gece boyunca ne yemek yiyor ne uyuyor, ne de yıkanıyor. Onuncu günde Tanrıça **Demeter**, **Hekate** ile karşılaşır. **Persephone** 'nin başına gelenleri bildiği için **Hekate** ona her şeyi gören ve her şeyi bilen Güneş Tanrısı **Helios** 'a gitmesini söylüyor. Öyle de yapıyor. Hatırladınız mı **Helios** 'u? **Afrodit** 'in kendisini **Ares** ile aldattığını **Hephaistos** 'a o söylemişti.

Helios neden böyle? Güneş, Dünya'nın bir tarafından doğup öteki tarafından batıyor. Bu

süre içinde hep yükseklerde. Yukarıdan kuş bakışı görebiliyor her şeyi. Bir de dedikoducu olunca ağzında bakla ısılanıyor.

Helios elbette **Persephone** 'nin kaçırılmasını da görmüş. Olanları bir bir anlatıyor **Demeter** 'e... Üstelik babası **Zeus** 'un da olanlara tanık olduğunu ama hiç sesini çıkarmadığını söylüyor. "Artık senin kızın Cehennemler Kraliçesi, bir daha onu göremeyeceksin." diye de yangına körükle gitmiş.

Öfke, acı, üzüntü, keder, nefret, oç alma duygusu, analık güdüsü... Karmakarışık duygular içinde hayata küsmüş bir şekilde ayrılmış **Helios** 'un yanından **Demeter**. O kederle

Olympos 'u da terk etmiş, tanrıçalık görevlerini de.

Tanrıçalık görevleri de öyle böyle değil. İnsanoğlunun rızkını o sağlıyor. Doğa, tarım, ekmek, yemek hep ondan soruluyor.

Demeter 'in ilgisinden mahrum kalan dünyada kıtlık ve açlık başlamış hal böyle olunca.

Acılı anne kederler içerisinde deli divane dolaşmaya başlamış dünyayı. Gittikçe derbeder ve sefil olmuş. Üst baş perişan. Diyar diyar dolaşırken bir gün yolu Eleusis'e düşmüş.

Demeter

Hades ve Persephone kabartması

Eleusis'te yaşlı kadın kılığına girerek bir kuyunun yanında mola vermiş. Kuyudan su çekip parlak tunç küplere dolduran üç kız kardeş haline üzülmek onu evlerine davet etmişler. Kızların konukseverliğine memnun olan tanrıça önce biraz mırın kırın etmiş ama sonra kabul etmiş. Meğer kızlar sıradan kızlar değilmiş. Kral **Celeus** ve Kraliçe **Metanira**'nın çocuklarıymış. Kral ve kraliçe tarafından oldukça iyi karşılanmış **Demeter**. Yediği önünde yemediği ardında misali. Bakmış rahatı yerinde, onca zamandır da sefil dolaşıyor ortalıkta, uzun süreli misafir olmuş sarayda.

Tanrıça sarayda kaldığı süre içerisinde kral ve kraliçenin oğlu **Demophon**'u çok sevmiş. Kraliçe **Metanira**'ya çocuğun sorumluklarını üzerine almak istediğini söylemiş sarayda kaldığı sürece... Kraliçe kıramamış yaşlı kadını, çocuğun onunla vakit geçirmesine "tamam" demiş.

Demeter evlat özlemini bir tek **Demophon** ile ilgilendiği zamanlarda unutuyormuş. Küçük bebeği öyle sevmiş ki onu ölümsüz yapmaya karar vermiş. Bunun için çok özel gıdalarla besliyor, sihirli yağlarla yağlayıp ateşe yatırıyormuş.

Kraliçe **Metanira** bir gece huzursuzlanıp bebeğini kontrol etmek istemiş. Yanına gidince bir de ne görsün, bebeği ateşler içerisinde! Korku ve panikle çığlıklar arasında, koparıncasına almış bebeği elinden yaşlı kadının. Bunun üzerine feci üzülmüş **Demeter**.

Yanlış anlaşılmanın kızgınlığıyla kılık değiştirmekten vazgeçip ısıltılar arasında gerçek bir tanrıça olduğunu göstermiş. Tanrıçanın üzüntüsü öfkeye dönüşmüş, **Metanira**'ya çok kızmış. Bu yüzden bebeği ölümsüzleştirmekten vazgeçmiş.

Yaşlı kadının Tanrıça **Demeter**'e dönüştüğünü gören **Metanira** hem çok şaşırılmış hem de çok pişman olmuş. Ölümsüz bir evlada sahip olma şansını kaçırmış.

Eleusisli **Triptolemos** var bir de. Kral **Celeus** ve Kraliçe **Metanira**'nın diğer oğulları... **Triptolemos** aynı zamanda **Demeter**'in evlatlık oğlu olarak biliniyor. Neden mi? Çünkü delikanlı kanatları bulunan sihirli bir arabayla dünyayı dolaşarak insanlara tarla bakımını ve **Demeter**'e en iyi nasıl tapınılacağına öğretiyor. Onu da atlamamak lazım.

Demeter, kraliçenin kendisine yaptığı saygısızlıktan sonra hıncını, Eleusis halkından çıkarmak istemiş.

Bunun üzerine kral ve kraliçe, başlarına sarılan bu beladan nasıl kurtulacaklarını düşünmüşler. Sonunda bir çözüm bulmuşlar. Tanrıçanın hışmından kimse zarar görmesin diye alelacele şehre bir Demeter Tapınağı inşa ettirmeye karar vermişler.

Demeter memnun kalmış bu büyük jestten, hatta öyle ki kızı **Persephone**'ye kavuşana kadar bu tapınakta inzivaya çekilmeye karar vermiş. Kalmış kalmasına da neredeyse bir yıl boyunca tanrısal görevlerini ihmal

etmiş. Öyle ya, büyük sorumlulukları var. İnsanlar ne yiyip ne içecek, ne ekip ne biçecek? Durum **Zeus**'a intikal etmiş. Bunun üzerine **Zeus** hem koca hem de tanrı olarak duruma müdahale etmesi gerektiğine karar vermiş. Çünkü bu durum böyle devam ederse insanlık aklıktan ölecekmiş.

Zeus, tanrıçayı ikna etmeleri için ona haberciler göndermiş ama **Demeter** bir türlü ikna olmuyormuş.

Kızını görene kadar toprak insanlara hiçbir şey vermeyecek. O kadar kararlı yani.

Bakıyor ki başka çaresi yok, Haberci Tanrı **Hermes**'i yeraltına yollayarak **Hades**'e bir haber gönderiyor **Zeus**. İnsanlığın iyiliği ve tanrıçanın mutluluğu için kızını geri istiyor.

Hades, gelen haber karşısında bir şey yapamayacağını farkında... Emir büyük yerden. **Zeus** ile yaptığı gizli anlaşmayla **Demeter**'in insanları açlığa mahkûm etmesi önleniyor.

Hades "peki" diyor ama bir hinlik yapmayı da ihmal etmiyor. "Ölümler Ülkesi'nde bir şey yiyenlerin yeryüzüne geri dönmesi yasaktır" yasası var. Ya da "Eğer Ölümler Ülkesi'nde bir şey yerseniz, oradan ayrılırsanız bile tekrar geleceksiniz". İşte bu yüzden, "Yolda acıkırsın, bir-iki lokma bir şey at ağzına" diyor ve **Persephone**'ye nar yediyor. Böylece **Persephone** Ölümler Ülkesi'ne geri dönecek. **Hades** onu yeryüzüne göndermek konusunda çok rahat artık.

Persephone, **Hermes** ile birlikte yeryüzüne çıkıp annesine kavuştuğunda ikisi de ağlayarak birbirlerine sarılıyorlar. Öpüşüp koklaşıyorlar. Annesi **Persephone**'ye "Acıkmışsındır, gel sana güzel yemekler hazırlayalım" diyor. Kız tok olduğunu, gelmeden önce aşağıda nar yediğini söylüyor annesine ve o anda **Demeter**, kızının yeniden yeraltına gideceğini anlayıp yine üzüntüye boğuluyor. Gidip durumu **Zeus**'a anlatıyor, tabii **Hades**'le yaptığı anlaşma ortaya çıkıyor; **Persephone**'nin yılın bir kısmını yer üstünde, bir kısmını ise yeraltında geçireceği anlaşılıyor.

Yapacak bir şey yok. Ne yapsın ana yüreği, ya kızını hiç göremeyecek ya da katlanacak.

Hayat böyle devam ediyor.

Persephone'nin yeryüzüne geldiği zamanlarda sevinçten coşan **Demeter**, toprağı çiçekler ve ekinlerle kaplayıp doğayı coşturuyor, gittiğinde ise içi karalar bağıladığı için doğa karanlığa bürünüyor.

İşte bizim mevsimlerimiz **Persephone**'nin yaşadığı yere göre şekil alıyor. Yani eğer ilkbahar ya da yaz aylarındaysanız ve bu güzel mevsimlerin coşkusu yüreğinizi ısıtıyorsa, **Persophone** annesi **Demeter**'in koynunda, kışta ve sonbahardaysanız kız yeraltında **Hades**'in koynunda.

Frederic Leighton, *Persephone'nin Dönüşü*

TİTAN KRONOS'UN OĞLU HADES

Ö DA YUTULMUŞTU...

ÖLÜLERE HÜKMEDEN YERALTI TANRISI

“O kadar adı geçti bari onu da anlatayım sizlere.
“Neyin nesi, kimin sesi?” demeyin. **Hades**, ölümlere hükmeden Yeraltı Tanrısı. Ürkütücü bir tanrıdır görevinden anlaşıldığı üzere.”

Kısaca anlatmıştım ya hani; **Zeus**, yeryüzünün hâkimiyetini erkek kardeşleri arasında paylaşıyordu, babasının yuttuğu kardeşlerini kusturduğunda.

Kendisine gökyüzünü almıştı **Zeus**, **Poseidon**'a denizleri vermişti. **Hades**'e de yeraltı düşmüştü. Düşüş o düşüş. O günden sonra Ölüler Ülkesi Tanrısı oldu. Olympos Dağı'nda yaşamayan tek tanrı. Ama kötü bir adam değil özünde, sadece miras paylaşımı sırasında biraz kandırılmış, mekânı cehennem olmuş! Sözü'nün eri ve birçok tanrının aksine

kaprisli değil. Sadece kandırılmış olmasından dolayı biraz asabi. Gerçi Antik Yunan pek sevmemiş onu, adama takmadıkları lakap kalmamış.

Persephone'yi kaçırdığını anlatırken yazmıştım bu yakıştırmaları tek tek.

Ortalıklarda pek gezinmeyen, övünmeyen, konuşmayan, diğer tanrıların düşünlerine şölenlerine falan pek katılmayan bir tanrı **Hades**. Yeryüzüne nadiren çıkıyor. Ya mecbursa ve önemli bir işi varsa ya da kız kaçıracaksa çıkıyor gün ışığına. Anlayacağınız bayağı bir asosyal bir tanrı **Hades**.

Biraz asabi dedim ya. Mesela bir keresinde **Poseidon**, **Hades**'i kızdırmak için üç uçlu mızrağını yere saplayıp yeryüzünü boydan boya yarıyor. Şaka olsun diye... E, yeryüzü yarılnca **Hades**'in karanlık yeraltı ülkesi meydana çıkıyor. Çok sinirleniyor **Hades**, kaldıramıyor şakayı, 70 bin kişilik bir Ölüler Ordusu kurup Atlantis Denizi'ni kurutuyor. O kadar asabi!

Antik Yunan'da yeraltı dünyası mağaraları, nehirleri, tarlaları olan bir yer olarak düşünülüyor. Yeraltı deyip geçmeyin, tüm madenler ve yeraltı zenginlikleri orada ve hepsi **Hades**'in. Hatta tüm yeraltının hazineleri onun olduğu için Romalılar “varlıklı” anlamına gelen **Plüton** demişler ona sonradan.

Hades yalnız değilmiş ama aşağıda, yerin altında. **Erebos** ve **Nyks** ile oğulları **Thanatos** yani ölüm de oradaymış. Yeryüzünde akamayacak kadar karanlık ve dehşetli bazı nehirler de yeraltında yaşıyormuş. Kimmiş bu nehirler?

- **Tethys** ve **Okeanos**'un kızı nefret ırmağı **Styx**
- Ateş ırmağı **Phlegeton**
- Acı ırmağı **Akheron**
- Unutkanlık suları **Lethe**
- Ağıt-inilti suları **Kokytos**

İşte tüm bu ırmaklar ile **Hades**, kardeş kardeş yaşarlarmış aşağıda. Haa, bir kişi daha varmış komşular arasında;

Styx'in erkek kardeşi **Kharoon**. Ölülere para karşılığı bu nehirlerden karşıya geçiren kayıkçı. Değişik bir iş kolu, adam Ölülerin Kayıkçısı.

Hades'in kelime anlamı ne biliyor musunuz? “Görünmez” demek. Sadece yeraltında ve gözden ırak olduğu için değil, bir de miğferi var **Hades**'in. Özelliği, takanı görünmez yapması. **Afrodite**'in çirkin kocası **Hephaistos**'un imalatı. O miğfer sebebiyle de “görünmez” yani **Hades** deniyor kendisine.

Bir de iki uçlu asası var, “bident” isimli. Asanın bir ucu ölümü, bir ucu yaşamı temsil ediyor. **Poseidon**'unkeyle karıştırmayın. Onun mızrağı üç uçlu, yani “trident.”

Hades aynı zamanda Ölüler Ülkesi'nin de adı. Ülke üçe ayrılmış: **Asphodel**, **Tartarus** ve **Elysium**. En başta anlattığım **Uranos**'un tiplerini beğenmediğini söylediği, aslında güçlerinden korktuğu çocuklarını yolladığı bölüm **Tartarus** idi hatırlarsanız.

İyi bir insan olarak yaşayanlar ölümden sonra **Elysium**'da sürdürüyorlarmış yaşamlarını. Etliye sütlüye karışmayan, fani dünyada ne iyi ne kötü diyebildikleriniz ise yeraltına geldiklerinde **Asphodel**'e gönderiliyormuş. Yok eğer tanrı düşmanı, uğursuz katil, hırsız falan gibi ciddi kötüyse hiç şansı yok, doğru **Tartarus**'a!

“Bu yeraltı diyarının kapısını koruyan bir de köpek var.”

Adı **Kerberos... Tartarus'u** anlattığım sayfalarda tanışmıştınız kendisiyle. Bela bir köpek. Rüyanızda görseniz korkarsınız. Üç başı, yılan kuyruğu, yüzlerce minik yılan başlı gövdesi var. Devasa zincirlere bağlı bu korkunç yaratığın görevi, ölülerin yer yüzüne çıkmasını engellemek.

Hades'in de, kardeşi **Zeus** gibi bir yeteneği var: İnsanlara rüyalar gönderebiliyor. Bu rüyalar yeraltı dünyasından çıkarken iki kapıdan geçiyor. Kapılardan biri “Boynuz kapı”. Buradan çıkanlar güzel ve iyi rüyalar. Diğeri de “Fildişi kapı”. Buradan çıkanlar tam bir kâbus.

Hades ile ilgili ilginç bir bilgi de şu. İnsanlar tanrılara çeşitli sebeplerle dua ederler ya, **Hades** için öyle bir durum yok. Çünkü **Hades'in** dua edilecek yanı yok.

Sadece **Hades'i** kızdırdıklarını düşündüklerinde kara koyunlar kurban edip kanlarını yeryüzünde bulunan derin yarıklardan içeri dökerek af diliyorlar, o kadar.

TİTAN **KRONOS**'UN YUTTUĞU SON KIZI **HERA** TANRIÇALARIN KRALİÇESİ

Hayatında o kadar çok şey yaşamış ki anlatmak için sona sakladım. Birkaç sayfa sonra sıra ona da gelecek.

Kime mi? **Zeus'a**. Biraz oradan biraz buradan anlatınca anlamışsınızdır gerçi nasıl karakterde bir adam olduğunu. Artık malumunuz, **Zeus** çapkın bir tanrı. Ancak tek bir eşi var, o da **Kronos'un** yuttuğu sonuncu kızı **Hera**.

Bir diğer deyişle **Hera**, **Zeus'un** sadece karısı değil, aynı zamanda kardeşi. Öyle üvey falan da değil, öz ağabey-öz kız kardeş.

Ama pek takmıyor bu tür akrabalık ilişkilerini **Zeus**. İki arada bir derede **Hera'ya** evlenme teklif ediyor. Bir kuş şekline girip hem de!

İsteddiği her şeyin biçimine girebiliyor yani bu **Zeus**. Kızları elde etmek için girmedeği kılık yok... Kimine altın, kimine ağaç, kimine hayvan olarak görünüyor. Hangi kıllara girdiğini anlatacağım ona ayırdığım sayfalarda.

Hera için kuş oluyor dediğim gibi. Aniden bastıran yağmurlu bir günde, kendine sığınacak bir yer ararken sınırsız olmuştur bir kuşa rastlıyor **Hera**.

Kuş tir tir titiyor. Yerden usulcacık alıyor hayvancağızı **Hera**... Şefkatle... Kuşun ısınması lazım, bu yüzden koynuna, göğüslerinin arasına yerleştirip ısıtmaya çalışıyor kuşu.

Zeus'un istediği bir göz, Allah vermiş iki göz! Daha ne olsun.

Hera'nın bu şefkatli hareketiyle birlikte **Zeus** gerçek yüzünü gösteriyor ve kuş şeklinden çıkıp kız kardeşi **Hera**'ya sahip olmaya çalışıyor. Ciddi direniyor kızcağız ama görüyor

ki **Zeus** kendisinden güçlü. Sonra adam yakışıklı, adam heybetli, adam karizmatik. Üstelik de tanrıların tanrısı. "İstemem yan cebime koy!" misali yapıyor. Bir şartla bu ilişkiyi kabul ediyor; o da evlilik... İhtirastan öyle başı dönmüş ki **Zeus**'un, gözü bir şey görmüyor ve "peki" diyor başına geleceklerden habersiz. Tanrıların tanrısı, kuş misali kafese girmiş oluyor. Neymiş efendim? Kadının fendi, erkeği yendi.

Andries Cornelis Lens,
Zeus ve Hera İda Dağı'nda

Hera, Gögün Kraliçesi ve **Zeus**'un sonsuza dek karısı olma unvanını kimseye kaptırmak istemiyor aslında. Ve öyle böyle değil, efsane bir düğün istiyor. Tarih belirleniyor, davetiyeler hazırlanıyor.

Hediyeler gelmeye başlıyor. Hediyeler içinde tartışmasız en muhteşemi, sihirli bir altın taht. Bu taht hangi taht biliyor musunuz? Hani anlatmıştım; annesi, **Hephaistos** çok çirkin diye Olympos Dağı'ndan aşağı atmıştı da bir demirci bulup onu yetiştirmişti. Çocuk büyürken, annesine hıncı da büyümüşü ve ondan intikam almak için altın bir taht yapmıştı. Dağa yollamıştı annesine hediye olarak. En sihirlisinden bir taht.

İşte o taht bu taht. Ve **Hephaistos**'a evlilik kapılarını açan, **Afrodit** ile evlenmesini sağlayan taht. Hal böyle olunca çiftte evlilik durumu oluyor. Hem **Hera** ve **Zeus** hem de **Afrodit** ve **Hephaistos** için daha da gösterişli bir çift düğün düzenleniyor.

Heyecanla beklenen düğün gününe daha da heyecan katmak için **Zeus** bir de yarışma düzenliyor. En lezzetli, en özgün düğün yemeğini yapanın bir dileğini gerçekleştirecek. Davetliler arasında müthiş bir telaş başlıyor. Şahane yemekler hazırlanıyor. Ve düğün günü gelip çatıyor. Tüm yemekler düğün salonuna getirilip en şık tabak ve tepsilerle masalara diziliyor. Ama **Hera**, "önce nikâh, önce kutsal evlilik" diye tutturunca yarışma nikâh sonrasına

erteleniyor. Ve hem **Afrodit** hem de **Hera** bu "Kutsal Düğün"le telli duvaklı gelin oluyorlar.

Düğün mekânı olarak da "Batı Kızları" denilen **Hesperidlerin** bahçesi seçiliyor. Bir tür kır düğünü yani. Güneşin battığı yerin perileri bu kızlar. Hani Gece Tanrıçası vardı, en başlarda anlatmıştım, adı **Nyks**'ti. İşte **Nyks**'in kızları bu periler. Bu peri kızlarının bahçelerinde altından elma veren bir de ağaç vardı hatırlarsanız.

Hera bu ağacı **Gaia**'nın kendisine düğün hediyesi olarak verdiği meyve ağacı dallarından yetiştirmiş zamanında. Bahçenin mal sahibi **Hera** yani aslında **Hesperidlere** de bu ağaçlara bakma görevini vermiş. Ama kızlara da pek güvenmiyor. Bahçeye bekçilik yapsın diye yüz başlı, zehirli pençeleri olan ejderha **Ladon**'u yerleştiriyor çaktırmadan. O yüzden önemli bir bahçe düğünün yapıldığı bu yer.

DÜNYA'NIN İLK ARISI

Duygusal, romantik, iç çekmeli, iyi dileklerin cömertçe dağıtıldığı bir tören sonrasında sıra geliyor en lezzetli yemekleri yapan davetliyi bulmaya.

Tek tek yemekler tadılmaya başlanıyor. Birbirinden nefis tatlar arasında sıra geliyor bir kavanoza. İçinde altın sarısı bir sıvı var. Bir parmak alıyor o hafif akışkan altın sarısı sıvıdan **Zeus**. Ve öyle beğeniyor ki tadını, parmağını çekemiyor ağzından. O kadar yani.

Kavanozun sahibi **Melissa** isimli çıtı pıtı bir kız. Çağınır **Zeus** kızı yanına ve kararını veriyor. Kazanan tartışmasız **Melissa** oluyor. Sıra ödüle geliyor. "Dile benden ne dilerse" diyor **Zeus**. Meğer kız da bunu bekliyormuş. Başlıyor nefes almadan konuşmaya:

"Yüce **Zeus**, nasıl yorulduğumu bilemezsiniz. Gün boyu çiçekten çiçeğe uçuyor, nektarlarını topluyorum. Yalnızca çok az miktarda nektar alıp taşıyabiliyorum. Tüm gün, bunları arıyor, içime çekiyor ve çok uzun yollar katedip evime getiriyorum. Burada gizli işlemimi kullanarak çok az miktarda üretebildiğim, size sunduğum bu lezzetli yiyeceği hazırlıyorum. Elinizdeki o küçük kavanozu hazırlamak bile haftalarımı aldı. Bu yiyeceğe ben 'bal' diyorum. Balın kokusu öyle yoğun, öyle enfes, öyle karşı konulmaz ki pek çok yaratık onu almak için yuvama saldırıyor ve büyük zararlar veriyor. Bana bir silah verin yüce **Zeus**, kıymetli balımı çalmaya kalkanları öldürecek güçte bir silah. Hiç yiyecek üretmeyen akrebe, bütün gün aylak aylak dolaşan yılanı verdiğiniz türden zehirli bir silah".

Fakat hiç beklenmedik bir şey oluyor ve **Zeus** öfkeyle böyle bir lezzetin saklanmamasının aksine, paylaşılmasının doğru olduğunu söylüyor. Bundan böyle bal yapabilenlerin sayısını artıracaklarını, kızın artık yalnız çalışmayacağını, kendisini de bu üreticilerin başına kraliçe yapacağını söylüyor. İsteddiği gibi silah

olarak da bir iğne vereceğini ama bu iğneyi kullandığında soktuğu kişinin acı çekeceğini, kendisinin de öleceğini ekliyor.

Anladınız değil mi neden söz ettiğini **Zeus**'un. Kıza bayağı bayağı "seni anı yapacağım" diyor.

— Ve bizim **Melissa** bal yapan anıların ilki olarak uçup ormanın içinde kayboluyor. İşte tam da burada bir hava atmalı ki bilgi daha... Yunanca bal ne demek bilin bakalım. İşte cevabı: **Meli**... Yani balın adı **Melissa**'dan türemiş.

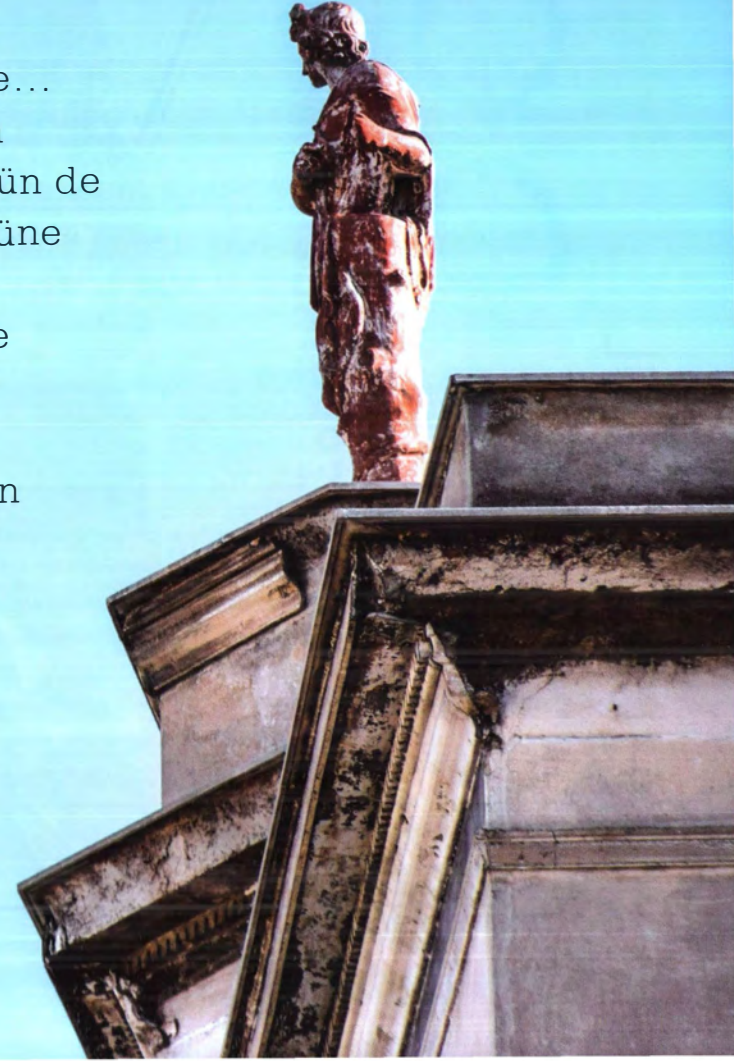
Neyse, biz dönelim **Hera**'ya. **Hera** evlilikten sonra Olympos tanrılarının kraliçesi kabul ediliyor. Evlilik Kraliçesi olarak anılıyor kendileri. Hamile kadınların, doğum yapan kadınların ve evliliklerin koruyucusu aynı zamanda. Mitolojide en güçlü, en cesur ve **Afrodite**'den sonra en güzel tanrıça olduğu söyleniyor.

Güçlü, cesur falan ama ilginç bir tanrıça **Hera**. Pek çok kadının da kötü özelliklerinin bir araya gelmiş hali... Aslında **Zeus**'un kadın versiyonu. Tencere-kapak misali! **Zeus** da farklı erkeklerin kötü özelliklerinin bir araya gelmiş hali çünkü...

Hera inatçı, kavgacı, hırçın, hırslı, kindar, geçimsiz ve sevimsiz bir tanrıça oluyor evlendikten sonra.

Pek çok kez gizli kapaklı işler çevirdiği, sürekli dırdır ettiği, kıskanç olduğu söyleniyor. Hatta durduk yerde birine kafayı takıp sebepsiz nefret ettiği bile iddia ediliyor.

"Kraliçe ya, zengin haliyle... Zenginliğinin getirdiği gücün de farkında. Üstüne üstlük bir de bencil. Özetle karı-koca her türlü kişilik bozukluğunun tanrılaşmış halleri."

“Denizlerin tanrısı, toprakların hâkimi, yeryüzünü titreten, üç uçlu mızrağın sahibi **Poseidon**...”

Yunan tanrıları arasında denizi simgeliyor yutulan bu erkek kardeş.

Çok güçlü... **Zeus**'tan sonra en önemli tanrı. Elinde sembolü olan üç dişli yabasıyla denizleri ve toprakları kontrol ediyor. Yabayı yere vurduğunda adaları denize gömüyor, bazı adaları da denizin üzerine çıkararak depremler yaratıyor. Ya da ana karadan parçalar koparıp denize fırlatıyor, yeni adalar oluşturuyor. Öyle güçlü yani... Gücünün her zaman farkında ve **Zeus**'a kafa tutma fırsatlarını da hiçbir zaman kaçırmıyor.

Zeus'un ona emir vermesinden de hiç hoşlanmıyor. Bu hoşnutsuzluk **Poseidon**'u kimi zaman kardeşleriyle yani diğer tanrı ve tanrıçalarla bir olup **Zeus**'u zincirlemeye kadar götürmüş. Bu konuya da geleceğiz **Zeus**'un çapkınlıklarını anlatırken.

Yunanlar için Denizler Tanrısı çok önemli. Niçin? E, ülkeye baksanıza, her yer ada, her yer deniz! Balıkçılık ve denizcilik yaşam kaynakları... Yerleşim yerlerinin çoğu ya ada ya da deniz kıyıları...

Gel de korkma Deniz Tanrısı'ndan!

Belki bilirsiniz, tanrıları insanlar kendilerine dua edip tapındıkça daha güçlü olurlar. Yani en azından inanış böyle. Yunanlar denizcilikle çok

uğraşmaları ve adalarda yaşamaları nedeniyle **Poseidon**'a bolca dua etmiş ve dua ettikçe de adamı güçlendirmişler.

Eyy, toprakların efendisi ve yeryüzünü sarsan **Poseidon**... Yeryüzünü değiştiren, şekil veren **Poseidon**!

Bu sebeple yanardağ yakınlarında yaşayan halk da ona ayrı bir önem gösteriyor ve korkuyor. Öyle ya, kızdırmamak lazım. Yani adam hem karada hem suda çok önemli.

Tüm bunlar yetmezmiş gibi deniz canavarlarına da hükmedebiliyor. Tam dört dörtlük bir tanrı.

Poseidon, **Zeus** ile bir farkları olmadığını, **Zeus**'un yalnızca gökleri yönetebildiğini, kendisinin ise denizleri ve yeryüzünü yönettiğini söylüyor her yerde böbürlenerek. Aslında adamın dediği bir yerde doğru. Yok aslında birbirlerinden farkları ama **Zeus** görev dağılımı yaparken **Poseidon**'a denizi, depremi vermiş. Düşünememiş **Poseidon**'un ileride ulaşacağı gücü ve kudreti. Aslında baştan var bir haksızlık. E, **Hades**'e de yeraltını verip yollamadı mı adamı yerin dibine!

Pekii, şimdi size bir soru. Siz o dönemlerde yaşıyor olsaydınız hangisine dua ederdiniz? Göklere mi? Denizlere mi? Şimşeklerden mi korkardınız, yoksa depremlerden mi?

Az daha unuttuyordum: Ayrıca yunus da önemli bir diğer sembolik hayvanı **Poseidon**'un...

Neden mi? Kadınlara düşkünlüğünde kardeşi **Zeus**'dan aşağıya kalmayan kahramanımız bu sefer başka bir kadının peşinde de o yüzden.

Okeanos'un oğlu **Nereus** ve karısı **Doris**'in "**Nereidler**" denen elli tane kızı var. Onlardan biri de **Amphitrite**. **Poseidon**, Nereidlerin, Naksos Adası'nda yaptıkları bir dans gösterisi sırasında **Amphitrite**'ye kaptırıyor kalbini..

Amphitrite fark ediyor **Poseidon**'un kendisine olan ilgisini ama o ilgilenmiyor.

Adam kovalıyor, kız kaçıyor. Kız o kadar kaçıyor ki **Atlas**'ın gök kubbeyi omuzlarında taşıdığı diyarlara kadar geliyor.

Poseidon, **Amphitrite**'nin peşinden bir yunus gönderiyor. Yunus sıradan bir yunus değil ama, Tanrı **Delphin**.

Yunus, **Amphitrite**'yi bulup ikna ederek geri getiriyor. Ödül olarak bir takımyıldızına dönüştürüyor **Poseidon** onu. Belki bilirsiniz, Yunus Takım yıldızı var ya astronomide. İşte o **Yunus Delphi**.

Buluşuyorlar bir yerlerde yunusun ricasıyla. Bir araya geldiklerinde alıcı gözle bakıyor adama **Amphitrite**. O dans gösterisi günü hiç bakmamış anlaşılan. **Poseidon**'un kaslı, güçlü ve yakışıklı olduğunu fark ediyor. Hemen

yelkenleri suya indirmek olmaz, "Beni hafif meşrep sanar" diye düşünüp biraz naz, biraz mırın kırın yapıyor... Ama **Poseidon**'un çok başarılı ikna çalışmaları sonrasında dayanamayıp "tamam" diyor. İlerleyen aylarda da evlenip yuva kuruyorlar. Denizin dibinde görkemli bir sarayda yaşamaya başlıyorlar. Nerede biliyor musunuz bu saray? Ege Denizi'nde... İmroz (Gökçeada) ile Tenedos (Bozcaada) arasında kalan büyük bir mağarada..

Evliliklerinden **Amykos**, **Triton**, **Kyknos**, **Kymopoleia** ve **Bentheskyme** adında çocukları oluyor. **Amphitrite**'ye bir de unvan veriliyor haliyle. Öyle ya, bir tanrıyla evli artık kadın. Peki ne oluyor bu evlilikten sonraki unvanı sizce?

Denizdibi Tanrıçası... Bayağı havalı yani. Üstelik kız kardeşleri **Kymatolege** ve **Kymodoke** ile birlikte rüzgârları ve denizleri sakinleştirme gücüne de sahip.

Bu arada **Poseidon**'un karısına pek de sadık kalmadığını söylemek zorundayım. Beraber olduğu kadınların da, bu kadınlardan olan çocukların da haddi hesabı yok. **Zeus**'la bu konuda yarışır. O kadar yani!

Mesela **Tabiat Ana** ile ilişkiye giriyor ve **Antaios** adında bir çocukları oluyor. Fakat çocuk sıradan değil, çünkü korkunç bir dev. Biraz sorunlu bir evlat anlayacağınız. Hem dev hem de canavar!

Elalemin çocukları sokaklarda top falan oynarken, o yolcuların yollarını kesip onlara saldırıyor... Güçlü de, savaştığı herkesi yeniyor.

Öldürdüğü yolcuların kafataslarıyla babası **Poseidon**'un tapınağının çatısını kaplıyor gözüne girmek için. Korku filmi kahramanı gibi bir evlat, evlerden uzak olsun.

Bu korkunç devi yenebilen tek kişi var, o da bizim **Herkül** yani **Herakles**. Onunla ilgili detayları sonraya saklıyorum.

Poseidon'un maalesef daha pek çok korkunç canavar evladı olmuş. Bunlardan bir diğeri de **Thoosa** ile yaşadığı ilişki sonucunda doğan Tepegöz, diğer adıyla **Polyphemos**.. Neyse, bırakalım adamın hayırsız evlatlarını da biz kendisine dönelim.

Nasıl biri **Poseidon**? Asabi ve sert bir yüz ifadesine sahip. Saç, sakal biraz karışık... Güçlü, haşın ve hiddetli bir tanrı..

Tapınağı da var, Attika Yarımadası'nda... Tapınak üç taraftan denizlerle çevrili ve muhteşem bir manzaraya sahip.

Denizlerde yaşadığına inanılan **Poseidon** için denize nazır tapınak. Gayet yerinde bir karar. Siz ne dersiniz?

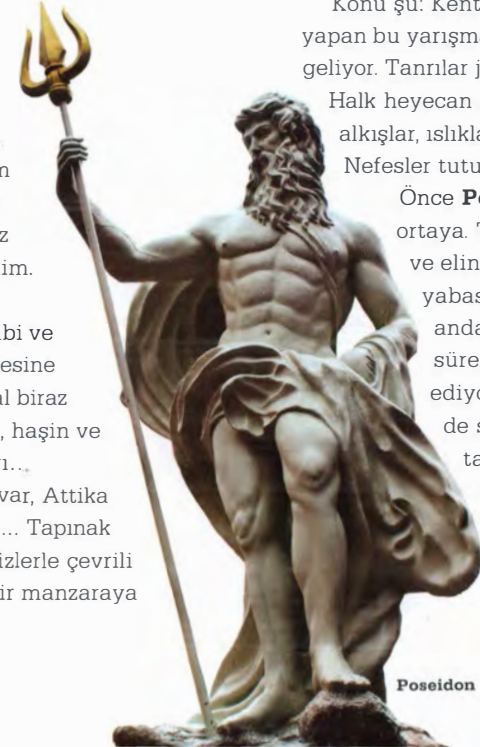
Poseidon'un bir de **Athena** ile girdiği bir yarış var. Hani babası **Zeus**'un kafasından çıkan bilge tanrıça var ya, onunla....

Poseidon bir şehrin koruyucusu olmak için yarışıyor **Athena** ile ama sert kaya çarpıyor, boyunun ölçüsünü alıyor.

Bu yarışta diğer Olymposlu tanrılar jüri oluyor. Bu yüzden kaybedince pek sesini çıkaramıyor, mızıkçılık falan yapamıyor. Yoksa yerle bir eder oraları...

Konu şu: Kent için en yararlı şeyi yapan bu yarışmayı kazanacak. Gün geliyor. Tanrılar jüri masasına oturuyor. Halk heyecan içinde, uğultular, alkışlar, ışıklar. Yarış başlıyor. Nefesler tutuluyor.

Önce **Poseidon** çıkıyor ortaya. Tüm haşmetiyle geliyor ve elindeki o ünlü üç başlı yabasını toprağa vuruyor. Bir anda sular fışkırıyor ve kısa sürede koca bir göl hediye ediyor kent halkına. İyi de su tuzlu. Adam deniz tanrısı ya... Su tuzlu! Ne yapsın tuzlu suyu kent. "Yuh!" sesleriyle terk ediyor sahneyi koskoca tanrı, süklüm püklüm.

Poseidon

“Sıra geliyor **Athena**’ya...”

Athena o bilge duruşu ve hanımefendiliğiyle zarif parmaklarını uzatıp toprağa şöyle bir dokunuyor, önce minik bir filiz başını çıkarıyor topraktan salınarak. Halk anlamıyor ne olup bittiğini. Fakat saniyeler içinde bir fidana dönüşüyor o filiz, ardında da koca ulu bir ağaç oluyor.

Ağaç ama sıradan bir ağaç değil. Muhteşem bir **zeytin ağacı**... Yaprğından çay, çiçeğinden ilaç, ağacından odun ve mobilya, meyvesinden de hem yemek hem yağ... Var mı dünyada böyle başka bir ağaç?

Alkış kıyamet, jüri bile ayakta alkışlıyor... Yanışmayı diğer tüm tanrıların oy birliğiyle **Athena** kazanıyor.

Ve kente **Atina** adı veriliyor.

Bu yarışma nerede mi yapılmış? Bizim buralarda. Aydın’a bağlı Dilek Yanımadası’nda. Hatta sit alanı oralar. Giderseniz kalıntılar bile görürsünüz.

René-Antoine Houasse,
*Neptün (Poseidon) ve
Minerva’nın (Athena)
Anlaşmazlığı*

BABASININ YUTTUĞU KARDEŞLERİNİ KURTARAN KAHRAMAN... TANRILAR TANRISI

Z E U S

VS TITANOMAKHIA SAVAŞI

Hestia, Demeter, Hades, Hera ve Poseidon. İşte tüm bu tanrıları, tanrıçaları kurtaran en baba tanrıya geldi sıra: **Zeus**'a. Hani babaları **Kronos**'un yuttuğu kardeşleri kurtarmıştı ya haydi oradan devam edelim.

Hatırlarsınız, **Kronos** oğlu **Zeus**'un içirdiği zehirli içkinin ardından kusmuştu yuttuğu evlatlarını. Bu kusuş öyle bir kusuştur ki **Titanlar Çağı**'nın sonunu getirdi. Bundan sonraki tanrılar, **Titanların** çocukları ya da **Olymposlular** olarak geçiyor mitoloji tarihine. Kolay olmuyor bu sona eriş,

ciddi ciddi 11 yıl savaşıyorlar **Titanlar** ve çocukları.

Titanomakhia veya **Titanlar Savaşı** deniyor bu savaşın adına. Çocuklar kurtulunca **Zeus** ile ilk işleri cehennemdeki amcalarını kurtarmak oluyor. Hatırlarsınız dedeleri **Uranos** çirkin diye, güçlü diye **Tartarus**'a yollamıştı amcaları **Kykloplar** ve **Hekatonkheireleri**. **Zeus**'a minnettar kalıyor kurtarılan amcalar, şimşekleri ve ateşi hediye ediyorlar ona. Diğer kardeşleri de eli boş göndermiyorlar. **Poseidon**'a üçlü yabayı, **Hades**'e görünmezlik miğferini veriyorlar.

“Bu şekilde **Kronos**’u yeniyor güçlü **Zeus** ve “**Yenilmez Zeus**” oluyor.”

Zeus artık çok güçlü, dünyanın hâkimiyeti için hazır. Bunun için ne yapılır? Elbette savaşıdır. Kimse öyle kolay kolay hakimiyeti bırakmaya hazır değil çünkü. Bu savaşta iki taraf var. Biri baba **Kronos** için savaşanlar, diğeri oğul **Zeus**’un tarafındakiler.

Kronos’un kardeşleri ve çocukların annesi **Gaia**, **Kronos**’u tutuyorlar. **Zeus**’un kardeşleri ve **Kronos**’un kardeşi olsa da **Zeus**’un annesi **Rhea** da **Zeus**’un tarafını tutuyorlar.

Haydi gelin önce bu büyük çekişmenin taraflarını sıralayalım.

Bir tarafta **Koios**, **İapetos**, **Hyperion**, **Krios**, **Phoebe**, **Themis**, **Theia**, **Mnemosyne**. Bunlar **Kronos**’cular.

Diğer tarafta **Rhea**, **Hestia**, **Demeter**, **Hades**, **Hera** ve **Poseidon**. Bunlar da **Zeus**’cular. Tabii bir de daha az önemli **Titanlar**, **Periler** ve **Tanrılar** var savaşa katılan.

Daha önce anlatmıştım hatırlarsınız, sadece Titan **Okeanos** ve eşi **Tethys** tarafsız kalıyorlar bu savaşta.

Kronos’a karşı ilk saldırı **Zeus** ve **Demeter**’den geliyor. **Demeter**, **Kronos**’u toprağa gömüyor ve onu hareketsiz bırakıyor. **Zeus** da kıpırdaması imkânsız babasına darbe üzerine darbe indiriyor. **Kronos** yine de askerleri tarafından kurtarılıyor. Genç **Zeus**, güçlü ve nice savaşlar görmüş babası kurtulunca hisminden korkup yeraltında yaşayan **Hades** ve **Persephone**’nin yanına sığınıyor.

Kronos olanlara inanamıyor. Kendi öz çocukları kendisine saldırıyor. “Ne olmuş yanı azıcık yuttuysam!” diye düşünüyor herhalde.

Neler olmuş neler sonra. Onca öfke, saldırı, arbedede yeri göğü inletmiş savaşanlar. Çıkan depremlerle denizlerin ortasında adalar, dağlar oluşmuş. Kimi yerler de sular altında kalıp yok olup gitmiş.

Bu arada **Titanlar Konseyi**’ni acil toplantıya çağırıyor **Kronos**. Konsey başkanı da annesi **Gaia**. Çekişmeli, tartışmalı günün sonunda **Titanlar ve Tanrılar Savaşı** resmen başlatılıyor. Peki konseyde kim var? **Rhea**, **Zeus**’un annesi. Olanları sakince izliyor, içten içe gizlice çocuklarına yardım etmeye karar veriyor. Zaten **Kronos**’tan hiç hazzetmiyor artık. Kocası hem zalim hem merhametsiz hem de çocuklarının hayatına son vermek istiyor. Ana yüreği, elbette çocuklarının yanında olmuş.

Savaşı büyümeden bitirmek için bir plan yapıyor **Titanlar**. **Phoebe**, **Themis**, **Kronos** ve **Mnemosyne**, **Zeus**’a bir suikast hazırlıyorlar. Haber yolluyorlar **Zeus**’a. **Titanların** barış istediğini iletip hatta bir de yarışma düzenleyerek tarafları yatıştırmayı teklif ediyorlar. “Kan dökmeden yarışmanın sonucuna göre kazanan taraf belirlensin” diyorlar.

Aklına yatıyor bu fikir karşı tarafın. **Zeus**, **Hades**, **Persephone**, **Hera**, **Ares**, **Hermes**, **Afrodite** ve **Poseidon** daveti kabul ediyorlar. Fakat bir şartları

var. Kazanırlarsa **Kronos**’un vârisi **Zeus** olacak.

Yarışma da biraz ilginç. Periler insanları alıp gökyüzüne yükseltecek ve en yükseğe çıkan peri yarışmayı kazanacak. Bilirsiniz, periler zarif, narin, zar kanatlı mini minnacık şeyler. Pek öyle insanları taşıyacak güçte değiller. Zaten taşıyamıyorlar da. Patır patır düşürüyorlar insanları ve insanlar sizlere ömür. **Titanlar** bu durumdan hiç rahatsız olmuyor aksine bundan zevk alıyorlar. Tabii insanlar hiç hoşlanmıyor olanlardan.

Haliyle insanlar da savaşta **Zeus** taraftarı olmaya karar veriyorlar. Ve suikast gerçekleşiyor.

Yüz peri **Themis**’i gökyüzüne kaldırıyor, **Themis**, **Zeus**’un karşısına geliyor ve buzdan bir kılıcı **Zeus**’un göğsüne saplamak istiyor. Neyse ki **Hermes** görüyor olanları. Hani şu en hızlı Tann **Hermes**. Göz açıp kapayana kadar hızla **Zeus**’u kapıyor ve kaçıyor. Kardeşi **Hera** da peşlerinden gidiyor **Zeus**’u korumak için. Daha o zaman evli değiller.

Geride kalanlar birbirine giriyor, dostluk falan hak getire. Fakat bir mesele var. Savaşın taraflarından **Zeus**’cu çocuklar, anne ve babaları kadar güçlü değiller. **Ares** durumu görüp ünlü savaş borusunu çalıyor ve diğer çocuklara haber veriyor savaşın çıktığını. Sesi duyar duymaz **Artemis**, **Apollon** ve **Demeter** korkunç köpek **Argos**’u da yanlarına alıp apar topar savaş alanına geliyorlar.

Cornelis van Haarlem,
Titanların Düşüşü

Phoebe de diğer **Titanlara** haber yolluyor. İş ciddileşince **İapetos**, **Krios**, **Theia** ve **Hyperion** da geliyor. Yanlarında da **Rhea**. Kadın oğullarının tarafını tutuyor içten içe ama bir **Titan** olduğu için mecburen geliyor çağnınca.

Olay önce gökyüzünde cereyan ediyor. **Apollon** güneşin yakıcı ışınlarını **Theia**'ya yolluyor. Bunu gören Güneş Işınları Titanı **Hyperion**, gökyüzüne kızı Ay Titanı **Selene**'yi yolluyor.

Fakat **Artemis**, **Selene** ile giriştiği kavgayı kazanıp ayın yönetimini ele

geçiriyor. Ve ayın aydınlatıcı ışığını Titanlardan alıyor. Karanlıkta kalan, hiç bir şey göremeyen Titanlar yeniden Güneş'i gökyüzüne çıkarıyorlar.

Demeter ve **Persephone** korkunç köpek **Argos**'u **Krios**'un üzerine salıyorlar. **Krios** da boş durmayıp gökyüzünden yıldızları tuttuğu gibi **Argos**'a fırlatıyor ve onu etkisiz hale getiriyor.

Tam da bu sırada **Zeus**, **Hermes** ve **Hera** ile birlikte geri geliyor. O kargaşada köpek yaralanıyor. Canavar **Argos**'u savaşta ve yaralanmış olarak gören **Hera**

izni olmadan savaşa getirilmesine ve yaralanmasına çok feci öfkelenmesin mi? O öfkeyle **Krios**'un ellerini ayaklarını taşa çevirip **Argos**'a veriyor.

Bu arada boş durmayan Hafıza ve Hatıra Titanı **Mnemosyne** bir cinlik yapıp **Ares** ve **Persephone**'nin hafızalarını siliyor ve birbirlerine düşman yapıyor. Ama **Rhea** olanları görüyor, gizlice **Mnemosyne**'in yaptıklarının etkisini yok edip akıllarını başlarına getiriyor **Ares** ve **Persephone**'nin.

Ares kılıcını, **Persephone** ise mızrağını **Mnemosyne**'nin gözlerine ve karnına saplayarak alıyorlar intikamlarını. Hırslarını alamıyorlar herhalde ki kadını sonrasında binbir parçaya ayırıp **Hades**'in üç başlı köpeği **Kerberos**'a veriyorlar.

Bu arada Güneş **Helios** ile Ay **Selene**'nin babası **Hyperion**, **Artemis** ve **Poseidon**'a kor halindeki göktaşlarını fırlatıyor. Kime ne yapacağını biliyor bu **Hyperion**, çünkü ne **Poseidon** ne de **Artemis** sıcaktan hiç hazzetmiyorlar. **Poseidon** saldırıyı engellemek için mızrağını hızla yere vuruyor ve denizlerin yükselip karalardan daha yukarı çıkmasını sağlıyor. Yani bir tür tsunami yaratıyor.

Peki bu arada diğerleri ne yapıyor? **Hades** ölüleri, **Persephone** böcekleri, **Demeter** ise kopmaz zehirli sarmaşıkları **Kronos** üzerine gönderiyor ve hep birlikte **Kronos**'un elini kolunu bağlıyorlar.

Afrodite çaresiz haldeki **Kronos**'un göğsünü açıyor, **Zeus** da buraya bir ceviz ağacı tohumu saplıyor.

Rhea da boş durmayıp **Kronos**'un ceviz ağacına gizlenmiş ruhunu yok etmek için kılıçtan bile keskin kırıbaçıyla ağacı parçalara ayırıyor. Gücünü kaybeden **Kronos**'un yerine kendilerine komutan olarak **İapetos**'un oğlu **Atlas**'ı seçiyor **Titanlar**. Artık savaşın iki lideri **Atlas** ve **Zeus** oluyor.

Rhea kırıbaçını kullanırsa kullandığı yer yükselir ve dağ olur derler. Öyle de oluyor. Yükselen bu dağa **Olympos** adı veriliyor.

Zaten savaş sırasında pek çok deniz kuruyup pek çok ada yok oluyor. Bu arada da bir dağ doğuyor.

Tannılar son darbeyi vurmak için Titanların yaşadığı **Othrys Dağı**'nın yanındaki bu yeni dağa yani **Olympos Dağı**'na tırmanıp şimşekler ve depremler gönderiyorlar karşı dağa. Üstüne üstlük **Kykloplar** ile **Yüz Kollu Devler** de dev kayalarla bombardıman yapıyorlar **Othrys Dağı**'na. Ve dağdaki **Titanlar Sarayı**'nı yerle bir ediyorlar.

Ölen çaresiz **Kronos**'a tek yardım edebilecek kişi annesi **Gaia**, ama o da **Eros**, **Demeter** ve **Poseidon**'a, **Kronos**'u kurtarmayacağına dair söz vermiş. Çünkü bu üçü onu **Uranos**'u serbest bırakmakla tehdit etmiş. **Poseidon** denizlerin derinliklerinden **Uranos**'u bulacak, **Eros** **Gaia**'yı yeniden **Uranos**'a aşık edecek, **Demeter** ise

evliliklerinin koruyucusu olacak. Tehdit işte bu. **Gaia** artık tiksindiği bu adamla tekrar bir arada olmayı düşünemiyor bile. O yüzden oğlu **Kronos**'tan ve saltanatından vazgeçerek kendisine yeni dağlar yaratıp oralarda inzivaya çekiliyor.

Gelelim **Zeus**'a. On bir yıl süren savaşı kazanıp mutlu sona ulaşmış olarak tahta çıkıyor **Zeus**. Kendisini "evrenin efendisi" ilan ediyor. İki erkek kardeşi, **Hades** ve **Poseidon**'u çağırıyor, "ben gökyüzünü alıyorum, sizlere de denizler, yeryüzü ve yeraltı düşüyor, kendi aranızda anlaşıp paylaşın" diyor. **Poseidon** Okyanus ve Deprem Tanrısı olmak istediğini söyleyince, **Hades**'e de Yeraltı Tanrısı olmak kalıyor.

Diğer tanrılara gelince, **Zeus** hepsini bir toplantıya çağırıyor. "Sizlere bir teklifim var" diyor. "Yeni ortaya çıkan Olympos Dağı gördüğünüz gibi en yüksek dağ oldu. Bizlere yeryüzünün en yüksek yerinde yaşamak yakışır" diyor ve tüm tanrı ve tanrıçaları Olympos Dağı'nda birlikte yaşamaya ikna ediyor. Böylece Tanrılar **Olymposlu Tanrılar** adını alıyor. **Yüz Kollu Devler** bu dağa muhteşem bir saray inşa ediyor. Saray kendi içinde 12 saraydan oluşuyor. En gösterişli bölümün içine de hiçbir tanrı açıkta kalmayacak şekilde 12 taht yerleştiriyorlar. Böylece ilk **Olympos Konseyi** oluşuyor. Fakat **Hades** çok sevilmiyor ya, "sen Yeraltı Tanrısı'sın zaten aşağılardasın, sana yukarıda saray olmaz, senin sarayını yeraltına yapalım"

diyerek iyice dışlıyorlar adamı. Konseye de dahil etmiyorlar.

Ve işte karşınızda **Yeni Nesil Tanrılar**.

Haydi gelin tanıştırayım sizlerle onları. **Zeus, Poseidon, Hades, Demeter, Hera, Hestia, Dionysos, Athena, Hermes, Apollon, Artemis, Ares,** Titan **Prometheus** ve Titan **Themis**.

Savaşın ardından kendilerine yardımcı olan **Prometheus** ve **Themis** ile birkaç Titan hariç diğer tüm Titanları karanlık ve kasvetli **Tartarus**'a, Etna Yanardağı ve diğer yanardağların altında hapsedip zincire vuruyorlar. Başına da **Yüz Kollu Devleri** koyuyorlar.

Yunanistan'da sık sık olan deprem ve yanardağ patlamasının sebebi neymiş biliyor musunuz? Hâlâ yeraltında olduğu düşünülen bu Titanların oradaki öfkeli çılgınlıkları, bağırıp çağırılmaları ve çaresiz kurtulma çabalarının çıkardığı tepinmelermiş.

Yeraltına gönderilmeyenler de olmuş tabii. Titan **İapetos**'un dört oğlunu hatırlarsınız. **Atlas, Menoitios, Prometheus** ve **Epimetheus**. **Prometheus** hariç diğer üç kardeş bu savaşta **Zeus**'un karşısında taraf oluyor, hatta hatırlarsanız **Atlas** bir süre sonra **Zeus**'un hasmı olup Titanlara liderlik yapıyor. **Prometheus**'un öyküsünü biliyorsunuz. İnsanı yaratmıştı hani. O farklı bir şekilde buluyordu cezasını. **Menoitios** ile **Epimetheus** ise cehennemin yolunu boyluyorlar.

Fakat **Atlas**'a daha farklı bir ceza veriyor **Zeus**, belki de liderleri olduğu için. Bu ceza ne? **Atlas**, dünyanın en batı ucunda, muhtemelen de Kuzeybatı Afrika'daki Atlas Dağları'nda dikilip, gök kubbeyi omuzları üstünde

taşıyacak, onu bir an olsun sırtından indirmeyecek.

Kronos'a ne olmuş peki? Ebedi bir sürgünle hiç durmadan dünyayı gezip sonsuzluğu ölçüp, zamanı saymakla görevlendirmiş.

Ve mutlu son... Savaş bitmiş, **Zeus** evrenin hâkimi, düşmanları cehennemde. Daha iyisi ne olsun?

Ama problem şu ki, **Zeus** durmak bilmiyor, yatak odasından geçmeyen tanrı, tanrıça, insan kalmıyor. Şimdi size bir liste yazıyorum. Kim bunlar biliyor musunuz? **Zeus**'un beraber olduğu kadınlar. O da en bilinenleri:

- 1 **Metis**
- 2 **Themis**
- 3 **Eurynome**
- 4 **Mnemosyne**
- 5 **Hera**
- 6 **Maia**
- 7 **Styx**
- 8 **Leto**
- 9 **Danae**
- 10 **Antiope**
- 11 **Pluto**
- 12 **Ganymedes**
- 13 **Taygete**
- 14 **Alkmene**
- 15 **Europa**
- 16 **Kallisto**
- 17 **Demeter**
- 18 **Io**
- 19 **Semele**
- 20 **Leda ve Nemesis**
- 21 **Dione**
- 22 **Lamia**
- 23 **Aegina**

Özellikle numaralandırdım ki sizi saymaktan kurtarayım.

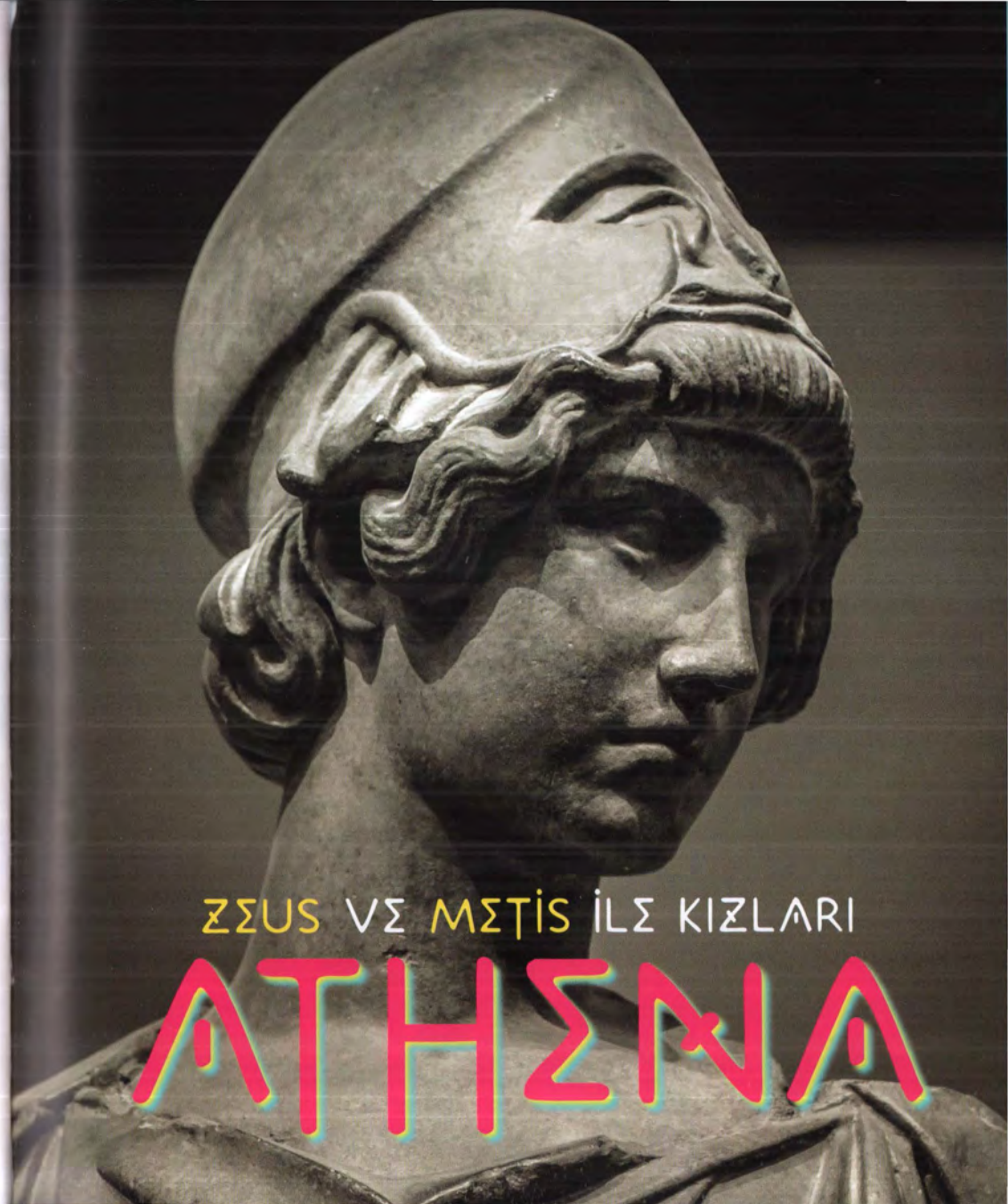
Bu 23 ismin bir kısmını anlattım zaten. Aslında bu **Zeus** var ya hayatı boyunca sayısı bilinmeyecek kadar çok kadınla birlikte olmuş. 92 çocuğu varmış toplamda. Bunların 41'i tanrı ya da tanrıça, 51'i ölümlüymüş söylendiğine göre.

Bazen bir boğaya, bazen bir kuğuya, bazen de altın yağmuruna dönüşerek kızları ağına düşürmüştü. Çok çapkın. İstedığı her şeyin şekline girebiliyor ya, kandırmak için sonsuz sebep yaratabiliyor böylece!

Gelin size Zeus'un hangi kadın ya da erkek için hangi kılığa girdiğini gösteren bir küçük liste yapayım.

Leda	Kuğu
Antiope	Satir
Aegenia	Ateş
Danae	Altın Yağmuru
Alkmene	Kocası
Hera	Baykuş
Kallisto	Bakire Tanrıça Artemis
Mnemosyne	Yakışıklı bir çoban
Io	Bulut
Demeter	Yılan
Europa	Boğa

“Bu ilişkilerden öyküsü ilginç olanları anlatayım diyorum, ne dersiniz?”

ZEUS VE METİS İLE KIZLARI

ATHENA

Savaştan 10 gün sonra **Metis** ile evleniyor **Zeus**.

Q **keanos**'tan söz ederken **Metis**'ten birazcık bahsetmiştim size. **Okeanos** ile **Tethys**'in kızlarından biri Hikmet Tanrıçası **Metis**. Çok önemli, çünkü **Zeus**'un ilk karısı ve Akıl Tanrıçası **Athena**'nın da annesi. **Athena**'yı anımsayacaksınız. **Poseidon** ile girdiği yarış kazanıp Atina şehrinin isim annesi olan, **Zeus**'un kafasından doğan akıllı kız.

Peki kim bu **Athena**'nın annesi **Metis**? Bayağı bir unvanı var bu tanrıçanın. Hikmet, Akıl, Bilgelik, Kurnazlık, Erdem, Danışmanlık, Planlama Tanrıçası. Çok önemli biri. **Metis** kim biliyor musunuz? Hatırlarsanız, **Zeus**'a babaları **Kronos**'u zehirlemesi için yardım etmiş, o meşhur içeceği hazırlamıştı.

Aslında daha büyürken babasından intikam alması için beyni yıkananlardan biri de **Metis**'ti.

Zeus kardeşine daha o zamanlardan ilgi duyuyormuş demek ki savaşın ardından vakit kaybetmeden kızla evlenmiş. Adamın gençlik aşkı mı desek, ilk aşkı mı desek, bilemedim?

Zeus ile evliliklerinin hemen ardından hamile kalmış **Metis**. Bunu öğrenen

Zeus'u almış bir endişe, bir kaygı. Çünkü annesi **Rhea**'nın kehanetine göre **Metis**'in doğuracağı kız çocuk dünyanın kaderini tayin edecek. O kız büyüyünce **Zeus**'un tahtına oturup göklerin efendisi olacak bir erkek çocuk doğuracak. Zaten 11 yılda zar zor elde ettiği tahtı doğacak çocuğuna kaptırma korkusu sarmış **Zeus**'u tabii. Evlat yutma alışkanlığı galiba genetik! Zaten anne-babasından ne görürse onu yaparmış çocuklar da. **Zeus** da babasından gördüğünü yapmış taht elden gidecek diye. Fakat işi abartmış. Babası çocuklarını yutarken **Zeus** doğmamış çocuğunun annesini yutmuş. Kaynağını itlaf etmeye kalkmış anlayacağınız.

Yutulmuş **Metis**'in karnında kim var dersiniz? **Athena**. Akıl ve Bilgelik Tanrıçası. Peki **Zeus** nasıl becermiş **Metis**'i yutmayı?

Bizim baştanrı annesinin bu kehanetini duyunca sinsi planlar yapmaya başlamış. Bu erkek çocuğunu doğmadan ortadan kaldırmakmış niyeti. Fakat problem şu ki **Metis** çok zeki. Akıllı, mantıklı, kurnaz ve stratejist de üstelik. Kolay değil kandırmak.

İyice düşünmüş taşınmış ve bir plan yapmış. Pek çok tanrı ya da titan gibi **Metis** de şekil değiştirebiliyor. Bundan faydalanabileceğini fark etmiş.

"Gel bir oyun oynayalım" demiş bir gün. Kim büyüdükçe büyüyecek, ya da küçüldükçe küçülecek, en büyük veya en küçük olabilecek? Biraz

Athena

kendini beğenmişlik de var **Metis**'te. "Elbette ben" demiş kocasının kendisini kandırdığını düşünmeden. Başlamış şekil değiştirmeye. Türlü türlü canlıların şekline bürünmüş, tıpkı kocasının yaptığı gibi. En vahşi canlıdan en savunmasızına kadar bir sürü hayvana dönüşmüşler birer birer. Tam en savunmasız olduğu canlıya dönüştüğü anda hain **Zeus** tek hamlede yutuvermiş **Metis**'i.

Boş durur mu **Zeus**'un midesinde? Biraz da öfke var tabii, günlerini orada kızını doğuma hazırlamakla geçirmiş. Doğacak kızını dünyaya tam savunmalı göndermek için ona mükemmel bir kalkan ve mızrak yapmış sabırla.

Kızının doğum zamanı yaklaştığında şiddetli bir baş ağrısı başlamış **Zeus**'ta. Ne durdurabiliyor ne de kurtulabiliyor bu ağrıdan...

Tannı **Hephaistos**'u çağırıyor, "Kurtar beni bu acıdan" diye. O da "Ben bir demirciyim, ne yapabilirim ki! Ne neşterim var ne de bistürim. Benim aletim balyoz" diyor. **Zeus** razı balyozu kullanmasına. **Hephaistos** indiriyor balyozu **Zeus**'un kafasına, kafası ikiye ayrılıyor. İçinden ne çıksa beğenirsiniz. Bir elinde kalkanı, bir elinde mızrağıyla yetişkin bir savaşçı kız. Annesi **Metis**'in tüm yeteneklerinin yanında insanoğluna zanaatları öğretecek, savaş meydanlarında ortalığı kasıp kavuracak güzeller güzeli Zekâ, İlham, Sanat, Bilgelik ve Savaş Tanrıçası **Athena**.

Sembolleri miğfer, kalkan, mızrak, zeytin dalı ve baykuş. Zeytin dalı barışı, baykuş bilgeliği, mızrak ve kalkan ise savaşı temsil ediyor. Bir de zırhı var tabii. Savaşçı olur da zırhı olmaz mı? Çok özel bir malzemeden yapılmış bu zırh. Adı bile var üstelik; Aegis. Üzerinde yılan ve gorgon denen keskin dişli, yılan saçlı kadın süslemeleri bulunuyor. Bir de sihirli bir keçi derisinden yapılmış kalkanı var. Üzerinde de bir başka gorgon olan **Medusa**'nın kafası var. Medusa'yı anlatacağım sonra ama şimdilik kendisine bakanları taşa çeviren bir mitolojik figür olduğunu bilin. Bu kalkanın önünde en güçlü ordular bile bozguna uğruyor. Öyle güçlü bir kalkan.

Şimdi diyebilirsiniz ki **Ares** de savaş tanrısı değil miydi? Evet ama **Athena** savaşın strateji ve zekâ yönünü temsil ediyor. **Ares** ise kaba kuvvet ve hırs kısmını. Üstelik **Athena** Savaş Tanrıçası olsa da ılımlı ve barıştan yana.

Özellikle anlaşmazlıkları çözüme kavuşturmak için uğraşır, barış için çaba sarf ediyor. Sadece haklı bir amaç için savaşanları destekliyor.

Savaşçı bir tarafı var, evet ama bunun dışında flüt, trompet, çanak-çömlek, saban, tırmık, öküzlere takılan boyunduruk, atlara takılan gem ve dizginler, savaş arabası ve gemileri icat etmiş **Athena** ve insanlara sayı saymayı, yemek pişirmeyi, örgü örmeyi ve yün eğirmeyi öğretmiş.

Leo Von Klenze,
Akropolis'in ve
Areios Pagos'un
Atina'daki
Yeniden İnşası

ATHENA VE HEPHAISTOS

Bakire bir savaşçı **Athena**. Tıpkı kardeşleri **Artemis** ve **Hestia** gibi. Pek çok tanrı ve titan kendisiyle beraber olmak istese de **Athena** hepsini geri çevirmiş. Bir seferinde demirci tannı **Hephaistos** bile böyle bir şeye kalkışmış. Hani şu çirkin olduğu için Olympos'tan atılan bahtsız çocuk, **Afrodite**'in çirkin ve yürüme engelli kocası **Hephaistos**.

İleride anlatacağım çok önemli bir savaş var: Troya Savaşı. O savaşta **Hephaistos**'tan kendisi için silah yapmasını istiyor **Athena**.

Poseidon'u hatırlarsınız. Elinde üç uçlu mızrağı olan asabi yakışıklı **Poseidon** **Athena**'nın **Hephaistos**'a gideceğini öğrenince kendince bir şaka yapıyor. **Hephaistos**'a "Athena sana âşık, silah bahane, yakışıklı **Hephaistos**. Kız sana yanıyor,

Athena

tutuşuyor. Ateşini söndürmen lazım. **Zeus** bile izin veriyor" diyor. Tanrıça, **Hephaistos**'un atölyesine gittiğinde kendince süslenip püslenmiş, en şık kıyafetlerini giyip kokular sürünmüş **Hephaistos**, bir fırsatını bulup elde etmeye kalkışıyor kızı. Neye uğradığını şaşırان **Athena** kurtuluyor elinden adamın, ama milyonlarca minik **Hephaistos**'un bacaklarına bulaşmasını engelleyemiyor.

Athena öğrenerek şalıyla bacaklarını temizliyor ve fırlatıp atıyor toprağa. Ve ne oluyor biliyor musunuz? Toprak hamile kalıyor ve bir çocuk doğuyor.

Toprak Ana'nın, hamile kaldığı çocuğu büyütmeceğini söylemesi üzerine **Athena**'nın yüreği çocuğun sahipsiz kalmasına dayanamıyor ve onu büyötmeye karar veriyor.

Erikhthonios adını veriyor ona. Topraktan doğma pek çok yaratık gibi **Erikhthonios**'un da bedeninin bir kısmı insan bir kısmı hayvan oluyor. Bizim çocuğa da düşe düşe bir yılan düşüyor. Çocuğun üst kısmı insan, alt kısmı yılan yani.

Çocuğuyla alay edilmesini istemeyen tanrıça ne yapıyor peki? O dönemlerde Atinalıların Kralı **Kekrops**. Kralın üç çocuğu var: **Herse**, **Aglauros** ve **Pandrosos**. Çocuğu sepet gibi bir sandığın içine saklayıp kralın kızlarından

Aglauros'a emanet ediyor ve sandığı asla açmamasını tembihliyor.

Bu arada Haberci Tanrı **Hermes**, kızlardan **Herse**'ye deli gibi âşık ve ortalıkta bir şeyler döndüğünün farkında. Neler olup bittiğini anlamaya çalışıyor. Hediyeler falan veriyor ama kızların ağzından laf alamıyor. Öyle öfkeleniyor ki **Hermes**, çığına dönüp taşa çevirmeye kalkıyor kızları.

Anneleri dayanamıyor kızların bu durumuna, çağırıyor üçünü de yanına ve açıyor sepeti. Bir de ne görsünler? Sandığın içinde ayakları yılan kuyruğuna benzeyen bir çocuk var. Çıgılık çıgılığa kaçışıyolar yılan sokmasın diye. Ve kaçışırken dengelerini kaybedip Akropolis kayalıklarından aşağı uçuyorlar.

Olanları duyan **Athena** o kadar üzülüyor ki, o sırada Akropolis'in yerini sağlamlaştırmak için taşıdığı bir dev kayayı telaşla elinden bırakıveriyor. Ve işte o dev kaya günümüzün Atina'sındaki **Lykabettus Dağı** oluveriyor.

Zavallı yılan bacaklı **Erikhthonios** üzüntüden kendini kahrederek annesi **Athena**'nın tapınağına kadar sürünüyor ve o ünlü sihirli kalkan **Aegis**'in altında saklanarak yaşamına orada devam ediyor. Aslında ne oldum değil, ne olacağım demek lazım. O herkesin korkulu rüyası yaratık büyüüp serpildikten sonra

ne oluyor biliyor musunuz? Atina'ya kral oluyor.

ATHENA VE ARAKNE

İşte size bir başka hikâye. Lidya Krallığı'nda sadece hanedanın giysilerinde kullanılan mor kumaş boyası imalatçısı Kolophonlu Idmon'un **Arakne** adında bir kızı varmış. Kızı dokumacılığa büyük bir ilgi duyuyormuş ve bu konuda gerçekten çok yetenekliymiş.

Öyle ki gördüğünüz görebileceğiniz en güzel kumaşları dokuyormuş. Kız aldığı iltifatlardan şımararak "Dünyanın en yetenekli, en iyi kumaş dokuyucusu benim, **Athena** da kimmiş" demeye başlamış.

Yerin kulağı var derler. Bu pervasız sözleri **Athena**'nın duymaması mümkün mü? Bir ölümlü, bir tanrıçayla kıyashyor kendisini. "Bu ne cüret. **Arakne** isimli bu hadsize haddi bildirilmeli" demiş. Üşenmemiş kalkmış **Arakne**'nin evine gitmiş o öfkeyle.

Ona "Bak kızım, ben sağda solda diline doladığın Tanrıça **Athena**'yım. Haddini bildirip canını almaktan başka çare bırakmadın bana. Dokuma tezgâhını, çıkırgı icat edip Tanrılar Tanrısı **Zeus**'a bulut yünlerinden yorgan dokuyan, o yorganı gökkuşağı renkleriyle boyayan bana, Tanrıça **Athena**'ya büyük saygısızlık yaptın." demiş.

Arakne bin pişman olmuş tabii. "Nasıl gönlünü alırım?" diye düşünmüş. Aklına henüz bitirdiği dokumalar gelmiş, hemen içeriden en güzel şalı getirmiş ve "Olympos'ta havalar serin olur, eminim ki bu kadar güzel bir şalınız yoktur, bu şalı size vermek dileğimdir, son dileğim bu olsun" demiş ama **Athena** hediyeyle ilgilenmemiş bile.

'Yeteneğin seni kibirle zehirlemiş. Aslında senin şuracıkta canını almalıyım. Ama madem böyle bir incelik yaptın, sana bir şans vermeye karar verdim. Bir yarışma düzenleyeceğim. Kendi halkın karar verecek kimin daha iyi olduğuna. Yedi gün vaktin var. Yedi gün sonra karşı karşıya gelip istediğimizi dokuyacağız. Sonra yaptıklarımızı göstereceğiz, kazananı **Zeus** belirleyecek. Eğer sen kazanırsan cezayı kaldıracağım, kaybedersen hayatını alacağım. Kabul ediyor musun?" demiş. Kız ne yapsın? Önüne çıkan bu son şansa nasıl "hayır" desin?

Günler su gibi geçmiş. Yanışma günü gelmiş çatmış. Yarışmanın yapılacağı yer izleyicilerle dolmuş. **Arakne** ile **Athena**'nın arasındaki dokuma yarışını duyan, izlemek için akın akın gelmiş ülkenin dört bir yanından.

Athena kendisini tanrılarla eş gören insanların cezalandırılışlarını gösteren dört sahne dokumuş. **Arakne** ise tanrıların insanlara nasıl kötü davrandığını tasvir eden sahneler dokumuş.

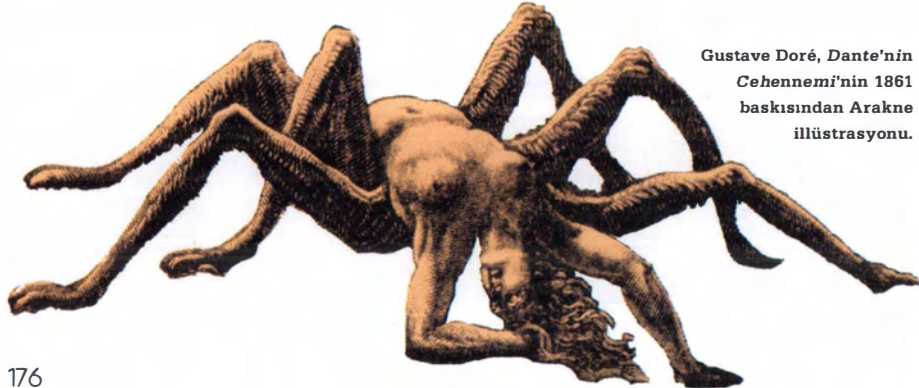
Karar ânı gelip çatmış, **Zeus** yukarıdan tüm dokumalara dikkatle bakmış ve "kazanan **Athena**," demiş.

Arakne sonucu öğrenince öyle üzülmüş öyle üzülmüş ki, ölüm gününe dek yemeden içmeden kesilmiş.

Athena'nın canını almasına gerek kalmamış, ölüme adım adım yaklaşmış.

Athena üzülmüş kızın haline. Çözüm olarak ve hayatı boyunca dokuma yapmaya devam etmesi için kızı bir örümceğe çevirmiş.

Böyle de vicdanlıymış işte **Athena**.

Gustave Doré, Dante'nin *Cehennem*'nin 1861 baskısından **Arakne** illüstrasyonu.

ZEUS VE THEMİS İLE ÇOCUKLARI HORALAR VE MOİRALAR

"**Athena** hakkında yeterince fikir sahibi oldunuz eminim ki! Şimdi **Zeus**'un bir başka ilişkisini anlatayım."

Hukuk ve Adalet Tanrıçası'yım **Zeus**'un ikinci karısı **Themis**. Adalet ve düzeni temsil ediyordum. Eminim ki bilmeseniz de görmüşsünüzdür bir yerlerde. Hani şu bir elinde kılıç, diğer elinde terazi olan gözleri bağlı tanrıça. Terazi adaleti temsil ediyor, dengeli ve eşit adaleti. Kılıç ise adaletin keskinliğini, karşısında hiçbir gücün duramayacağını belirtiyor.

İşte bu **Themis** gün gelmiş **Zeus** ile evlenmiş, Olympos'ta kocasının yanındaki koltuğuna yerleşmiş. Yetki de vermiş **Zeus** ona... Afilli bir görev hem de: Tanrılar Divanı'na başkanlık.

Nurtopu gibi çocukları olmuş. Önce "Yazgı, Kader Tanrıçaları" **Moiraları**, sonra da "Düzen Tanrıçaları" **Horaları** doğurmuş **Themis**.

Her insanın doğmadan önce belirlenmiş ve asla değiştirilemeyen alın yazısının olduğu düşünülüyordu. İşte bu kaderi simgeleyen tanrıçalar **Moiralar**. Üç kız kardeş, **Klotho**, **Lakheesis**, **Atropos**.

Klotho, insanların doğduğu andan itibaren ölümüne dek ömür ipliğini eğirir.

Lakheesis, insanların ömrünün uzunluğunu belirler.

Atropos ise, "ecel"miş ve ölümü simgeler.

Zeus'un kızları olmalarına rağmen çocuklarının verdiği kararları babaları bile değiştiremez.

Bu dediğim dedik kızlardan sonra üç kızları daha olmuş **Zeus** ve **Themis**'in. **Hora** deniyordu bu kızlara. Düzen tanrıçalarıymış **Horalar**. **Hora**, Yunanca ve Latince'de hem "mevsim" hem de "saat" anlamına geliyor. Hatta İngilizce'deki "hour" yani saat kelimesinin de isim anneleri olduğu söylenir bu kızların. **Eunomia**, **Eirene** ve **Dike**'ymiş adları.

Eunomia, yasalarla kurulmuş toplum düzenini simgeler.

Eirene, insanlara bereket ve mutluluk sağlamış, "barış" da diyorlarmış kendisine. Bu arada, Aya İrini ve Santorini'nin adlarının da buradan geldiğini söyleyerek bir hava atmalı bilgi daha vermiş olayım.

Dike ise hak ve adaleti simgeliyordu. Doğruluk ve mutluluğu sağlamış görevi.

ΖΕΥΣ VS ΣΥΡΥΝΟΜΣ İLΣ ÇOCUKLARI ΑΣΠΟΣ VS ΚΗΑΡΙΤΛΕΡ

Σurynome, Yunan Mitolojisinde birden fazla kadın karakterin adı. **Okeanos** ve **Tethys**'in kızlarından biri. Aynı zamanda **Iphitus**'un da kızı ve dönemin **Argos** kralı **Adrastus**'un annesi. Yeryüzünde kara ve denizlerin birbirinden ayrılmasından sonra dans etmeye bir başlıyor **Eurynome**, kıvraklığından kuzey rüzgârı oluşuyor. İlginç bir kadın yani **Eurynome**.

Ne yapıyor biliyor musunuz? Kendisini güvercine dönüştürüp **Ophion** isimli bir yılanla birlikte oluyor ve bu birliktelikten bir sürü yumurta oluşuyor. Bir kısım antik Yunan bu yumurtaların yaratılış olduğunu düşünüyor. **Eurynome**'nin mazisi öyle karışık ki vücudunun yarısının insan görünümünde yarısının da balık olduğu tasvir ediliyor kendisi için yapılan heykellerde. Aslında durum bu kadar karışık değil, iş isimde karışıyor. Aynı isim başka tanrıçalar ya da ölümlüler için de kullanılmış. Konu günümüze gelene kadar da "ortaya karışık" bir hal almış.

Eurynome, **Zeus** ile evlenip gelmiş geçmiş en güzel üç kızı doğurmuş. "Üç Güzeller" diye anılan bu kızlara **Kharit** deniyormuş. **Aglaie**, **Euphrosyne**, **Thalia**'ymış adları. En küçükleri **Aglaie**

parlaklığı, ortanca kız **Euphrosyne** sevinci ve neşeyi, abları **Thalia** ise çiçeklenmeyi temsil ediyormuş.

Bu kızların güzelliği öylesine dillere destan olmuş ki "Üç Güzeller" adıyla anılır olmuşlar. Antik Çağ'da da, Kapadokya'da da, **Raphael** ve **Rubens**'in tablolarında da karşımıza çıkmış "Üç Güzeller".

Kharitler sayesinde insanlar ahlaki ilkeleri, bağışlama ve cömertliği öğrenmişler. Öyle iyi ve örnek çocuklarmış ki bu kızlar, insanlara şiir ve müzikte esin kaynağı olmuşlar. **Kharitler** aynı zamanda bereketi, doğurganlığı, güzelliği ve ilkbaharı temsil ediyorlarmış.

Ayrıca tanrıların ve insanların yüreğini neşe ve mutlulukla dolduruyorlarmış.

"Bu kızların bir de kendilerine çok benzeyen, pek sevdikleri arkadaşları varmış. **Müz** deniyor bu kızlara. Peki kim bu kızların ana-babası? Haydi gelin şimdi de onları tanıyalım."

ΖΕΥΣ VS ΤΙΤΑΝΙΣ ΜΝΕΜΟΣΥΝΕ İLΣ ÇOCUKLARI ΜÜΖΛΕΡ

Bellek Tanrıçası, Hatıraların Titanı olarak biliyor Antik Yunanlar **Mnemosyne**'i. **Mnemosyne** aynı zamanda yeraltı dünyasında akan bir nehrin adıymış. Bir diğeri

de **Lethe** Nehri'ymiş. Bu nehrin suyundan içen ruhlar dünyada yaşamış oldukları fani hayatlarına dair her şeyi unutulmuş. **Mnemosyne** Nehri'nden içenlerse yaşamları hakkındaki her şeyi

hatırlarlarmış. Yani belleklerini yerine getirmiş, hatıraları hatırlatmış bizim **Mnemosyne** kızımız.

Daldan dala konan, kılıktan kılığa giren Tanrılar Tanrısı **Zeus** bu kez de yakışıklı bir çoban kılığına girmiş ve saf kızımız **Mnemosyne**'i ağına düşürmüş. Hem de bir değil, iki değil, tam dokuz kere. Dokuz gece birlikte olmuş kızcağızla ve her gecenin sonrasında bir çocuk doğurmuş zavallı tanrıça. Her şerden bir hayır doğar derler ya dokuz şerden dokuz hayır doğmuş aslında. İyi de olmuş yani! Çünkü doğan çocukların her biri peri olmuş.

Müz demişler bu perilere. Olympos Dağı'nın eteklerinde dünyaya geldikleri için de **Olimposlu Müzler** olarak anılmışlar. Aslında dokuz kız kardeş Pire'de doğmuş, sonradan öteki dağlara yayılmışlar.

Simon Vouet,
Müzler Urania
ve Kalliope

Çok önemli perilermiş bu **Müzler**, bizim tabirimizle "İlham Perileri". Gelin tanıştırayım sizleri onlarla.

1. KALLIOPE

Adı "güzel sesi" anlamına gelen **Kalliope**, kahramanlık, yurt sevgisi gibi konulardaki şiiirlere ve destanlara ilham veren periymiş. Homeros'un o ünlü İlyada ve Odysseia'sını yazmasına bu kız ilham olmuş. Eğer elinde balmumu bir tablet ve kitap olan bir kız heykeli ya da tablosu görürseniz bilin ki **Kalliope**'ye bakıyorsunuz. Bakın bakalım ilham geldi mi size de? Geldiyse hemen bulun bir kağıt kalem, yazmaya başlayın aklınıza gelen ilk şiiri.

Günümüzde Kalyopi Yunanlarda sık kullanılan bir kadın ismi. Atatürk'ün eşi Latife Hanım'ın Rum bakıcısının adı da Kalyopi'ydi.

Gelibolu da aynı kökten gelir ve 'güzel şehir' anlamındadır.

2. KLEIO

Kleio "ünlü etmek" anlamına geliyor. Tarihi olayları konu alan şiirlere ilham veriyormuş bu peri de. Elinde parşömen veya bir tabletle betimlenmiş hep.

3. EUTERPE

Haa, işte bakın bu kız çok önemli. İsmi "hoşnut etmek" anlamına gelen **Euterpe** müziğin ilham perisi. Kız sadece perilik yapmamış, bir de "aulos" denen flütü icat etmiş. O yüzden de onu hep elinde flütle çizmişler.

4. ERATO

Duygu yüklü, ateşli lirik şiirlerin ilham perisiymiş **Erato**. İsmi "arzulanan" anlamına geliyor. Romantik ve erotik şiirle de özdeşleştirmişler **Erato**'yu. Zaten adını da Eros'tan türetmiş anne-babası. Şiirin türüne lirik denmesinin sebebi de genellikle bu tür şiirlere lirle eşlik edilmesiymiş. O yüzden de bu çocuğun heykellerinde hep elinde lir ya da kendisinin icat ettiğine inanılan "kithara" isimli bir müzik aleti bulunur.

5. MELPOMENE

İsmi "şarkı söylemek" anlamına geliyor **Melpomene**'un. Hem şarkı söylemenin hem de tragedyanın ilham perisiymiş bu kız. Genellikle bir eline trajik maske, diğerine bıçak tutturup ayağına da

Simon Vouet, Erato

Melpomene

tragedya oyuncularının kullandığı bir tür bot giydirmişler heykel ve tablolarında.

6. POLYMNIA

İsmi "birçok şarkı" anlamına gelen **Polymnia**; dini şiir, ilahi ve dansın ilham perisi. Hani o düğünlerde "ben dans etmeyi bilmem" diye nazlanan hanımların sonrasında birden gerdan kırıp omuz titreterek sahneye girdiği an vardır ya işte o an **Polymnia**'nın ilhamının geldiği andır.

Belki de o düğünlere gönderme olsun diye genellikle uzun giysiler ve gelin duvağıyla resmediliyor bu hanım kızımız da.

7. TERPSIKHORE

Dansın ve koronun ilham perisine geldi sıra. **Terpsikhore**, "Dans etmenin zevki" demek. Dans, zevk, ilham, peri falan diye kızı genellikle otururken ve elinde bir lirle tasvir etmişler. Bu da sahneye fırlamadan önceki hal demek herhalde. Bu kızın aynı zamanda denizcileri söyledikleri şarkılarla büyüleyerek kendilerine çeken **Sirenlerin** annesi olduğuna inanıyormuş Antik Yunanlar.

8. THALIA

Komedi ve doğa şiirlerinin ilham perisiymiş **Thalia**. Zaten adı da "neşeli" demek. Elinde tiyatronun simgesi olan maskelerden komik olanı tutan bir genç kadın heykeli görürseniz neşeniz yerine gelecektir eminim, çünkü o gördüğünüz peri **Thalia**'dır.

9. URANIA

İsminin anlamı çok havalı **Urania**'nın. "Cennet gibi" demek. Astronomi Müz'ü denilebilir kendisine. Bu kız, kardeşlerinin en büyüğü. Babası **Zeus**'un güç ve ihtişamı ile annesi **Mnemosyne**'nin güzellik ve zarafetini en çok onun taşıdığına inanılır. Genelde elinde bir yerküre ve yıldız şeklinde işlemeler olan bir pelerinle, gözlerini gökyüzüne dikmiş şekilde görürsünüz heykel ve resimlerde.

Jean-Marc Nattier, Terpsikhore

ZΣUS VS IO

Zeus'un kafasına taktığı bir başka kadın da **Io**. Argos Kralı Inakhos'un kızı ve Hera Tapınağı'nın rahibesi. Yani artık bu kadarına da pes... Karısına tapan bir rahibeye karşı bile gözü dönebilen korkunç bir tanrı.

Bulut şekline girip **Io** ile birlikte oluyor **Zeus**. Kıskançlığı ve kini korkunç olan **Hera** durumu fark edip kızı sorduğunda, **Io**'yu tanımadığını ve hiç görmediğini söylüyor utanmadan bir de. Zaten çoktan **Io**'yu **Hera**'dan saklamak için beyaz bir ineğe çevirmiş bile.

John Hoppner,
Jüpiter (Zeus)
ve Io

Hera bu saçma yalana inanmış gibi yapıyor ve **Zeus**'un sırtını okşadığı güzel bakışlı ineği kendisine hediye etmesini söylüyor. **Zeus** çaresiz kabul ediyor ve veriyor **Io**'yu **Hera**'ya. Yine aldatıldığından, bir kılık değiştirme oyunundan emin olan **Hera** alıyor bu güzeller güzeli ineği, sonra da Argos adlı bir çobanı ineğin başına bekçi olarak koyuyor. Bu Argos'un bir özelliği var, hiç uyumuyor. Üstelik de sayısız gözü var başının etrafını çevreleyen.

Gündüzleri ineği çayırda otlatıp geceleri bir ahıra koyan Argos, sabaha kadar ahırın önünde nöbet bekliyor her gün. Bu arada **Zeus** vicdan azabı çekmeye başlıyor. Oğlu ve habercisi olan **Hermes**'le kafa kafaya verip kızı kurtarmaya karar veriyor.

Hermes, yüz gözlü çoban Argos'un elinden zavallı genç kadını kurtarabilmek için bir plan yapıyor. Plana göre Uyku Tanrısı **Hypnos**'tan yardım istiyor.

Hypnos'un karanlık ve loş sarayından eksik etmediği, en güçlü devî bile uyutacak kadar etkili olan haşhaş çiçeklerinden istiyor.

Çiçekleri alan **Hermes** çoban kılığına girip yaklaşıyor Argos'a. Ve kavalına

Gerbrand van den Eeckhout, Juno (Hera), Jüpiter (Zeus) ve Io

Francesco de Mura,
Hera Io'yu Argos'a
Emanet Ediyor.

sakladığı haşhaş tozunu üflüyor Argos'un tam da yüzüne gelecek şekilde.

Argos hem kavalın büyülü sesiyle hem de haşhaşın etkisiyle oracıkta uyuyakalıyor. **Io, Hermes'**in yardımıyla başındaki korkunç bekçi Argos'tan kurtuluyor böylece. Ama olanların farkında olan **Hera'yı** uyutmak ne mümkün. Kadın iyice çileden çıkıyor durumu öğrenince.

İneğe büyük bir sinek musallat ediyor. Sinek, ineği sürekli ısırmağa başlıyor. Bilirsiniz çok tatsız bir şeydir, yapışkan bir kara sinek tarafından taciz edilmek. Canı yanan **Io** da dayanamıyor sineğe ve kaçmaya başlıyor.

Önce Yunanistan'ın batısındaki denizlere doğru ilerliyor, hatta o denize o

yüzden "İon Denizi" diyorlar. **Io** bakıyor ki bırakmıyor o vahşi sinek peşini, yönünü değiştirip Trakya'ya ve sonra İngilizce Bosphorus (Iosphoros) denen İstanbul Boğazı'ndan geçip (işte bu yüzden İstanbul Boğazı'na "Bosphorus" yani "inek geçidi" diyorlar) Anadolu yaylalarına, sonra Finike'ye, buradan da Mısır'a gidiyor. Neyse ki **Zeus**, Nil Nehri kıyılarında **Io'nun** peşindeki sineği yok ediyor da yeniden eski haline dönebiliyor kız.

Io'nun Zeus'tan Keroessa adını verdiği bir kız çocuğu oluyor. Kim oluyor bu sonradan biliyor musunuz? İstanbul'un kurucusu Megaralı Kral **Byzas'**ın annesi.

Suriyeli genç ve güzel bir kız olan **Europa** arkadaşlarıyla birlikte her gün kırlara, bahçelere gider, çiçek toplar, çelenk yaparmış. Yine öyle bir gün gözüne ilişmiş kız **Zeus**'un. Üstelik **Hera** ile evli. Kızı ağına düşürmek için yine kılık değiştirmiş ve sevimli bir boğa olmuş kırlarda dolaşan. Kızlar çok sevmiş bu şirin boğacığı. Okşayıp sevmişler falan. Boğacık dediğime de bakmayın, sırtı gemi güvertesi gibi geniş bir boğadan söz ediyoruz.

Bizim muzip Suriyeli kızımız arkadaşlarını çağırıp "Boğanın sırtında gezintiye çıkalım" demiş ve hemen ardından boğanın sırtına atlamış. Arkadaşlarının binmesine fırsat kalmadan boğa fırlamış ve uçarcasına koşmaya başlamış. Bir dağın eteklerindeki görkemli bir çınar ağacının gölgesine geldiklerinde durmuş ve indirmiş kızı sırtından. Yorulan kız ağacın serin gölgesinde uyuyakalmış. **Zeus** kendi haline geri dönmüş ve **Europa** uyandığında gerçekleri göstermiş. "Eh Tanrıların Kralı tarafından kaçınılmak pek de kötü değil" diye düşünmüş kız ve hemen oracıkta rıza gösterip beraber olmuş **Zeus** ile.

Kızının kaçınıldığını öğrenen babası ağabeylerini kızının peşinden yollamış. Kızın kardeşleri içinde en akıllısı **Cadmus**'muş; ileride kral olacak Cadmus. Diğer kardeşler deli gibi oradan oraya koştururken bizim akıllı çocuk kâhinliğiyle bilinen **Apollon**'a gitmiş.

Rembrandt Harmensz van Rijn, Europa'nın Kaçırılması

Apollon "Atı alan Üsküdar'ı geçti" ya da bu anlama gelen bir söz söylemiş! Öyle ya o zaman Üsküdar mı var? "Sen bu konuyu unut, üzerine bir bardak soğuk su iç, babanın evine dönüp kardeşini bulamadığın için fırça yemek yerine git kendi adına bir şehir kur" demiş.

Cadmus düşünmüş taşınmış, fırsatı değerlendirmeye karar vermiş. Dönüş

yolunda karşısına bir buzağı çıkmış. Beraber yürümüşler uzun bir süre. Hayvanın dinlenmek için durduğu yerde kurmaya karar vermiş şehri.

İşte o dönemin Yunan kenti Tebai böyle kurulmuş. Ama işi hiç kolay değilmiş Cadmus'un. Çünkü kentin yanı başında bir pınar, pınarın yanındaki çayırda bir ejderha yaşamış

Europa ve boğa

geleni geçeni yiyen. Bakmış ki kent gelişemeyecek, çünkü ne yerleşmeye ne de turist olarak gezmeye kimse gelemiyor kente, gidip ejderhayı öldürmüş. Ama kentte hâlâ tek başınaymış. Ne yapacağını kara kara düşünürken bızım Bilgelik Tanrıçası **Athena** görünmüş, kendisine acıyan gözlerle bakıyormuş. Ejderhanın dişlerini toprağa gömmesini söylemiş delikanlıya. Cadmus tanrıçanın söylediğini yapmış. Birden topraktan insanlar çıkmaya başlamış. Fakat çıkanlar diğer çıkanlarla kavgaya tutuşmuş. Bir anda bir kenti dolduracak kadar insanla, sonraki anda bir kent mezarlığına sığmayacak kadar ölüyle çevrelenmiş. Beş kişi kalmış geriye.

Bu beş kişinin yardımıyla Tebai'yi zengin bir şehir haline getirmiş Cadmus başarıyla. Ve sonra da kendine **Ares**'le **Afrodit**'in kızı **Harmonia**'yı eş olarak seçmiş. Tebai Kalesi'ndeki düğünlerine bütün tanrılar gelmiş.

Zeus, **Harmonia**'yı kendi eliyle teslim etmiş Cadmus'a. Geline şahane armağanlar getirmiş gelenler. Verilen eşsiz hediyeler arasında kızın annesi **Afrodit**'in armağanı bir de gerdanlık varmış. Bu kutsal gerdanlık, çeşitli uğursuzluklara yol açmış ama. Kente pek şans getirmemiş bu evlilik. Savaşmaktan başka şeye zaman bulamamış kral ve kraliçe. Yine de biraz zaman bulmuşlar ki beş çocukları olmuş. İşte bu çocuklardan biri de **Semele**: **Zeus**'un baştan çıkardığı kızlardan biri.

Büyük büyükbaba **Zeus**, aşk yaşamaya başlamış **Semele** ile. Adam **Hera**'yla evli hâlâ bu arada. **Hera** da biliyorsunuz bayağı dişli bir kadın. Kıskaççı da üstelik. Kral Cadmus'un sarayında hemşire olarak işe giriyor kılık değiştirip. Güvenini kazanıyor Prenses **Semele**'nin.

Fitne fücrluk yapıp şüphe ve kıskançlık tohumları ekiyor **Semele**ciğin yüreğine. Acaba kendini **Zeus** olarak tanıtan adam gerçekten Tanrı **Zeus** mu? Gerçekten onunla bir tanrı gibi ateşli sevişiyor mu diğer tanrıçalarla olduğu gibi? Bu kez kurcalama sırası **Semele**'ye geliyor ve başının etini yemeye başlıyor **Zeus**'un. Yok "Tanrıçalarla sevişir gibi kendisiyle de beraber olması lazım"mış, yok "Kendisinin o kadınlardan neyi eksikmiş ki!" gibi dır dır etmeler falan. Dolduruşa gelen **Zeus**, kadının bir insan olmasına aldınış etmeden şimşekler, yıldırımlar derken ateşli bir gecenin ortasında yakıp kavuruyor **Semele**'yi ve kadın sizlere ömür. Üstelik de hamileyken.

"**Zeus**, vücudu soğumadan altı aylık doğmamış bebeği kaptığı gibi kalçasına diyor. Kim bu tuhaf şekilde büyütülen çocuk peki? **Dionysos** elbette."

ZZEUS'UN DİĞER AŞK LARINDAN BİR DEMET

ZEUS VE DEMETER

Mnemosyne'in ardından kendi kardeşi **Demeter** ile birlikte oluyor **Zeus**. Anlatmıştım bu birlikteliği ve **Persephone** adlı kızlarını. Evet, hani şu daha sonra **Hades**'in kaçınp karısı yaptığı **Persephone**... Önceleri "kaçırılan kız" olan, sonraları "Yeraltı Kraliçesi" olan kız.

ZEUS VE HERA

Son karısı **Hera** var bir de. Çirkin olduğu için Olympos'tan attığı, sihirli yeteneklere sahip demirci çirkin çocuk **Hephaistos**'u ve Savaş Tanrısı **Ares**'i doğurmuştu. Bunu daha önce anlatmıştım. Bu iki çocuktan başka adı sanı pek bilinmeyen Gençlik Tanrıçası **Hebe** ve Ebe Tanrıça **Eileithyia** da doğmuş bu evlilikten.

ZEUS VE MAIA

Burada kalsa neyse. **Hera** ile evliyken gidip şu gök kubbeyi sırtında taşımakla

cezalandırdığı **Atlas**'ın kızı **Maia** ile de birlikte oluyor **Zeus**, ki bu ilişkiden **Hermes** doğuyor. Şımarık, hızlı, hırsız ve haberci Tanrı **Hermes**.

ZEUS VE SEMELE

Doymuyor adam kadına, bir de **Semele** ile birlikte oluyor. Bakın burası çok tuhaf, çünkü **Semele**, **Poseidon**'un torunu, az önce anlattığım Tebai Kralı **Cadmus** ve **Harmonia**'nın da kızı. Yılana çevrilerek cezalandırılıyor bu çift. Ama bir sorun bakalım, neden? Tamam anlatacağım ama sonraki sayfalarda.

Harmonia'nın da öyküsü ilginç. Hani **Afrodite** kocası **Hephaistos**'u aldatmıştı ya! Şu sihirli ağ ile yataкта yakalanma hikâyesi. İşte bu ilişkiden doğan çocuklardan biri **Harmonia**. Diğerleri de **Phobos** (bozgun), **Deimos** (korku) ve **Eris** (kavga). Çocukların adlarının anlamlarına bakarsanız çok da hayırlı evlatlar olmadıklarını anlarsınız! Kraliçenin mazisi böyle.

Karel Philips Spierincks, Jüpiter (Zeus) ve Kallisto

ZEUS VE ANTIOPE

Bir keresinde de **Antiope** ile birlikte olmuş **Zeus**. Ancak evlilik ya da aşk söz konusu değil. Gece olunca **Antiope** uyuduğu sırada Satir biçimine girerek yatağına giriyor. Satir... Yani yarı keçi yarı insan ürpertici bir mitolojik yaratık... Alın işte tuhaf bir ilişki daha.

ZEUS VE KALLISTO

Bir de **Kallisto** var. Arcadia Kralı **Lykaon**'un kızı. Avcı Tanrıça **Artemis**'in izinden giden bir avcı kadın. **Zeus** şekil değiştirme numarasını kullanarak bu defa **Artemis** kılığına giriyor ve gidip **Kallisto** ile beraber oluyor.

Daha çok var böyle... Anlatmakla bitmez. Size bir şey söyleyeyim mi? Benim içim şişti bu Zeus'un fenalıklarından, ağına düşürdüğü kızlardan, sayısız çocuk sahibi olmasından, tanrıçalarla yetinmeyip kendi yarattığı insanlarla düşüp kalkmasından.

Gustave Moreau, Jüpiter (Zeus) ve Semele

"Bence biraz da mitolojinin kahramanlarından söz edelim. Efsanelerden, adını çok iyi bildiğimiz savaşıardan, **Herakles**'ten, **Medusa**'dan, **Oidipus**'tan bahsedelim."

ΣΝΝΝ ΚΑΗΡΑΜΑΝ ΚΑΗΡΑΜΑΝ: ΗΣΡΑΚΛΣΣ

“Haydi gelin en afilli kahramanla başlayalım. **Herakles**,
nam-ı diğer **Herkül**. **Atlas**’ı anlatırken biraz söz etmişim zaten.”

slında Antik Yunan'ın **Herakles** dediğine Antik Roma **Herkül** demiş. Bize **Herkül** ismi daha tanıdık geldiği için yaptım bu hatırlatmayı.

Kendi yarattığı insanların sıkıntılarını, derterini gördükçe dertlenmeye başlamış **Zeus**. "Onlara yardım edecek, destek olacak, tehlikelerden koruyacak bir kahraman yaratmalıyım" diye düşüncelere dalıp gidiyormuş. Aslında derdi, tanrıların işini biraz olsun kolaylaştırmak, insanlara yardımcı olacak ve böylece tanrıları da rahatlatacak güçlü bir varlık yaratmaktı.

Böyle düşünceli düşünceli dolaşırken bir akşamüstü yolu Tebai şehrine düşmüş. Gözüne güzeller güzeli Alkmene ilişmiş. Yakışıklı kocası Amphitryon bir savaş için seferdeymiş. Kadın çok yalnız, çok çaresiz, çok mutsuz gelmiş **Zeus**'un gözüne. 'Gideyim de şu kadıncağızı mutlu edeyim!' diyerek kocası Amphitryon'un şekline bürünüp saraya gitmiş sırf kadını neşelendirmek için!

Saray erkani hem mutlu olmuş hem de şaşırmış kralın tek başına dönmesine. Alkışlar, tezahüratlar, çılgınlıklar falan. Neyse, girmiş saraya sahte kral **Zeus**. Kocasının savaştan döndüğünü gören **Alkmene** havalara uçmuş, tuttuğu gibi kocasını yatağa atmış. Saatler süren beraberlikten **Zeus**'un bile takati kesilmiş. Olan olmuş ve kraliçe, **Zeus**'tan hamile kalmış. Aslında kadın öncesinde hamileymiş. Tanrıların işine karışılmaz

tabii, kadın bir kez daha hamile kalmış. Anlayacağınız ikiz doğurmuş. Çocuklardan biri **Zeus**'un oğlu **Herakles**, diğeri Amphitryon'un oğlu **Iphikles**.

Dönüş yolunda **Zeus**'un kafasında bir küçük şimşek çakmış. Aradığı insan bu olabilirmiş. Tanrı güçlerine sahip bir insan. Adını bile koymuş doğmadan, "**Herakles** olsun" demiş.

Doğmamış çocuk hakkında planlar yapan bir tek **Zeus** değilmiş. Onun kıskanç ve kindar karısı **Hera**, Olympos Dağı'nın tepesinden görmüş tüm olanları. **Herakles**'e kin beslemesin de ne beslesin. İşe bakın ki hem kinle hem de sütüyle beslemiş çocuğu.

Herakles'in tanrısal güçlere sahip olması için bir tanrıçadan süt emmesi gerekiyormuş ve buna da bir çaresi varmış **Zeus**'un.

Hermes'e **Herakles**'i Olympos'a getirmesini söylemiş. Işık hızıyla çalışan **Hermes** göz açıp kapayana kadar getirmiş bebeği babasına. **Zeus** çocuğunu emzirmesi için uyumakta olan **Hera**'nın odasına girmiş kedi sessizliğiyle ve usulcacık koynuna sokmuş bebeği. Memesini ağzına vermiş, **Herakles** doyana kadar tanrıça sütü içmiş, fakat gücü sadece kollarında değilmiş, ağzı da güçlüymüş çocuğun. **Hera**'yı öyle güçlü emmiş ki bıraktıktan sonra bile sütler fışkırmaya devam etmiş.

Hera'nın göğsünden hala akmakta olan süt Olympos'tan aşağı dökülürken Samanyolu'nu (İngilizce Milky Way, Sütlü

Jacopo Tintoretto, Samanyolu'nun Kökeni

Yol) oluşturmuş. Yeryüzüne düşen süt zerrecikleriyle hepimizin çok sevdiği beyaz zambaklar oluşmuş. Zeus'un gizli

operasyonu sonrasında tanrısal güçlerle donanmış olan bebeği geri götürmüş evine **Hermes**.

Herakles'in tahtta hak iddia edeceğinden korkan **Hera**, bebeği kendisinin emzirdiğinden habersiz yeni planlar yapıyormuş. Bebeği öldürmesi için iki yılan yollamış odasına.

İkizi **Iphikles** ile beşikte uyurken girmiş odaya yılanlar. Kardeşinin ağlamalarına uyanan **Herakles** yılanları elleriyle yakalamış, birini bir eline, diğerini öteki eline almış. Öyle güçlüymüş ki sadece parmaklarını sıkarak iki yılanı da oracıkta öldürmüştü.

Bu olay kâhinlerce **Herakles**'in gerçekten de tanrısal güçlere sahip olduğu şeklinde yorumlanmış. **Zeus**'un başına ördüğü çoraplardan habersiz kraliçe **Akhmene** oğlunu çok iyi yetiştirmek, iyi bir salon beyefendisi yapmak için uğraşmış. Edebiyat, müzik dersleri aldırılmaya başlamış ve ne olduysa ondan sonra olmuş.

Edebiyat öğretmeni Linos, çocuğun ilgi alanlarını bulmak için kütüphaneden bir parşömen seçmesini istemiş. Onca felsefe, matematik, astroloji, bilim, fen parşömenleri varken bizim oğlan gidip "mükemmel aşçı" kitabını seçmiş, öğretmeni de çıldırtmış. "Bu kadar eğitimden sonra bir kral oğlu, bir prens olarak nasıl aşçı kitabı seçersin sen!" deyince zaten öfke kontrolü sorunu yaşayan **Herakles** bir önceki dersten odada kalan müzik aletini kapıldığı gibi öğretmenin kafasına çarpmış. Kafa bir yanlan karpuz sesiyle dağılmış ve öğretmen Linos ölmüş.

Böylece **Herakles** daha çocukken bir katil olmuş. Annesi apar topar çocuğu dağlara, kraliyet çobanlarının yanına yollamış gözlerden uzak olsun diye. Fakat o dağ bayır **Herakles**'e bir iyi gelmiş ki sormayın. Prens olmak yerine bir cengâver olup çıkmış, kaslı, boylu poslu, yakışıklı bir cengaver...

İlk büyük başarısı da çobanların başına dert olan büyük bir aslanı öldürmek olmuş. İşte o avdan dönüşte karşısına kalabalık bir asker grubu çıkmış. Tebaililerden vergi almaya

gelen Orkhomenos Krallığı'nın askerleriymiş bunlar. Ceza vergisi olarak istedikleri yüz öküzmüş. Kanı kaynayan, tahammülsüz **Herakles** yine öfkelenmiş, halkının cezalandırılmasına duyarsız kalamamış ve öfkeyle askerlerin bir kısmını öldürmüş, kalanını yaralamış ve gerisin geriye yollamış memleketlerine.

Bunu tek başına yapmamış. Hani ikiz kardeşi vardı ya **Iphikles**. Çok iyi bir kardeş olmuş bu arada ona. **Herakles**'in ne zaman yardıma ihtiyacı olsa hemen koşarmış. **Iphikles** hep **Herakles**'in maceralarına eşlik etmiş. **Herakles** de kardeşi **Iphikles**'i hep korumuş ve ona çok iyi davranmış.

Orkhomenos Kralı **Erginos** ordusuyla intikam için tekrar gelmiş ama geldiğine geleceğine pişman olmuş. **Herakles** ve arkadaşları karşılarna çıkmış. **Herakles** önce nehrin yatağını değiştirip askerlerin boğulmasını sağlamış, sonra da kaçmakta olan kralı attığı oklarla sadece savaş alanından değil bu dünyadan da uzaklaştırmış.

Orkhomenos askerlerine karşı **Herakles**'in yanında mücadele ettiğinden Kral **Kreon**, **Iphikles**'i küçük kızıyla evlendirerek mükafatlandırmış. **Herakles**'i de büyük kızı **Megara** ile baş göz etmiş, çok görkemli bir törenle. Tüm Tannıları da davet etmiş, onlar da ne de olsa **Zeus**'un oğlu diye **Zeus**'tan azar ıstımemek için katılmışlar düğüne, hem de ellerinde çeşitli hediyelerle.

Hermes güzel sihirli bir kılıç, **Apollon** hedef şaşmaz oklar, **Hephaistos** altın işlemeli içine okların konduğu bir sadak ve **Athena** ise her türlü silaha dayanıklı bir zırh hediye etmiş.

Düğünden kısa bir süre sonra **Herakles-Megara** çiftinin evlilikleri birbirinden cazibeli üç meyve vermiş.

Evlı ve üç çocuklu olmaya uyum sağlamaya çalışan **Herakles**'in yaşadığı bunaltıcı günlerden birinde kindar **Hera** çıkmış yine sahneye. Ve bunalım depresyona, depresyon cinnete dönüşmüş **Hera**'nın **Herakles**'in beynini itinayla yıkamasıyla. Sonra ne olmuş biliyor musunuz?

Hera'nın yarattığı illüzyon sonucunda **Herakles** kendi çocuklarını ve **Iphikles**'in iki çocuğunu nefret ettiği kuzeni **Eurystheus**'un çocukları sanarak okla vurup öldürmüştü. Bu sırada düşmanları olan Titanları öldürdüğünü zannediyormuş. Son anda yetişen **Athena** olmasaymış bütün köyü yok edecekmiş belki de **Herakles**.

Kriz geçip de kendine geldiğinde yaptıklarını gören **Herakles** çığına dönmüş. Çılgınlıkları Olympos'a ulaşmış. İntihar edip yaptıklarının bedelini ödemek için evini terk etmiş, karısı **Megara**'yı yeğeni **lolaosa**'nın pek de emin olmayan kollarına emanet ederek hem de.

Aklından geçenleri anlayan arkadaşları onu ikna edip Atina'ya götürmüşler hem biraz hava değişikliği olsun hem de kâhin **Pythia**'ya akıl danışsın diye. Kâhin ona **Tiryns**'e giderek kuzeni **Eurystheus**'un hizmetine girmesini söylemiş. **Herakles** de kâhinin sözünü dinlemiş, doğruca **Eurystheus**'un sarayına dönmüş.

Peki kim bu **Eurystheus**? Biliyorsunuz **Hera**, **Herakles**'in tahta çıkmasından ölesiye korkuyor.

Belki de bu yüzden bir zayıf ânında **Zeus**'a bir yemin ettirmiş **Hera**. "**Perseus**'un soyundan gelen ilk çocuk kimse o kral olup insanlara hükmedecek." **Zeus** bunu kabul etmiş, **Hera**'nın hain planlarından habersiz. **Herakles** anne tarafından **Perseus** soyundan geliyor. Bunu bildiği için bu planı yapmış kafasında. Çünkü tam da o sıralarda aynı soydan gelen bir çocuk doğmak üzere, annesi hamileliğinin son günlerini yaşıyor çünkü.

Hera gitmiş bulmuş o aileyi, **Perseus** soyundan olan hamile kadın **Sthenelos**'u. Apar topar Ebe Tanrıça **Eileithyia**'yı çağırıp **Sthenelos**'un erken doğum yapmasını sağlamış ve böylece doğan **Eurystheus** da Tiryns'in kralı olmuş.

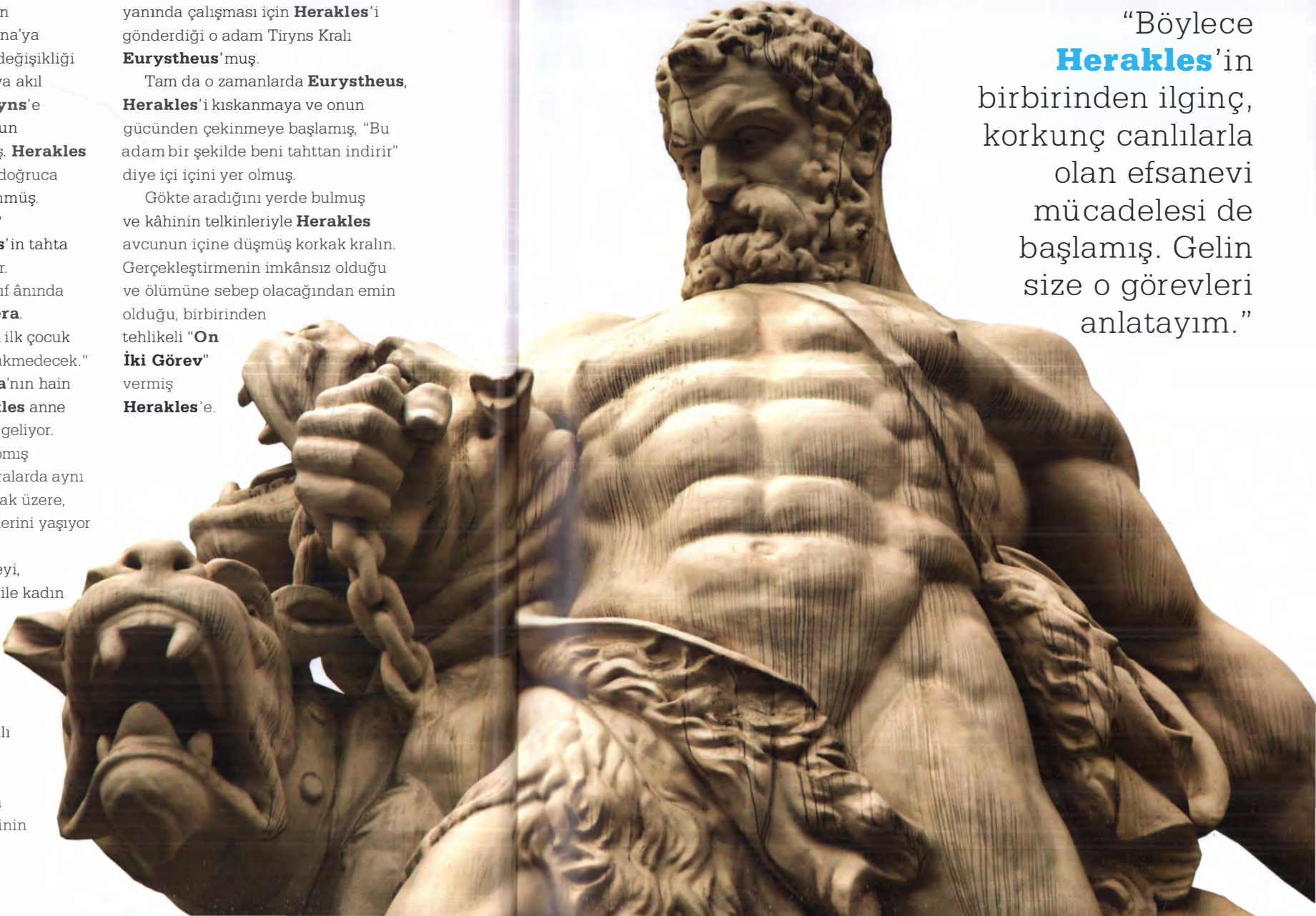
Kader de ağlarını örmüş, **Herakles** ile **Eurystheus**'in yollarını kesiştirmiş. İşte kâhinin

yanında çalışması için **Herakles**'i gönderdiği o adam Tiryns Kralı **Eurystheus**'muş.

Tam da o zamanlarda **Eurystheus**, **Herakles**'i kıskanmaya ve onun gücünden çekinmeye başlamış, "Bu adam bir şekilde beni tahttan indirir" diye içi içini yer olmuş.

Gökte aradığını yerde bulmuş ve kâhinin telkinleriyle **Herakles** avcunun içine düşmüş korkak kralın. Gerçekleştirmenin imkânsız olduğu ve ölümüne sebep olacağından emin olduğu, birbirinden tehlikeli "**On İki Görev**" vermiş **Herakles**'e.

"Böylece **Herakles**'in birbirinden ilginç, korkunç canlılarla olan efsanevi mücadelesi de başlamış. Gelin size o görevleri anlatayım."

Peter Paul Rubens, *Herkül ile Nemea Aslanı'nın Kavgası*

HERAKLES'İN 1. GÖREVİ:

NEMEA ASLANI'NIN POSTU

Nemea Aslanı, canavar Orthros'un çocuğu. Orthros'un babası ise dünyadaki en güçlü ve büyük canavar olan Typhon'un oğlu. E, haliyle Nemea Aslanı'nın gücünden şüphe etmeye gerek yok. Typhon'un karısı, canavar Ekhidna doğurmuş, Ay Tanrıçası **Selene** de büyütmüş. Yeterince büyüdükten sonra da aslanı **Hera**'ya hediye etmiş.

Hera "Hediyeyi kabul etmemek ayıp olur" diye teşekkür edip almış ama "Bu aslanı ben ne yapacağım?" diye düşünüp Peloponnes Ormanları'ndaki Nemea bölgesine bırakmış. Bırakış o bırakış. Canavar aslan bölgedeki sürüleri kırıp geçirmeye, etrafa korku salmaya başlamış. İnsanlar korkudan kendilerini evlerine, çiftliklerine kapatmış, dışarı bile çıkamıyorlarmış.

İş **Herakles**'e havale edilince canavarı tanımak için ormanın içinde pusu kurmuş. Beklerken katliamdan dönen aslanla burun buruna gelmiş. Attığı zehirli oklar bırakın onu öldürmeyi, derisine bile işlemedi. Sekerek çimlere düşüyormuş oklar. Tekrar tekrar denemiş ama sinek vızıltısı gibi gelmiş aslana, yediklerini hazmetmek için mağarasına girmiş. Mağaranın

iki girişinden birini kayalarla kapatan **Herakles** de içeri girmiş, tam da aslan uykuya dalacakken. Yakın dövüş başlamış, zeytin ağacından yaptığı kırılmaz, öldürücü dikenlerle kaplı gürzü bile bir çırpıda kırılmış **Herakles**'in. "İş başa düştü!" deyip boğazına yapışmış aslanın. Alt alta, üst üste derken nefessiz kalan canavar gözlerini hayata yummuş.

O post **Herakles**'in olmalıymış, yüzmek istemiş ama ne bıçak ne kılıç işlemiş. Dâhiyane bir fikirle aslanın tırnaklarını kullanarak incecik yüzmüş deriyi. Kafasını kendine miğfer, postunu da pelerin yapmış.

"Birinci görev yerine gelmiş. Postu kral **Eurystheus**'a teslim etmek istemiş ama kral, **Herakles**'in ete kemiğe bürünen gücünü görünce kaleden içeri bile almak istememiş onu. "Post senin olsun" diyerek müthiş güçleri olan pelerini bilmeden **Herakles**'e hediye etmiş."

Gustave Moreau, Herkül ve Lerne Hydrası

HERAKLES'İN 2. GÖREVİ:

LERNE HYDRASI'NIN ÖLDÜRÜLMESİ

Lerne Hydrası'nın da annesi, Nemea Aslanı'nın annesi olan Ekhidna. Tam dokuz başlı bir canavar. Ağızlarından çıkan nefes bile öldürücü bu yaratığın. Babası Typhon'un ta kendisi. Yani yeryüzündeki en güçlü canavarın çocuğu **Hydra**. İşte bu çocuğun öldürülmesi **Herakles**'in ikinci görevi.

Hydra canavarını, günün birinde **Herakles**'i yok etmek için lazım olur diye **Hera** yetiştiriyor bataklıklarda.

Herakles, yeni görevi için kardeşi **Iphikles** ve yeğeni **lolaos** ile birlikte Lerne Bataklığı'na gidiyor. Bir tepede miskin miskin uyulamaktayken sesleri duyuyor Hydra. Şöyle bir gerinip ileriye doğru bakıyor ve tam saldırmalık bir grubun geldiğini görüyor. Vakit kaybetmeden zehirli başlarıyla saldırıyor iki kardeşe ve yeğene. **Herakles** de ondan aşağı kalmayıp ateşli oklarla karşılık veriyor.

Ama oklar yine işe yaramıyor, canavarın derisine işlemiyor. Aklına daha önce **Hermes**'in hediye ettiği kavisli kılıç geliyor. Yaradan'a sığınıp naralar atarak çıkıyor yukarı ve canavarın kafalarını kesiyor. Fakat her kesilen

kafadan iki kafa çıkıyor. **Iphikles** ve **lolaos** kesilen kafaların yerine yenisi çıkmadan yerlerini dağlamayı akıl ediyorlar. İşe yarıyor da. Ateşle dağlanan boyunlardan yeni kafalar çıkmıyor. Sekiz kafayı böylece etkisiz hale getiriyorlar. Yerler kafalar ve zehirli kanlarla doluyor.

Problem şu ki dokuzuncu kafa kesilemiyor. Aslında kesiliyor da ölümsüz canavarın ölümsüzlüğünü sağladığı için kafa kopsa da yaşamaya devam ediyor. **Herakles** kafayı önce toprağa gömüyor, sonra da üzerine yerinden oynatılması imkânsız dev bir kaya yerleştiriyor.

Bu arada çok akıllıca bir şey yapıyorlar. Oklarını yerlerdeki zehirli kanlara batırarak daha sonra pek çok yerde işlerine yarayacak zehirli oklar haline getiriyorlar. Şu kadarını söyleyeyim, ileride anlatacağım Troya'nın alınmasında bile önemli rolü olacak bu okların.

Neyse gerekli kanıtlarla beraber dönüyorlar ama kalles kral **Eurystheus** bu görevi başarısız sayıyor. Neymiş efendim, **Iphikles** ve **laolos** ona yardım etmişmiş. O yüzden bu sınav geçersiz diye yeni bir görev veriyor **Herakles**'e.

HERAKLES'İN 3. GÖREVİ:

TUNÇ AYAKLI VE ALTIN BOYNUZLU KUTSAL KERYNEIA GEYİĞİ'NİN YAKALANMASI

Surystheus'un önceki görevinde mızıkçılık edip yerine getirilmesini emrettiği üçüncü görev, **Herakles**'in, **Artemis**'e ait olan ve şimşek gibi koşan, neredeyse yakalanması imkânsız kutsal **Keryneia** Geyiği'ni yakalayıp canlı olarak kendisine getirmesi. "Bu kez hayatta yakalayamaz!" diye düşünüyor ve bizim delikanlıyı ormanlara yolluyor kral.

Peki merak ettiniz mi **Artemis**'in neden bir geyiği var? Merakta bırakmayayım, hemen anlatayım. **Artemis** bir gün Oinoe Ormanları'nda dolaşırken beş geyik yavrusu buluyor. Dördünü arabasına koşuyor. Aa bakın aklıma ne geldi? Noel Baba da **Artemis**'ten esinlenmiş olabilir mi acaba? Neyse biz konumuza dönelim. Beşinci geyiği ne yapacağını bulamayınca sahior ormanlara yavruyu.

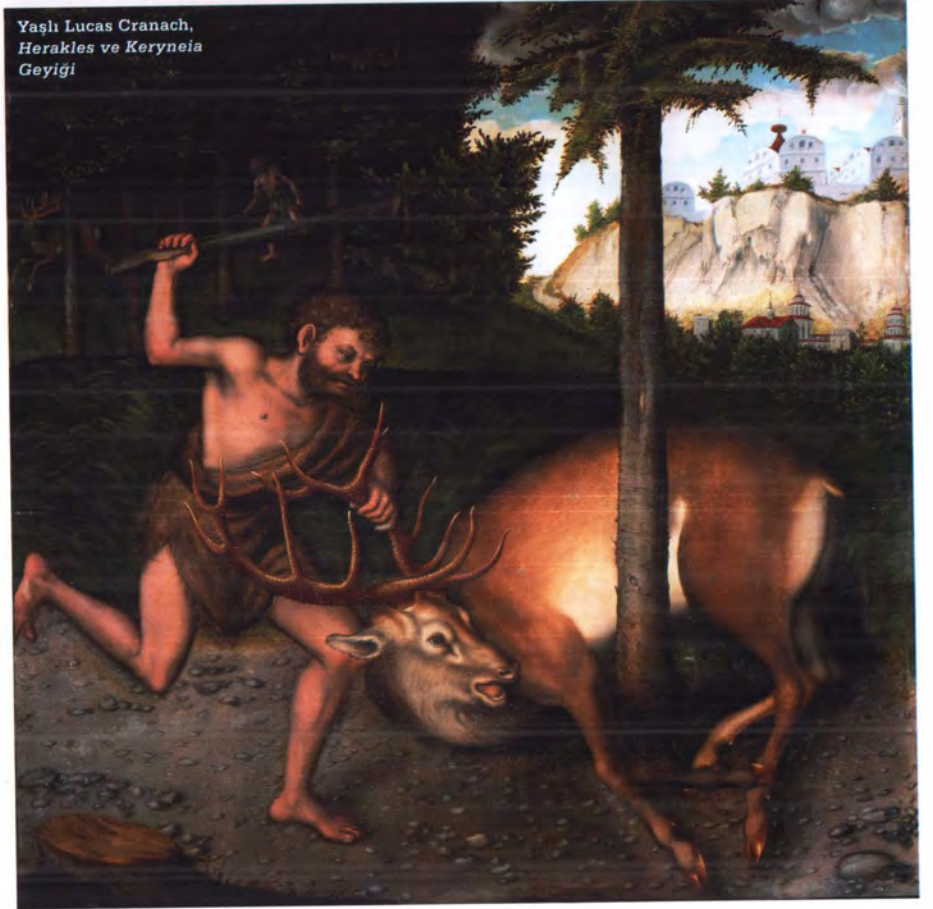
Geyik de öyle bildiğiniz sıradan bir geyik değil; ayakları tunçtan, boynuzları altından. Değişik bir hayvan yani. Aslında her avcının ağzını sulandıracak türden bir geyik ama çok da emin

geyiğin başına bir şey gelmeyeceğinden. Kim avlayabilir ki Vahşi Doğa, Avcılık, Okçuluk ve Ay Tanrıçası **Artemis**'e ait bir geyiği.

Tabii **Herakles** çılgınını atlıyor **Artemis**. Yeni görev için uçarcasına geliyor yakışıklı delikanlımız Keryneia Dağı'na. Her ne kadar gittiği yerlerdeki tüm kadınlar peşine düşse de onun gözü geyikten başkasını görmüyor ve tam bir yıl peşinde koştuğu halde yakalayamıyor. Her gittiği yerde "geyik muhabbeti" yapıyor. Sorup soruşturduğunda geyiğin Artemision Dağı'na, sonra kuzeye Hyperborea Bölgesi'ne gittiğini öğreniyor. Geyik daha fazla kuzeye gidemiyor buz gibi ormanlarda. Yorulup geri dönüyor, Ladon Irmağı diye bir ırmak kesiyor bir gün yolunu. Tam karşıya geçerken kim çıkıyor dersiniz karşısına? **Herakles**!

Herakles şimşek hızındaki geyiğe şimşek hızıyla bir ok fırlatıyor, ancak ok geyiği sıyrılıyor. Buradan da okun şimşek hızının geyiğin şimşek hızından daha yavaş olduğunu anlıyoruz. Bir de **Herakles**'in ok atmada beceriksiz

Yaşlı Lucas Cranach,
Herakles ve Keryneia
Geyiği

olduğunu! Zaten Nemea Aslanı'na da oklarını atmış ama becerememişti hatırlarsınız. Yok efendim neymiş, aslanın derisi ok geçirmezmiş. Yani o öyle diyor. Biz gördük mü? Yok. Neyse bence bir sorun var **Herakles**'in ok atıcılığında!

Ama yine şansı yaver gidiyor, geyiğin şaşkınlığından faydalanıp yakaladığı gibi bağlıyor birbirine o tunç ayakları. Sonra da sırtlayıp getiriyor **Eurystheus**'a. "Görev üç de tamam" diyor. Aklınca Allah'ın hakkı üçtür diyor da **Eurystheus** bunu bilmiyor ve dördüncü görevi veriyor.

HERAKLES'İN 4. GÖREVİ:

ΣΡΥΜΑΝΘΟΣ DAĞI'NIN YABAN DÖMUZUNUN GƏTİRİLMƏSİ

Σurystheus'un **Herakles**'e verdiği dördüncü görev, Erymanthos Bölgesi'nde yaşayan ve etrafa zarar veren iri bir yaban domuzunun getirilmesi. Görevden çok görev sırasında arkadaş katili olması kahrediyor **Herakles**'i. "Domuz yakalanırdı nasılsa bir şekilde" diye üzüntüden mahvolmuş bir şekilde getiriyor domuzu **Eurystheus**'a.

Şöyle gelişiyor olaylar:

Avlanacak bu domuz da **Artemis**'e adandığı için onun güvencesinde. Domuz ama öyle böyle değil, dev gibi bir domuz. Kolay değil yani avlamak. Ama kahramanımızın gözünü korkutmuyor bu durum. Düşüyor domuzun peşinden yollara, Erymanthos Dağı'nın tepelerine. Karlarla kaplı bölgelere sürüyor hayvanı o fark edemeden. Tabii o kısa bacaklarla karlar arasında koşamaz oluyor zavallı domuz. Yine de şanslı, çünkü **Eurystheus** canlı istiyor onu.

Ayaklarından bağlayıp sırtlıyor hayvanı, düşüyor dönüş yoluna. Ama sırtında dev bir domuzla karlarda yürümek, dağları tepeleri aşmak kolay mı? **Herakles** bile olsa yoruluyor.

Yolda arkadaş **Kentauros** **Pholos**'un evine uğruyor biraz dinlenip bir şeyler yemek için. **Pholos** da çok misafirperver. Peki nasıl biri bu **Kentauros**?

Mutlaka görmüşsünüzdür bir yerlerde resim ya da heykellerini. Hani ön yarısı insan, arka yarısı at biçiminde olan yaratıklar. İşte böyle tuhaf biri **Pholos**. Kendi gibi olanlarla beraber yaşıyor, yıldı atları denen vahşi atların sürüler halinde yaşaması gibi.

Pholos için çok misafirperver dedim ya, işi abartıp **Dionysos**'un vaktiyle **Kentauros**lara hediye ettiği ve henüz içilmemesi gereken yasak şaraptan ikram ediyor dostuna. Daha kendileri bile içmemişken **Herakles**'in içmesine acayip bozuluyor diğerk **Kentauros**lar

olanları öğrendiklerinde. O öfkeyle yok etmek istiyorlar **Herakles**'i gücünü bilmeden. Pek çoğunu oracıkta tepeliyor kahramanımız. Çil yavrusu gibi dağılıp bir mağaraya sığınyor kalanlar. Aralarında da yine çok sevdiği arkadaşı Kentauros **Kherion** var. Mağaraya attığı oklarla istemeden can arkadaşını da yaralıyor. Üstelik oklar **Lerne Hydra**'sının kanına bulanana oklardan. Feci zehirli yani.

Herakles'in arkadaşını iyileştirmek için yapmadığı kalmıyor ama günden güne kötüye gidiyor **Kherion**'un durumu. Acılar içinde kıvranyor zavallı at-adam. "Öleyim de kurtulayım bu ısıtırlardan" diyor ama at-adamlar ölümsüz, ölemiyor bile zavallı.

Herakles aslında ölümsüzlerin bu üstün özelliklerini bir ölümlüye devretmesi durumunda onların da ölümlü olabileceğini biliyor ama bunu son çare olarak görüyor, bu yüzden hemen paylaşıyor arkadaşıyla.

Tabii sonunda bıçak kemiğe dayanıyor ve o an **Herakles**'in aklına dağın zirvesindeki kayalara zincirlenmiş, her gün ciğerleri kartallara yem olan, sonsuz işkence cezasına çarptırılmış ölümlü Titan **Prometheus** geliyor. Hatırladınız mı o olayı? Gidip onu zincirlerinden kurtanyor. **Prometheus** bunun karşılığını nasıl ödeyebileceğini sorduğunda **Herakles**, ölümlülüğünü **Kheiron**'a verip **Kheiron**'un ölümsüzlüğünü

almasını söylüyor. Adamın canına minnet, elbette hemen kabul ediyor. Bu sayede **Prometheus** ölümsüz olurken, **Kheiron** da ölerken çektiği ısıtırlardan kurtuluyor.

"Üzgün, bitkin ve mutsuz **Herakles** ise omuzunda domuzla **Eurystheus**'un sarayına dönüyor ve yeni görev için domuzu sarayın kapısına bırakıyor."

HERAKLES'İN 5. GÖREVİ:

KRAL AUGSIAS'IN AHIRLARININ TEMİZLENMESİ

Yeni görev ahır temizliği. Ama öyle birkaç hayvanın yaşadığı türden değil. Kral **Augeias**, Peloponnes'teki (Mora Yarımadası) Elis'in kralı. Yunanistan'ın ele benzeyen bölgesi var ya, işte oranın batısında bir yer Elis.

Kralın, babasından kalan üç binden fazla sığırı var. O kadar sığırla ne işi varmış demeyin, çünkü o zamanlar toprağın bereketini artırmak için gübrelerinden faydalanılıyor sığırların. Bu sebeple babası sığırları özenle yetiştirtirmiş, ama ölümünden sonra, oğlu başka şeylerle uğraşmaktan sığırlarla da ahırlarla da ilgilenememiş. Ahırlar pislik içinde, kimse yanaşmıyor temizlenmesine. **Eurystheus** işte bu ahırları temizlemesini istiyor **Herakles**'ten onu küçük düşürmek için.

Evlat acısı hâlâ dinmemiş **Herakles** denileni yapıyor sessiz sedasız. Gidiyor, **Augeias**'a ahırlarını temizlemeye gönüllü olduğunu söylüyor. Kral dünden

razı, kabul ediyor ama aklına da pek yatmıyor böyle yakışıklı, güçlü kuvvetli delikanlının ahır temizliğine gönüllü olması.

Bir oyun oynayıp foyasını meydana çıkarmaya karar veriyor. Sohbet muhabbet, soru yağmuru derken nasıl olduysa konu iddiaya biniyor. Kral durduk yerde eğer tüm ahırları bir günde temizlerse krallığının yarısını ona vereceğini söylüyor. Sonra pişman oluyor gerçi ama kazma kürekle bu işin imkânsız olduğunu bildiği için pek de aldırmıyor verdiği söze.

Herakles şartı kabul edip koyuluyor işe. İlk iş olarak çiftliğe doğru giden derin ve uzun bir hendek kazıyor, sonra da yakınlardan akan Alpheios ve Peneios nehirlerinin yataklarını ahırlara doğru kazdığı hendeğe çeviriyor. Gübreler, hızla akan nehir suları ile ahırlardan kısa sürede temizleniyor haliyle. Ve bir günde tüm ahırlar pınl pınl oluyor.

Ama bu krallar galiba hep mızıkçı oluyor ki o da sözünde durmuyor. **Herakles** duruma feci içerliyor ve Arcadia bölgesinde gönüllülerden bir ordu topluyor. **Augeias** de boş durmuyor ve kendi ordusunu hazırlatıyor. Ve tecrübeli askerlerden oluşan kralın ordusu, **Herakles**'in toplama ordusunu yerle bir ediyor. Hatta daha da kötüsü, **Herakles**'in çok sevdiği kardeşi **Iphikles**'i öldürüyorlar. **Herakles** yeni bir acıyla altüst oluyor. Arkadaşının ölümünün hemen ardından kardeşinin ölümüne sebep oluyor, düşünsenize.

Delikanlı, **Augeias**'tan öcünü almak için fırsat kollamaya başlıyor ve fırsat ayağına geliyor.

Tam da o sıralarda 3. Isthmia Şenlikleri düzenlenmiş. **Herakles** pusu kurup önce şenliğe katılanları, sonra da Elis Kralı'nı öldürüyor ve **Eurystheus**'in sarayına dönüyor. Dedim ya, bu krallar mızıkçı oluyor diye. **Eurystheus** bu kez de **Herakles**'in **Augeias**'la yaptığı anlaşmadan haberi olduğunu söylüyor ve görevi geçersiz kabul ediyor. Tabii yeni bir görev veriyor. Yeni görev ne peki?

Gustave Moreau, Herkül Stympthalos Gölü'nde

HERAKLES'İN 6. GÖREVİ:

STYMPHALOS GÖLÜ KUŞLARININ YOK EDİLMESİ

Vaktiyle bir kurt istilasıyla kuzeydeki ülkelerinden kaçarak Arcadhia'da Stympthalos Gölü kıyılarındaki ormanlara sığınan, gagaları ve pençeleri tunç, tüylerini ok gibi, insan etiyle beslenen kuşlar varmış. Bu kuşlar zamanla öyle çoğalmış ki beslenmek için yeterli yiyecek bulamayınca insanlara musallat olmuşlar.

Eurystheus işte bu kuşları ormandan temizlemesini istemiş **Herakles**'ten. "Mesele onların ormandan çıkarılması. O sık ormanda onları tek tek bulmak zor. En iyisi Bilgelik Tanrıçası **Athena**'ya akıl danışmak" diye düşünmüş **Herakles**. Ve kapısını çalmış **Athena**'nın. Yakışıklı kahramanın başına tüm gelenleri bilen, onun nasıl uğraştığını gören **Athena** el altından bir yardımda bulunmayı kabul etmiş **Herakles**'e. Demircilerin Tannısı **Hephaistos**'un

kendisine hediye ettiği, keskin sesler çıkaran, "krotala" denen bronz zilleri vermiş **Herakles**'e.

Doğruca ormana gidip pusu kurmuş kahramanımız ve zilleri çalmaya başlamış çılgınca. Ne olduğunu anlayamayan kuşlar bu tahammül edilmez ses yüzünden kaçmaya çalışmışlar ormandan. Ama kaçamamışlar, çünkü **Herakles** tek tek avlamış hepsini.

"**Eurystheus**, **Herakles** dönünce görevi kabul etmek zorunda kalmış bu kez. Neyse ki **Athena**'nın yardım ettiğini bilmiyormuş, yoksa hayatta kabul etmezmiş bence!"

HERAKLES'İN 7. GÖREVİ:

GİRİT BOĞASI'NIN GİTİRİLMESİ

Hadi! Bir boğamız eksiktil! Aslında bir beyaz boğadan söz etmiştim size. **Europa** ve arkadaşları kırlarda gezinirken önlerine çıkan sevimli boğa. **Europa** üzerine çıkınca rüzgâr gibi uçup yüzerek Girit'e getirmişti kızı. Kızla da bir çınarın altında birleşmişti boğa kılığındaki Zeus. İşte o ilişkiden üç oğulları olmuştu:

Sarpedon, Radamanthys ve Minos.

Zeus'un bu oğullarından **Minos**, Girit tahtı üzerindeki hakkını kanıtlayan bir işaret istiyormuş. Hatta bunun için **Poseidon**'a bir adak adanmış çocuk. Denizden bir canlı istemiş ondan ve ne gönderirse göndersin kendisine kurban edeceğini söylemiş. **Poseidon** kabul etmiş ve "Madem ne gönderirsem göndereyim kabul edeceksin, o zaman al sana bir boğa" diye gösterişli dev bir boğa yollamış.

Fakat boğa öyle güzelmış ki **Minos** kıyamamış kurban etmeye, hayvanı sürüsüne katmış. Onun yerine

Poseidon'a da başka bir boğa kurban etmiş. Sözünde durmayan **Minos**'a çok kızan **Poseidon** ceza olarak o kocaman boğayı delirtmiş. Hatta yetmemiş, **Minos**'un karısı **Pasiphae**'yi de bu deli boğaya âşık etmiş.

Kadının gözü boğadan başkasını görmez olmuş. Onunla beraber olmak için dayanılmaz istek duyuyormuş. Ama bir sorun var ki o da boğayla nasıl ilişkiye girebileceği.

Sıkıntısını usta marangoz ve âlim, hünarlı **Daidolos**'a söylemiş. **Daidolos** onun için tahtadan genç bir inek maketi yapmış, içine kadının girebileceği ve boğanın kadını inek sanabileceği şekilde.

Maket o kadar gerçekçi olmuş ki boğa maketi gördüğü an vurulmuş ve çullanmış üzerine. Ve böylece tarihin en tuhaf çiftleşmelerinden biri gerçekleşmiş. Peki o deli boğaya ne olmuş? Durulmamış tabii o çiftleşmeden sonra da. Girit Adası'nın altını üstüne getirmiş.

Bernard Picart,
Herakles Girit
Boğası'nı
Yere Sererken
Görevlerinden
Birini Tamamlıyor.

İşte **Eurystheus**, Girit'i mahveden bu azgın boğayı canlı olarak getirmesi görevini vermiş **Herakles**'e.

Herakles, Girit'e gidip boynuzlanmış koca **Minos**'tan yardım istemiş.

Minos, "Allah'ından bulsun" deyip boğayı yakalamasına yardım etmemiş ama engel de olmamış. **Herakles** "Ben kimleri kimleri yakaladım, bir boğayı mı yakalayamayacağım," diyerek tenhada kıştırıp derdest etmiş boğayı. Ve dönmüş yanında boğayla saraya.

Kral, **Herakles**'in başarılı olamayacağından öyle eminmiş ki kendisine teslim edilen dev boğayı ne yapacağını bilememiş. **Herakles**'ten nefret eden **Hera**'ya adamak istemiş. **Hera**, adına sunulan bu kurbanı elbette ki kabul etmemiş yakalayan nefret ettiği **Herakles** olduğu için. Bunun üzerine **Eurystheus** deli boğayı serbest bıraktırmış. Boğa serbest kalınca kudurmuş gibi kaçmış, Attika'daki Marathon Ovası'na yerleşip etrafa öfke saçmaya devam etmiş.

Vahşi Boğa
ile Herkül
heykeli

HERAKLES'İN 8. GÖREVİ:

DIOMEDES'İN ATLARININ GETİRİLMESİ

Savaş Tanrısı **Ares**'in oğlu **Diomedes** Trakyalıların kralıymış. Bu kral ağızlarından alevler çıkan, insan etiyle beslenen birbirinden korkunç dört ata sahipmiş. Atlar o kadar vahşi ve güçlüymüş ki ancak demir zincirler zapt edebiliyorlarmış onları. Kral bu atları kendisini yabancılardan ve düşmanlarından korumak için kullanıyormuş. Zaten anlamışsınızdır insan etiyle beslenen bu atların yemlerinin kimler olduğunu.

İşte Kral **Eurystheus** bu atları alıp getirmesini istemiş **Herakles**'ten bu defa. Amaç da bir taşla iki kuş vurmak. Hem insanlara yaranacak hem de kendisine güçlü bir silah edinecek.

Herakles sadık dostlarıyla yola çıkmış. Konaklamak için de yakın arkadaşı **Admetos**'un Tesalya'daki sarayına gitmiş. **Admetos** çok üzgün ve bitik karşılamış arkadaşını. Sorduğunda da çok sevdiği bir hizmetkârını kaybettiğini söylemiş.

Ama işin aslı öyle değilmiş. Gerçekte ölen kralın eşi Kraliçe **Alkestis**'miş. Meğer neler olmuş neler? **Zeus**, **Apollon**'un oğlu **Asklepios**'u öldürmüş bir sebepten ötürü. **Apollon** da öç almak için **Zeus**'un sadık yardımcıları olan amcaları, tek gözlü canavarlar olan **Kyklopları** yok etmiş. **Zeus** karşılık vermeden durur mu? **Apollon**'u ceza olarak yeryüzüne sürgüne göndermiş ve bir sene **Admetos**'un hizmetinde uşaklık yapmaya mecbur etmiş.

Apollon sonuçta bir tanrı, elbette altlarından girip üstlerinden çıkıp çok sıkı dost olmuş **Admetos** ve karısı **Alkestis** ile. Hatırlıyor musunuz? Size Kader Tanrıçaları **Moiralardan** bahsetmiştim. Bu kardeşlerle **Apollon** çok yakın arkadaşmış. Ve pek çok sırlarını onunla paylaşırlarmış.

Apollon, kral ve kraliçenin kendisine gösterdiği yakın ilgiye karşılık bu kızlardan öğrendiklerini **Admetos**'a öğretmiş. Ve sonra

öğrenmişler ki **Admetos**'un kader ipliği kopmak üzere. Ölmek istemediğini **Apollon**'a söylemiş kral, **Apollon** da kızlara yapabilecekleri bir şey olup olmadığını sormuş. **Admetos**'un kendisi yerine ölecek birisini bulması gerektiğini söylemişler.

Bunu duyan kral doğruca anne babasına gitmiş. "Siz artık yaşlısınız, nasılsa öleceksiniz yakında. Benim için birinizin erken ölmesini istiyorum" demiş. Ama sonuç hüsrana, ikisi de çocukları için canlarını vermek istememişler. Onun bu paniğini gören karısı sıkıştırdıncı öğrenmiş kendisi yerine ölecek birini aradığını kocasının. Gönüllü olmuş kadıncağız, kral yerine ölmeyi kabul etmiş. Anlaşma gerçekleşmiş, Kader Tanrıçaları kadının ipliğini kesmiş ve **Alkestis** oracıkta ölmüş. **Admetos** ise bunalıma girmiş "Ben ne yaptım?" diye.

İşte işin aslı buymuş. Ölen, kralın sadık hizmetkârı değil, düpedüz karısıymış. Çalışanları sıkıştırarak gerçekleri öğrenen **Herakles** kalkıp **Hades**'e gitmiş, ne yapabilirim diye. Orada Kraliçe **Alkestis**'i görmüş, her zamankinden daha da güzelmış hem de.

Hades'in altı aylık karısı **Persephone** kadını kendisine rakip gördüğü için seve seve teslim etmiş **Alkestis**'i. Arkasında bir minnettar daha bırakarak yola devam etmiş **Herakles**, **Diomedes**'in atlarını getirmek üzere.

Herakles, kurduğu pusuyla **Diomedes**'i yakalayıp atlara yem yapmış. Atlar sahiplerini yedikten sonra sakinleşmiş, **Herakles** de bundan faydalanıp uysallaşmış atları bir gemiye bindirmek üzere kıyıya getirmiş.

Ama kıyıda ölü krallarının intikamını almaya gelen halk, **Herakles** ve adamlarına saldırmış. **Herakles** atları arkadaşı **Abderos**'a emanet edip gelenlere hadlerini bildirmek üzere kıyıdan ayrılmış. Ama atlarla başa çıkamayan **Abderos** atların çifteleri altında ezilerek can vermiş. Geri döndüğünde olanları öğrenen **Herakles** arkadaşının hatırası yaşasın diye orada bir şehir kurup şehre "**Abderos**" ismini vermiş.

"Bulduğu bir gemiyle de geri dönüp atları **Eurystheus**'a teslim etmiş. O da bunları kutsaması için **Hera**'ya vermiş. Bitmiş mi peki? Hayır, daha geride dört görev var."

Gustave Moreau,
Atları
Tarafından
Yutulan
Diomedes

HERAKLES'İN 9. GÖREVİ:

AMAZON KRALIÇSİ HIPPOLYTE'NİN KEMERİNİN GETİRİLMESİ

Nikolaus Knüpfer, Herkül Hippolyte'nin Kemerini Elde Ediyor.

Bir çeyizliklere girmemişti adam, sıra ona da geldi anlaşılan ki Kraliçe **Hippolyte**'nin kemerini istemiş bu kez de **Eurystheus**.

Ares'in Amazonların Kraliçesi **Hippolyte**'ye hediye ettiği altın kemere gözüne dikmiş bu kez de kral. Hem de kızına hediye etmek için. Bana sanki "Buldum bir enayi, ne var ne yok, ne lazım isteyeyim ondan!" diye düşünmüş gibi geldi artık, ne dersiniz?

Herakles yine küçük bir ekiple çıkmış yola Amazonların ülkesine gitmek için, kim bilir içinden neler diyerek. Tabii bu yola çıkmalar şak diye olmuyor, gemi bulmak lazım, adam ikna etmek lazım falan. Neyse ki gidecekleri yer safi kadın olduğundan denizci bulmak pek zor olmamış. Yolculuk da öyle kolaycacık olmuyor, bunun dalgası var, fırtınası var, canavan var, **Poseidon**'u var, var oğlu var!

Neyse, tüm badireleri atlatıp varmışlar **Hippolyte**'in ülkesine. Kadın karşısında görünce **Herakles** gibi bir yakışıklıyı erimiş gitmiş, **Herakles**'in istediği kemeri hemen çıkarıp vermeye kalkmış. Hem böylece üstü başı açılıp giysilerin içinde ne cevherler sakladığını da gösterebilirmiş **Herakles**'e.

Durumu yukarıdan izleyen **Hera**, aşağıda koca kraliçenin gelinlik kızlar gibi cilverler yapmasına acayip sinir olmuş. İnmiş oraya, bir Amazon kadını kılığına girmiş, fitne fücrlük yapıp **Herakles**'in aslında kraliçelerini

kaçırmak için geldiği söylentisini yaymış.

Onca kadın arasında bir haberin yayılması siz de tahmin edersiniz ki pek uzun sürmemiş ve silahlar kuşanılıp **Herakles** ve yanında getirdiği yakışıklı adamlara daha tatlarına bile bakılmadan saldırmışlar.

Herakles'e ilk saldıran, rüzgârın gelini **Aillea** olmuş ama rüzgâr kadar hızlı göçmüş, **Herakles**'in oklarıyla bu dünyadan. Yedi kez kadınlar arası birincisi şampiyon savaşçı kadın **Prothei** ile tiz savaş çılgınlıklarıyla peşinden gelen onca kadının da öteki tarafa gitmesi uzun sürmemiş. **Artemis** ile birlikte avlanacak kadar güçlü, üstelik de **Artemis**'in arkadaşı olan üç kızın akıbeti de aynı olmuş.

Ve hiç istemese de misafirperver, her anlamda cömert kraliçe **Hippolyte**'yi de öldürmek zorunda kalmış delikanlımız. O ölünce savaş da bitmiş haliyle.

Melanippe isimli bir başka kadın yeni kraliçe olmuş ve "Başımın gözümün sadakası olsun" diye altın örme kemeri **Herakles**'e verip ülkelerini terk etmesini istemiş.

Herakles, yine başından türlü maceralar geçerek, dalgalar, canavarlar, dev bahıklar, girdaplar sonrasında dönmüş saraya ve kemeri **Eurystheus**'a ulaştırmış. **Eurystheus** da utanmadan sanki kendisinin marifetiymiş gibi kemeri kızına hediye etmiş. Merak ettim, siz de sinir oldunuz mu benim gibi bu krala?

HERAKLES'İN 10. GÖRÜŞÜ:

GERYONEUS'UN SIĞIRLARI

Şimdiki İspanya'nın İber Yarımadası taraflarında, hani şu güneyinde Cebelitarık olan bölgede, herhalde bir akraba evliliği sonucu üç kafalı, altı kollu **Geryoneus** isimli bir dev yaşarmış. Babası "**Altın Kılıç**" lakaplı **Chrysaor** isimli bir zenginmiş ve **Geryoneus**'dan başka, kuvvetli ve kudretli orduları olan üç oğlu daha varmış.

Bu **Geryoneus**'un Erytheia Adası'nda muazzam bir sığır sürüsü varmış. İşte Kral **Eurystheus** bu sefer de bu adamın sürüsüne kafayı takmış. Bu kralın kesin büyük başlara bir takıntısı var, fark ettiniz mi?

Dev, sürülerinin bakımını Savaş Tanrısı **Ares**'in oğlu **Eurytion**'a vermiş. Tannı çocuğu olunca biraz torpil de oluyor haliyle. Oğlana yardım etsin diye en korkunç canavar **Typhon**'un çocuğu iki başlı canavar köpek **Orthros** görevlendirilmiş. Bu da ilginç bir köpek. Köpek desen değil, insan desen değil. Yansı kadın, yansı aslan çünkü. Çoban

ile bu değişik köpek otlatıyorlar bereketli topraklarda sığırları.

Bir de komşu sığır sürüsü var. Onlar da **Hades**'in sürüsü, onun çobanı da **Menoites**.

Herakles'in korkusundan adamı oradan oraya yollayan Kral **Eurystheus**, dev **Geryoneus**'un sürülerini istiyor işte bu defa.

Herakles eminim ki söylene söylene başlıyor hazırlıklara. Girit'e giderek üç ordu topluyor. Bu orduları gemilere doldurup Erytheia Adası'na gönderiyor. Kendisi binmiyor gemilere, "Ben yürürüm" diyor her ne hikmetse.

Gemiler gide dursun, **Herakles** yürüye yürüye Atlantik Okyanusu'na ulaşıyor, oradan da Kuzey Afrika'ya geçmek istiyor ama **Okeanos**'u geçmesi gerekiyor bunun için. Öyle de yapıyor. Afrika'ya yaklaştıkça güneş ve sıcağa tahammül edilemez oluyor. Güneş'in bir tane kupası var, tam denizde gemi niyetine kullanılabilecek devasa bir kupa. **Herakles**'in aklına bu kupa

geliyor ve Güneş'ten verdiği ıstıraba dayanabilmesi için ödünç istiyor onu.

Güneş yanaşmıyor vermeye. "Güzellikle istedim vermedin, illa ki savaşmak mı lazım?" diye söylenerek çekiyor o malum oklarını sadağından, doğrultuyor Güneş'e. Delikanlının cesaretine, kararlılığına ve heyecanına hayran kalan Güneş veriyor emaneten kupasını tekne olarak kullansın diye.

"Hah şöyle hizaya gel deyip!" atlıyor kupaya **Herakles**, açılıyor **Okeanos**'a. Tabii efsane olur da hain **Hera** olmaz mı? Yukarıdan bakıyor ki denizin ortasında bir başına **Herakles**, **Okeanos**'u dolduruşa getirip çılgın dalgaların ortasında bırakıyor kahramanımızı. **Herakles** öğrendi ya koskoca Güneş'in bile oklarından korktuğunu, bu kez de okları **Okeanos**'a doğrultuyor. Koca deniz "Ne uğraşacağım adamla, sırf **Hera** istedi, diye" deyip yatışıyor, dalgalar da sakinleşiyor.

Sağ salım varıyor karşı kıyıya **Herakles**. Kuzey Afrika'ya ulaşınca iniyor kupadan, "Dönüşte lazım olur" diyerek sağlam kayalara bağlayıp yürüyerek devam ediyor yoluna ve İber'deki donanmasına ulaşıyor. Kaldıkları yerden devam ediyorlar yollarına, sığırların yaşadığı topraklara varmak için hep beraber.

Vardıklarında **Herakles** doğruca ordularıyla **Chrysaor**'un çocuklarının kampları birbirine yakın ordularına

saldırıyor. Üç genci de öldürüyor, sonra da çocukları öldüğü için zaten kahrolan kral **Chrysaor**'un ülkesini işgal ediyor.

Sıra geliyor **Geryoneus**'un sürülerini bekleyen canavar köpeği öldürmeye. Köpek daha ne olduğunu anlayamadan, **Herakles**'in vurduğunu yere seren zeytin ağacından yapılmış gürzünün bir darbesiyle ölüyor. Köpeğin yardımına koşan çoban **Eurytion** da bu arada aldığı darbelerle sizlere ömür oluyor.

Hani komşu bir sürü vardı ya, işte o sürünün çobanı koşup haber vermiş meğerse tüm olan biteni **Geryoneus**'a. Öfkeyle fırlamış dev **Herakles**'in peşinden ve bir ırmak kıyısında yetişmiş ona. Var gücüyle saldırmış, yukarıdan **Hera** görmüş olanları "Heyoo, fırsat çıktı, dalın" diyerek kavgaya o da dalmış. **Herakles**'in şu malum oklarıyla yaralanınca, kuyruğunu sıkıştırıp tırs tırs geri dönmüş Olympos'a ama. Aynı oklar **Geryoneus**'un da bu dünyadan ayrılmasına sebep olmuş.

Sonra toplamışlar sığırları, dönüş yoluna koyulmuşlar. Yolda dev **Alkyoneus**'la karşılaşmışlar bu kez de. Bitmiyor ki dertler! Dev kime bulaştığını bilmeden sırf takılmak olsun diye iri taşlar atarak **Herakles**'i kızdırmış. Kızdırdığına kızdıracağına pişman olmuş çünkü bir gürz darbesiyle öldürmüş devi **Herakles**.

Onca sığın gemilerle götüremeyeceği için kara yoluyla Kuzey Afrika'nın

Cebelitank taraflarına demirlediği Güneş'in kupasına ulaşmışlar **Herakles** ve orduları. Kupanın aldığı kadarını bindirip birkaç seferde geçirmişler tüm sığırları karşı kıyıya.

Herakles yollarda olur da macera olmaz mı? Yolda yerlilerin hücumuna uğramış. Oklarıyla çoğunu öldürmüş ama saldıranlar öyle çokmuş ki okları tükenmiş. Taşları silah olarak kullanmak istemiş, o da yetmeyince babası **Zeus**'tan yardım istemiş. O da kıyamamış oğluna, gökyüzünden taş yağdırmış. Bir tane bile yaşayan kalmamış. Kurtulmuş böylece yerlilerden.

Onlardan kurtulmuş ama bu kez de **Poseidon**'un oğulları **Mebion** ile **Derkynos**, **Herakles**'in sürüsünü ele geçirmeye kalkışmışlar. Ama pişman olmuşlar, çünkü öfkesi burnunda **Herakles** ikisini de öldürmüştü.

Tam bitti derken **Hephaistos**'un ateş soluyan, bir mağarada yaşayan üç başlı canavar çocuğu **Cacus** sürüyü görüp sahip olmak istemiş. Bu çocuğun bir saplantısı var. Civardan gelip geçenleri öldürdükten sonra kafalarını kesip bunları mağarasının girişine asıyor. Bir tür ruh hastası!

Yorgunluktan bitap **Herakles**'in bilmem kaçınıc uykusundan faydalanıp sürüden dört boğa ve dört sığır alıyor ve mağarasına getirip saklıyor bu canavar çocuk. **Herakles** uyanıyor, o kadar hayvandan kaç eksik var bilecek

hali yok ya, toparlanıyor tam yola çıkacaklar mağaraya götürülmüş olan hayvanların seslerini duyuyor.

Ama her türlü olasılığa kendini hazırlamış **Cacus**, mağarasının girişini kaldırılması imkânsız bir taşla kapatmış. **Herakles** bile girememiş mağaraya, düşünün artık ne kadar ağır olduğunu. Aklına dâhiyane bir fikir gelmiş, mağaranın bulunduğu tepenin tepesine çıkıp toprağı kazmış ve bu şekilde ulaşmaya çalışmış içeriye.

Cacus bakmış **Herakles** yukarıdan bir baca açıyor, ateş soluyor ya en koyusundan, en zehirlisinden dumanlar yollamış bacadan. **Herakles** dışarıdan ne attıysa, ne yaptıysa ulaşamamış **Cacus**'a. Dumanların en koyu olduğu noktanın **Cacus**'un ağzı olduğunu tahmin edip atlamış bacadan aşağıya ve yakalayıp oracıkta boğmuş.

Biraz dinlendikten sonra almış kaçırılan sığırları, çıkmış yola "İnşallah bu sondur, başka sorun çıkmaz" diyerek. Aslında en büyük sorun yukarıda.

Hera bakmış ki sürüler gelmiş ta İyonya Denizi'nin kıyılarına kadar, salmış sığırları delirten sığır sineği sürüsünü üzerlerine. **Herakles** haftalar sonra toparlayabilmiş dağılan sığırları. Üstelik de bazılarını kaybetmiş. İşte kaybolanlar bazen dağlarda gördüğünüz başıboş dolaşan yabani sığırların atası olmuş.

Böylece **Herakles**, yanında sığırlarla İspanya, Galya, İtalya, Sicilya kıyılarını takip ederek, saraya varmış.

"Herakles dev sürüyle birlikte **Eurystheus**'un sarayının girişine kadar gelmiş. Kral sürüyü görünce ne yapmış biliyor musunuz? Sürünün tamamını **Hera**'ya kurban etmiş. Öyle kızdım ki adama, yakalasam onu da kurban edeceğim Tanrılara. Yavrum **Herakles** neler geçirmiştir aklından, kim bilir?"

Yaşlı Lucas Cranach, *Herkül Hesperidlerin Elmalarını Çalıyor.*

HERAKLES'İN 11. GÖREVİ:

HESPERİDLERİN BAHÇESİNDEN ALTIN ELMALARIN GETİRİLMESİ

Bu elmalar birçok yerde karşımıza çıktı aslında. **Zeus** ile **Hera** evlendikleri zaman **Gaia** onlara altından elmalar veren bir ağaç hediye etmişti. Bu çiftin düğün törenini anlatırken yazmıştım birazcık.

Ama söylemediğim, bu ağacın meyvelerinden yiyenin ölümsüz olduğuydu. Yani çok kıymetli elmalar bunlar. Bunun farkında olan **Hera**, ağacı Kuzey Afrika'daki Atlas Dağları'nın yamaçlarından birinde bir bahçeye diyor düğünden sonra. Tesadüfe bakın ki, gök kubeyi omuzlarında taşıyan **Atlas** da bu bahçeye yakın bir yerde yaşıyormuş. Dağların adına Atlas demelerinden anlamışsınızdır zaten.

Hera ağacı oraya dikip **Atlas**'ın kızlarına da "Bu ağaç size emanet, aman

başına bir şey gelmesin" dedikten sonra gidiyor. Kimseye güvenmediği için de gözünü ayırmıyor ağaçtan. Kızlar iyi hoş da hem meraklılar, hem de uçarı. Elmalardan koparmaya çalıştıklarında çok kızıyor **Hera**, öfkeyle bağırıyor Olympos'tan, "Bırakın onları, yoksa mahvederim sizi!" diye.

"Buraya bir bekçi lazım, bu kızlarla olmayacak bu iş" diye de Typhon'un yüz kollu çocuğu ejderha Ladon'u görevlendiriyor.

Bu sıralarda Kral **Eurystheus**, **Herakles**'e verdiği tüm görevleri başarmasından dolayı öfkeden kudurmuş durumda, bu yüden kimsenin cüret edemeyeceği bir görev daha veriyor: O bahçedeki ağacın elmalarını toplayıp getirecek. **Herakles**'in o bahçe nerede,

ondan haberi bile yok. Çıkıyor yola ama ne tarafa gideceğini bile bilmiyor.

Daha yolun başındayken başlıyor dertler. **Ares**'in oğlu **Kyknos** ile karşılaşılıyor yolda. **Kyknos**, herkesin geçmek zorunda olduğu bir ırmağın kıyısında yolcuların önünü kesip, işkence yapmakla, ganimetlerini zorla alıp onları öldürmekle meşgul ne yazık ki! Gaddar bir evlat yani.

Herakles, herkese ders vermeyi kendisine vazife edinmiş bir delikanlı ya, "Vay, sen misin yolcuları öldüren!" diye çıkıyor karşısına **Ares**'in oğlunun. Çocuk da bilmiyor karşısındaki kim? **Herakles**'in parlak ve gösterişli kalkanından alamıyor gözünü. "Benim olmalı" diye saldırıyor **Herakles**'e. Kahramanımız bu kez sağlam kayaya çarpıyor tabii. Savaş Tannısı'nın oğluyla savaşıyor, kolay mı, hasmı da dişli çıkıyor. Uzun bir dövüşün ardından bir anlık boşluktan yararlanıp öldürüyor **Kyknos**'u mızrağıyla.

Oğlunun öldürülmesinin ıstırapıyla öcünü almak üzere **Herakles**'in karşısına çıkıyor Savaş Tannısı **Ares**. Fırlatıyor mızrağını ama işe bakın ki isabet ettiremiyor öfkeden. Ve inanılmaz bir şey oluyor. **Herakles** mızrağıyla **Ares**'e hücum ederek onu kalçasından yaralıyor. Neyse ki ölümsüz de ölmüyor **Ares** ama terk ediyor savaş alanını. Olympos'a dönüyor yaralarını tedavi ettirmek için.

"Dertler bir kez başlarsa arkası gelir" derler. **Herakles** nereye gideceğini,

ağacı nerede bulacağını bilmeden dağ bayır gezerken **Themis** ile **Zeus**'un kızları olan perilere rastlıyor. Altın elma veren ağacın yerini soruyor bu iyi niyetli kızlara. Kızlar, "Bunu bilse bilse yaşlı bilge Deniz Tannısı **Nereus** bilir." diyor ve onu **Nereus**'a götürüyorlar. "Yalnız söylemek istemeyebilir, her türlü mahlukatın şekline bürünür. Seni sevdik yakışıklı çocuk, sana küçük bir de ipucu vermiş olalım!" diyorlar.

Zaten kaba kuvvete meyilli olan **Herakles**, **Nereus**'un yanına vardıklarında selamsız sabahsız çullanmış yaşlı adama, sımsıkı bağlamış ki hangi şekle girerse girsin kaçmasın diye. Adam, "Evladım tüm bunlara ne gerek vardı, sorsan söyledim!" deyince, **Herakles** bahçenin yerini tüm bunlara gerek kalmadan da öğrenebileceğini anlamış. Özür dilemiş, karşılığında da ağacın yerini öğrenmiş. Meğer ağaç bir önceki görev için dolaştığı, denizler aştığı yerlerdeymiş. **Geryoneus**'un sığırlarını bulmak için katettiği yollarda yani. "Bilsem hem sığırları hem elmaları bulur öyle giderdim, iki iş olmazdı bana!" diye düşünmüş ama el mahkûm bırakmış kızları ve adamı, düşmüş yollara, Kuzey Afrika'daki Atlas Dağları'nın yamaçlarına.

Ama yolda bir dev, bir canavar, bir tehlikeli şeye rastlamasa olmaz değil mi? Rastlamış da. Bu kez de **Poseidon** ile **Gaia**'nın çocuklarından biri olan **Antaios**'la karşılaşmış. Çocukta biraz aşağılık kompleksi varmış ki gelip geçen

bütün yolcuları kendisiyle dövüşmeye zorluyormuş. Bir dev yenmek kolay mı, elbette yeniliyormuş yolcular. Dev yendiği yolcuları öldürüp cesetleriyle babasının arabasını süslüyormuş onu mutlu edebilmek için. Devin bir özelliği var: Annesinin verdiği sonsuz güce sahip. Anne kim? **Gaia**, yani yeryüzü. Devin yerle teması olduğu için yürürken ya da savaşırken, sürekli enerji topluyormuş yerden. Hasımları yorulurken dev her defasında yepyeni oluyormuş.

Herakles'i karşısında gören dev bırakır mı savaşmadan? Bırakmamış tabii, hemen saldırmış. Yorulmak nedir bilmiyormuş doğal olarak dev. **Herakles** bile güçten kuvvetten düşüyormuş da ona hiçbir şey olmuyormuş. Birden **Herakles**'in kafasında şimşekler çıkmış, uyanmış duruma. Devi tuttuğu gibi havaya kaldırmış, bir daha da bırakmamış. Yerden ayakları kesilen **Antaios**, yumrukları yedikçe güçten düşmüş, iyice güçsüzleşince de **Herakles** darbeyi vurmuş ve öldürmüş dev.

Tam o sırada devin kızı **Iphinoe** ile göz göze gelmiş. Kadın böylesi yakışıklı, güçlü adama karşı pek de duysız kalamamış, zaten kocasının yenilmesini ve ondan kurtulmayı diliyormuş. Dev ölünce yıllardır tek başına olan **Herakles** biriken enerjisini kadınla beraber olarak boşaltmış. Ve sonradan öğrenmiş ki ondan **Palaimon** isminde bir de oğlu olmuş.

Bitti mi? Hayır. **Herakles**, Mısır topraklarından geçerken bu kez de

acımasızlığıyla ünlü **Mısır Kralı Bousiris**'in adamlarıyla karşılaşmış. Kral altın elma veren ağacı biliyormuş ve o adamları da bahçeye o yollamış.

Ama adamlar ağacın bekçisini geçip ulaşamamışlar bahçeye. Bir kısmı telef olmuş, yaralı kurtulanlar da geri dönüyormuş. **Herakles** ile karşılaşmaları son talihsizlikleri olmuş adamların, çünkü çıkan arbedede kahramanımız hepsini öldürmüştü. **Herakles** "Yılanın başını ezmek lazım!" diyerek Kral **Bousiris**'i de öldürmesi gerektiğine karar vermiş, hem de yapacağı işkenceyle bahçenin yerini öğrenebileceğini düşünmüş.

Fakat bunu tahmin eden kral tüm hazırlıkları yapmış bekliyormuş onu. Daha saraya adım atar atmaz kısıkvrak yakalamışlar genç kahramanı. Kralın bir amacı daha varmış: kuraklık yüzünden kıtlık çeken halkın yüzünü güldürmek. Zaman kazanmak için de **Zeus**'a bir kurban vermesi gerektiğini düşünüyormuş. Ashında düşünmüyormuş da bunu Kıbrıs'tan gelen Kâhin **Pharisos** söylemiş. Hayatının hatasını yapmış çünkü ilk kurban kendisi olmuş. Şimdi de **Herakles**'i kurban etmek istiyormuş onun **Zeus**'un oğlu olduğunu bilmeden.

Herakles'i sunağa götürmek istemişler ama daha sunağa varmadan kurtulmuş bizim delikanlı iplerden. Bilseler kurban edilmek istenenin kurban edileceğin oğlu olduğunu hayatta girişmezlerdi böyle bir işe eminim ki.

Zaten yeni kurban da kralın kendisi olmuş. Sadece onu değil saray maiyetini de öldürmüş **Herakles**. Haliyle krallık darmadağın olmuş, yönetim sahipsiz kalmış.

"Nerede kalmıştık?" deyip Mısır'dan ayrılmış ve yoluna devam etmiş Herakles. Bu kez de karşısına **Pigmeler** çıkmış. Çok şirin görünseler de çok hırçınlanmış **Pigmeler**. Onlar da **Gaia**'nın çocukları olduğundan **Antaios**'la kardeşmişler ve **Herakles**'ten onun öcünü almak istiyorlarmış. Ama ne yapabilirler ki **Herakles**'e? Adam elinin tersiyle telef etmiş hepsini!

Pek ara vermemiş, yoluna devam etmek için **Herakles**.

Nihayet bahçeye yaklaştığında yolda gök kubbeyi taşımaktan helak olmuş **Atlas**'a rastlamış. Acımış adama. Aradığı bahçenin nerede olduğunu bildiğini öğrenince **Atlas**'a değiş tokuş yapmayı teklif etmiş. demiş ki "Sen o ağaçtan elma topla, ben de senin yerine birazcık bu gök kubbeyi taşıyayım".

Atlas öneriyi kabul etmiş ve yükünü **Herakles**'e devrederek hoplaya zıplaya bahçeye gitmiş, ağacı bekleyen **Hera**'nın ejderi Ladon'u uyutup elmaları toplamış.

Ama yolda şeytan dürtmüş. "Bırak gök kubbeyi, artık Herakles devam etsin." demiş **Atlas**'a şeytan. Tabii şeytana uymuş ve yükünü geri almaya yanaşmamış. **Herakles**, durumu anlayınca, gitmeden önce omzuna yumuşak bir şeyler koyabilirse taşımaya devam edebileceğini

söylemiş. "Sen bir tut şu gök kubbeyi, ben bir şeyler ayarlayıp geliyorum" demiş. Deyiş o deyiş, elmaları kaptığı gibi oradan uzaklaşmış. **Atlas** sırtında yine aynı yük bakakalmış **Herakles**'in arkasından!

Şimdi merak edebilirsiniz **Herakles** bu elmalardan yiyip ölümsüz oldu mu diye. Hayır, yememiş. Çünkü **Zeus**'un, **Eurystheus**'un kendisine verdiği tüm görevleri başarıyla bitirmesini beklediğini biliyormuş. Babasının kendisini ölümsüz yapacağı içine doğuyormuş çünkü.

Ayrıca kralın buyruğuna girmesini söyleyen Kâhin **Pythia** ona, ancak on iki görev başarıyla tamamladığında ölümsüzlüğe bir adım daha yaklaşıcağını belirtmiş en başta.

Hera ağacı emanet ettiği kızların aymazlıklarına öyle öfkelenmiş ki birini kavak, diğerini karaağaç, üçüncüsünü de söğüt ağacı yapmış, "Vay siz benim ağacımı nasıl koruyamazsınız?" diye. Hımm! Bir de bekçi Ladon var değil mi? Onu da göğe çıkartıp yılan burcuna dönüştürmüş.

Sonunda altın elmaları getirip **Eurystheus**'a vermiş **Herakles**. "Bunca güç kudrete sahipken ben ne yapacağım elmaları, al senin olsun" demiş. Ve o elmalar Troya Savaşı'na bile sebep olmuş.

Hani "Dünya'nın İlk Güzellik Yarışması"nı anlattığımda, tanrıça çağırılmamasına kızıp fitne fücrlük yapmış ve üzerine "en güzele" yazılı bir altın elma atmıştı ya ortaya! İşte o elma bu elmalardan biriymiş meğerse, yaaa!

Edward
Burne-Jones,
Hesperidlerin
Bahçesi

HERAKLES'İN 12. GÖREVİ:

KERBEROS'UN GETİRİLMESİ

Vallahi benim anlatırken içim şişti, **Herakles**'i düşünemiyorum bile. Neyse, delikanlılık yüzdü yüzdü

kuyruğuna geldi. Son görevde sıra.

Eurystheus son olarak, Ölüler Ülkesi'nin kapısındaki, **Hades**'e ait bekçi köpeği, üç başlı **Kerberos**'un getirilmesini istemiş. **Kerberos**, canavar **Ekhidna** ile yılan vücutlu canavar **Typhon**'un birleşmesinden doğduğu için korkunç görünümlü bir canavarmış. Vücudu sivri oklarla kaplıymış, kuyruğu ise zehirli bir ejderha kuyruğuymuş.

Bu durumda **Herakles**'in yeraltına, ölüler diyarına gitmesi gerekiyor. "Başa gelen çekilir!" deyip inmiş yeraltına **Herakles**, her şeyi göze alarak. Yeryüzünden birinin kendi ülkelerinde dolaştığını gören ölüler korkarak kaçışmış. Sadece iki ölü kaçmamış: Biri **Herakles**'in arkadaşı **Meleagros**, diğeri de ileride anlatacağım yılan başlı kadın **Medusa**.

Arkadaşlar birbirlerini görünce uzun uzun dertleşmişler, ağlaşmışlar, özlem gidermişler. **Herakles**, **Meleagros**'a, "Ailenden hayatta olan var mı?" diye sormuş. Arkadaşının kız kardeşi **Deianeria**'nın hâlâ hayatta olduğunu öğrenmiş. **Meleagros**'a, geri döndüğünde kız kardeşiyle evlenip onu koruyacağına

dair söz vermiş. Bu söz, ileride **Herakles**'in ölümüne yol açacak ama. Şimdilik bu kadarını söylemiş olayım. Anlatacağım.

Birazdan haklarında bir sürü şey öğreneceğiniz **Theseus** ile **Peirithoos** ölüler diyarında başka büyük kahramanlarla da karşılaşmış. Bu ikisi **Persephone**'yi kaçırmak istemişler, **Hades** tarafından zincire vurularak cezalandırılmışlar. Ölü değiller yani. **Herakles**, kendisinden yardım isteyen kahraman **Theseus**'u kurtarmış, **Persephone**'nin izniyle.

Herakles, **Hades**'le konuşmak ve derdini anlatmak istemiş ama **Hades** kabul etmemiş yüz yüze gelmeyi. Hatta evinin kapısına dev bir kaya yerleştirtmiş ki içeri girmesin **Herakles**. Bu akrabalık işlerine de hiç akıl sır ermiyor bunların!

Neyse, **Herakles** bir punduna getirip, **Hades**'i yaralamış. Amcası sonunda pes etmiş ve kabul etmiş görüşmeyi yeğeniyle.

Hades'in huzuruna gelmiş ve meramını anlatmış **Herakles**. Ondan **Kerberos**'u alıp götürmesine izin vermesini istemiş. **Hades** kurtuluş olmadığını bildiğinden "tamam" demiş ama bir şartla. **Herakles** köpeği sadece elleriyle yakalamalıymış.

Peter Paul Rubens, *Herakles ve Kerberos*

Kahraman delikanlımız fırlamış hemen, hayvanı yeraltındaki Acheron Nehri'nin ağzında bulmuş. Köpeğin havlamalarına, dikenlere ve ejderha kuyruğuna, aldırmayıp çullanmış üzerine. Veee kısıkvrak yakalamış hayvanı.

Herakles, köpekle birlikte ölüler diyarından çıkmış, götürmüş **Eurystheus**'a. Akli çıkmış en korktuğu iki yaratığı karşısında görünce.

"Al götür geri ver **Hades**'e, görevlerini tamamlanmış kabul ediyorum" demiş. Biraz da **Herakles**'in köpeği üzerine salmasından korkmuş tabii!

Ve mutlu son.

Nihayet **Herakles** tüm görevleri başarıyla tamamladığında özgür kalmış ve kuzeninin boyunduruğundan kurtulmuş.

HERAKLES'İN GÖREVLERİ BİTTİ: PEKİ SONRA NE OLDU?

Kendisine verilen görevleri yerine getirdikten sonra Tebai'ye dönen **Herakles**, yeğeniyle evlenen eski karısı **Megara**'ya hiç yanaşmamış kendisine uğursuzluk getirdiğini düşündüğünden.

Ölümler diyarında arkadaşına söz verdiği gibi **Deianeria** ile evlenmiş. Günlerden bir gün **Deianeria** ile **Evenos Nehri** kıyılarında dolaşırken kendilerini karşıya geçirecek **Nessos** isimli bir kentaurosla tanışmışlar. Yalnız tekne iki kişilikmiş.

Deianeria'yı sağ salım karşı kıyıya geçirmiş kayıkçı, **Herakles** de nehri geçmek için yüzmeye başlamış. **Herakles** yüzerken adamın karısına sahip olmaya çalıştığını

görünce onu kurtarmak için nehrin ortasından attığı o meşhur okuyla **Nessos**'u vurmuş.

Nessos, Deianeria'ya dönerek, "Bana yâr olmadın. Ben ölüyorum ve pişmanım. O yüzden son nefesimi vermeden önce bir iyilik yapmak istiyorum!" demiş. "Eğer yere dökülen kanlarını zeytinyağıyla karıştırırsan öyle bir aşk iksiri elde edersin ki şaşarsın. Bu kanşımı kocanın gömleğine sürdüğünde artık kocanın seni aldatacağından hiç korkma!"

Deianeria inanmış kentaurosa ve Herakles için bir tunik örmeye başlamış. Bittiğinde de hazırladığı kanşıma batırmış.

Meğer Kentauros'un kanı zehirliymiş ve **Herakles**'in vücut ısıyla birleşince zehir cayır cayır yanmasına sebep olmuş, irin ve yaralarla.

Herakles duyduğu acılara dayanamaz olmuş ve yine intihar etmeye kalkışmış. Kendini yakmak için odunlar hazırlamış, tutuşturup üzerine uzanmış ve ne olduysa o anda olmuş. Bir yıldırım, gözleri kamaştıracak kadar ışıkl bir yıldırım odunların üzerine düşmüş, ortaya bir bulut çıkmış ve **Herakles**'i sararak onu Olympos Dağı'na taşımış. Ve böylece babası **Zeus** sözünü tutmuş, **Herakles**'i ölümsüz yapmış.

THESEUS

BU DA AZ KAHRAMAN DEĞİL AMA!

“Yunan mitolojisinin
en kahramanını
Herakles bilirsiniz
ya... Aslında bir
kahraman daha
var, adı **Theseus**.

Tek farkı, bu
adaman reklamını
Herakles kadar iyi
yapamamış olması!
Pazarlaması iyiymiş
Herakles’in.

Theseus
da Atina’nın
Herakles’iymiş.
Saman alevi gibi
parlayan, “en
kahraman benim”
diye her fırsatta
birileriyle kavga
eden bıçkın bir
gençmiş o da.”

tina Kralı Ege Denizi'ne adını veren **Aegeus** ile Kraliçe **Aithra**'nın çocuğuymuş. Kraliçe, Trezene Kralı'nın kızı olduğu için oğlunu baba evinde doğurmuş.

Kral **Aegeus**'un karısının hiç çocuğu olmuyormuş. Çok dertliymiş kral. Böyle durumlarda her çareye başvurulur ya, kral da **Apollon**'a gidip derdini anlatmış, onda kehanet yeteneği olduğunu öğrenince.

Apollon pek yakında derdine çare bulacağını, vakit kaybetmeden dönüş yoluna koyulmasını söylemiş. Dönüş yolunda Trezene Kralı'na uğramış yakın arkadaşı olduğu için. Kralın arkadaşı da kral olacak tabii ki, seyis olacak değil ya! İki kral dertleşip, içmişler. Gecenin ilerleyen bir vaktinde eğer kızı **Aithra** ile evlenirse çok geçmeden bir torunu olacağını söylemiş dostu **Aegeus**'a. Yani kâhinlerden duyduğu buymuş ama gizlilik büyük şart.

"Ne kaybederim ki, en kötüsü güzeller güzeli bir karım olur" diye düşünmüş ve evlenmiş **Aegeus** Prenses **Aithra** ile. Ve kehanetler yalancı çıkarmamış, prenses hamile kalmış.

Ama **Aegeus**'un kendi krallığına dönmesi gerekiyormuş. Geride karısını ve gelecekteki kralı bırakarak hem de. Vedalaşırken karısına, "Canım karıcığım, ben artık krallığıma dönmek zorundayım ama tanrılar gizli kalmasını istedikleri bir bağla bağladılar bizi. O yüzden ne evliliğimizden ne de karnında taşıdığın

çocuktan söz etme kimseye. Ormanın içinde, göl kıyısında dev bir kaya var. Gidince hemen fark edeceksin. Onun altına kılıcımı ve sandaletlerimi sakladım. Eğer çocuğumuz erkek olursa, yaşı gelip o kayayı yerinden kaldıracak kadar kuvvetli olursa benim gibi, onu o kayaya götür, kılıcımı kuşat, sandaletlerimi giydir ve Atina şehrine beni bulması için gönder" demiş. Kadın iki gözü iki çeşme söz vermiş kocasına.

Aegeus'un ayrılışından birkaç ay sonra **Aithra** doğurmuş nurtopu gibi bir oğlan çocuğu, adını da **Theseus** koymuş. Babasının isteği üzerine çocuk sarayın en güçlü askerlerinden savaş dersleri alıp kılıç kuşanmış küçük yaşta. En zor avlarda amansız bir avcı olmuş, güçlenmiş, kuvvetlenmiş, gücüne erişilmez olmuş.

Herakles, Trezene'ye geldiğinde yolları çakışmış Theseus ile. Hem de **Theseus** daha yedi yaşındayken. **Herakles** anlamış çocuğun büyüyünce bir şey olacağını. Sırtındaki o ünlü Nemea Aslanı'nın postunu gören bütün çocuklar kaçıırken sadece **Theseus** korkmamış ve bir baltayı kapıldığı gibi yaşadığını sandığı aslana saldırmış.

Günler geçmiş, çocukluktan çıkıp gençlik çağının kapısını aralayınca **Theseus**, annesi artık oğlunun hazır olduğuna karar vermiş ve bir sabah onu, altında babasının emanetlerinin olduğu kayanın yanına götürmüştü. Babası **Aegeus**'un dediklerini bir bir anlatmış.

Laurent de La Hyre, Theseus ve Aithra

Çocuk için kayayı kaldırmak çocuk oynucağıymış. Hemen kaldırıp kılıcı ve sandaletler almış bırakıldığı yerden. Büyük heyecanla giymiş, kılıcı da kuşanmış artık bir genç olmanın kıvancıyla. Babasını Atina'da bulmak istiyormuş vakit geçirmeden. Annesi daha güvenli olur diye deniz yolunu önermiş ama hiç olur muymuş öyle şey, karadan gidip maceradan maceraya koşmak varken?

Size birini hatırlattı mı bu tavırlar? Aynı **Herakles** gibi değil mi? O da dağ bayır aşır durmuş o on iki görevi yerine getirmek için.

THESEUS VE PERIPHETES

Ve nitekim öyle de olmuş, yola çıkar çıkmaz **Periphetes** isimli ilk hasmıyla karşılaşmış. Yolu üzerindeki vadinin başını tutan bu dev gelen geçene saldırıyormuş. **Theseus** da almış nasibini bu deli devden. Devin elinde kendi gibi dev bir topuz varmış hasımlarını toprağa çakan. Ama bu kez öyle olmamış, kendinden güçlü çıkmış karşısındaki delikanlı ve bu kez o dev yere çakmış, elinden kaptığı topuzla. Devin son saldırısı bu olmuş, topuz da **Theseus**'un olmuş ve bundan sonra bu silahı hiç elinden bırakmamış.

THESEUS VE SINIS

Düşmüş yollara tekrar **Theseus**. Bela geliyor demez, bu kez de **Sinis** adında bir haydutla karşılaşmış. Bu adam

tam bir işkenceci çıkmış. Bulunduğu bölgedeki çam ağaçlarını yere kadar eğiyor, yakaladığı yolcuları ağacın ucuna bağlayıp sonra da bırakıyormuş. Zavallılar bir ok gibi fırlayıp yüzlerce metre uzağa çakılıyorlarmış. Tam bir vahşet yani!

Canavar ruhlu **Sinis**, **Theseus**'u da durdurmuş. Ama pabuç pahalıymış bu kez. **Aegeus**'un oğlu kocaman bir çam ağacını eğmiş ve **Sinis**'in üstüne bırakmış. Ardından da kurbanlarına yaptığı gibi işkenceyle öldürmüştü. Sonra mı? Hiiiç. Bir şey olmamış gibi yoluna devam etmiş bizim delikanlı.

Dedim ya **Herakles** ile bu delikanlının bahtları aynı diye. Hiç mi karşısına iyi birileri çıkmaz insanın?

THESEUS VE SKIRON

Neredeyse göğre erişen yükseklerde daracık bir yoldan yürümeye çalışırken Skiron tarafından kesilmiş yolu bu kez de **Theseus**'un.

Bu dev psikopat yakaladığı yolcuları tuttuğu gibi uçurumdan aşağı, denize fırlatıyormuş. Denize atılan zavallılar koca bir kaplumbağa tarafından parçalanıyorlarmış. Aynı yolculuğu bu kez Skiron'a yaptırmış **Theseus**!

Nihayetinde varmış Atina'ya delikanlı. "Babamın yanına ona yaraşır bir şekilde gideyim" diyerek yılanıp süslenmiş püslenmiş ve yanına aldığı annesinin giysilerini giymiş. Mesele şu ki, bu yakışıklı ve güzel delikanlı kadın

giysileri giymekten hoşlanıyormuş. Kent sokaklarında yürürken bir bakan dönüp bir daha bakıyormuş erkek mi kadın mı belli olmayan bu tazeye. Sonunda girmiş saraya, ikna da etmiş muhafızları kralı görmek için.

Fakat yeni evlendiği karısı **Medea** anlamış gelenin kim olduğunu, nereden çıktığı belli olmayan bu delikanlının tahtın varisi olmasından korktuğu için de bir yalan uydurmuş. Kocasına, kadın kılığında gelen adamın onu öldürmek istediğini, bu yüzden derhal ortadan kaldırılması gerektiğini söylemiş. Kral, karısının uyanıklığına minnet duymuş, gelenin öldürülmesini emretmiş.

Şimdi delikanlı niye söylemiyor "sen benim babamsın" diye düşünebilirsiniz. Ben de düşündüm. Biraz egzantriklik olsun diye bence. Söylemek yerine üvey annesinin uzattığı zehirli içkiyi alıyor, ama niyeyse birden vazgeçiyor. Sonra da masadaki eti kılıcını çıkarıp kesmeye başlıyor. Kral kılıcı görür görmez tanıyor oğlunu. Göz yaşları içinde bağınna basıyor.

İçkinin zehirli olduğunu anladığını söylüyor delikanlı. Bunun üzerine hain üvey anneyi sarayından kovup oğluna hükümdarlık hakkını veriyor. O günden itibaren

Theseus, babasının sarsılan otoritesini kuvvetlendirmeye, idareyi günden güne sağlamlaştırmaya adıyor kendisini.

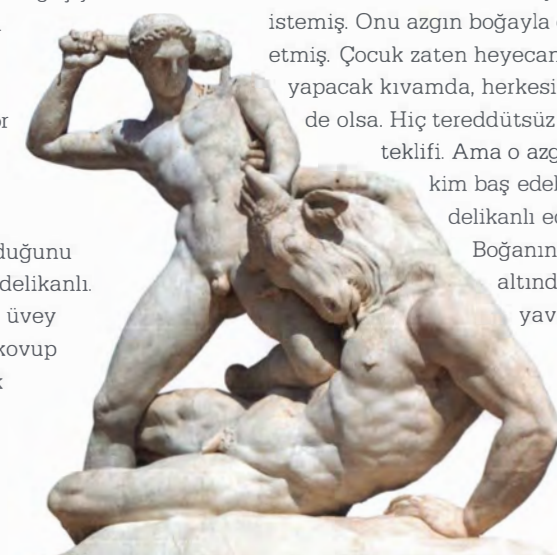
THESEUS VE MINOTAUROS

Hatırlar mısınız, **Herakles**'in görevlerinden biri de Girit Boğası'nın getirilmesi idi. Sonra boğayı otlaqlara salmıştı hain kral **Eurystheus**. Hatırladınız mı? İşte o boğa dert olmuş Giritlilerin başına, ürünleri mahvediyor, sağa sola saldırıyormuş hayvan.

Tam da o sıralarda Atina'da büyük bir tören yapılacaktı. Törene katılanlar arasında Girit Kralı **Minos**'un oğlu **Androgeos** da varmış.

Prens tören münasebetiyle yapılan spor müsabakalarına iştirak etmiş ve bütün rakiplerini yenmiş.

Theseus'un babası Kral **Aigeus**, Giritli prensin başarılarını kıskanmış olmalı ki ondan imkânsıza yakın bir şey istemiş. Onu azgın boğayla güreşe davet etmiş. Çocuk zaten heyecanlı, ne desen yapacak kıvamda, herkesi yenmiş ne de olsa. Hiç tereddütsüz kabul etmiş teklifi. Ama o azgın boğayla kim baş edebilmiş ki delikanlı edebilsin? Boğanın boynuzları altında can vermiş yavrucak.

Etienne-Jules Ramey, *Theseus ve Minotaur*, Fransa

Kara haber tez duyulur derler, Girit Kralı'na ulaşmış oğlunun ölüm haberi. Acılı baba oğlunu bilerek ölüme gönderdiğini düşünmüş Kral **Aigeus**'un.

Acı ve öfke içinde büyük bir donanmayla Yunan sahillerine gelip Atina'yı kuşatmış. Amacı, acı çektirmekmiş kral ve halkına. Ancak bir türlü teslim olmuyormuş Atina Krallığı, savaş uzadıkça uzuyormuş. Kral **Minos** bir gün **Zeus**'a dua ederken ısırap içinde yalvarmış düşmanlarının cezalandırılması için. Öyle derin, öyle içten yalvarmış ki **Zeus**'un bile gözleri dolmuş evlat acısıyla kıvranan bu baba karşısında. Kıtık ve vebayı yollamış Atina'ya. Bu tanrılara da akıl sır ermiyor! "Halkın ne günahı var ki onları aklıktan kıvrandırıp sersefil öldürüyorsun?" diye düşünüyorsunuz muhtemelen. Ama var bir bildiği.

Bu kez Atinalılar yalvarıp yakarmaya başlamış. Felaketlere ve acılara dayanamadıklarını, günahlarının başışlanması için neler yapmaları gerektiğini sormuşlar tanrılara.

Sonunda **Minos**'un öldürülen oğlunun kanı için fideye vermeleri gerektiği, felaketlerin bu şekilde sona ereceği cevabını almışlar.

Pazarlık şöyle olmuş: Hani Minotaurus denilen vahşi bir hayvan vardı yarısı insan, yarısı boğa. **Daidalos**'un yaptırdığı, çıkılması mümkün olmayan labirent gibi bir mağarada esir tutuluyormuş boğa. İşte o boğayı etleriyle

doymak için her yıl yedi genç kız ve yedi delikanlının Atina'dan Girit'e gelmesi gerekiyormuş. Hem de dokuz sene boyunca. Yani Atinalıları yiyecekmiş bundan böyle o boğa.

O zamana dek boğanın gazabından korunmak için yılda bir defa körpe çocukları veya ölüme mahkûm zavallıları kurban ediyormuş Giritliler. Bu pazarlıkla işi Atinalılara havale edip dokuz yıl kurtulacaklarmış kurban edilecek Giritli bulmaktan.

Tüm bunlar **Theseus**'un Atina'ya gelişinden kısa bir sonra olunca bizim adam da cengâver ya, o yedi erkekte biri olmaya gönüllü olmuş. Ama gerçek niyeti labirente girip **Minotaurus**'u öldürmek.

Kral **Aigeus** zaten zor bulmuş oğlunu, kabul etmek istememiş böyle bir talebi, oğlunu bu tehlikeli istekten vazgeçirmek için çok uğraşmış. Ama o devirde hangi baba oğlunu kafasına koyduğundan vazgeçirebilmiş ki **Aigeus** geçirebilsin?

Çocuğu engelleyemeyeceğini anlayınca gideceği geminin direklerine çekilmesi için biri siyah, diğeri beyaz iki yelken vermiş, siyahı direklerine çektirmiş.

Demiş ki, "Eğer zafer kazanarak dönebilirsen, Atina kıyılarına yaklaşırken tayfalar beyaz yelkeni çeksin geminin direklerine. Eğer yelken beyazsa şenlikler başlatacağız. Ama hâlâ siyahsa ağıtlar yakacağız".

Sanılıp vedalaşmışlar baba-oğul. Yola çıkmış gemi hızla, çok geçmeden de

varmışlar. Kral **Minos** sarayına kabul etmiş bu talihsizleri. İşte tam da o anda bir kıvılcım, bir ateşlenme olmuş sarayda. Aslında sarayda değil de saraydaki iki yürekte. Kıvılcımların biri kralın kızı **Ariande**'nin, diğeri de **Theseus**'un kalbinde çakmış.

Kız, **Theseus**'un karanlık labirentte azgın Minotaurus ile boğuşmak ya da başaramazsa ona yem olmak için geldiğini öğrenince kahrolmuş. Yıllar sonra bulduğu aşk, bir porsiyon boğa yemi olacak! "Olacak şey değil!" demiş ve kahramanını ölümden kurtarmaya karar vermiş.

Theseus Minotauros'u Öldürdükten Sonra Atinalılar Tarafından Onurlandırılıyor.

Bildiği tüm sırları bir bir anlatmış. Minotauros'un zayıf noktasını söylemiş. Labirentte kaybolmaması için de koyun bağırsağından hazırladığı yumağı vermiş ip niyetine kullansın diye.

Bizim yakışıklı ve her anlamda ateşli delikanlı minnetle kondurmuş en ateşlisinden bir öpücük, kızın alev alev yanan dudaklarına. Almış eline topuzunu, girmiş cesaretle labirente. Gिरerken de elindeki yumağın bir ucunu mağaranın dışındaki ağaca, diğer ucunu da beline bağlamış. Böylece dönüş yolunu bulmak güç olmayacaktı.

Azgın hayvanın tepinmelerini, böğürmelerini duyarak ilerlemiş, bulmak da zor olmamış labirentin içinde. Bir anda göz göze gelmişler **Theseus**'un döndüğü bir köşede. Boğa gafil avlanmış tabii hemen başını eğip bir ayağıyla yeri kazmaya başlamış, hani şu klasik boğa hareketini yapmış. Devamını getirememiş ama, kızıdan öğrendiği zayıf noktaya, başını eğdiğinde ortaya çıkan iki boynuzu arasındaki boşluğa indirivermiş topuzunu **Theseus** ve boğa ne olduğunu anlayamadan tünelin ucundaki ışığı görmüş, yani ölmüş!

Sonra da belindeki ipi gerisin geriye takip ederek sapasağlam çıkmış bu korkunç, karanlık ve lanetli labirentten.

Bu tür kahramanlar biraz uçarı oluyor biliyor musunuz? Herhalde genç yaşta yakaladıkları şöhet döndürüyor başlarını! **Theseus**'ta da var bu haller. Kendisini boğaya yem olmaktan kurtaran,

evlenmeyi vaat ettiği Prenses **Ariande** ve yem olmaktan kurtulan altı erkek, yedi kızla birlikte gemisine binip yola çıkmış. "Arkadaşını seyahatte tanırısın" derler ya, uzun gemi yolculuğunda daha karısı olmadan sıkılmış prenesten. Kız da biraz kaprisli tabii, sonuçta kral kızı. Yok "midem bulandı!", yok "bunu mu yiyeceğiz?", yok "gemide nasıl banyo yapacağım?" falan darken bayağı bir dır dır sonrasında kendisini Naksos Adası'na terk edilmiş bulmuş. Kız haklı ama çocuk da haklı. Ne dersiniz?

Neyse ki adada bulunan Şarap Tanrısı **Dionysos** bulmuş kızı, bir de güzel teselli etmiş ki nasıl ettiğini ben burada anlatamam... O kadar yani. Kızı içirip içirip kötü emellerine alet etmiş. Neyse kapatalım bu konuyu da bizim **Theseus** neler yapmış ona bakalım.

Biraz da babasına atacağı havanın etkisiyle yelken değiştirmeyi unutmuş kıyıya yanaşırken. Geminin görüldüğünü duyar duymaz gelmiş kral, dalgaların dövdüğü kayalıkların en tepesine çıkmış, giderken gözü yaşlı uğurladığı oğlunu sevinç gözyaşlarıyla karşılamak ümidiyle. Fakat gemi yaklaşırken direklerde hâlâ siyah yelkenlerin olduğunu görünce beyninden vurulmuşa dönmüş ve kendini kayalardan aşağı denize bırakmış, tabii oracıkta can vermiş.

Gemi yanaşmış, kıyıda şenlik ateşi değil ağıtlar yakıldığını görünce anlamamış ne olduğunu bizim delikanlı ilk önce. Sonrasında acı gerçeği

öğrenince Atina'ya girişi zafer değil, matem yürüyüşü olmuş doğal olarak.

Genç yaşta kral olan **Theseus** önce Atina'da çıkan karışıklıkları yatıştırmış, ülkeyi tekrar huzurlu ortamına getirmiş. Ama deli kan durmuyor ki yerinde. Yine macera, yeni macera diye içi içini yiyormuş. Biraz da **Herakles** ile aşık atıyor ya, tutturmuş "Ben de Amazonlara gideceğim" diye. Artık kral nasıl olsa, kim karışır ki! Hazırlatmış donanmayı, çıkmış yola Amazonlara saldırmak için.

Fakat hiç beklemediği bir şey olmuş, Amazon kadınları, kendileri gibi güzel **Theseus**'a bırakın saldırmayı, pek bir hararetle karşılamışlar onu. Neredeyse kahve falı bakıp birbirlerine yemek tarifleri verecekler! O kadar yakın bulmuşlar delikanlıyı kendilerine. Bu durum **Theseus**'un hem hoşuna gitmiş hem de biraz huzursuz olmuş. "Bu kadınların **Herakles**'te bulduğu, bende bulamadığı ne?" diye. Bir akşam yiğitliğini göstermeye karar verip, kızları gemisine davet etmiş pijama partisi gibi bir şeyler organize ederek. Kızlar gemiye çıkar çıkmaz da gemisine demir aldirtmış, yelken açıtırıp yola çıkartmış.

Kızlar kıyameti koparmış tabii ama bir yandan da bir gemi dolusu erkekle bir aradalar. Çoğu erkek yüzü görmemiş bile. Günler geçtikçe ilişkiler yumuşamış, sıcağlaşmış, geceler ateşlenmiş, hatta **Theseus** güzel **Antiope** ile evlenmiş. Üstüne üstlük kadın, oğulları **Hippolytos**'a da hamile kalmış.

Fakat geride kalan Amazonlar, biraz da kıskançlıktan mıdır nedir, feci bozulmuşlar bu kaçırma işine. Aylar süren çetin ve kanlı savaşlar sırasında **Antiope** göğsünden bir okla vurulmuş.

Amazon kadınları biraz da maksadını aşan bu saldırılardan vazgeçip memleketlerine dönmüş. Ama olan olmuş, Kral **Theseus** dul, oğlu öksüz kalmış.

Ama dulluğu uzun sürmemiş **Theseus**'un, Girit Kralı **Minos**'un kızlarından, **Phaidra** ile evlenmiş. Gelin görün ki üvey anne kralın oğluna âşık olmuş! **Hippolytos**'u elde etmek, aşk ateşini onunla paylaşmak için yapmadığı numara kalmamış. Ama çocuğun bu taraklarda bezi yok, üstelik de cici anneye ne yapabilir ki? Kirl emellerine alet edemeyince çocuğu, kendisine fena gözle baktığını iddia ederek **Hippolytos**'a iftira atmış kadın.

Hep öyledir ya! Babası yeni eşine inanıp oğlunu ırz düşmanı ilan etmiş masallarda ve filmlerdeki gibi. Üstelik evlathlıktan da reddetmiş oğlunu. Yetmemiş, **Poseidon**'a oğlunu cezalandırması için adaklar adanmış. Adağı görünce **Poseidon**, **Hippolytos**'un bir yolculuğunda yakalamış arabasını. Şimşek fırtına falan derken devrilmiş araba. Gemi azıya alan çocuğu paramparça olana dek sürüklemiş.

Hippolytos'un başına gelen felaketi öğrenince üvey anne **Phaidra** attığı

Lawrence Alma-Tadema, *Hippolytos'un Ölümü*

iftiradan öyle pişman olmuş ki işlediği günahı **Theseus**'a itiraf etmiş, sonra da canına kıymış.

Theseus ömrü boyunca maceralardan uzak duramamış. Bu yüzden de hakkında pek çok kahramanlık hikâyeleri yazılmış. Bu arada sahipsiz kalan Atina ise düzensizlik ve karışıklıktan kurtulamamış. İyice yaşlanan **Theseus**, Skyros Adası'nda babasından kalan bir çiftlikte huzur ve sükunetle geçirmek istemiş ihtiyarlığını. Adanın artık Kral **Lykomedes**'e ait olduğunu öğrenmiş

ama. Kral **Lykomedes**, Kral **Theseus**'u önce gayet güzel ağırlamış ama gelişinden de kuşkulamış "Belki de adayı ele geçirmek için buradadır?" diye. Öyle ya kendi topraklarında başka bir kral niye yaşasın ki? İçine düşen kurt kemirmiş durmuş **Lykomedes**'i. Nihayetinde bir plan yapıp yaşlı kralı adanın en güzel manzaralı tepesine götürmüş ve adamı uçuruma, dalgaların vurduğu kayalıklara itmiş.

Ve maalesef **Theseus** balıklara yem olmuş.

GÜZELLİK BAŞA BELA:

WΣDUSΛ
VΣ PZRΣZUS

Kendini beğenmiş, kendine âşık tanrıçaların olduğu dönemlerde güzel olmak gerçekten başa belaymış. Birazcık serpil, hop bir tanrı sana kafayı taksın, hop o kafayı takan tanrının karısı sana taksın!

Mesela **Medusa**. Zavallı kızcağızın başına gelmeyen kalmamış.

GÜZELLER GÜZELİ

Öyle güzelmış ki kızcağız, hem tanrılar hem de tanrıçalarla uğraşmak zorunda kalıyormuş. Göklerdekilerle kalsa neyse, yerdeki insanlar yüzünden de güzelliği hep başına dert olmuş. Kendi güzelmış de bahtı güzel olmamış kızcağızın. Öyle masummuş ki kendini sadece tanrılara tanrıçalara adanmış, hiç evlenmemiş, hiç kimseyle birlikte olmamış. Kızın iki de kardeşi varmış. Bizim masum bahtsız **Medusa** kızımız ölümlü, kardeşleri **Euryale** ve **Stheno** ise ölümsüzmüş.

Üç kardeş o ünlü Bilgelik Tanrıçası **Athena**'nın tapınağında çalışıyorlarmış boğaz tokluğuna. **Athena** da Denizler ve Deprem Tanrısı **Poseidon** ile evli o zamanlar.

Tanrıça **Athena**'nın gözüne de ilişmemiş değil **Medusa**'nın ışıltılı güzelliği. Ama pek aldırış etmemiş, "Ölümlünün biri, ne olacak ki! Güzelliği on yıla kalmaz söner gider" diye düşünmüş. Ama aldırış eden başka biri varmış; kocası **Poseidon**. Karısının işyerine yani tapınağına gidip gelirken takmış kafayı kıza koca tanrı. Ve

platonik bir aşk başlamış kıza karşı. Bir süre sonra karısı tanrısal işlerle uğraşırken fırsattan istifade, tutku haline dönüşen aşkına yenilmiş ve kıza zorla sahip olmuş. **Medusa** kahrolmuş, içine kapanmış, inzivaya çekilmiş tapınağın kuytu odalarından birinde.

Nasıl olmuşsa olmuş, **Athena** duymuş olanları. Kadınlar güzelliğinden dolayı nefret ettikleri **Medusa** için "**Poseidon**'u baştan çıkarttı!" diye dedikodu yaymışlar.

Bunu kendisine hakaret saymış tanrıça ve **Medusa**'yı çok kötü bir biçimde cezalandırmaya karar vermiş.

Sıkıştırmış kocasını ama adam "Evet, kıza zorla sahip oldum" diyecek değil ya, inkâr etmiş elbette. "Yok karıcığım, o kim sen kim? Kızı hayal meyal hatırlıyorum hatırladığım kadarıyla da senin eline su dökemez. Bunları söyleyenler mutluluğumuzu kıskanıyorlar" falan demiş ama **Athena** biliyor kocasının ne mal olduğunu!

Athena güzelliği dillere destan bu kıza dünyanın en çirkin varlığına çevirmeye karar vermiş, tabii kıza birlikte kardeşleri de yanmış. **Athena**, **Medusa** ve kardeşlerini gorgon denilen korkunç dişi canavarlara dönüştürmüş ve Yeraltı Tanrısı **Hades**'in yanına hapsedmiş. En güzel kadın en çirkin kadınmış artık.

Öfkesini alamayan tanrıça cezasını daha da korkunç bir hale getirmiş, bir bakanın bir daha baktığı kıza.

Gian Lorenzo Bernini, *Medusa'nın Başı*

Peter Paul Rubens, Medusa'nın Başı

Artık **Medusa**'ya bir bakan bir daha bakamayacakmış, çünkü ilk baktığında taş olacaktı. Kızın o ısıltı, pırlıltı saçlarını da kıvıltı kıvıltı kıvrılan yılanlara dönüştürmüştü. Burada bitse neyse. Kız bir de **Poseidon**'dan hamile kalmasın mı? Çıldırması bunu duyunca **Athena** ve onu dünyanın en ucuna Hyperborea denilen kayalıklara sürgün etmişti.

Allah insanı tanrıça gazabından korusun. Aman, aman düşman başına! Dinmiyor kadının öfkesi, **Zeus**'un oğlu **Perseus**'u cinayete azmettirmiyor tüm bunların üstüne. **Medusa**'yı öldürebilmek için kafasını uçurma işini gerekli güçlerle donattığı **Perseus**'a havale ediyor. Yahu sen git kocana sor "Haydi o seni baştan çıkardı, sen niye çaktın?" diye. Yok, taktı ya **Medusa**'ya.

Kocasına yapamadıklarını kızı yapıyor. Aslında kendisi öldürecek de iş isten geçmişti. Bir bela getirdi ya **Medusa**'nın başına. **Medusa** tanrı, tanrıça falan dinlemeyip kendisine bakan herkesi taşa çeviriyor. Bakan **Athena** bile olsa fark etmiyor. O yüzden kendisi gidemiyor kızın üstüne.

PERSEUS

Gelelim **Perseus**'a. Kimin nesi önce onu anlatayım. **Hera**'nın komplosuyla **Herakles**'ten önce doğduğu için kral olan **Eurystheus** ve **Herakles**'in geldiği soyun atası **Perseus**.

Garip bir hayatı olmuş **Perseus**'un. Argos kralı olan **Akrisios**'un **Danae** isminde bir kızı varmış, başka da çocuğu olmamış. Bu krallıklarda

problem, çünkü tahtı devredecek vâris yok geride. Kral tahtını kime bırakacağı ve kimin kral olacağı konusunda kendine fikir vermesi amacıyla kehanet merkezi Delphi'ye, **Apollon**'a gitmişti.

Apollon hiç iç açıcı şeyler söylememiş. Kehanete göre, kralın kızı Prenses **Danae**'nin bir oğlu olacaktı ve bu torun gün gelip kendisini öldürecekmiş. İşte o çocukmuş gelecekte Argos kralı **Akrisios**'un yerine kral olacak kişi.

Can tatlı, korkmuş kral başına geleceklerden. Düşünmüş taşınmış, tek çarenin kızının eline erkek eli değmesini engellemek olduğuna karar vermişti. Böylece güzeller güzeli kızına kimse ulaşamayacak ve çocuk sahibi olamayacakmış.

Kızını sarayın altında neredeyse ulaşılması imkânsız bir yerde tunçtan bir odaya hapsetmişti. Ama bu kararından çok önce güzel kız düşkünü **Zeus** görmüş kızı ve sahip olmak istemiş ona. Peki kızı sahip olmak isteyen **Zeus**'a tunçtan bir oda engel olabilir mi? Siz söyleyin Allah aşkına. Üstelik de adam her türlü şekle girebiliyor. Kıza ulaşmak, toprağın altına sızmak için altın yağmuruna dönüştürmüş kendisini. Kayaların ve toprağın arasından sızıp süzölmüş ve **Danae**'nin üzerine damlamış bir gece yarısı. Kız "Ayy ıslandım, bu su da nerden çıktı aaa bu altın mı ne?" demeye kalmadan yakışıklı **Zeus** eski

şekline dönmüş ve kızla ateşli bir gece geçirmiş. Beklenen olmuş, **Danae** gebe kalmış. Günler, haftalar, aylar geçmiş, vakti gelince bebek doğmuş bir başına o tunç odada. Kızın yiyeceğini verenler içeriden bebek ağlamaları geldiğini duyunca ve kapıdaki küçük pencereden bebeği görünce haberi yetiştirmişler Kral **Akrisios**'a. Doğan bebek kralın korkulu rüyası **Perseus**'muş meğerse.

Kral paniğe kapılmış, ne yapacağını şaşırmış. Delice bir fikir gelmiş aklına. **Danae** ve bebek **Perseus**'u bir sandığın içine koyup denize attırmış adamlarına. Sandık günlerce denizde bir o yana bir bu yana gitmiş, türlü badireler atlatmış ve sonunda Seriphos Adası'nda kıyıya vurmuş.

Balıkçılar bulmuş sandığı, Adanın kralının topraklarında bulunduğu için de sandığı açmayı bile düşünmeden doğruca taşımışlar saraya. Kral **Polydektes**'e teslim etmişler. Sandık açılınca içinde bir peri kadar güzel kadın **Danae** ile melekler kadar masum bebeği bulmuşlar aç ve sefil halde. Saray hekimlerine emanet etmiş kral bu davetsiz misafirleri, günlerce süren tedaviden sonra hayata dönmüş anne-oğul.

Kral bağrına basmış bu güzel ikiliyi, **Perseus**'u bir soylu prens gibi yetiştirmiş. Çocuk cesur, güçlü, cabbar bir prens olmuş.

Aslında Kral **Polydektes**, **Danae**'ye kalbini kaptırmış daha o zamanlar,

biraz da gözüne girmek için yatırım yapmış geleceğe de, çocuğa da. Çocuk büyüdükçe içine bir kurt düşmüş, annesine aşkını ilan edecek ama ya delikanlı bu işe çomak sokarsa? “İyisi mi önce oğlanı saraydan yollamalı” diye düşünmüş.

Kurnaz bir plan yapıp, **Hippodameia** isimli bir kızla evleneceğini söylemiş.

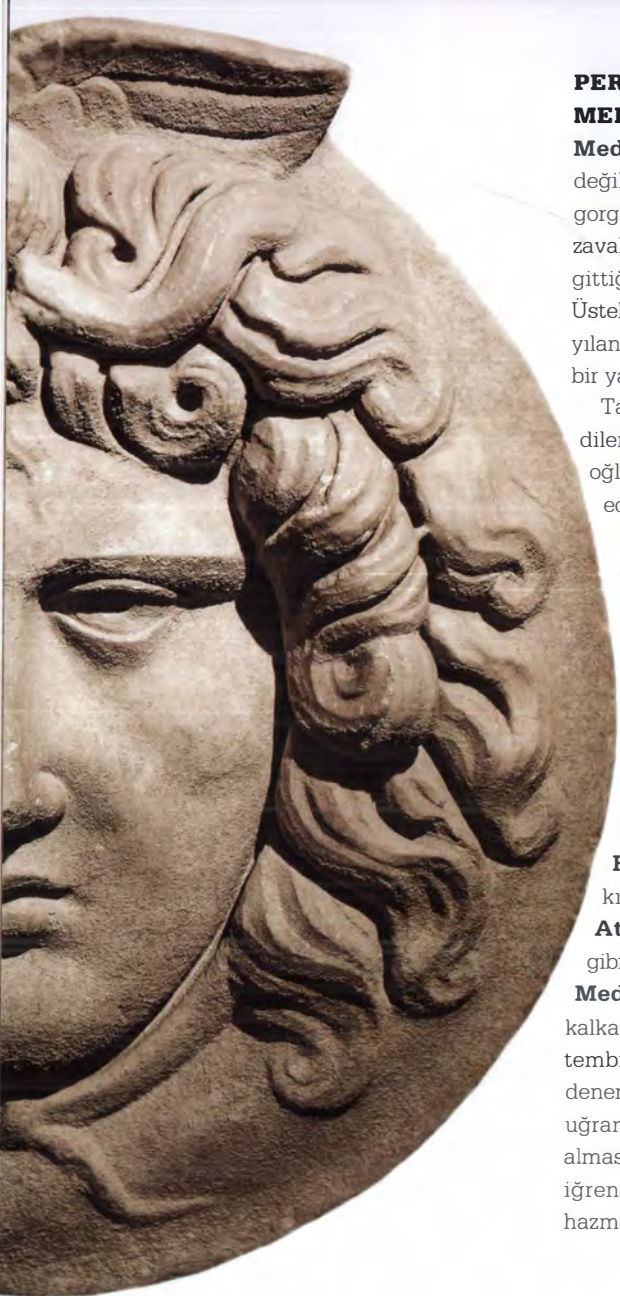
Hedef şaşırtmaca yani. Dillere destan bir düşün planlamış. Davetliler arasındaki **Perseus**, alacağı hediye istediği bir şey olmasını söylemiş.

Polydektes de “Güzel bir at beni mutlu eder!” demiş.

Oğlan her delikanlı gibi boyundan büyük konuşup “At mı? Aşk olsun. Basit bir at mı krala hediye edeyim. Benim gibi bir yiğitten **Medusa**’nın başını falan istersin diye düşünmüştüm” demiş boşboğazlık edip.

Kral istemiş bir göz, Allah vermiş iki göz. “Anlaştık, zaten senin gibi bir cengâvere de bu yakışır, yap gerekli hazırlıklarını, düş hemen yola, **Medusa**’nın başını getirene kadar da dönme. İçin rahat olsun, sen dönene kadar anneni yanımda tutacağım” demiş hain hain sırtarak! İçinden de “Kim taş olmadan **Medusa**’nın yanından dönebildi ki bu tıfıl çocuk dönsün? **Perseus** gider, **Danae** yatağıma gelir” diye düşünüyormuş.

Perseus da “Yahu ben ne yaptım?” demiş içinden ama tükürdüğünü de yalayamamış.

PERSEUS'UN FENDİ, MEDUSA'YI YENDİ...

Medusa'ya ulaşabilmek o kadar kolay değil, bunu o da biliyor. Korkunç canavar gorgonlardan biri haline dönüştürülen zavallı **Medusa** ve iki kardeşinin sürgün gittiği topraklara gitmek de kolay değil. Üstelik de biliyor ki **Medusa** yılan saçlı, yılan dilli, kendisine bakarı taş çöüren bir yaratık.

Tanrı ve tanrıçalara yakarı yardım dilenmiş. **Athena** duymuş yukarıdan oğlanın yalvaran sesini, "Yardım edebilirim sana!" demiş.

Bunun üzerine aralarındaki en bilge tanrıçaya yaranmak ve **Medusa**'dan kurtulmak için diğeri tüm tanrı ve tanrıçalar seferber olmuş.

Hades görünmezlik pelerini hediye etmiş **Perseus**'a. **Hermes**, kendisinin gibi kanatlı sandaletler vermiş ki ses çıkarmadan ışık hızıyla yürüsün ya da uçuşsun diye.

Hephaistos ise dünyanın en keskin kılıcını yapmış. Ama en önemlisini **Athena** vermiş, bir kalkan. Ayna gibi parlak bir kalkan. Ne olursa olsun

Medusa'nın yüzüne bakmamasını, bu kalkanın parlak yüzünden faydalanmasını tembih etmiş çocuğa. **Hesperidler** denen akşam perilerinin ülkesine uğramasını, verecekleri sihirli heybeyi almasını söylemiş. Sonra da yılan saçlı, iğrenç, aşâğılık, koca düşmanı, saadeti hazmedemeyen o hafif meşrep kadının

tam yerini göstermeleri için **Tek Gözlü Gri Kadınlar**'ı bulmasını tembihlemişti. Kadındaki nefrete bakar mısınız?

Medusa'nın kafasını **Hesperidlerin** verdiği o heybeye koyması gerektiğini de eklemiş.

Bu Gri Kadınlar, **Medusa** ve kızlardeşleriyle akraba olan birbirinden çirkin üç kız kardeşmiş. Adları **Deino**, **Enyo** ve **Pemphredo** olan bu yaşlı kadınların sırayla ortak kullandıkları bir dişleri ve bir gözleri varmış. Bu gözün özelliği geleceği de görebilmesiymiş.

Perseus bulmuş bu kadınları yaşadıkları yerde ve **Medusa**'nın tam yerini söyleyip onu öldürebilmenin sırlarını öğrenmek için o tek gözlerini koparıvermiş. İğrenç tıslama ve çığlıklarla gözleri olmazsa yaşayamayacaklarını haykıran kadınlar sonunda vermişler **Perseus**'un istediği cevapları.

Perseus planının başarılı olmasının keyfiyle boynunda heybesi, üstünde pelerini, elinde kılıcı ve efsanevi kalkanıyla düşmüş yola. **Medusa**'ya yaklaştığını da yolda rastladığı taş insan ve hayvan heykellerinden anlamış. Yolları ve taşlaşmış insanları takip etmek **Medusa**'nın yaşadığı mağarayı bulmak için yeterli olmuş. **Perseus** sadece kalkanı bakarak dikkatle girmiş mağaraya.

Tüm yaşadıklarından sonra fazlasıyla öfkeli ve yorgun olan **Medusa** artık amansız bir canavara dönüşmüş. Yanına yaklaşan **Perseus**'u görünce

göz göze gelip onu da katmak istemiş heykel koleksiyonuna. Fakat bu insan ya çok mahcupmuş ki kendisiyle göz teması kurmuyormuş ya da işin sırrını biliyormuş. Bir o yana bir bu yana koşup korkutmaya, kendisine bakmaya zorlamış ama adam sadece elindeki kalkana bakıyormuş. "Ne var acaba o kalkanda?" diyerek kalkanın parlak yüzeyine eğilmiş ve ne görmüş biliyor musunuz? Kendisini. Görüş o görüş, taş kesilmiş **Medusa** kendi yüzünü gördüğü için.

İş kolaymış bundan sonra **Perseus**'un. Kesmiş kafasını söz verdiği gibi krala ve dikkatle heybeye koymuş. Etraf kan içinde kalmış. Meğeri sadece dışı taş oluyormuş bakanın, içi yine kanlı canlıymış.

Perseus tam mağaradan çıkarken tuhaf sesler duymuş. Geriye dönüp baktığında **Medusa**'nın karnından çıkan bir kanatlı at ile tuhaf bir yavru görmüş ve o an anlamış ki elini kanına buladığı kadın hamileymiş.

Ve son nefesini verirken **Medusa**, "kanatlı at" **Pegasus** ile canavar "altın kılıç" **Khrysaor**'u doğurmuş. Artık "Ne alakası var canım, kadının içinden at nasıl çıkar?" demiyorsunuzdur eminim, bu kadar şey okuduktan sonra! Nasıl olduğunu isterseniz babaları **Poseidon**'a sorun.

Yukarıdan olanları gören **Athena** sahiplenmiş ve yanına almış bu iki bebeği. Bu kanatlı atı unutmayın, bir sonraki öykümüzün önemli bir karakteri olacak.

Bizim **Perseus** görmemiş **Athena**'nın çocukları aldığını, başarısının sarhoşluğuyla fırlamış mağaradan, uçarcasına dönmek istemiş memleketine.

Yolu heybeyi aldığı, altın elmaları koruyan kızların bahçesinin oradan geçmiş. Artık biliyorsunuz **Atlas** da bahçeye yakın bir yerde cezasını çekiyor. İnmiş aşağı, yemyeşil bahçelerde biraz dinlenmek istemiş ama **Atlas** "Çekil git başımdan, başımda koca bir gök kubbe var zaten, bir de seninle uğraşmayayım!" demiş.

Koskoca **Medusa**'yı öldüren kahramana bu yapılırmı? Acayip bozulmuş delikanlı, "Sen görürsün, bilirim ben sana yapacağımı!" deyip çıkarmış heybedeki başı ve **Atlas**'a doğru tutmuş. **Atlas** o nedir diye kafasını çevirip baktığı anda taş kesilmiş ve işte günümüzdeki Atlas Dağları böyle oluşmuş. Yani bizim dağlar olarak gördüklerimiz **Medusa**'nın kafasına bakarak taşlaşan **Atlas**'ın başı, dizi, omzu ve ayağıymış meğer.

Yaratıldığı eserden memnun olan **Perseus** ayrılmış Atlas Dağları'ndan. Bu delikanlı milletin başı kavgadan kurtulmaz ya, Habeşistan topraklarından geçerken aşağıdan ağlama ve çığlık sesleri duymuş, eğilip baktığında kayalara bağlanmış güzel bir kız görmüş. Kızın adı **Andromeda**'ymış ve **Poseidon**'un gönderdiği deniz canavarına kurban edilmek üzereymiş.

Meğer o ortalarda yokken neler olmuş neler! Kız, Kral **Kepheus**'un

yere göğe sığdıramadığı, güzelliğiyle övündüğü kızıymış. Yalnız bu öğünme işini abartıp kızının **Poseidon**'un kızları **Nereidler**'den bile güzel olduğunu söylüyormuş sağda solda. Hem de **Poseidon**'un kulağına gitmesine aldırmadan. Duymuş ve feci öfkelenmiş **Poseidon**. Dev bir canavarı kralın ülkesine musallat etmiş.

Kepheus, "Ben ettim, sen eyleme, büyüksün" deyip af dilemiş ama bu çare olmamış. "Tek bir şartla kurtarırım başınızı o canavardan" demiş. "O güzelliğiyle çok övündüğün, Nereidlerden bile güzel olduğunu söylediğin kızın **Andromeda**'yı kurban etmelisin bana!" diye eklemiş. Kral pişmanlıkla, meclisine danışmış ve bir prensesin bütün bir halktan değerli olmadığına karar verilmiş.

İşte **Andromeda**'yı kurban olması için kayalıklara bağladıkları sırada **Perseus** çıkagelmiş. Bakmış ki canavar oralarda, alıştı ya artık atlamış canavarın üzerine, çıkarmış heybesinden **Medusa**'nın başını, gözlerine tutmuş. Canavar "Ne oluyor, o da nedir?" demeye kalmadan taşlaşmış. Kızın da artık kurban edilmesine gerek kalmamış.

Perseus, **Andromeda**'yı kurtarmış, teşekkür öpücüğü, sarılmalar derken kıza oracıkta sınılsıklam âşık olmuş. **Kepheus** da "Bundan iyi damat mı bulacağım, yakışıklı, kahraman, elinde efsane silahları var" diye düşünüp kızını kurtaran bu kahramanın damadı olmasını kabul etmiş.

Edward Burne-Jones, *Kaderin Sonu*

PERSEUS VE ANDROMEDA

Evlendikten sonra **Andromeda** ile beraber **Medusa** başını bekleyen Kral **Polydektes**'in ülkesine doğru yola çıkmışlar. Bu kez sakın bir yolculukla varmışlar kralın topraklarına. **Perseus** elinde heybesi ve içinde **Medusa** başıyla kralın huzuruna çıkmış. İnanmamış **Polydektes** heybede **Medusa**'nın başı olduğuna. Kraldan zaten nefret eden delikanlı bunun üzerine "İstersen çıkarayım da bak" demiş. Kral da bakmış ve sizlere ömür. Saray yeni bir insan heykeli kazanmış.

Sonrasında **Perseus** silahları sahiplerine, heybeyi **Athena**'ya teslim etmiş ve ununu eleyip eleğini rafa kaldırarak sakın bir hayat sürmeye karar vermiş.

Piero di Cosimo, *Perseus Tarafından Özgür Bırakılan Andromeda*

Athena da **Medusa**'nın kafasını kalkanının üzerine yerleştirmiş. O yüzden resim ve heykellerde **Athena**'nın elindeki kalkanın üzerinde **Medusa** kabartması vardır.

Perseus artık evli, altı tane de çocukları var. Kısaca **Perseid** dedikleri. **Alkæus**, **Sthenelus**, **Heleius**, **Mestor**, **Elektryon** ve **Autokhthe**. Bir süre sonra dedesinin memleketine geri dönmek istiyor **Perseus** kendisine yaptıklarından habersiz. Tüm hazırlıklar yapılıyor, yola çıkıyor.

Bunu duyan Kral **Akrisios**, torununun kehanetteki gibi kendisini öldürmeye geldiğini sanıyor. Krallığı bırakıp kaçıyor. Aslında **Perseus**'un onu öldürmek gibi bir niyeti yok. Saraya geldiklerinde kralın yerinde yeller esiyor.

Ülkenin kralsız kalmasının hiç uygun olmadığını düşündüğünden peşinden gidiyor dedesinin. Bulup, ikna edip geri getirmek için. Araya araya **Larissa**'ya kadar geliyor. Tam da o sırada kentte turnuvalar var. Rekabetçi ya, illa ki katılacak. Disk atma müsabakalarına yazdırıyor ismini. Ama disk öyle bir fırlatıyor ki sırası geldiğinde, seyircileri aşıyor, sokakları aşıyor ve bir binanın köşesinden geçmekte olan dedesi **Akrisios**'a isabet ettiriyor. Ve dedeciği orada can veriyor! **Akrisios** ne yaparsa yapsın kaderinden kaçamıyor.

Böylece Argos Krallığı'nın tek vârisi olarak tahta geçmek zorunda kalıyor **Perseus**, hiç böyle bir şeyi istemese de. O sırada aklına dâhiyane bir fikir geliyor, kuzeni Tiryns Kralı **Megapenthes**'e haber yolluyor. Kendi büyük krallığının tahtını kuzeninin küçük krallığının tahtı ile değiş tokuş yapmayı teklif ediyor. Kuzen kabul ediyor ama "iki birden iyidir" diye düşünüp pusu kurdurduğu **Perseus**'u öldürtüyor, böylece iki krallığın da kralı oluyor.

Giuseppe Cesari, *Perseus ve Andromeda*

Andromeda'nın ölümünün ardından da Tanrıça **Athena** onu **Andromeda** takımyıldızına dönüştürerek gökte **Perseus**, **Cepheus** ve **Cassiopeia** takımyıldızlarının yakınına yerleştiriyor.

Ve bir hikâye daha hüzünle sona eriyor.

"Olsun, sırada başka bir delikanlı, başka bir hikâye var. Hem de **Medusa**'nın çocuğu **Pegasus**'un da kahramanlarından biri olduğu bir hikâye. Hazırsanız geçelim o zaman öteki sayfaya."

SISYPHOS, BELLEROPHONTES, PEGASUS VΣ CHIMERA

“Aslında bu dörtlüyü anlatırken biraz öncesinden başlamak lazım. Hani dedikodu yapmaya başlarken derler ya “onun babasını da tanırdım” diye. İşte öyle bir durum. Hatta bu aile için dedeye kadar gitmek, **Bellerophontes**’ten önce dedesine bakmak lazım. Dedesi kim? Sonsuza kadar cezalandırılan Kral **Sisyphos**!”

SISYPHOS

Yeraltı Dünyası’na götürülen **Sisyphos**, **Hades**’in emriyle sonsuza kadar üzerinde dinlenilecek ya da durulabilecek hiçbir yer olmayan yüksek bir dağın tepesine taş çıkarma cezasına çarptırılmış. Fakat adam dev kayayı tepeye ulaştırdığı anda artık takatsiz kalıp kayayla beraber aşağı yuvarlanıyormuş. Her defasında aynı şey oluyormuş, hem de sonsuza dek.

İyi de ne olmuş da bu cezaya çarptırılmış bizim kral? Aslında adam çok zeki de zekâsını hep kötüye, hileye, kandırmaya kullanıyor. Tahtı da öyle ele geçirmiş zaten, kandırmış kardeşini oturmuş koltuğa.

Kral **Sisyphos** kötü yüreği ve hileciliğiyle **Zeus**’un herkesten gizlediği en büyük sırlarına ulaşmış bir şekilde. Bu sırların arasında Nehir Tanrıçası **Asopus**’un kızı **Aegina**’ya tecavüz

Titian, *Sisyphos*

ettiği de varmış. Bu bilgiyi sarayının kale duvarlarından bir pınarın akıtılmasını sağlaması karşılığında kızın annesi nehir tanrısına vermiş. Kadının zaten içi yanıyor, öğrenmek için tüm gerçeği kabul etmiş kralın isteğini ve kalenin duvarlarından gürül gürül sular akmaya başlamış.

İyi de bunu **Zeus** duymaz mı? Duymuş elbette. Öfkelenmiş, kükremiş, planlar yapmış ve nasıl cezalandıracağını bulmuş kralı. Ölüm Tanrısı **Thanatos**'u göndererek **Sisyphos**'u cehennemde zincire vurmasını istemiş, tabii önce **Hermes**'e yakalatmış adamı. Ama kral hileci, kandırmış **Thanatos**'u ve kurtulmuş zincirlerinden.

Onu da nasıl yapmış biliyor musunuz? "Cezamı çekmeye razıyım, büyük bir hata yaptım, tanrılar tanrısını ispiyonladım, hem de bir nehir tanrıçasına. **Zeus** bana ne ceza verse razıyım. Bir daha asla ülkeme dönemeyeceğim nasılsa. Karımdan benim için bir cenaze töreni düzenlemesini istedim. Ama hain kadın bir töreni bile esirgemiş benden. Aslında benden de değil, sizden. Koskoca Ölüm Tanrısı **Thanatos**'tan bir ölüm törenini esirgemiş. Gidip bu işi çözüp kendim için sizlere yaraşır muhteşem bir tören düzenlesem ne güzel olurdu değil mi?" demiş.

Adamın talebi **Hades**'e anlatılmış, o da törensizliği hoş karşılamamış. Kral **Sisyphos**'u dinsiz ve hain

karısını cezalandırması için yeryüzüne göndermeyi kabul etmiş. Gidiş o gidiş, bir daha geri dönmemiş yeraltına hileci kral. Bırakır mı bu işin peşini **Zeus**? Göndermiş **Hermes**'i, o da biraz zor kullanmış galiba ki tıpış tıpış geri dönmüş yeraltı dünyasına!

Zincire vurmuşlar adamı orada. Ama adam hilebaz, orada da yapmış yapacağını. Öyle ki adamın hilebazlığı o dünyada da sorun yaratmış. "Bu zincirler nasıl çalışıyor?" derken bir punduna getirip zincirlerden kurtulmayı başarmış. Daha da beteri koskoca Ölüm Tanrısı **Thanatos**'u kısıkvrak bağlamış o zincirlerle. Sinirlenmişler **Thanatos**'un bu şaşkınlığına **Zeus** ve **Hades**. "Kalsın orada, gelsin aklı başına!" demişler.

Ve sonra ne olmuş biliyor musunuz? Dünyada insanlar ölmez olmuş. Ölüler dünyasına, yeraltına yeni müşteri gelmez olmuş! Savaşlar bitmez, işkenceler işe yaramaz olmuş.

Tabii bu durum Savaş Tanrısı **Ares**'in hoşuna gitmemiş. Ve biraz da mecburiyetten **Thanatos**'u zincirlerinden kurtarmış.

BELLEROPHONTES

İşte böyle bir büyük dedesi varmış **Bellerophon**'es'in. Adını hiç duydunuz mu? Kulağınıza tanıdık gelmiş olabilir bu çocuğun adı. Babası Korinth Kralı **Glaukos** bu **Sisyphos**'un torunu.

Her ne kadar bir prens olsa da kahramanımızın adını Belleros

Giovanni Battista Tiepolo, Bellerophon Pegasus'un Üzerinde

isimli masum birini öldürdüğü için değiştirmiş tanrılar ceza olsun diye. Öldürdüğü adamın ismini vermişler, "Belleros'u öldüren" anlamına gelen **Bellerophontes** demişler.

Kadere bakın ki katil yaftası yemiş yakışıklı **Bellerophontes** beraber avlanırken kazayla canı kadar sevdiği kardeşi Deliades'i vurmuş bu defa da. Bunu duyan baba oğlunun masum olduğunu bilse de ıstıraplar içinde ülkeden kovmuş kader kurbanını.

Kendini yollara vurmuş **Bellerophontes**, ülkesini terk edip Argos Krallığı'na kadar yürümüş aylarca. Ve sarayın kapılarına kadar geldiğinde kapıdaki askerlerin ayakları dibine yığılmış kalmış.

Sefil olsa da yakışıklılığundan, temiz yüzülüğünden hiçbir şey kaybetmeyen delikanlının sıradan biri olmayacağını düşündükleri için hekimlere teslim etmişler, iyileşince de krala hizmetkâr yapmışlar delikanlıyı saray kâhyaları.

Bellerophontes artık Argos Kralı Proetus'un özel hizmetkârıymış. İşlediği suçun kefareti böyle ödediğini düşünüyor. İyileşip, daha da yakışıklı olan, krala yakışır giysiler giyen delikanlıya sarayda bir bakan, bir daha bakar, gözünü ondan alamazmış.

Gözünü alamayanlardan biri de kralın karısı Sthenoboa'yıymış. Kadın gönlünü bizim yakışıklı eski veliahta kaptırmış ve bunu açık açık da söylemiş **Bellerophontes**'e. Ama bir

kraliçeyle gönül macerası yaşamayı göze alamadığından olsa gerek, reddetmiş onu delikanlı.

Tabii kraliçe bu işe çok sinirlenmiş, krala **Bellerophontes**'in kendisine sahip olmak istediğini, iffetini zor kurtardığını söylemiş.

Kral küplere binmiş ama delikanlıyı öldürtmek yerine hain bir plan yapmış. Mektubu getiren kişinin öldürülmesi gerektiğinin yazılı olduğu mektubu kayınpederine, Likya Kralı **Iobates**'e götürmesini emretmiş yakışıklı delikanlıya. Neresi mi Likya? Antalya'nın batısında ki 'Işık Ülkesi' elbette.

Mektubu alıp okuyan kral, **Bellerophontes**'in saflığından ve temiz görünümünden etkilenmiş, elini kana bulamak yerine topraklarında yaşayan **Chimera** isimli canavarı öldürmesini istemiş ondan. Yani işi canavara havale etmiş.

CHIMERA

Peki nasıl bir şey bu canavar? Aslan, keçi ve yılan görünümlü, ağızından korkunç ateşler çıkaran, öfkeli ve göreni donduracak kadar korkunç bir canavar. Erkek bir aslan vücuduna sahip ama dişi. O aslan vücudunun sırtında mızrak kadar sivri boynuzları olan bir keçi başı var. Canlandırabilirdiniz mi? Hah, tamam. Gelelim kuyruğuna. Oraya da çatal dilli tıslayan bir yılan koyun. Koydunuz mu? Peki korktunuz mu? Bayağı korkutucuymuş değil mi bizim canavar?

Sadece görünüşü korkutucu olsa neyse. Acımasız da.

Çobanların güttüğü koyunları, koyunların başındaki köpekleri, olmadı çobanları yiyerek dolaşır dağda bu korkunç yaratık. Hem de hangi dağda dolaşır biliyor musunuz? Bizim Antalya'daki Çıralı Yanartaş Dağı'nda. Yaa!

İşte iftiraya uğrayan masum delikanlı için verilen görev bu. Bu canavarı öldürecek. Tam da burada bir kahraman daha çıkıyor karşımıza; adını hep bildiğimiz **Pegasus**.

PEGASUS

Hatırladınız mı **Medusa**'nın kafasının kesildiği günü? Mağarada **Perseus**, **Athena**'nın verdiği kalkana bakarak öldürmüştü kadını. Hamile kadın ölürken karnından bir kanatlı at ile bir canavar doğurmuştu. Atı doğar doğmaz **Athena** yanına almıştı.

Orada iş de buluyor Pegasus'a tanrıça. **Zeus**'un yıldırımlarını getirmekle görevlendiriyor.

İşte o kanatlı at burada da karşımıza çıkıyor. Nasıl mı? Bellerophontes kendisine canavarı öldürme görevi verilince atalarının genlerinden gelen uyanıklıkla düşünüyor. "Böyle bir

canavara dağa tırmanarak ulaşmak mümkün değil," diyor kendi kendine. "Daha dağın eteklerindeki canavardan çıkacak bir nefes ateşe bakar her şey" diye söylenirken aklına o kanatlı at geliyor. Pek çok kez gökyüzünde dolaşırken gördüğü kanatlı at.

Polyeidos adlı bir kâhine

gidip destek istiyor. Anlatıyor aklından geçenleri, kâhin de hak veriyor kanatlı atın işine çok yarayacağına dair. Ama atı önce eğitmesi lazım, yoksa üzerine yapabileceğini söyleyebilecek kişi de elbette ki atın sahibi Tanrıça **Athena**.

"Git yavrum geceyi **Athena**'nın tapınağında geçir, ona yakar, dualar et, uykuya geç, eminim ki **Athena** bunca yaptığını karşılıksız bırakmaz." diyor kâhin. Delikanlı da aynen yapıyor denileni.

Athena'nın tapınağında bir gece geçiriyor. **Athena** bakıyor melekler gibi uyuyan, bakmaya kıyılmaz güzelliğindeki delikanlıya, kucağına **Pegasus**'un sihirli altın yularını bırakıyor. Ayrıca kanatlı atın her gün aynı saatte Priene'deki bir kaynaktan su içtiğini fısıldıyor.

Bellerophontes uyandığında rüyasında gördüklerinin rüya olmadığını, gerçekten de **Athena**'nın kendisine görüldüğünü ve kucağındaki altın yuları ona bıraktığını anlıyor. Heyecanla giyinip doğruca o kaynağa gidiyor. Ve görüyor ki kanatlı at orada tüm heybetiyle su içiyor.

Usulca yanına yaklaşıyor, yuları gören at uysalca yanına geliyor, delikanlının kendisini okşamasına izin veriyor ve neredeyse yuları kendi kendine takıyor. Delikanlı ne yapmak istese razı, o denli uysal yani.

Hatta **Bellerophontes**'in sırtına binmesine bile izin veriyor. Onunla birlikte gökyüzünde fütursuzca uçuyorlar, taklalar atıyorlar, delikanlının kakhahaları gökyüzünü cınlattıyor. "Ben bu atla neler yapmam, Olympos'a, tanrıların diyarına bile giderim!" diye düşünüyor **Bellerophontes**. Ama önce iş. Canavarın olduğu dağa doğru çeviriyor yönünü.

Yerde ararken gökte bulduğunu düşünüyor **Chimera**, yukarıdan kendisine doğru süzülen kanatlı atı ve üzerindeki binicisini görünce. Açıyor ağzını, tam alev püskürtecekken bir mızrak giriyor ağzından kalbine doğru. Ne olduğunu anlayamadan yığılıyor yere alevlerinin arasına. Ve kurbanı olmasını umduğu **Bellerophontes**'in kurbanı oluyor.

Kahramanımız gururla dönüyor Kral **Ioabates**'in sarayına. Kral çok etkileniyor ve bırakın delikanlıdan kurtulmayı, krallığının yarısını ona veriyor ödül olarak.

Artık kanatlı at ve Kral **Bellerophontes** ayrılmaz ikili oluyor, nice zaferler kazanıyorlar. Fakat genç yaşta gelen şöhet ve güç başını döndürüyor delikanlının, kendini tanrılar kadar güçlü olduğuna inandırıyor. Hatta öyle ki atıyla Olympos Dağı'na uçmayı deniyor. Deniyor diyorum çünkü Olympos Dağı'na davet edilmenden hiçbir ölümünün gidemeyeceğini bilmiyor ve yukarıdan olanları gören **Zeus**'un hışmına uğruyor. Tanrıların kralı yolun yarısında atı taciz etmesi için bir sinek gönderiyor. **Pegasus** arka ayakları üzerinde şahlanınca **Bellerophontes** gökyüzüne gitmeyi düşünürken ölüp yeraltına doğru yolculuğa çıkıyor.

Peki **Pegasus**'a ne oluyor? O şahlanmadan sonra gökyüzüne doğru yoluna devam ediyor ve gökyüzündeki yıldızlar arasında yerini alıyor.

ŞARABIN BİLE TANRISI VAR: DIONYSOS

Hani Zeus'un aşklarını anlatırken Semele'den söz etmiştim. Zeus'un tanrı halini görmek istemişti Hera'nın oyununa gelip. Görünce de Zeus'un yıldırımlarıyla kavrulup ölmüştü hamileyken. Zeus, Semele'nin karnından alıp kalçasında büyütmüştü çocuğu. Dionysos'tu adı. Peki sonra ne oldu? Haydi gelin bu soruyu da cevaplayalım.

Çocuğu kendi büyütecek hali yok ya koskoca tanrılar tanrısının. Hermes'i çağırıp, çocuğu besleyip büyütmeleri için Nysa Perileri'ne götürmesini istiyor. Nysa Dağı'na "Mutluluk Dağı" desek yerinde olur; yemyeşil çayırırlarla, rengârenk çiçeklerle kaplı, etekleri sık ormanlarla çevrili, güneşin her daim en güzel ışınlarıyla aydınlatıldığı bir yer burası. Bir çocuk yetiştirmek için daha iyi bir yer olmaz...

Bu dağın perileri gün boyu eğlenir, dans eder, çiçeklerden çelenk yapıp birbirlerine sunar, mutlu mesut yaşarlarmış. Geceleri de duvarları asma dallarıyla kaplı, kapı yerine sarmaşıklarla bezeli bir mağarada

uyurlarmış. Dionysos'un gelişi neşelerine neşe katmış. El birliğiyle büyütmeğe başlamışlar bebeği.

Bebek büyüdükçe duvarlarındaki asmalar da büyümüş, üzümler olmaya başlamış. Hem üzümler hem Dionysos yetişkin olup yeterince olgunlaştığında, delikanlı üzümleri toplayıp suyunu sıkmış. Ve çok lezzetli bir içecek elde etmiş. Üzüm suları bekledikçe tadı biraz değişmiş ve o lezzetli içeceğin tadına bakanlar çakır keyif olmaya başlamış.

İşte böylece dertleri tasaları unutturan, duyguları yumuşatan, aşkları depreştiren, en büyük teselli ve mutluluk içeceği "şarap" olmuş. Bardakta durduğu gibi durmuyormuş tabii şarap. Periler içtikçe coşuyor, coştukça içiyor, neşeleri katmerleniyor, kakhahaları dağı aşıyormuş. Kısa zamanda şarabın ünü tüm diyarlara yayılmış.

Şarabın tanrısı kabul edilmiş Dionysos. Bu muhteşem içeceği tüm dünyaya tanıtmak, bağların nasıl kurulacağını, üzümün nasıl toplanacağını, suyunun nasıl şarap yapılacağını öğretmek istemiş.

Düşmüş yollara. Öğretmiş de. Fakat hem onun hem de insanların dikkate almadıkları yan etkileri varmış bu içeceğin. Fazla içilirse tüm kötülüklerin anası olacağını, onların kanlarına elem, keder, nefret, öfke, kıskançlık karışacağını söylememiş insanlara.

DIONYSOS'UN ŞARABININ YAPTIKLARI: IKARIOS'UN ÖLÜMÜ

Dünyayı köşe bucak gezen, şarabının nimetlerini yayan Dionysos'un yolu bir gün Ikarios'un evinden de geçmiş. Gece vakti varınca onun evinde misafir olmak istemiş. Çok güzel karşılamış bizim tanrıyı Ikarios ve kızı Erigone.

Birkaç güzel günden sonra Dionysos, karşılığını vermek için üzüm yetiştirmeyi, şarap üretmeyi öğretmiş Ikarios'a. Öyle güzel bir içecek olmuş ki elde ettiği şaraplar, bu lezzetten eşi, dostu, köyün halkı da faydalansın istemiş. Tulumlara doldurup köy meydanında dağıtmış, küpler dolusu şarap düşmüş herkese. Fakat fazla içenler yavaş yavaş uykuya dalmaya, bakışları sabitleşmeye, hülyalanmaya başlamışlar. Köylüler şarabın etkisiyle gevşedikçe içlerine bir kurt düşmüş. "Ikarios tüm halkı zehirledi" diye düşünmüşler ve içkinin de etkisiyle lime lime etmişler zavallı adamı.

Michelangelo,
Dionysos

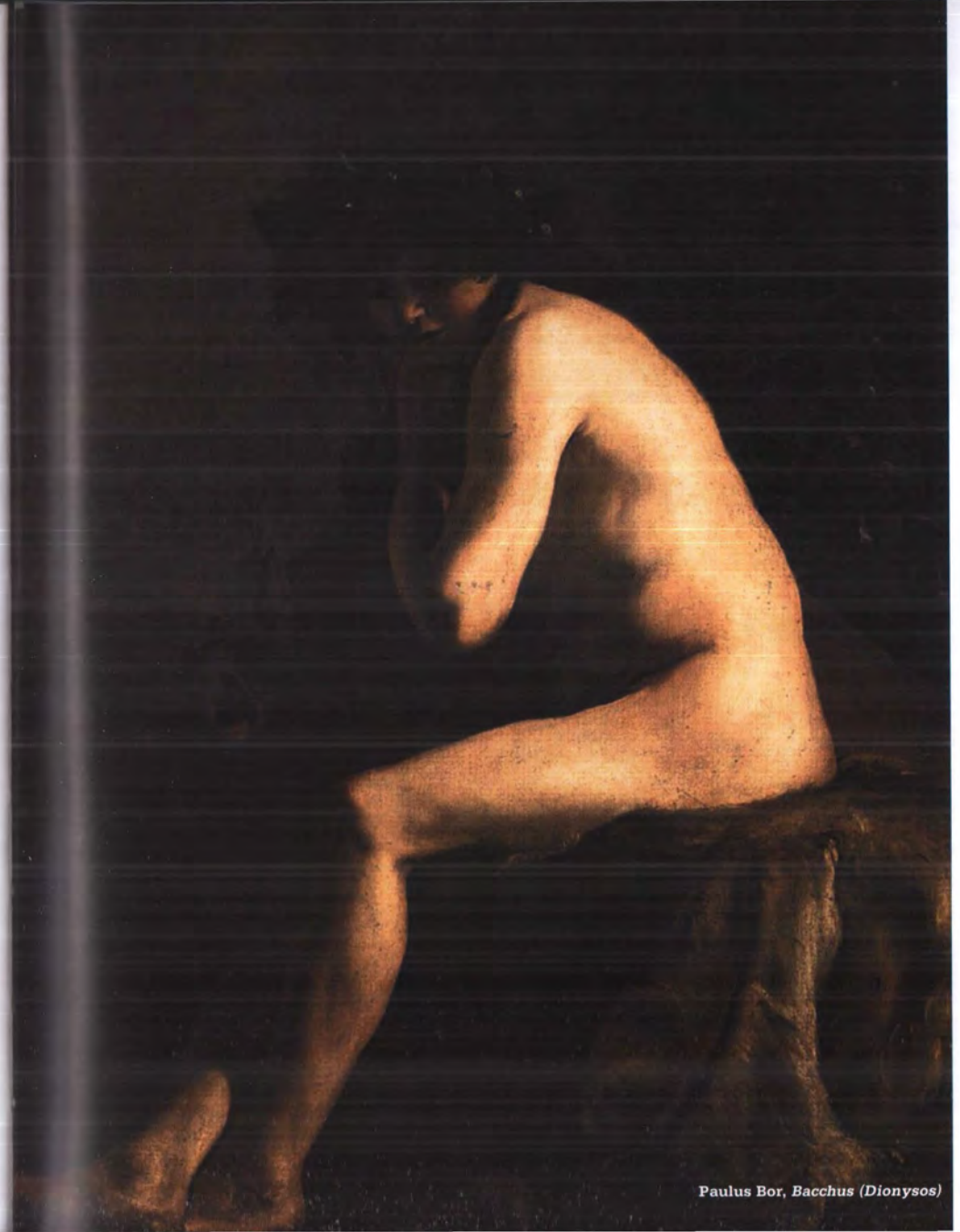
Massimo Stanzione, *Bacchus'a (Dionysos) Kurban*

Ertesi sabah olup da yaptıklarını görünce pişman olup cesedi apar topar köyün dışındaki ormanın derinliklerine bırakmışlar.

Birkaç gün geçip de babası dönmeyince karalar bağlamış kızı. Bir gece rüyasında babası ona ormanın içinde olduğunu söylemiş ve kızından

kendisini bulup evinin bahçesine gömmesini istemiş. Kız iki gözü iki çeşme uyanmış. Toparlanıp gitmiş ormana gün ağarırken. Bulması çok zor olmamış babasının cesedini. Babasından başka kimsesi olmayan yavrucak öyle bir umutsuzluğa kapılmış ki oracıkta ilk ağaca asmış kendisini.

“Köylüler bulmuşlar cesedini daha soğumadan. Öyle üzülmüşler ki yaptıklarına, pişmanlık dolu ağıtlarla her iki cesedi alıp evlerinin bahçesine yan yana gömmüşler ve bir daha ağızlarına şarap deydirmemişler.”

Paulus Bor, *Bacchus (Dionysos)*

ŞU BÜYÜK AŞKLAR NEDEN HER HÜZÜNLÜ BİTİYOR?

HERO İLE LEANDROS

“Olay çok eski zamanlarda, bizim Çanakkale Boğazı’nın Avrupa yakasında geçiyor.”

Peter Paul Rubens, Hero ve Leandros

zamanlar Çanakkale Boğazı'nın adı Hellespontos. Aslında anlatacağım bu hikaye İstanbul'un Kız Kulesi'ne de dünyanın başka diyarlarındaki kulelere de mâl edilmiş. Ama bizim işimiz Çanakkale Boğazı ile. İşte bu boğazın Avrupa tarafındaki Sestos isimli şehirde **Afrodit** adına yapılmış dillere destan çok güzel bir tapınak varmış. Dillere destan bir şey daha varmış o tapınakta; güzellikte **Afrodit** ile yarışacak bir rahibe kız. Kızın güzelliği tapınağı da, Sestos'u da aşıp tüm Hellospontos'a yayılmış. Adı **Hero**'ymuş. Tapınağa, âşık olanlar, aşkı bulamayanlar, aşktan soğuyanlar gelirmiş

Jan van den Hoecke,
Hero Ölen
Leandros
İçin Ağlıyor

akın akın. Bahtlarındaki karanlığı, kalplerindeki pası silsin **Afrodit** diye. Gelenlerin arasında bir de yakışıklılıkta tanrılardan geri kalmayacak bir genç varmış, adı **Leandros**'muş.

Delikanlı ayinlerden birinde rüzgârda uçuşan tüller gibi ahenkle dans eden Rahibe **Hero**'yu görmüş. Görmüş ve bir daha da unutamamış. Tekrar, tekrar, tekrar gelmiş mabede. Ve her geldiğinde **Hero** ile bakışları buluşuyor, yürekleri uçuşuyormuş. Günler, haftalar geçmiş. Bir gün **Leandros** açmış uçuşan yüreğini **Hero**'ya ve aşkını dile getirmiş.

Hero bir rahibe olduğunu, evlenmeyip **Afrodit**'e bakire bedenini adadığını,

boğazın ortasında bir köleyle birlikte bir kulede yaşadığını, boşuna hevese kapılmamasını söylemiş. Delikanlı, "Yüzer gelirim o kuleye!" demiş. Kız, "Dalgalar" demiş, oğlan "Tsunami olsa vazgeçmem" diye karşılık vermiş. "Yeter ki sen kulenin yerini söyle." **Hero** "Bu iş olmaz." demiş, oğlan kederlere boğulmuş, tapınaktan gitmiş ama giderken de içi kan ağlayan **Hero**'nun kalbini yanında götürmüştü.

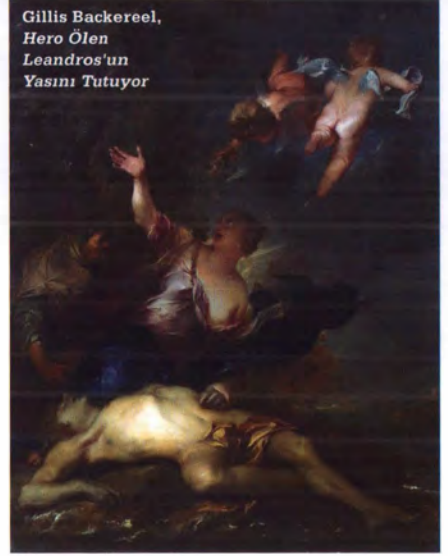
Kulede gece bitmez, boğazın suları dinmez, delikanlı kızın aklından çıkmaz olmuş. Bir gece nice insanın, nice kocanın, nice nişanlının sulara kapılacağını söyleyip bir meşale yakmasını istemiş kölesinden.

Kadın denileni yapmış, kulenin balkonuna bir meşale yakmış, meşale kızın niyetini anlamış gibi yandıkça yanmış, ay gibi parlamış, ayın şavkı gibi denizi aydınlatmış.

Kıyıda gözü yaşlı oturan genç fark etmiş ışıldayan meşaleyi ve meşalenin aydınlattığı kuleyi. Durur mu delikanlının deli kanı! Atmış kendini suya, aldırmamış dalgaya, başlamış yalçın kuleye doğru kulaç atmaya.

Varmış kuleye, kayalarda görmüşler delikanlıyı rahibe ve köle, almışlar içeriye. Kurulmuşlar, sıcak içecek falan derken sohbet koyulaşmış. Bilge köle sordukça kimin nesi olduğunu, buraya neden geldiğini, oğlan çıkarmış ağzındaki baklayı. Dillendirmiş **Hero**'ya olan aşkını.

Kızın ve oğlanın aşklarının alevi nazire yapmış kuledeki meşaleye. Günler, geceler

Gillis Backereel,
Hero Ölen
Leandros'un
Yasını Tutuyor

böyle geçmiş. İlkbahar, yaz derken kış gelmiş kapiya dayanmış. Dalgalar kulenin boyuna varmış. Oğlanın yüzerek aşkına kavuşması hayal olmuş. Denemiş son bir gece, şansa bakın ki o gece meşale dayanamamış rüzgârın nefesine ve oğlan yolu yanılmışken sönüvermiş.

Leandros'un yolunu gözleyen **Hero**, bakmış olacak gibi değil, atmış kendisini dalgalara, çocuğa kavuşmaya. Fakat ne onun kolları delikanlıyı bulmuş, ne delikanlının bedeni güzeller güzeli **Hero**'yu... Sabah olduğunda boğazın iki yakasında kız ile delikanlının giysileri varmış sadece...

Giysiler değemediyse de son bir defa o tenlere, sular kavuşmuş birbirini seven bedenlere.

ÜÇ KUŞ ΣΦΣΑΝΣΣΙ

Yaklaşık 2.300 sene evvel Atina'nın **Pandion** isimli bir kralı ve bu kralın da birbirinden güzel iki kızı varmış. **Prokne** ve **Philomele**'ymiş adları. Dikkat ettiniz mi, üçünün ismi de "P" harfiyle başlıyor. Bugün çocukların isimlerini koyarken birbirine benzetme âdeti demek ki o zamanlar da varmış.

Vakti geldiğinde **Prokne**, Trakya kralı zengin ve cesur **Tereos** ile evlenmiş. Fakat bir problem varmış ki "**Tereos** benim **Ares**'ten olma oğlumdur!" diyen **Hera** bu izdivacı uygun görmemiş her ne kadar bu evliliği engelleyemese de.

Uğursuzluk getirsin diye düşün meşalelerinin Cehennem Perileri **Eumenidesler** tarafından ölüleri yakmak için tutuşturulmuş odun yığınlarından getirilmesini sağlamış. Zifaf odasını bile cariyelere değil **Eumenidesler**'e hazırlatmış.

Ama yine de bir erkek çocuğun dünyaya gelmesine engel olamamış. Nurtopu gibi bir çocukları olmuş çiftin, adını **Itys** koymuşlar. **Hera** öfkeden kudursa da bütün Trakyalılar bayram yapıp yeni veliaht için tanrılara şükretmişler. Aradan yıllar geçmiş. **Itys** artık beş yaşındaymış.

Evlendiğinden beri **Prokne**'nin burnunda tütüyormuş memleketi, babası, en çok da kız kardeşi.

Bir akşam uygun bir saatte derdini açmış kocasına. Ya kısa bir süreliğine memleketine dönmesini sağlamasını ya da gidip kız kardeşini getirmesini istemiş. **Tereos**'da düşünüp taşınmış ve kendi gitmeye karar vermiş. Bir gemi hazırlatmış. Mürettebatla birkaç gün sonra yola çıkmış. Ofluyor, pufluyor, karısı için nelere katlandığını söylüyormuş ama bir yandan da beş yıldır sabah-akşam beraber olduğu karısından biraz uzaklaşmanın iyi geleceğini düşünüyormuş.

Sonunda gemi yanaşmış Pire Limanı'na. Hemen iki kralın buluşması sağlanmış. **Tereos** geçmiş karşısına kayınbabasının, anlatmış karısının özlemini, kardeşini görmek istediğini, kendisinin ne iyi bir koca olduğunu, buralara kadar baldızı ve karısı birbirlerine kavuşsun diye geldiğini.

Sohbet, muhabbet gayet güzel geçmiş akşam. Ta ki kraliçenin kız kardeşi **Philomele** yanlarına gelene kadar. Bir baldız ki öyle böyle değil, **Afrodit** yanında çingene kızı kalır. Kızı gören Trakya Kralı **Tereos** alev almış tutuşan kuru dallar gibi. Nefesi kesilmiş, dudakları kurumuş, dili tutulmuş.

Ve oyalanmadan baldızı derhal kardeşine kavuşturalım diye geçirmiş içinden. Ayrılık günü gelip çatmış. Birbirlerinden ilk kez ayrılan baba-kız

Elizabeth Jane Gardner, Philomele ve Prokne

iki gözleri iki çeşme ağlaşıp sarılmışlar. Kayınbaba kral, kızına gözü gibi bakmasını, ona bir baba şefkatiyle sahip çıkmasını isteyip bir de namus sözü verdimiş.

Fakat mesele şu ki damat namussuzmuş! Amacı kızı kaçırp kabaran iştahını tatmin etmekmiş uzak diyarlarda.

Çıkışlar yola. Güle oynaya varmışlar ülke topraklarına. Fakat saraya gitmek yerine ormanın derinlerine götürmüş baldızını kandırarak. Daha ne olduğunu anlayamadan da kızı oracıkta sahip olmuş, hayallerini gerçeğe dönmüş. Fakat namussuz damat, namusu kirlenilen kızın çığlıklarından, tehditlerinden korkmaya başlamış biraz sakinleşince...

Philomele saçlarını yoluyor, göğsünü yumrukluyor, adama lanetler okuyormuş. "Beni kız kardeşimin kuması, kendini iki kız kardeşin kocası yaptın. Rezil, vicdansız, namussuz, niçin cinayetini tamamlamak için hayatımı da almıyorsun?"

"Eğer canımı almazsan, yukarıdaki tanrılar şahidim olsun ki canını alacağım senin, kalbini söküp zevkle yiyeceğim. Felaketimin şahidi olan ormanı, kayaları gamlı ağlamalarımla inleteceğim. Eğer gökyüzünde tanrılar varsa, sesim onlara kadar yükselecek." demiş.

Bu sözler, namussuz kral **Tereos**'u korkutmuş, kızı susturmak için dilini yakaladığı gibi kamasıyla kesmiş. Ve onu kanlar içinde bırakıp oradan uzaklaşmış,

utanmadan karısı **Prokne**'nin kollarına koşmuş.

İki gözü iki çeşme ağlayarak baldızı **Philomele**'nin gemide hastalanıp öldüğünü, âdet olduğu üzere ölüsünü denize attıklarını söylemiş.

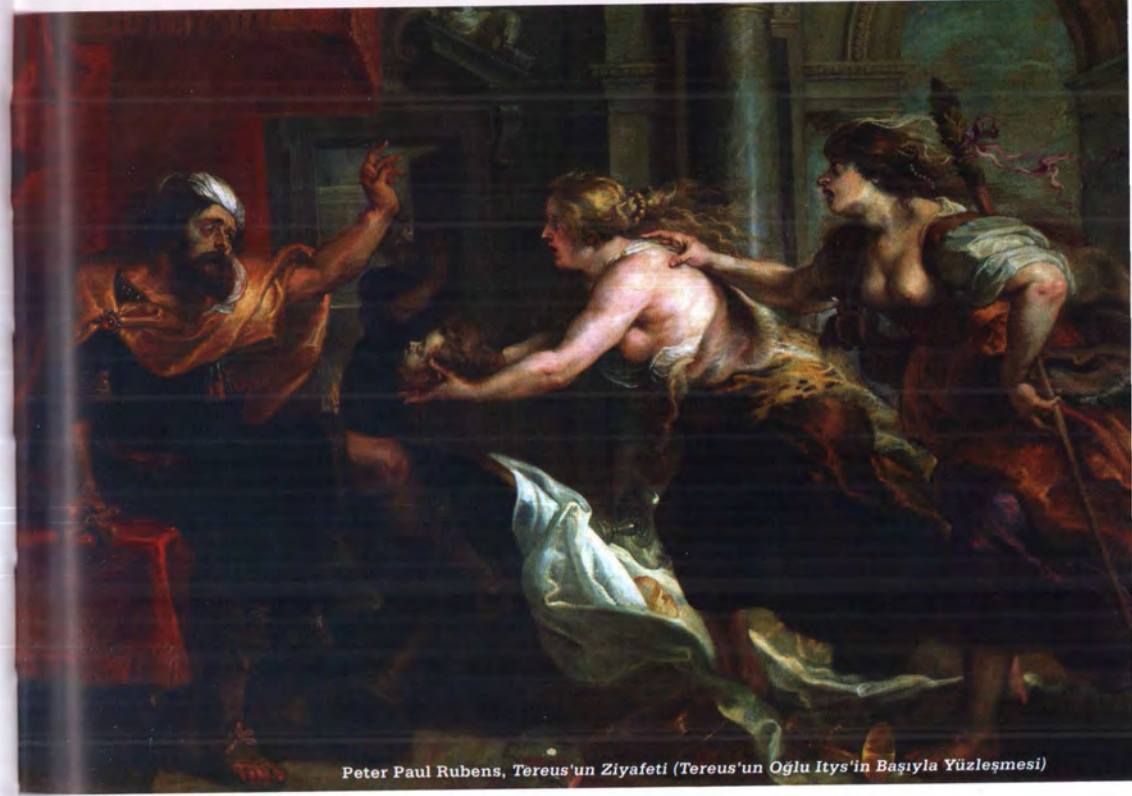
Prokne ayılmış, bayılmış, intihara kalkışmış fakat sakinleşince matem elbiselerini giymiş bir daha çıkarmamak üzere.

Aradan bir sene geçmiş, bu arada **Philomele** muhafızlar ve sert yalçın kayalarla çevrili hapisanesinde kaderini bekliyormuş. Zaman geçirsün diye işlediği gergef aklına bir fikir getirmiş. Konuşmasa da başına gelenleri gergefe işleyebilirmiş! Öyle de yapmış ve paketleyip kendisine yemek getiren köleye kraliçeye vermesi için teslim etmiş.

Kıza acıyan köle denileni yapmış. Kardeşi **Philomele**'nin yaşadığını öğrenen **Prokne** sevinçten havalara uçmuş ama bunu bildiğini kocasından saklamış.

Geleneksel giysilerin giyildiği, yüzlerin defne yapraklarıyla gizlendiği tanrılara adanmış bayramı fırsat bilip şenlik alaylarından birinden gizlice kaçıp kardeşinin bulunduğu ormana gelmiş. Onu bulup sarılıp öptükten sonra yanında getirdiği giysilerle kılık değiştirtmiş.

Dönmüşler saraya kralın hiçbir şeyden haberi yokken. İki kız kardeşin nefreti sadece krala değilmiş, oğlu **Itys**'den de nefret eder olmuşlar. Ve kraliçe hançerini

Peter Paul Rubens, Tereus'un Ziyafeti (Tereus'un Oğlu Itys'in Başıyla Yüzleşmesi)

kaptığı gibi bir namussuzun tohumu olarak gördüğü öz oğlunu oracıkta öldürmüş.

Öfke krizi histeriye dönmüş, önlenemez nefret çocuğun kafasını kesip, organları pişirmeye ve yemek olarak babasına yedirmeye kadar gitmiş.

Lezzetli yemeğini yedikten sonra oğluyla oynamak isteyen babaya çocuğun kafasını gösterip, kendisinin oğlunun mezarı olduğunu söylemişler. Acıların

en büyüğünü yaşayan baba intikam çığlıklarıyla iki kardeşin peşine düşmüş ama inanılmaz bir şey olmuş, kardeşler kanatlanıp kuş olmuş. **Philomele** bülbül olmuş, **Prokne** kırlangıç...

Keder ve aç hırsıyla koşan **Tereos**'un alnında bir sorguç çıkmış, burnu uzayıp mızrak şeklini almış ve bir taraklı kuş dönmüş. Bu felaketin acısıyla Atina Kralı **Pandion** da vaktinden evvel hayata gözlerini yummuş.

ANLI ŞANLI TROYA SAVAŞI

“Bu konu bayağı derin. Ne de olsa Antik Çağ’ın en büyük savaşı. Biliyorum, çok şey işittiniz, okudunuz, izlediniz. Ama hep parça parça kaldı aklınızda değil mi? İşte ben bu bölümde bu büyük sorunu ortadan kaldıracam. Ama sizin de dikkatle okumanız lazım. Sık sık ara verme, telefona bakma, “Acıktım, bir şeyler atıştırayım!” ya da “Bir çay daha alayım kendime!” gibi şeyler olmasın lütfen. Çok karışık bir konuyu çok kolay anlaşılacak bir şekilde anlatacağım.”

Hazır mısınız?
İşte başlıyoruz...

Giovanni Domenico Tiepolo, Troya'daki Troya Atı Alay

Bir kere açıklığa kavuşturmak lazım Truva mı, Troya mı? Doğrusu Troya. Fransızca'dan dilimize geçerken bir yerlerde bir şeyler olmuş ve binlerce yılın Troya'sı olmuş size Truva. Ama siz takılmayın, ismin nereden geldiğine de anlatacağımızı okuyun.

Çanakale'nin 30 km kadar uzağında Hisarlık Tepesi'nde kurulmuş Troya. Hem de tam dokuz kere. Yıkılıp yıkılıp yeniden kurulmuş şehir. Yeri çok önemli, çünkü hem denizin korkunç olabilecek risklerinden uzak hem de iki denizi birbirine bağlayan bir boğaz üzerinde. Yani ticaret yollarının başını tutmuş durumda. Paraya para demiyorlar orada yaşayanlar.

1873'te Alman Schliemann'ın kazılarıyla bulunmuş kent. Üst üste dokuz katman halindeymiş. "Çok katlı şehir" yani.

Şehri ilk kuranların Traklar olduğu düşünülüyor. MÖ 3000 yıllarında Boğazlar üzerinden Anadolu'ya gelip buralara yerleşmeye karar vermişler. En uygun yer olarak da kıyıdaki Hisarlık Tepesi'ni bulmuşlar. Böylece ilk Troya şehrini o tepenin üzerine kurmuşlar. Sonrasında beş kez kurulup yıkılmış şehir.

Altıncı kez kurulduğunda Troya'nın duvarlarını tanrılara yaptırmış o zamanki Troya kralı **Laomedon**. Haliyle yıkılmaz duvarları olan bir şehir olmuş Troya. Yani onlar öyle sanıyormuş ama üç kere daha yıkılıp yeniden yapılmış olmasına bakılırsa kendilerini kandırmışlar!

HERAKLES TROYA'YI YERLE BİR EDİYOR... AMA BİR SORUN BAKALIM, NİYE?

Kral **Laomedon** bizim delişmen delikanlı **Herakles**'i kızdırmış bir şekilde. Olympos'tan aşağı bakıp "Seni pişman edeceğim!" demiş kendi kendine **Herakles**. **Akhilleus**'un (biz onu Aşıl diye biliriz) amcası **Telamon** ile birlikte bir ordu kurmuş ve bir günde, sadece bir günde yerle bir etmiş o duvarları, sonra da Troya'yı zaptetmiş.

Tabii bu bizim bildiğimiz Troya Savaşı'ndan çok daha eski bir olay.

Şimdi burayı dikkatle okuyun. O savaşta **Herakles**, **Laomedon**'un bütün oğullarını öldürmüş, biri hariç. En küçükleri **Podarkes**'i sağ bırakmış, Kızı **Hesione**'yi de ganimet olarak yanında götürmüştü.

Herakles ganimet kızı bir şükran ifadesi olarak kendisiyle savaşa katılan **Telamon** ile evlendirmiş. Bonkörlüğü tutmuş. **Hesione**'ye de düşün hediyesi olarak "Dile benden ne dilerse" demiş. O da kardeşi **Podarkes**'in esaretine son vermesini istemiş. Bunun üzerine **Herakles** muziplik olsun diye sembolik bir bedel karşılığında bırakabileceğini söylemiş ve kızın şalı karşılığında çocuğu serbest bırakmış. **Podarkes**'in adını da "satın almak, satılmış" anlamına gelen **Priamos** yapmış.

SATILMIŞ KRAL PRIAMOS

Herakles düşünmüş taşınmış, şehri sahibsiz bırakmak olmaz, sözünü geçirecek birini bulmak lazım diyerek **Podarkes**'e yani **Priamos**'a bütün Troya'yı ve civarını emanet etmiş.

Çocuk büyümüş, akıllanmış, **Herakles**'ten emanet aldığı sınırları genişletmeye başlamış. Bu arada da hayırlı bir kısmet çıkmış, **Arisbe** isimli mazbut bir kıza evlenmiş. Ama mutlu olmamış çift bu evlilikten. Bir kez daha evlenmiş **Priamos**, **Hekabe** isimli bir kıza.

Hatırladınız mı bu isimleri? Hani dünyanın ilk güzellik yarışmasını anlatırken Kraliçe **Hekabe**'nin rüyasında karnından alevler çıktığını görmesi üzerine kâhinlerin "kötü talih" demesiyle oğullarını İda Dağı'na terk eden karı-kocaydı. İşte o çift, bu çift.

ÇOCUK GELİN HELEN

O vakitler dünyanın en güzel kadını denince ilk akla gelen **Helen**. Güzelliği dillere destan.

Peirithoos ve **Theseus**, Atinalı iki savaşı. Biri **Helen** ile diğeri yeralında yaşayan **Persephone** ile evlenmek istiyormuş. Bunun için her türlü tehlikeyi göze almışlar. Bir de plan yapmışlar. Önce **Helen**'i kaçırmışlar, hem de daha 10 yaşındayken. Çocuk gelin durumları! **Theseus**'un annesi **Aithra**'ya emanet etmişler kızı. Sonra da **Persephone**'yi kaçırmak için yeralına, Ölüler Ülkesi'ne gitmişler. Bu konudan **Herakles**'i

anlatırken biraz söz etmiştim. Amcası **Hades**'in yanına gittiğinde görmüştü hani tutsak edilmiş iki adamı.

Tann **Hades** gayet güzel karşılamış onları, yedirmiş, içirmiş. Savaşçılar kendi aralarında "Ne de olsa savaşlarda onca kişiyi öldürdük, **Hades**'in ülkesine yolladık. Vefalıymış bak **Hades**, bizi krallar gibi ağırlıyor!" diye sohbet ediyorlarken beklemedikleri bir şey olmuş.

Bir anda nereden çıktıkları belli olmayan onlarca yılan kısıvrak yakalayıp hareketsiz bırakmış adamları.

Theseus ve **Peirithoos**'un amaçlarını bilen **Hades**, acılar içinde kıvrıncakları bir esir hayatı hazırlamış adamlara. Uzun süre yeralında tutsak kalmışlar. Tam da o günlerin sonunda **Herakles** gelmiş yeralına, amcasının köpeğini alıp krala götürmek için. Hatırlarsanız, on iki görevinden biriydi bu. **Theseus**'un yanına gitmiş bir akşam, uzun uzun dinlemiş olanları. Sonra da **Theseus**'un başışlanmasını istemiş amcası **Hades**'ten. "Sonuçta o da anlı şanlı bir kahraman. Ölüler Ülkesi'ne daha bir sürü ölü gönderebilir yeryüzünde yapacağı savaşlarda. Burada esir olmasının sana hiçbir faydası yok amcacığım!" diye ikna etmiş onu... Ve kurtarmış **Theseus**'u yeni maceralara atılması için.

Haa bu arada en önemli kısmı atlıyordum. **Helen**'in kardeşleri **Kastor** ile **Pollusk** da boş durmamış, izini takip edip bulmuş ve kurtarmışlar kız kardeşlerini.

Francesco Primaticcio,
Helen'in Kaçırılması

AKIN AKIN KOCA ADAYI

Yıllar geçiyor, **Helen** günden güne serpilip güzelleşiyormuş. Evlilik çağına gelince dünyanın her yerinden krallar ve prensler akın akın gelmeye başlamış kıza talip olmak için. Ünlü savaşçı kral **Agamemnon** bile varmış kapıya dizilenler arasında. Düşünebiliyor musunuz getirilen hediyeler saraya sığmaz olmuş, o kadar çok talibi varmış kızın yani.

Sadece tuhaf bir biçimde adaylardan **Odysseus** eli boş gelmiş saraya. Bir de bakmış ki sarayın kapısında kuyruk var. Ne krallar, ne prensler kapısında kızın. "Benim hiç şansım olmaz" deyip eli boş dönmek yerine **Helen**'in amcası **Ikarios**'un kızı **Penelope**'ye talip olmuş. Hatta **Helen**'in babasına bir de akıl vermiş **Odysseus**.

"Bırak kız kocasını kendisi seçsin. Böylece reddedilenlerin hiçbiri itiraz edemez. Hatta **Helen** onca krallıktan askeri destek sözü bile alabilir. Hepsinin **Helen**'e zaafı var nasılsa. Gelecekte herhangi bir sorun olduğunda, krallık için tehlikeli bir durum baş gösterdiğinde tüm adaylar birleşip **Helen**'in kraliçe olduğu ülkeye askeri destek versin. Bunun için de **Helen** hepsine bağlılık yemini ettirsin." demiş. Kral da **Odysseus**'un zekâsına şapka çıkartmış.

Bir akşam çağırmış **Helen**'i, kiminle evlenmek istediğini sormuş kızına. **Helen** de Sparta'nın kraliçesi olmak istediğini, o yüzden de taliplerden ünlü

savaşçı kral **Agamemnon**'un kardeşi **Menelaos**'u kendine koca olarak seçtiğini söylemiş.

HELEN, MENELAOS'U TERCİH EDİYOR...

Odysseus'un verdiği akıllı aynen uygulayıp, bir de bağlılık yemini ettirmiş kocalığa uygun görmediği kral ve prenslere. Sonra da dillere destan bir düşünle **Menelaos** ile evlenmiş. Artık **Menelaos** Sparta'nın kralı, **Helen** ise kraliçesiymiş.

Bu arada halka motivasyon olsun diye bir turnuva tertiplemeye karar vermiş Troya Kralı **Priamos** ve Kraliçe **Hekabe**.

Yanışmanın birincisine verimli topraklarda otlayan birbirinden sağlıklı

boğalarının en güçlüsünü ödül olarak vereceklermiş.

Bu yarışmalara katılanlardan biri de kim peki biliyor musunuz? Hani dünyanın ilk güzellik yarışması tertiplenmişti. Fitne Tanrıça **Eris**, altın elma attığı düğünde tanrıçaları birbirine düşürmüştü. En güzelin kim olduğunu belirleyecek olan, İda Dağı'nda yaşayan bir çoban vardı hani, **Paris**. İşte o da katılıyormuş. Yani kader ağlarını örüyormuş. Peki kimdi bu **Paris**? Troya Kralı **Priamos** ve Kraliçe **Hekabe**'nin ülkenin başına felaket getirecek diye İda Dağı'na bıraktırdıkları oğulları.

Yani **Paris** bilmeden ailesinin yanına geri dönüyor. Bayağı heyecanlı olmaya başladı değil mi?

Jacob Jordaens, Tethys ve Peleus'un Düğünü (Anlaşmazlığın Altın Elması)

PARİS GERÇEK AİLESİYLE TANIŞIYOR

Yanışmalarda harikalar yaratıyor **Paris**. "Her başarılı erkeğin arkasında bir kadın vardır" derler ya. O vakitler tanrıça ve tanrı desteği varmış başarıların arkasında.

Bizim **Paris** mesela. **Afrodite**'in desteğini almış arkasına. Belki de onun sayesinde tüm yarışmalarda büyük başarı elde etmiş. Hatta öyle ki ağabeyi **Hektor**'u bile geride bırakmış. Ama bilmiyor yanıştıklarının arasında ağabeyinin ve kardeşlerinin olduğunu.

Kardeşlerin hepsi de centilmen bu arada. Her yarışın birinciliğini **Paris**'e kaptırdıkları halde eğlencelerde, zafer kutlamalarında hiç yalnız bırakmıyorlar çocuğu.

Yaşlı Hendrick van Balen, Paris'in Yargısı

Kimine göre, **Priamos**'un kâhin kızı **Kassandra** delikanlıyı görür görmez tanıyıp terk edilen kardeşi olduğunu anlıyor. Kimine göre de yarışmalar çıplak yapıldığı için kash bedenindeki doğum izinden annesi anlıyor bu yakıcı yakışıklının oğlu **Paris** olduğunu. Onun yüzünden Troya'nın yerle bir olacağı kehanetini unutup bağırılarına basıyorlar delikanlıyı.

PARİS'E VERİLEN GÖREV... KADER AĞLARINI ÖRÜYOR

Saray hayatı fazla sıkıcı geliyor **Paris**'e. Ne de olsa dağ bayır çocuğu... Çayırda yatmış, yıldızları battaniye yapmış hayatı boyunca. "Ben **Oinone**'yi, karımı özledim" deyip fırsatını bulduğu gibi dönüyor dağlara.

Fakat kral ve kraliçe bulmuşlar çocuklarını, yeniden kaybetmeyi isterler mi? Haber yollamışlar. Kraliyetle ilgili sorumluluklarını üstlenmesini ve **Hektor**'a yardım etmesini, bu yüzden şehre dönmesini istemişler.

Hani **Herakles** Troya'yı yerle bir ettiğinde **Priamos**'un kız kardeşi **Hesione**'yi bir şükran ifadesi olarak kendisiyle savaşa katılan **Telamon** ile evlendirmişti ya. İşte oğluna kavuşunca akrabalık duyguları depreşmiş **Paris**'in babasının. Kız kardeşini çok özlediğini fark etmiş. "Acaba mutlu mu? Ne yer ne içer? Kocas **Telamon** iyi davranıyor mu?" diye tasalanmaya başlamış.

Aslında kıza iyi bir kısmet olmuş **Telamon**. **Hesione**'yi **Herakles**'ten teslim alarak Sparta'ya götürmüş ve sıkı durun, onu Salamis'in kraliçesi yapmış.

Kraliyet işleriyle ilgilenmek zorunda bırakılan ve bu yüzden sıkıntıdan patlayan **Paris**'e fırsat doğmuş. Nasılsa arkasında da **Afrodit** gibi tanrıça var. Babasının tasalı bir ânında "Ben gider getiririm halamı sana" demiş. **Afrodit**'e güveniyor çünkü.

Kafasına yatmış oğlunun yaptığı teklif. Zaten baştan gözden çıkarmışlar oğlanı. "Olursa olur, olmazsa olmaz" demiş, üstelik yedikleri içtikleri ayrı gitmeyen Tanrıça **Afrodit**'in de çocuğun arkasında olduğunu fark etmiş. Tanrıçanın oğluna verdiği desteği o bile vermemiş bir baba olarak, yollamış çocuğu halasına.

Ama kâhinler eğer **Paris**, bir kadınla dönerse getireceği kadının Troya'nın sonu olacağını söylemişler. **Priamos**'un akli karışmış. **Paris**'in getireceği kadın, kardeşi **Hesione**. "Ne zarar verebilir ki Troya'ya?" diye düşünmüş. Donanmayı, halkın ve kâhinlerin itirazlarına rağmen **Paris**'in emrine vermiş. Hatta çocuklarını gösterişli bir ordu kurmak için ülkenin dört bir yanına yollamış, orduların başkumandanı olarak da **Paris**'i görevlendirmiş.

Yunanistan'ın en güneyinde bulunan Kythera Adası'na doğru yola çıkmış donanma, gözü yaşlı eşleri, anneleri arkasında bırakarak.

Plan şöyleymiş: Donanma Kythera Adası'nda kalacak, **Paris** Sparta'ya gidip **Hesione**'yi isteyecek. Verdiler verdiler, vermediler Kythera Adası'na dönecek ve bu sefer tüm güçleriyle Sparta'ya saldıracaklar. Güzellikle alamadıkları **Hesione**'yi zorla alacaklar.

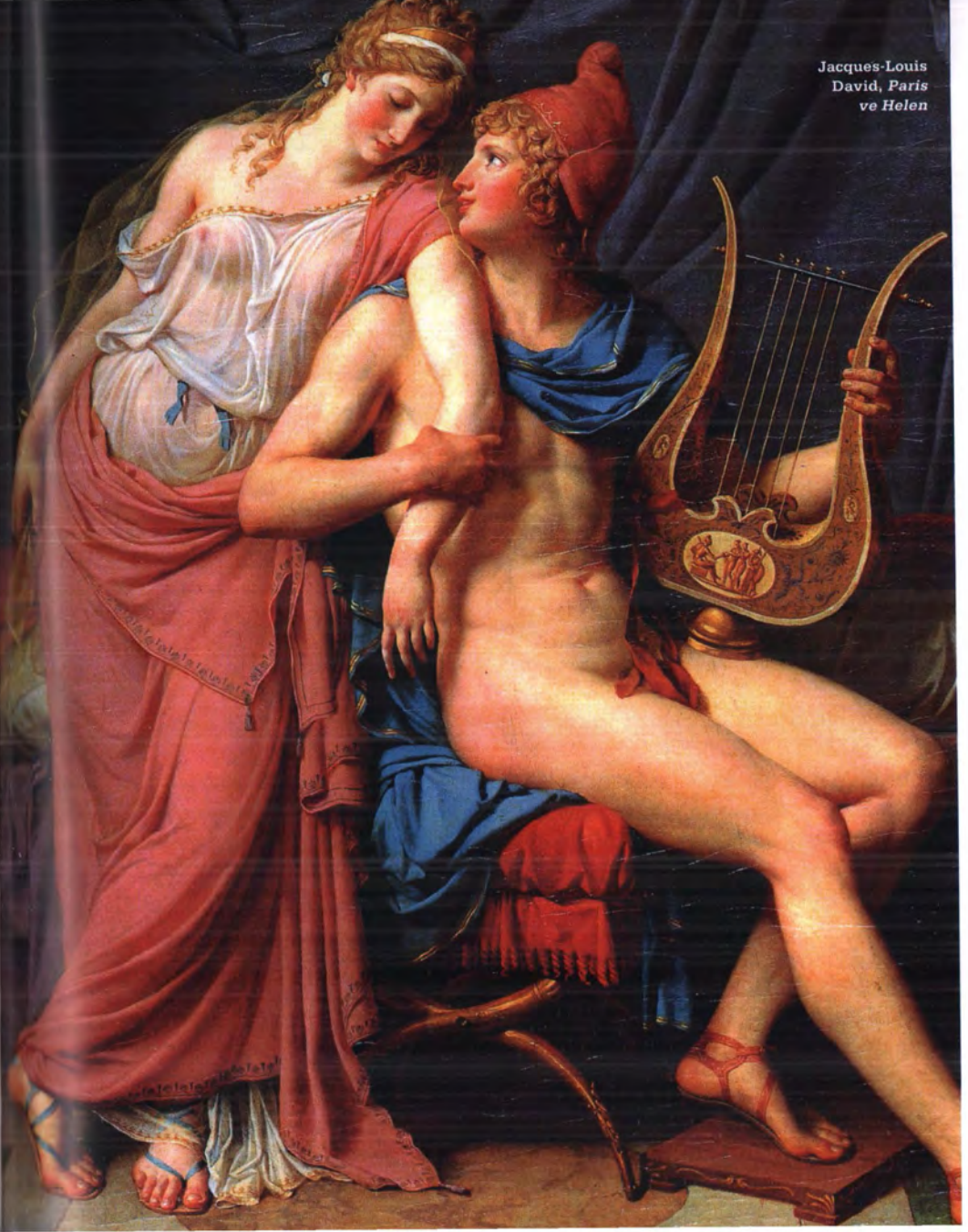
Tam da bu zamanlarda **Menelaos**, tüm erkek kardeşlerini öldüren **Herakles**'in elinden kurtulan **Nestor**'u almak üzere krallığını sevgili eşi **Helen**'e emanet edip yola çıkmış. **Helen** ülkesinde yalnız yanı. Dedim ya, kader ağlarını örüyor diye!

PARİS VE HELEN İLK KEZ KARŞILAŞIYOR

Kythera Adası sakinleri gösterişi seven **Helen**'e haber veriyorlar, adalarına muhteşem bir donanmanın geldiğini... Öyle ya, kadın Sparta'da kocasının sorumluluklarını yürütüyor vekaleten. Zaten koskoca sarayda daha bir yaşına bile gelmemiş kızı **Hermione**'yle vakit öldürüyor, kocasının bir an önce gelmesini bekliyor.

Aslında donanmadan ziyade donanmanın başkumandanı hakkında konuşulanlar dikkatini çekiyor. İlahlar kadar yakışıklı **Paris** isimli bir adam için söylenenlerle çalkalanıyor sarayın içi. Şöyle güzel, şöyle yakışıklı, şöyle güçlü falan diye. Aslında pek ilgilenmeyecek kraliçe ama **Afrodit** bir söz vermişti dünyanın en güzel

Jacques-Louis
David, *Paris
ve Helen*

Maerten van Heemskerck, Yunan Şehir Devleti Sparta'nın Kraliçesi Helen'in Paris Tarafından Kaçırılması

kadınını, sana vereceğim diye **Paris**'e. O meşhur güzellik yarışmasının jüriliğini yapmıştı ya **Paris**. İşte bu yüzden sözünü yerine getirmek için biraz aşk desteği veriyor **Helen**'e.

Kadının içi içini yemeye başlıyor ne yapsam ne etsem de şu adamı bir görsem diye! Sonunda **Artemis** tapınağına adak adamak bahanesiyle Kythera Adası'na gidiyor. Tam da o gün Paris aynı tapınağa adak adayıp ayrılmak üzereyken **Helen** giriyor

içeriye... Aslında sadece tapınağa değil, **Paris**'in kalbine de giriyor.

Afrodite, Sparta kralının eşinin güzelliği karşısında kendini kaybeden delikanlıya kendisine söz verdiği dünyanın en güzel kadınının **Helen** olduğunu söylüyor. Ve **Paris**, kadının güzelliğinden donanmayı da, babasına verdiği sözü de, eve dönüşünü bekleyen karısı **Oinone**'yi de unutuyor.

Ama tapınakta yakınlaşma olamıyor haliyle, olay sadece bakışmayla kalıyor ve

ikisi de akılları birbirinde ayrılıyorlar tek kelime etmeden.

PARİS SPARTA YOLCUSU...

Aşk meşk bir yere kadar deyip, daha önce planladığı gibi donanmayı adada bırakıp halasını almak üzere Sparta'ya doğru yola çıkıyor **Paris**. Kraliçenin huzuruna çıkacak ya, karaya ayak bastığında ilk işi bir hamama gidip aklanıp paklanmak oluyor ve misler gibi kokarak sarayın yolunu tutuyor.

Helen de hoşlandı ya delikanlıdan, bir hazırlık bir hazırlık. Sanırsınız kocası geliyor. İki dirhem bir çekirdek karşılığı **Paris**'i. Yakışıklı prensle hoş ve romantik bir akşam yemeğinin ardından, **Paris** çıkartıyor baklayı ağzından ve babasının kız kardeşini almak için geldiğini söylüyor. Ama cevap "Ben bilmem beyim bilir!" kıvamında oluyor. "Bana kalsa olur ama bunun kararını ancak Kral **Menelaos** verebilir, gelmesini bekleyelim hem biz de bu arada güzel

vakit geçiririz!" diyor. Siz o güzel vakti anladınız değil mi?

Paris ile gününü gün etmeye başlıyor başlıyor kocası gelene kadar. İkisi her konuda çok güzel anlaşıp çok güzel zamanlar geçiriyorlar. Her konuda dedim. Bunu da anladınız değil mi? Sadece gündüzleri değil geceleri de paylaşmaya başlıyorlar. İşte tam bu sırada aniden **Menelaos** geliyor. Beklenmedik bir şekilde hem de.

ÇAT KAPI MENELAOS GERİ DÖNÜYOR

Neyse, şaşkınlık geçince tanışıyorlar, adam da pek bir konuksever çıkıyor. Ne için sarayda olduğunu bile sormadan apar topar ayrılıyor yine saraydan, bir cenazeye katılmak için. Çünkü öğreniyor ki Girit'te yaşayan büyükbabası vefat etmiş. **Helen**'i "Konuşumuzu iyi ağırla, ne isterse gereğini yap karıcığım" diye uyarmayı ihmal etmiyor.

Bu arada **Afrodite** de ne gerekiyorsa yapıyor, ikisini birbirine deli gibi âşık ediyor. Dönme vakti yaklaştıkça **Paris**'in içi içini yiyor ve sonunda **Helen**'in de kendisiyle gelmesini istiyor. **Afrodite** etkisi olmasa kadın hayatta kabul etmez böyle bir teklifi ama "İstemem yan cebime koy!" diyor ve kabul ediyor.

Kadın kaçarken kızını bile geride bırakıyor. Düşünün artık nasıl gözü dönmüş ki daha bir yaşındaki **Hermione**'yi güvendiği bir dadısına emanet edip ayrılıyor saraydan...

Evelyn De Morgan, Troyalı Helen

PARİS, HELEN'İ GÖTÜRÜYOR

Paris dönecek ama yalnız değil, kendisine eşlik eden adamlarına ne diyecek? "Ben kralın karısını kaçınıyorum, siz de gidin çıkacak savaşta ölün!" diyecek hali yok ya. İstemese de adamlarına kenti zaptettiğini, kendisinin kralın karısını esir aldığını,

onların da kenti talan edip ganimetler toplayabileceğini söylüyor. Bunun üzerine adamlar kentte değerli tek bir eşya kalmayana kadar yağmalıyor.

ALDATILAN KOCA MENELAOS'UN ÖFKESİ

Menelaos Sparta'ya dönüyor. Daha yeni çıkmış taziye evinden. Zaten mutsuz, zaten üzüntülü, saraya gelince bir de ne görsün? Hem **Helen**'in hem **Paris**'in hem de sarayda değerli ne varsa her şeyin yerinde yeller esiyor.

Eşinin kaçırılmasının öfkesiyle **Menelaos** doğruca ağabeyi **Agamemnon**'un bulunduğu Miken'e gidiyor. Ağabey biraz karanlık bir zat. Çok zengin ama genelde savaşıp, talan etmiş, el koymuş. Alnının teriyle kazandığı bir şey yok. Tam adamına gidiyor yani **Menelaos**. Aslında kendisi de çok güçlü bir hükümdar. İki kardeşe pek çok şehir devleti itaat ediyor, "düşmanım olacağına dostum olsun" misali.

Agamemnon'a yeni ganimetler için gün doğuyor. Üstelik de **Helen**'in taliplilerinin ettiği yemin var bir de. "Bu devasa orduyu emrime aldım mı, dünyayı ayağa kaldırıyorum" diye düşünüyor. Kardeşini daha da dolduruşa getiriyor, bir kralın karısını kaçırmanın intikamının büyük bir savaşla alınabileceğini söyleyip göz açıp kapayana dek hayalini kurduğu o orduyu toplamaya başlıyor.

KAÇAK AŞIKLAR İZLERİNİ KAYBETTİRMEYE ÇALIŞIYOR

Helen ve **Paris** ilk önce Kranae Adası'nda saklanıyorlar ama bu durumdan hoşlanmayanlar var. Mesela **Hera**, gazabından korkulur kadının. Nitekim hoşlanmıyor bu olanlardan. Eee, ne de olsa **Zeus**'un aldatmalarından dili yanmış kadıncağızın. Aldatma konularına karşı aşırı hassas yani.

Çıkardığı fırtınayla âşıkları Fenike kıyılarına kadar sürüklüyor. **Paris**'in adamlarına gün doğuyor tabii. Yağmalanacak bir yer daha. Altını üstüne getiriyorlar Fenike'nin. Ama Fenikeliler peşini bırakmıyor bu rezaletin, güçlü bir donanmayla peşlerine düşüyorlar. Fenikelilere ters köşe yapıp Troya yerine iyice güneye inip Kıbrıs'a geliyorlar. Bir süre orada kalıp sonrasında rotayı Mısır'a çeviriyorlar.

Mısır Kralı **Proteus**, büyük bir konukseverlik gösteriyor. Fakat adam mazbut, **Paris**'in **Helen**'i kaçırdığını öğrenince çok bozuluyor bu işe. Sonuçta onun da karısı var, "Bugün **Menelaos**'un başına gelen yarın benim başıma gelir" diye düşünüyor ve kovuyor **Paris**'i. **Helen**'i de alıkoyuyor kocası gelip alsın diye. Sonra da **Menelaos**'a haber gönderiyor. Ama haberciler **Menelaos**'a ulaşmadan, **Helen** kaçıp **Paris**'i buluyor ve türlü zorluklarla Mısır'dan ayrılıyorlar. **Menelaos**, karısının Fenike, Kıbrıs, Mısır yolculuklarını haber alıyor. Ve tüm bu şaşırtmacalı manevralardan sonra

Troya'ya gideceklerini tahmin ediyor. Yunanistan'a haber salıp yardım istiyor.

Akhilleus, İthaca Adası'nın kralı **Odysseus** ile tüm krallıklar, ordular seferber oluyor, herkes koşup geliyor, Troya'ya karşı açılacak savaşa katılmak için. Aldatılmış kocanın ağabeyi "müthiş savaşı" **Agamemnon** organize ediyor tüm bunları. Boğazın başını tutmuş, Troya'nın tüm zenginliklerine de el koyacak, gemilerin geçiş rotasının hâkimiyetini de ele geçirecek. "Böyle stratejik bir yer için savaşılmaz da ne yapılır? Kardeşimin onuru mu? Ha doğru, o da var. **Helen**'i geri getirmek bahanesi çok iyi bir fırsat olacak saldırıma!" diye düşünüyor.

Bu arada da âdet yerini bulsun diye **Priamos**'a elçiler gönderiyor. Gönderiyor da **Priamos**'un olanlardan haberi yok ki! O oğlu **Paris**'in halası **Hesione**'yi almak üzere gittiğini biliyor sadece. Elçilere **Paris**'in yerini bilmediğini, şu an elinde olmayan bu Yunan kadını onlara veremeyeceğini söylüyor. Ama eğer Paris bir gün kolunda **Helen** ile çıkıp gelirse, kadını tuttuğu gibi kolundan kocasına iade edeceğine söz veriyor.

PARİS VE HELEN TROYA'YA VARİYOR

Bu arada bizim aşıklar Troya'ya doğru yoldalar. Ve varıyorlar şehre. Savaşmaktan korkmayan kral hem tanrıların inşa ettiği sağlam surlarına hem de askerlerine çok güveniyor.

İleride olabilecek bir çatışmayı göze alarak kadının kocasına verdiği sözü unutuyor. Troya'nın kapılarını oğluna ve göz kamaştırıcı **Helen**'e ardına kadar açtıyor.

AGAMEMNON ORDULARI TOPLUYOR

Agamemnon, **Helen**'in eş seçimi sırasında ettikleri yemine bağlı kalmalarını hatırlatıyor tüm komutanlara. Hepsisi de geliyor filoları ve askerleriyle toplanma yerine. Fakat **Odysseus** savaşa katılmak istemiyor. Tam da o sırada **Penelope** ile yeni evlenmiş. Üstelik de sevgili oğlu **Telemakhos** da yeni doğmuş. Sadakatsiz **Helen** yüzünden karısından ve çocuğundan ayrılmak istemiyor.

Aklına bir fikir geliyor. Akıl hastası rolü yaparak bu işten sıyrılmak istiyor. Saçma sapan davranışlarda bulunmaya başlıyor. Mesela aynı boyunduruğa hem eşek hem de öküz koşturmak, kumsaldaki kumları verimli topraklarmış gibi sürmek, tohum yerine tuz ekmek gibi tuhaflıklar yapıyor.

Savaşa katılacakların arasında **Palamedes** de var. Çok zeki ve uyanık bir adam. Harflerin, ölçü, ağırlık, ateş işaretleri gibi pek çok şeyin mucidi. Çok da kurnaz üstelik.

İnanmıyor **Odysseus**'un deli olduğuna. Bir oyun tezgâhlıyor. **Odysseus**'u sabanın önüne getirip oğlu **Telemakhos**'u yere koyuyor. "Eğer

gerçekten deliyse oğlunu gözü görmez!" diyor ama görüyor **Odysseus**, biçmekte olduğu kumların ortasında sabanın altına girmek üzere olan oğlunu.

Deli olmadığı, deli numarası yaptığı anlaşılınca da tıptış tıptış gitmek zorunda kalıyor **Palamedes** ile birlikte toplanma limanı Aulis'e.

Burada küçük bir sır vereyim: Unutmuyor bu davranışı **Odysseus**, Troya savaşı sırasında bir punduna getirip öldürüyor **Palamedes**'i. O konuya da geleceğiz ileride.

BİR TEK AKHILLEUS EKSİK KALDI

Odysseus da gelince moraller tavan yapıyor ama kâhinler bu defa da yenilmez savaşı **Akhilleus**'un sefere katılmasının şart olduğunu söylüyor. Eğer katılmazsa savaş başarısızlıkla sonuçlanacak.

Akhilleus kim? Biz **Aşil** olarak biliyoruz. Şu altın elmalı yarışmaya sebep olan düğün vardı ya, **Thetys** evleniyordu hani. İşte o evlilikten doğan çocuk. Artık kocaman adam olmuş da savaşlara falan katılıyor. Hatta "yenilmez savaşı" diye lakabı bile var. Annesi **Thetys**'in Styks Nehri'nde yıkayarak

ölümsüzlükle kuşattığı, annesi ve **Afrodit**'i kıskanan **Athena**'nın, **Hephaistos**'a yaptırdığı kılıç ve mızrak işlemez zırhla donattığı **Myrmidon**ların lideri adam...

Fakat kâhinlerin söylediği bir şey var. **Akhilleus** daha dokuz yaşındayken söylenen bir kehanet. Çocuk büyüyünce bu savaşa katılacak ama savaşın sonuna doğru ölecek. **Akhilleus**'un annesi bu yazgıyı o zamandan beri içinde yara olarak saklıyor. Ve biliyor ki oğlunun yazgısı yine oğlunun ellerinde.

Dünyalar güzeli **Akhilleus** ya uzun ve sıradan bir hayat sürecekti ya da kısa ama sonsuza kadar devam edecek bir şöhretin sahibi olacak.

Ve çağınıyorlar **Akhilleus**'u. Uzun tartışmalardan sonra **Akhilleus**'u ikna edebilecek tek kişinin **Odysseus** olduğuna karar veriyorlar.

DÜNYALAR GÜZELİ AKHILLEUS

Anne ve babası özenle yetiştikleri oğullarının sadakatsiz bir kadın yüzünden ölmesini engellemek için türlü diller döküyorlar ve ikna ediyorlar savaşa katılmaması için çocuklarını.

Ve Yunanistan'ın karşısına denk düşen Skyros Adası'na gönderiyorlar, Kral **Lykomedes**'in sarayında konuk olması için. Konuğunun kılık değiştirmesini sağlıyor kral. Zaten öylesine güzel ki **Akhilleus**, kız kılığına girerse kimsenin tanınması mümkün değil. Gerçekten de öyle yapıyor delikanlı ve saray kızlarının arasına karışıyor.

Haremden yaşamaya başlıyor **Akhilleus**. Fakat ateşle barut yan yana durur mu? Kralın kızlarından **Deidamia** ile ateşli bir aşk yaşıyor haremde gizli köşelerinde. Kız hamile kalıyor ve **Akhilleus**'un oğlu **Pyrrhus**'u doğuruyor.

Akhilleus'u adım adım izleyen **Odysseus** gemisiyle Skyros Adası'na geliyor. Aldığı istihbaratla doğruca saraya gidiyor.

Lykomedes, **Akhilleus**'un sarayında gizlendiğini kabul etmiyor tabii ki. Öylesine kendinden emin davranıyor ki sarayını aramalarına bile

izin veriyor. **Odysseus** bulamayınca **Akhilleus**'u, ikna olduğunu söyleyip ayrılıyor saraydan.

ODYSSEUS'UN İKNA KABİLİYETİ

Ama kral cinse **Odysseus** ondan cin. Ertesi sabah adaya gezgin bir satıcı kılığında giriyor ve **Lykomedes**'in sarayına geri geliyor bohçasında rengârenk kumaşlar ve ziynet eşyalarıyla. Ama bohçanın dibine birkaç kıymetli silah yerleştirmeyi de unutmuyor.

Franz Matsch, Akhilleus'un Zaferi

Kumaşları görünce deliye dönen kızların arasında **Akhilleus**'un ilgisizliğinden kuşkuluyor **Odysseus**. Ve sahte savaş boruları çaldırıldığında kızlar kaçışırken, kız kılığındaki delikanlının bohçadan silahları almasıyla da kuşkusunun doğru olduğu ortaya çıkıyor.

Karşı karşıya kalıyorlar foyası açığa çıkan **Akhilleus** ile bohçacı kılığındaki **Odysseus**. Kaçış yok artık. **Odysseus** orduların savaş hazırlıklarının bitmek üzere olduğunu,

onsuz sefere çıkılamayacağını anlatıyor. Ayrıca aralarında ne tür bir ilişki olduğu pek anlaşılmayan en yakın arkadaşı **Patroklos**'un da hasretle kendisini beklediğini söylüyor. Hatta daha da ileri gidip **Agamemnon**'un orduların komutasını ona bırakabileceğini ima ediyor.

O zamanlar daha 15 yaşında **Akhilleus**. Kısa ömrü ve sonsuza kadar unutulmayacak üzü seçiyor **Odysseus**'un anlattıklarından sonra. Ve savaşa katılmaya karar veriyor.

AGAMEMNON'UN FENDİ SAF AKHILLEUS'U YENDİ

Biraz da aşırı sevdiği **Patroklos** için, ona olan düşkünlüğünden savaşmaya karar veriyor **Akhilleus**. Çünkü çok çok iyi bir ilişki var aralarında. Beraber yatıp beraber kalkıyorlar, beraber yiyip beraber eğleniyorlar. Artık beraber savaşacaklar da. İşte bu yüzden gidiyor **Odysseus** ile. İyi ama verilen vaad tutulmuyor. Orduların komutanlığına **Agamemnon** getiriliyor. Ashında buna çok bozuluyor **Akhilleus**, sonuçta verilen söz tutulmamış oluyor. Sözüden dönmek çok yakışsıksız bir davranış o zamanlarda. Hoş hala da öyle ama, pek sözünü tutan da kalmadı artık günümüzde.

Zaten bu **Agamemnon**'un kendisine yapacaklarının sadece ilki, çok kez karşı karşıya geliyorlar ilerleyen zamanlarda.

Allahtan **Thetys** ile **Afrodit**'ten hiç hoşlanmayan **Athena**'nın **Hephaistos**'a yaptırdığı zırh ve silahlar var da çocuk çok da savunmasız kalmıyor **Agamemnon**'a karşı.

Ayrıca babası **Peleus** da emri altındaki **Myrmidon**ları **Akhilleus**'a destek olması için yolluyor. Peki kim bu **Myrmidon**lar?

MYRMIDONLAR MI? O DA NEYİN NESİ?

Uçanı kağanı kaçırmayan **Zeus**, Aigina Adası'nda bir peri kızıyla beraber olmuş ve bu periden de **Aiakos** isminde bir oğlu olmuş. **Hera**'dan hiçbir şey

saklanmaz biliyorsunuz, etrafı muhbir dolu, yetiştirmişler hemen kadına yine aldatıldığını ve bir üvey oğlu daha olduğunu!

Hera kocasına ve çocuğa değil de tüm ada halkına kusmuş öfkesini. Bütün adalıları öldürmüş. Çocuk bir başına kalmış ölümlerin arasında, korkuyla bir tapınağa gidip **Zeus**'a yalvarmış. Tam da bu sırada gözü yerdeki karıncalara ilişmiş. Binlerce karınca dolaşıyormuş yerlerde.

Ve çocuk "Ne olur şu karıncalar insan olsa da ada yeniden hayat bulsa!" diye geçirmiş içinden. Konuşmasına gerek yok, duymuş **Zeus** oğlanın aklından geçenleri. Ve oğlunun isteğini yerine getirmiş, o karıncaların her birini insan yapmış. Adanın yeni ev sahiplerine de "karınca" anlamına gelen **Myrmidon**lar denmiş.

Thetys ile evlenip **Akhilleus**'un babası **Peleus** var ya, işte o, bu çocuğun oğlu. Yani **Peleus**'un babası **Myrmidon**ların var olmasına sebep olan **Aiakos**!

Myrmidonlar tüm sadakatleriyle bağlılarmış **Aikaos**'a. Eee, ne de olsa var olma sebepleri o adam. Fakat gün gelmiş ölmüş **Aiakos**. Bu kez **Myrmidon**lar **Peleus**'a bağlılık yemini etmişler. İşte bu **Myrmidon**lar üzerindeki kontrolünü Troya Savaşı sırasında destek olsunlar diye oğlu **Akhilleus**'a devretmiş **Peleus**.

Hatta **Thetys** ile evlenirken düğünde sentor denilen yanı at-yanı insanların en bilgili ve yeteneklisi **Kheiron**'un

kendisine hediye ettiği, hedefini hiç şaşırmanın mızrağı ve yine düğününde **Poseidon**'un hediye ettiği iki ölümsüz atı da vermiş **Akhilleus**'a.

BİR YILAN MI BELİRLİYOR YANI SAVAŞIN KADERİNİ?

O dönemde âdettendir diye gemiler demir almadan önce kurban kesmek gerekiyor. İşte bu sebeple kurban için bir sunak hazırlanıyor. Törenin tam ortasında bir yılan ortaya çıkıyor ve sunağın yanı başındaki çınar ağacına tırmanmaya başlıyor. Ağaçta da bir kuş yuvası var, sekiz serçe yavrusu ve anneleri mutlu mesut yaşıyorlar yuvalarında. Yılan doğruca oraya çıkıyor ve tüm yavruları yutuyor son olarak da annenin çırpınışlarına aldırmandan onu da indiriyor mideye.

Fakat, nasıl oluyorsa yılan birden taş kesiliyor ve sunağın yanı başına düşüyor.

"Tam da kâhinlere yorumlatılacak bir durum!" deyip danışıyorlar komutanlar büyük kâhin **Kalkhas**'a. O da diyor ki; "Yapılacak sefer çok çetin, büyük zorluklarla dolu olacak. Ama sonunda Yunanlar büyük bir zafer kazanacak. Savaş tam dokuz yıl sürecek, yılanın yuttuğu kuş sayısı kadar. Onuncu senede düşecek Troya." Haydi buyrun bakalım!

VE DONANMA YOLA ÇIKIYOR

Aksilikler de başlıyor. Donanma deyince öyle elli altmış değil, binden fazla kadırgadan söz ediyorum. Bu donanmanın su ihtiyacını düşünebiliyor musunuz? Tatlı su kaynağı bulmak için sık sık adalarda durmak zorundalar. İlk durak Chryse Adası.

Kaynağı bulmak için **Herakles**'in sağ kolu **Philoktetes** iniyor adaya. Derinlerde hem kaynağa hem de bir tapınağa rastlıyor ve o sırada tapınağı korumakla görevli yılanlardan biri tarafından ısırılıyor. Gemisine dönmek istiyor ama yara dakikalar içinde berbat bir hal alıyor. Zorlukla varıyor sahile.

Su depoları doldurulup uygun rüzgâr bulununca yola çıkıyor gemiler. Yol boyunca acılar içinde kıvranıyor **Philoktetes**. Hiçbir adak, hiçbir ilaç çare olmuyor. Gemi mürettebatı huzursuz oluyor, hastalığın kendilerine de bulaşacağından korkuyorlar. Üstüne bir de **Philoktetes**'in gece-gündüz devam eden acılı çığlıkları eklenince **Odysseus**'un önerisi üzerine Lemnos Adası'na bırakılmasına karar veriliyor. **Odysseus** bizzat kendisi götürüyor ve bırakıyor adaya ilaçla uyutulan **Philoktetes**'i.

"Buraya küçük bir not ekleyeyim hemen. Philoktetes uzun süre bu adada yalnız kalacak, avlanarak hayatta kalmayı başaracak. Ama ayağındaki yara hiç bir zaman iyileşmeyecek."

YOLDA BAŞLARINA GELMEYEN KALMIYOR

Mesela **Tenedos**'ta yani bizim Bozcaada'da demirliyor donanma ve Tenedos kralı **Tenes**'in konuğu oluyorlar. Ama kral bu ziyaretten hiç memnun değil, çünkü Yunanların dost ülke Troya'ya savaşa gitmekte olduğunu biliyor. Biliyor bilmesine de dilini tutmayı bilmiyor. İleri geri konuşmasını hazmedemiyor **Agamemnon** ve kralın hemen öldürülmesini emrediyor. Kral **Tenes**, **Apollon**'un oğullarından biri olduğundan hiçbir savaşçı bu emri yerine getirmek istemiyor, **Akhilleus** hariç. Acımasızca öldürüyor **Apollon**'un oğlunu. Sonuç: **Apollon** oğlunun intikamını almak için savaş sırasında Troyalılara yardım etmeye karar veriyor.

ÖFKEYLE KALKAN ZARARLA OTURUR

Tenedos'tan yola çıkan binden fazla gemi rotayı şaşırıyor ve Troya yerine daha güneydeki Mysia'da yani bizim Mudanya taraflarında bir yerlerden karaya çıkıyor. Hatta burayı Troya sanıp bir de yağmalıyorlar, iyi mi?

Tam da o sıralarda **Herakles**'in oğlu **Telephos** oralarda. Durumu görüp yanlışlığı anlatmaya çalışıyor. Hatta gergin atışmalar çatışmalara dönüşüyor. Karşılıklı saldırılar sonrasında olaya **Akhilleus** dahil oluyor. Karşı karşıya geliyorlar **Akhilleus** ile **Telephos**. Hasminin yenilmez olduğunu bilen

Herakles'in oğlu kaçıyor ama yakalanıyor **Akhilleus**'a ve yenilmez savaşçının ucu zehirli kargısının kalçasına saplanmasını engelleyemiyor.

Akhilleus, **Telephos**'u öldürmeyip yaralı bırakıyor **Herakles**'in oğlu diye. Ama öyle bir yara açıyor ki yıllarca iyileşemiyor **Telephos**.

Fakat **Agamemnon**, ordusunun yanlış yerde karaya çıktığını anlıyor. Tekrar denize açılıyorlar ama bu kez

Herakles ve Telephos

de karşısında durulmaz fırtınalara yakalanıyorlar. Bu yüzden bırakın Troya'ya varmayı Yunanistan'a geri dönmek zorunda kalıyorlar. Ve her şey sil baştan başlıyor. Darmadağın olan donanmayı toparlamak, on binlerce askeri, binden fazla gemiyi bir araya getirmek tam sekiz yıllarını alıyor.

Bu arada **Telephos** bir türlü iyileşemiyor dedim ya, sebebini bir kâhine soruyor. O da "Seni ancak yaralayan kimse iyileştirebilir." diyor. Bunun üzerine **Telephos** topallaya topallaya, ordunun tekrar toparlanmakta olduğu Aulis'e gidiyor **Akhilleus**'u bulmak için.

Dilenci kılığında çıkıyor **Akhilleus**'un karşısına, ağlıyor sızlıyor, acındırıyor yardım etsin diye. Ama **Agamemnon** aklına giriyor **Akhilleus**'un yardım etmemesi için. Allahtan **Agamemnon**'un karısı **Klytawnestra** kocası gibi gaddar değil. **Telephos**'a **Agamemnon**'un oğlu küçük **Orestes**'i rehin alarak **Agamemnon**'u tehdit etmesini öğütüyor. Anneye bakın, ne öğüt ama!

Akhilleus bir de **Odysseus**'tan fikir alıyor, sonra da yardıma karar veriyor **Telephos**'a. Yaraladığı, kargıyı yaraya sürüyor ve inanılmaz bir şekilde **Telephos** hızla iyileşmeye başlıyor.

Telephos minnettarlığını nasıl dile getireceğini şaşırıyor. **Akhilleus** da Troya'da kendileriyle savaşmasını istiyor.

Bu çok mümkün görünmüyor, çünkü **Telephos**'un ikinci eşi **Priamos**'un kızı. Savaşa katılamayacağını ama gerekirse kendilerine erzak temin edebileceğini söylüyor.

AVA GİDEN AGAMEMNON NASIL ALDATILIR?

Bu arada **Agamemnon**'un "Oğlumu esir al!" diye akıl verdiği karısı var ya, **Klytawnestra**. Kadının aile hayatıyla bir alıp veremediği var galiba ki kocası gittikten sonra yatağı boş kalmaması diye **Aigisthos** ile birlikte oluyor.

Peki kim bu **Aigisthos**? **Thyestes**'in oğlu. **Atreus** ile **Thyestes** adında iki kardeş var. Bu iki kardeş birbirleriyle hiç anlaşıyor, sürekli kavga ediyorlar. Öyle ki bir defasında **Atreus** yenilince öfkeyle **Thyestes**'in oğullarını öldürüyor.

Thyestes, kardeşinden öç almak için çare ararken kâhinlerden biri öz kızından bir oğlu olursa **Atreus**'u öldürebileceğini söylüyor.

Thyestes de inanıyor kâhine ve bir gece gizlice kızı **Pelopias**'ın koynuna giriyor, onu gebe bırakıyor. Doğan çocuk kim peki? **Aigisthos**... Yaa, ne karışık ilişkiler değil mi?

İşte bu **Aigistos** tam yedi yıl boyunca **Agamemnon**'un kocalık görevlerini vekaleten yürütüyor. Neden yedi yıl biliyor musunuz? Çünkü **Agamemnon**'un oğlu **Orestes** büyüdüğünde her şeyi öğreniyor ve babasının namusunu temizlemek için **Aigistos**'u öldürüyor.

François Perrier, Iphigeneia'nın Kurban Edilmesi

ALIN SİZE BİR KURBAN DAHA. HEM DE BİR PRENSE. ADI IPHIGENEIA

Yıllardan söz ettik ya, sekiz yılda tekrar toparlanan dev ordu hazır ama bu kez de yaprak oynamıyor koca limanda. Rüzgârın "R"si yok. Haftalarca beklemişler ama olmuyor, olmuyor. Sonunda yine kâhine danışmışlar. Kâhinin aklında ne varsa artık, **Agamemnon**'un kızı **Iphigeneia**'nın kurban edilmesi gerektiğini söylemiş.

Al başına bir dert daha. Adam nasıl kurban etsin kızını? Fakat meselenin aslı başkaymış. Tanrıça **Artemis** var ya, onun geçmişten kalan alıp veremediği varmış **Agamemnon** ile. Geçmiş zamanların birinde kendisine adanmış kutsal bir geyiği hem de **Artemis**'in kutsal topraklarında öldürmüş **Agamemnon**. Bununla kalsa neyse. Bir de **Artemis**'in bile böyle güzel nişan alamayacağını söylemiş ki işte bu bardağı taşıran son damla olmuş.

Bu yüzden de kızgın **Artemis**, ordunun beklediği rüzgârları engelliyormuş. Kâhin, tanrıçanın öfkesinin ancak **Iphigeneia** kendisine kurban edilirse yatışacağını söylemiş. Ancak bundan sonra donanma beklediği rüzgâra kavuşacaktı.

Agamemnon kızını kurban etmeye yanaşmamış. Günler geçmiş, haftalar geçmiş, en ufak bir esinti dahi çıkmamış.

Menelaos ve **Odysseus**'un ısrarları sonucunda istemeye istemeye

kızının kurban edilmesine onay vermiş **Agamemnon**.

Sonra da karısı **Klytaimnestra**'ya haber yollamış. Kızını göndermesini, çünkü hayırlı bir kısmet çıktığını, kızını **Akhilleus** ile nişanlayacağını bildirmiş.

Kızcağız yazık daha 23 yaşında, yakışıklı, yenilmez, dünya güzeli **Akhilleus** ile evleneceğim diye geceleri uyuyamaz olmuş sevinçten, hop oturmuş hop kalkmış.

Akhilleus itiraz edecek olmuş ama ok yaydan çıkmış bir kere.

Klytaimnestra kızıyla birlikte Aulis'e gelmiş sevinç ve neşe içinde. Fakat geldiklerinde kendilerini bekleyen felaketi öğrendiklerinde yıkılmışlar haliyle.

Ne yaptılarsa kimleri araya koydularsa olmamış. **Agamemnon** sözünden dönmemiş, kızı ile ülkesi arasında tercih yapıp kızını kurban etmeye kesin karar vermiş. Böyle baba düşman başına!

Anne yazmış bunu bir kenara. Kadın yaptığı aşna fişneyi görmezden gelip bunun öcünü alacak. Kocasının kendisini **Khryseis** adlı bir kadınla aldatmasını bahane edip **Agamemnon**'u öldürecek ilerleyen sayfalarda.

Olanları yukarıdan izleyen **Artemis** bakmış ciddi ciddi adam kızını kurban edecek, acımış kızın durumuna ve töreninin tam ortasında, bıçak tam da **Iphigeneia**'nın boğazına inerken onu dişi bir geyikle değiştirmiş.

Ve o anda bir şey olmuş, güçlü bir

rüzgâr tozu dumana katarak gelmiş.
Yani **Artemis**'in laneti ortadan kalkmış.

BU SEFER BAŞKA SEFER

Beklenen rüzgâr çıkınca tekrar sefere çıkılıyor tam 1.178 gemiyle. Troya önlerine kadar geliyorlar bu sefer kazasız belasız. Hesaplayın artık siz, her gemide en az yüz kişiden kaç kişilik bir donanma olduğunu.

Fakat yine bir problem var. Ah o kâhinler! Bu defa da karaya ilk ayak basanın öleceğini söylemişler. Kimse inmiyor gemilerinden. Herkes birbirini bekliyor.

Odysseus kurnaz ya, kalkanını gemiden kıyıya atıyor ve kalkanın üzerine atlıyor, karaya ayak basmış gibi yapıyor. Onun karaya ilk ayak basan olduğunu sanan **Protesilaos** adlı bir delikanlı ardından atlıyor gemiden ve **Odysseus**'un karaya değil kalkana ayak bastığını görüyor ama iş işten geçmiş artık. Kaderde ne yazıldıysa o olacak deyip karaya ilk ayak basan olma şerefine erişiyor.

AGAMEMNON VE ORDUSU TROYA'NIN TAM KARŞISINA YERLEŞİYOR

Troyalılara yardım için savaşmaya gelen **Poseidon** ile **Kalyke**'nin oğlu savaşçı **Kyknos**, ordusuyla karaya ilk çıkan kuvvetleri dağıtıyor ve tahmin edin bakalım ilk ölen kim oluyor? Evet doğru bildiniz, **Protesilaos**. Hem de **Helen**'i

kaçıran **Paris**'in ağabeyi **Hektor** vuruyor onu.

Kyknos'un **Akhilleus** ile yaptığı birebir mücadeleyi kaybetmesiyle ordular **Hektor** komutanlığında geri çekiliyor. Bu boşluktan faydalanan Yunan ordusunun tamamı karaya çıkıyor ve eşi benzeri görülmemiş büyüklükte bir kamp kuruyorlar.

KAMP ALANI NASIL BİR YER? TROYA NASIL BİR YER?

Şimdi canlandırın gözünüzde, on binlerce askerin bulunduğu bir kamp. Şehrin duvarlarına en yakın kısımda yenilmez savaşçı **Akhilleus** ve karıncadan bozma insan olan itaatkâr **Myrmidonlar** var. Ve haliyle bu bölgeye tam bir düzen hâkim. Karınca gibi çalışan adamlar çünkü her biri!

Arabaları garaja çeker gibi gemilerini kamp alanına taşımışlar kızaklar üzerinde. Uzun kalmaya niyetliler ya, bölgeye spor müsabakaları, kurban törenleri için bir bölüm bile yapmışlar.

Akhilleus'un gerisinde, sahile kadar da **Diomedes**'ten **Odysseus**'a, **Agamemnon**'a kadar pek çok ülke ordusu kendi kamplarını kurmuş.

Odysseus'un çadırının önünde büyük bir boş alan var; oraya da yönetim, siyaset ve ticaret işlerini görüşmek üzere toplandıkları agora denilen bir alan kurmuşlar. Bir de tüm tanrıların sunaklarını inşa etmişler.

“Adamlar bayağı bayağı yerleşmişler, anlaşılan gitmeye hiç niyetleri yok. Zaten orduyu toplamaları kaç yıl sürdü baksanıza.”

Bu büyük kamp yeri ile Troya'nın arasında da Skamander Irmağı ve ırmak boyunca kır çiçekleri var. Tepede de tüm ihtişamıyla Troya'nın duvarları görünüyor.

Nasıl? Canlandırabildiniz mi kampı?

Gelelim Troya'nın içine. Orayı da anlatayım. Bir kere tepeye kurulu olduğundan şehrin içi bir sürü inişli çıkışlı sokaklarla dolu. Şehrin iki ana kapısı var. Birine Batı Kapısı, diğerine Dardanos Kapısı diyorlar. Şehrin en yukarı kısımlarında Ilion isimli kale ile **Priamos**, **Hektor** ve **Paris**'in sarayları var. Haa bir de **Athena** ve **Apollon** tapınakları orada.

Athena Tapınağı'nda adına kentin koruyucusu **Athena**'nın Zafer Tannıçası **Nike** ile birlikte yapılmış bir rölyefi ya da heykelciği var. Buna **Palladion** diyorlar.

Kale inşa edilirken bu **Palladion**'u **Zeus**'un kenti korusun diye gökten gönderdiğine inanıyor Troyalılar.

Palladion, Troya'da olduğu sürece kentin fethedilmesi olanaksız. Yani öyle düşünüyor Troyalılar. Bir de ilerleyen zamanlarda **Odysseus** ve **Diomedes** onu çalmasıydı iyiydi. “**Palladion** gitti, savaş bitti!” olacak çünkü.

İŞTE BÖYLE BAŞLIYOR SAVAŞ

Kalenin surlarından dikkatle izleniyor kampı kuranlar. Korkusuz **Hektor** hazır onlar yerleşme telaşı içindeyken atlı ve yaya Troya ordusuyla saldırıyor. Fakat **Hektor** çok centilmen. Bakıyor ki düşmanlarının atları yok denecek kadar az, bakıyor ki durum eşitsiz, durduruyor ordularını. Ama düşman boş durmuyor, hemen toparlanıyorlar ve **Hektor**'un ordusuna saldırmaya başlıyorlar. Ama at sayısı az olunca ne yapsalar nafile. **Hektor** üstünlük sağlıyor pek de yorulmadan. Tabii savaş arabasıyla **Akhilleus** ve **Myrmidonlar** gelene kadar.

Akhilleus'un yenilmez bir savaşçı olduğunu bilmeyen yok. Adam tek başına **Hektor**'un ordusuna saldırıyor neredeyse. O kadar kendine güveniyor yani.

Bir de Komutan **Ajax** ve ordusu gelince yardıma, ava giden avlanırs misali **Hektor** ağır yenilgi alıyor ve geri püskürtülen ordusuyla Troya'nın surlarının güvenli kollarına atıyor kendisini ve ordusunu.

Yunanlar ölümlerini yakarken bir baskın daha düzenliyor **Hektor** gecenin bir yarısında. Ama **Akhilleus**

Pio Fedi,
Polyksene'ye
Tecavüz

ve karınca adamları yine püskürtüyor gelenleri.

Hektor anlıyor ki bu iş böyle olmayacak, çok daha büyük bir ordu gerektiğine karar veriyor.

Fakat bir problem var. O da Yunan askerler. Adamlar bu işi hemencecik bitireceklerini, Troya'ya girip her şeyi talan edeceklerini sanıyorlar. Bakıyorlar ki pabuç pahalı, birkaç ay sonra civar şehirleri yağmalamaya ve ganimet biriktirmeye başlıyorlar. Başkomutan **Agamemnon**, çocuklar moral bulsun diye ses çıkarmıyor bu olanlara. Yağmalamak derken öyle böyle değil tam yirmi üç şehri talan ediyorlar.

TAŞLANARAK ÖLDÜRÜLEN EVLADIN ACISI

Ganimetlerin arasında esirler de var elbette. Esirlerin arasında kim var bilin bakalım? Troya Kralı **Priamos**'un oğlu **Polydoros**.

Odysseus bu çocuk ile **Helen**'i değiş tokuş etme fikrini ortaya atıyor savaş meclisinde. Mantıklı geliyor komutanlara. **Helen**'in kocası Kral **Menelaos** yanına elçiler alarak gidiyor Troya'ya, yanlarında da **Polydoros** var.

Odysseus'un teklifini değerlendiren yaşlılar meclisi **Paris**'in suçlu olduğunu, kadının iade edilmesi gerektiğini söylüyor ama dinleyen kim? En başta **Hektor** karşı çıkıyor bu karara. **Helen**'i teslim

edemeyeceklerini ama ganimet olarak aldıkları her şeyi iade edebileceklerini hatta daha fazlasını da vermeye razı olduklarını, yanına da eşantıyon **Priamos**'un kızlarından **Kassandra**'yı veya **Polyksene**'yi verebileceklerini söylüyorlar.

Salonda o sırada **Afrodite**'in yakışıklı ve şımarık oğlu ileride Roma'nın kurucularından, atalarından biri olacak **Aeneias** da var. Öfkelenip ileri geri konuşmaya başlıyor, yaşına başına bakmadan verip veritiriyor elçilere.

Canlarını zor kurtaran elçiler ile **Odysseus**, **Diomedes** ve **Menelaos**, esirleri **Polydoros**'u alıp kampa dönüyorlar. Olanları anlatıyorlar.

Agamemnon öfkeden kuduruyor. Kayınbiradere bakar mısınız? **Helen**'in kocası o kadar öfkelenmiyor. "Sana ne oluyor be adam?" diyesim geldi. Kraldan çok kralcılık dedikleri bu olsa gerek. Ve ne yapıyorlar biliyor musunuz? O masum delikanlıyı şehrin surlarının önüne götürüp Troyalıların gözleri önünde taşıyarak öldürüyorlar. Düşünebiliyor musunuz baba, anne ve kardeşlerin halini.

TELEF OLAN ÇOCUKLAR

Priamos'un elli oğlu var biliyorsunuz. Teker teker telef etmeye başlamış düşman ordusu bu çocukları. Az önce okuduğunuz gibi birini taşlamış öldürmüşler, diğerini "**Priamos**'un sevgili oğlu **Troilus** 20 yaşını görecek

kadar yaşarsa, Troya asla düşmeyecek" diye kehanet olduğu için öldürmüşler. Bir diğeri de yetiştirilmesi için emanet edilmiş. Ama maalesef kralın yağmalarının birinde canını kurtarmak için yağmacılara verilmiş, yağmacılar da daha sonra onu öldürmüş.

Sıkıntıdan sadece mal mülk edinme saldırılarına girişmemiş Yunanlar sadece. Kimi eğlenmek, kimi de evlenmek kız aramaya çıkmış.

Nitekim komutan **Akhilleus** çeşmede rastladığı **Priamos**'un kızlarından **Polyksene**'ye âşık olmuş.

Komutan **Ajax** da Bandırma yakınlarındaki kıyılara hükmeden Frigya kralı **Teletas**'ın şehrine saldırıp, Prenses **Tecmessa**'yı kendine ayırmış. Adam köle olmasa evlenecek kızla, o kadar âşık olmuş üstelik. Savaşı falan boş verip aylarca gününü gün edip gönül eğlendirmiş bu kızla.

Ama bu arada boş da durmamış. **Agamemnon** istedi diye Troyalıların yiyecek ihtiyacını karşılamak için yetiştirdiği hayvanları İda Dağı'nda bulup tek tek öldürmüş.

BALTA BU KEZ TAŞA VURMUŞ; APOLLON'UN GAZABI

Bekle bekle nereye kadar?

Agamemnon'u da hafakanlar basmış. "Bir sefere de ben gideyim!" demiş, **Akhilleus**'un yapacağı yeni talan seferine o da katılmış. Troya

yakınlarındaki Lyrnessos şehrine bir baskın düzenlemişler.

Talan sonunda **Akhilleus**, ele geçirilen esirler arasında **Briseis** isminde genç ve güzel bir kıızı kendine ayırmış. Saldırılar devam ederken Çanakkale Ayvacık'taki Apollon için yapılan Smintheion Tapınağı'na ve **Khrysa Kalesi**'ne kadar gelmişler ve buraların da canına okumuşlar.

Tapınaktan toplanan esirlerin arasındaki **Khryseis** isimli bir güzel kıızı da **Agamemnon** kendine ayırmış. Ki hayatının hatasını yapmış. Hani kendi kızını kurban etmek istemişti ya, karısı da öcünü almak için intikam yemini etmişti. Bu kızla ilişkisini bahane edip **Agamemnon**'un hayatına son verecekti hani. Kader ağlarını böyle örüyor işte. "Ne oldum değil, ne olacağım?" demek lazım.

Tesadüfe bakın ki kız tapınağın rahibinin kızıymış. Babası çok yalvarmış kızını geri vermeleri için. Bırakın kızını, neredeyse kendi canından olacaktı adam.

Ama bu ayıp **Apollon**'un hışmına uğramalarına sebep olmuş. Düşünsenize koskoca tanrının tapınağını talan et, insanları esir al, rahibin kızına el koy, üstelik de rahibi tartakla. Olacak iş mi? Değil tabii. Öyle bir öfkelenmiş ki gümüş yayıyla Yunan askerlerini ok yağmuruna tutmuş, binlerce asker ölmüş tam dokuz gün boyunca. Hırsını alamayıp bu kez vebayı yaymış kampa bir de, iyi mi?

Giovanni Battista Tiepolo, *Akhilleus'un Öfkesi*

Olanları yorumlayan kâhinler ve komutanlar bu beladan kurtulmak için **Agamemnon**'un kızını rahibe geri vermesini istiyorlar ama **Agamemnon** böyle bir şeye yanaşmıyor. Ama bir yandan da ordular sapır sapır dökülüyor. Birbirlerinden zaten alttan alta hoşlanmadıklarından "Eğer **Akhilleus**, **Briseis**'i serbest bırakırsa ben de rahibin kızı **Khryseis**'i serbest bırakırım" diyor ne alakası varsa. **Akhilleus**'un herhangi bir tanrıyla alıp veremediği yok ki! Mesele **Apollon** ile **Agamemnon** arasında.

Neyse, sonunda ikna ediliyor **Agamemnon** ve serbest bırakıyor kızı. Elde kaldı bir tek **Akhilleus**'un **Briseis**'i. Dedim ya, adam sınır tanımıyor, gecenin birinde **Akhilleus**'un olmamasından faydalanıp zorla sahip oluyor **Briseis**'e. Ve bu da bardağı taşıran son damla oluyor. Bunu öğrenen **Akhilleus** savaştan çekilme kararı alıyor. Üstelik de annesi **Thetys**'e, tanrılar Troyalılara yardım etsin diye adaklar adanmışken...

ŞAKACI ZEUS

Thetys oğlu için **Zeus**'a yalvarıyor, **Zeus** da mantıklı buluyor bu isteği, biraz da şakacı ya! Bir gece **Agamemnon**'a bir rüya gördürüyor. Güya uyanıp da o gece Troya'ya saldırırsa surları açacak. Apar topar uyanıp topluyor hemen orduları o heyecanla **Agamemnon**. Elbette aralarında artık yenilmez savaşçı **Akhilleus** yok.

Bu arada **Zeus**, Troya'ya bir haberci yolluyor ve Yunanların saldıracağını haber veriyor. Onlar da gelecek saldırı için tüm hazırlıkları yapıyor. Surların dışında karşı karşıya geliyor iki ordu. **Paris**, **Menelaos**'a teke tek savaşmak için meydan okuyor. **Menelaos** da kabul ediyor. Çok havalı bir dövüş hazırlığı yapılıyor.

Canlandırın gözünüzde, binlerce meşale aydınlatıyor gecenin karanlığını. **Helen** için canını vermeye hazır birbirinden yakışıklı iki adam. Pırlıtlı zırhlarının içindeler. Müthiş bir sessizlik var ağırlığı bile hissedilen. Nefesler tutulmuş. Kurada ilk hamleyi yapma hakkı kazanan **Paris**'in darbesi bekleniyor.

İlk darbenin ardından diğer darbeler geliyor, kaybeden tam da **Paris** olacakken, **Afrodite** giriyor araya ve **Paris**'i savaş alanından kaçırıp **Helen**'i sıcak, güvenli kollarına teslim ediyor. **Menelaos** zaferini ilan ederek **Paris**'in sözünde durmasını ve **Helen**'i kendisine vermesini istiyor. Çünkü ona göre savaş alanından kaçan **Paris** yeniliyor. Ama elbette ki verilmiyor **Helen**. Öfkeli ve fırsatı yine kaçırmış **Menelaos** gerisin geri dönüyor kampa.

Bu arada Olympos Tanrıları tüm olanları yukardan izleyip taraf tutuyorlar, futbol maçı seyrediyor gibi.

Onlar yukardan keyifle izlerken aşağıda gereğinden fazla uzamış savaş bir ateşkesle durduruluyor, eh bu da işin heyecanını kaçırıyor Olympos'takiler için.

Zeus, Çekya

Taraf tutmaktan öte savaşa müdahale eden tanrı ve tanrıçalar da var biliyorsunuz. Mesela **Athena**.

Afrodite'e güzellik yarışması birinciliğini kaptırdığından beri nefret ediyor ondan. Biri Troya'yı destekledikçe sırf ona inat öteki de Yunanları destekliyor. **Zeus** ve **Hera** çağınıyorlar kızlarını, kararlarını söylüyorlar. "Sana çok iş düşüyor kızım, Troyalıların aleyhinde ne gerekiyorsa yap!" diyorlar.

Zaten **Athena**'nın canına minnet. "Hazır ateşkes varken bir hileyle düşürürüm ben bunları birbirine!" diyor ve işe koyuluyor.

Troyalıların yardımına gelmiş olan Likyalıların arasına karışıp **Paris**'in aklına giriyor durduk yerde ve **Menelaos**'a uzaktan bir ok atmasını istiyor ki bu ateşkes zamanında affedilmez bir hainlik.

Çocuk oku atıyor, ama **Athena** da ufak bir üflemeyle **Menelaos**'un öldürücü bir darbe almak yerine hafifçe yaralanmasını sağlıyor. Amaç **Menelaos** öfkelenip ateşkesi sonlandırsın.

Ve cümbür cemaat saldırıyor **Agamemnon** komutasındaki ordular Troya surlarına. Bu arada **Ares** var bir de. O da Troyalıların yanında.

Yani durum Savaş Tanrısı **Ares** ve Troyalılara karşı Bilgelik Tanrıçası **Athena** ve Yunanlar savaşına dönüşüyor.

Olay biraz da teke tek savaş halini alıyor galiba. Ordular keyif yaparken,

Ajax ile **Hektor**, **Diomedes** ile **Aeneia** gibi çiftler "çiftler savaşıyor" organizasyonuna katılıyor.

ŞÖYLE ŞEYLER OLUYOR...

Mesela bir keresinde **Ares**'in yardımıyla **Hektor** ve Troya askerleri, Yunanları gemilerine kadar püskürtüyorlar. **Hera** bunu görünce, **Athena**'nın altın arabasına kendi ölümsüz atlarını koşturtuyor. **Athena** ise babasının altın zırhını giyiyor, miğferini, kalkanını kuşanıp **Hera** ile athıyor savaş arabasına ve savaşa müdahaleye gidiyorlar.

Onların geldiğini gören **Diomedes**, aldığı cesaretle **Ares**'e mızrağını atıyor. **Athena**'nın yardımı olmasa o atış savaş tanrısına sinek vızıltısı gelir ama tanrıçasal destekle mızrak **Ares**'in zırhını deliyor ve kalçasından yaralıyor. Farkında mısınız bu mızrak, ok atmalar hep kalçadan yaralıyor nedense?

Ne oldu? Savaş, tanrı-tanrıça savaşına dönüştü!

ZEUS'UN KADER TERAZİSİ

Günler, aylar, yıllar böyle geçiyor. Artık her iki taraf da yılmış, yorulmuş.

Bir gün **Zeus** tüm tanrıları çağırıp bir günlüğüne savaşa hiçbir tanrının müdahale etmemesini söylüyor. Günlük savaş başlıyor, yine iki tarafta da kan gövdeyi götürüyor, yaralılar yerlerde sürünüyor. Günün tam ortası olmuş. **Zeus**, kader belirleyen altın terazisini

Jacopo Tintoretto, *Minerva (Athena) Mars'ı (Ares) Barış ve Refahtan Uzaklaştırıyor*.

çıkartıyor ve bu kez bir insanın değil, bir savaşın kaderine bakıyor. Ve görüyor ki Yunan tarafı ağır basıyor.

Durumu yukarıdan izleyen **Hera** ve **Athena**, Yunanlara son bir kez daha yardım etmek istiyorlar. **Athena** arabasına atıyor aşağıya inmek için ama tam Olympos'un kapılarında **Zeus** onu durduruyor ve hayata küsmüş olan

Akhilleus savaşa katılınca kadar Yunanlara destek olmayı yasaklıyor.

HAYDİ BAKALIM ŞİMDİ DE AKHILLEUS'U İKNA ET!

İkna etmek için tabii önce **Agamemnon**'un adamdan aldıklarını geri vermesi gerek. Bir de ikna hediyeleri lazım. Neler olabilir mesela?

Altın, değerli eşya, yeteri kadar esir güzel olur. Onlar tamam. Bir de **Briseis** var, el koyduğu esir kız. Allahtan o zamana kadar **Agamemnon** el sürmemiş kıza, aldığı gibi iadesi mümkün oluyor.

Bir heyet kurup gidiyorlar **Akhilleus**'un çadırına. Fakat **Akhilleus** geri adım atmıyor. Alishmış tembelliğe, çok özel arkadaşı **Patroklos** ile aylıklık yapıp lir çalıp, gününü gün, gecesini gece etmeye. "Olmaz!" diyor, başka da bir şey demiyor.

Feci bozuluyor **Agamemnon**, **Akhilleus**'un bu tavırlarına. "Kaprisli şımarık!" diye geçiriyor içinden. "E, ben daha sana ne yapayım?" diyor. Kendisi saldıracak Troya'ya ama Troyalıların ne planladığını bilmiyor. "Koskoca **Agamemnon** geri püskürtüldü!" denmesini düşünsenize. "Düşünmesi bile korkunç" diye düşünüyor tabii.

Sonunda Troya ordusuna bilgi almak amacıyla bir casus göndermeye karar veriyor.

ÖLÜMSÜZ ATLARI ÇALAN CASUSLAR

Casus olmak için en ideal kişi olarak kurnaz **Odysseus** ve **Diomedes**'i seçiyorlar.

Bu arada bir şey hatırlatayım. Troya da tek başına savaşıyor düşmana karşı. Yunanlar, Troya'nın etrafındaki ülkeleri talan ettikçe Troyalılar yeni dostlar ediniyor, ordularına ordu katıyorlar, "Dostumun düşmanı, düşmanımdır!"

durumu yani. Aslında mesele "Bugün Troya'ya yapılanlar yarın bana da yapılır." korkusu. "Yolun başındayken yok etmek gerek Yunanları!" diye düşünüyorlar bence.

Yani Troya için savaşıyor bir sürü ordu ve onlara ait kamp yerleri var şehrin civarında. Onlardan biri de **Trakyalılar**. O bölge askerlerini gözlerine kestiriyor müstakbel casuslarımız. Pek zayıf buluyorlar çünkü **Trakyalıların** savunmasını...

Hakikaten de gittiklerinde mışıl mışıl uyur buluyorlar askerleri. Kimi karısını, çocuklarını görüyor rüyasında, kimi annesini ve lezzetli yemeklerini. Başka şeyleri görenler de vardır da onu burada yazmayayım!

Ve tam o sırada hiç beklemedikleri bir sürprizle karşılaşıyor **Odysseus** ve **Diomedes**. O uyuyanlar arasında Thrakialıların meşhur kahramanı **Rhesos** ve rüzgâr gibi hızlı, ölümsüz beyaz atları var. **Rhesos** atları denen bu hayvanların özelliği Skamandros yani Troya yakınlarından denize dökülen Karamenderes Nehri'nde yıkanmış olmaları. Bu nehrin suları sayesinde yaralanmaz ve ölmez atlar haline gelmişler.

Diomedes "Fırsat bu fırsattır." deyip kallesçe olup olmadığına bakmadan **Rhesos**'u öldürüyor, **Odysseus** da atları çalıyor. Casusluğu falan unutup atları kapıp, geri dönüyorlar. Olsun, en azından elleri boş dönmüyorlar ya, değil mi?

ZEUS SANKİ İKİ TARAFLI OYNUYOR!

Atları ellerinden giden Troyalılar hop oturuyor, hop kalkıyor. Hücum hücum üstüne, iki tarafta da yine kan gövdeyi götürüyor. Yunanların çok önemli komutanları, Troya Kralı **Priamos**'un iki oğlu ölüyor. **Zeus**, Yunanlara yardım ediyor, bu sayede Yunanlar daha güçlü konumda savaşıyor. Komutanları, prensleri

ölen Troyalılar bayağı bir dağılıyor, hem de başlarında kral **Priamos**'un en büyük oğlu güçlü komutan **Hektor** olmasına rağmen. **Zeus** yine habercileriyle **Hektor**'a dayanmasını, direnmesini söylüyor. **Zeus**'un kendisini desteklediğini gören savaşçı yeniden canlanıyor, ordusunu da canlandırıyor. Hatta öyle ki **Agamemnon** yaralanıyor bu yeni saldırıda. O kadar canlanıyor yani!

Artık sıra komutanlara geliyor. Yıllardır süren savaşta bayağı bir asker ölüyor, asker sayısı azalıyor yani komutanlar da hedef haline geliyor. **Paris**'in attığı okla **Diomedes** yaralanıyor. Hani şu ölümsüz atları **Odysseus** ile çalan asker. **Odysseus**'un zırhı parçalanıyor ve yaralanıyor. Derken Troya askerleri Yunan askerlerinin kampına kadar geliyor. Savaşı kazanacaklar gibi görünüyör sanki. Tüm bunlara sebep olarak da **Akhilleus**'un savaştan uzak durması gösteriliyor Yunanlar arasında.

APOLLON'UN MOTİVASYON DESTEĞİ

Komutanların toparlanması ve askerlerin tekrar heyecanlanmasıyla yenilmiş Yunanların cesareti yerine geliyor, karşı saldırıya geçiyorlar. Hatta **Hektor**'u yaralıyorlar. **Hektor** can derdine düşüyor ve kaçmaya niyetleniyor. Fakat **Apollon** buna izin vermiyor, iniyor aşağıya, çekiyor **Hektor**'u bir kenara, konuşuyor uzun uzun. Toparlıyor kendini büyük savaşçı, kendine geliyor biraz, askerlerin arasına geri dönüyor.

Bu arada **Apollon** bir iyilik daha yapıyor Troyalılara. Tanrı ya sonuçta, Yunan kampının hendeklerini ve engellerini bir bir kaldırıyor bulundukları yerden. Cıscıbuldak kalıyor Yunan kampları.

ODYSSEUS, PALAMEDES'E KARŞI

Hatırlıyor musunuz, dokuz yıl önce bu saçma savaşa katılmamak için deli numarası yapmıştı **Odysseus**. **Akhilleus**'un çok özel arkadaşı **Palamedes** de onun rol yapıp yapmadığını anlamak için çocuğunu sabanının önüne koymuştu. Çocuğunu ezmeyip yönünü değiştirince de **Odysseus**'un deli olmadığı ortaya çıkmıştı.

İşte o yüzden nefret ediyor **Odysseus**, **Palamedes**'ten. Çünkü savaş sebebiyle hem karısı hem de çocuğundan yıllarca uzak kalıyor. Fırsat kolluyor hep, "Bir gün bir yerde intikamımı çok feci alacağım **Palamedes**'ten!" diye.

VE O VAKİT BU VAKİT...

Günlerden bir gün **Agamemnon**, **Odysseus**'u ordunun tahıl ihtiyacı için keşfe yolluyor ama **Odysseus** eli boş dönüyor.

Palamedes de, **Odysseus** ile dalga geçiyor ve daha iyisini yapabileceğini iddia ediyor. Sonra da gemilerle bir yerlere gidip ambarlar ağızlarına kadar tahılla dolu geri dönüyor. Adam sanki markete gidiyor. Ne güzel iş, git talan et, gel. Üstelik de bir sürü ganimetle geri dön.

Odysseus acayip bozuluyor bu işe. Aklına bir fikir geliyor **Palamedes**'ten intikam almak için. Bir esire **Priamos**'un ağzından **Palamedes**'e hitaben bir mektup yazdırıyor.

Ardından bir küp dolusu altını **Palamedes**'in çadırına gizliyor. Mektubu da öyle bir yere koyuyor ki **Palamedes**'ten önce başkaları bulsun diye. Öyle de oluyor, mektup **Agamemnon**'a ulaşıyor.

Mektupta **Priamos**, **Palamedes**'in kendisine yaptığı yardımlar ve muhbirlikler için teşekkür ediyor, "Bana yaptığın yardımlar için gönderdiğim altınlar eline ulaştı mı?" diye soruyor...

Çağırıyor **Palamedes**'i, adam inkâr ediyor ama kimse inanmıyor. Ve **Palamedes**'in taşlanarak öldürülmesine karar veriliyor.

İlk taşı da kim atıyor biliyor musunuz? **Odysseus**.

Bu durumu yukarıdan izleyen tanrılar çok kızıyor **Odysseus**'un yaptığına ve onu öyle bir cezalandırıyorlar ki savaş bittikten sonra uzun yıllar evine varamıyor.

ACILI BABANIN İNTİKAMI SAYESİNDE HER KADIN GÖNLÜNDEKİNİN KOYNUNDA

Babası duyunca oğlunun taşlanarak öldürüldüğünü hemen ilk gemiye atlayıp geliyor, **Agamemnon** ve diğerlerine oğlunun asla böyle bir şey yapmayacağını, olsa olsa bunun bir komplo olduğunu söylüyor. Ama kimseye dinletemiyor. Üstelik de azarlanıp, tartaklanıyor ve kovuluyor.

"İntikamım çok acı olacak!" deyip geri dönüyor acılı baba Yunanistan'a.

Ve ne yapıyor biliyor musunuz? Kocalarının yollarını gözleyen tüm

kadınlara, kocalarının esir kadınlarla günlerini gün ettiklerini, her gün başka kadınlarla yatıp kalktıklarını yayıyor. E, haliyle dokuz yıldır koca bekleyen kadınlara gün doğuyor. Herkes gözüne kestirdiği adamı yatağına alıyor. Yunanistan âlemler diyarı haline geliyor. O biçim âlemler hem de!

Agamemnon'un karısı

Klytemnestra bile uzun süredir peşinde olan **Aegisthus**'la beraber olmayı kabul ediyor. Gerçi **Agamemnon** dönünce hem karısını hem de âşığını öldürüyor ama olsun. Sanırım değmiştir öldüklerine. Öyle ya, dokuz yıldan sonra kim bilir neler olmuştur o kapalı kapıların ardında!

SARPEDON'UN ÖLÜMÜ...
AKHILLEUS! SIRA SANA GELİYOR
Troyalı komutan **Sarpedon** savaş sırasında ölüyor, buna çok üzülen **Zeus**, gökten yağmur gibi kan yağıdıyor. **Akhilleus**'un annesi **Thetys** de çok üzülüyor bu ölümüne. Çünkü bu komutanın ölümü çok önemli. Neden derseniz, kehanete göre **Sarpedon**'dan sonra **Hektor**, ondan sonra **Memnon**, sonra da **Akhilleus** ölecek.

TANRI VE TANRIÇALAR BİRBİRİNE GİRİYOR

Poseidon yaşlı bir komutan kılığına girerek **Agamemnon**'a cesaret veriyor, **Zeus** müdahale edemesin diye **Hera** onu uyutuyor, **Apollon**, **Hektor**'u yüreklendiriyor, bir Yunanlar,

Johann Heinrich Füssli, Uyku ve Ölüm Likyalı Sarpedon'u Alıp Götürüyor

bir Troyalılar öne geçiyor, savaş savaş olmaktan çıkıp tanrı ve tanrıçaların maçına dönüşüyor.

Hatta olay "İlk Yunan gemisini kim yakacak?" ya da "Troya'dan içeri ilk kim girecek?" gibi bahse tutuşmalara kadar gidiyor.

Bu arada da ilginç bir şey oluyor. "Savaşmam!" diye direten yenilmez savaşçı **Akhilleus** var ya, hani düşman askerlerin ve komutanların korkulu rüyası. Troyalıların Yunan kamplarına baskın yaptığı bir sırada **Patroklos**, **Akhilleus**'a gidip durumun ciddiyetini anlatıyor ve "Bari katılmıyorsun, şu mızrak ve kalkan işlemez zırhını ver de ben giyeyim." diyor.

Akhilleus ne zaman bu arkadaşının bir dediğini iki etmiş ki şimdi etsin. Hemen çıkarıyor zırhını, silahlarını **Patroklos**'a veriyor, hatta ölümsüz atı Xanthos'u ve himayesindeki karıncadan bozma sadık, çalışkan **Myrmidon**ları bile veriyor arkadaşına. Tabii dost karşılığında o ne istiyor ve alıyor orası biraz muammal

Ve **Patroklos** çadırından bir çıkıyor sanırsınız ki **Akhilleus**. Altın rengi güneş gibi parlayan zırhıyla, miğferiyle, silahlarıyla, şahlanan atıyla tanrıları bile kıskandıracak bir görüntü...

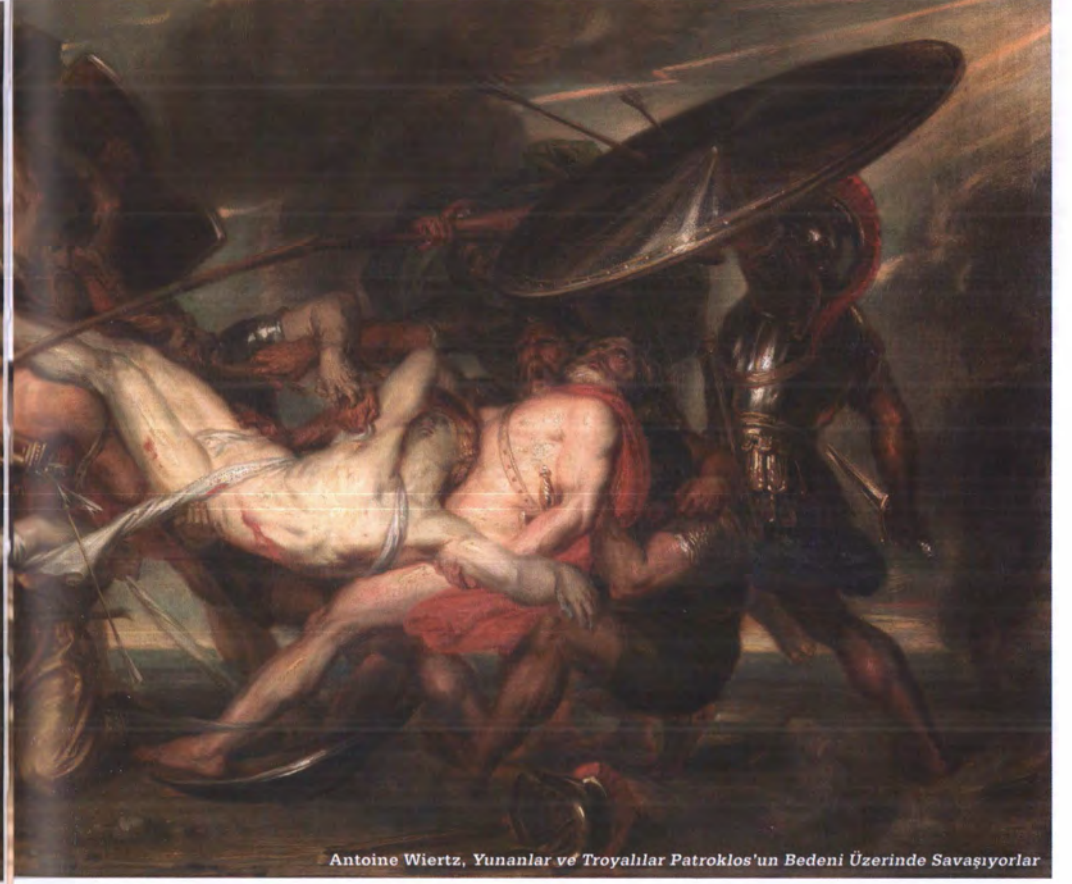
Tam da Troyalılar, Yunan kampının üzerinden geçmiş, gemileri yakacakken fark ediyorlar çakma **Akhilleus**'u. Ve **Patroklos**'u **Akhilleus** sanıyorlar.

Askerler o görüntüden öyle ürküyor ki bırakın gemileri yakmayı, ortadan

kaybolmaya çalışıyorlar. Neyse ki **Hektor** devreye giriyor, yatıştırıyor adamları.

Bu arada **Patroklos** da iyice havaya girmiş, **Akhilleus**'tan daha çok **Akhilleus** oluyor. Önüne geleni biçiyor, kesiyor, deliyor, öldürüyor, ta ki **Euphorbos** isimli Troyalı bir savaşçının mızrağına hedef olana kadar. Bilin

Antoine Wiertz, Yunanlar ve Troyalılar Patroklos'un Bedeni Üzerinde Savaşıyorlar

bakalım o zırh nasıl deliniyor? Hani hiçbir şey işlemiyordu? Aslında işlemezmiş de **Apollon** devreye girmeseymiş.

Patroklos'u **Akhilleus** zanneden **Hektor**, fırsat bu fırsat deyip arkadan yaklaşarak mızrağını saplayıveriyor. İşte bu darbe son darbe oluyor, **Patroklos** sizlere ömür. **Akhilleus**'un

ölümsüz atı da bakmış ki üstündeki adam yerde yatar. Erkekliğin onda dokuzu kaçmaktır deyip tozu dumana katarak Yunan kampına doğru tabanları yağıyor...

Troyalılar **Akhilleus** zannettikleri **Patroklos**'un cesedinin başına üşüşüyor. Amaç o muhteşem giysileri kapmak.

AKHILLEUS ÇOCUKLAR GİBİ AĞLIYOR

Kıyafetleri çıkarılınca, **Hektor** öldürdüğü adamın **Akhilleus** değil de **Patroklos** olduğunu görüyor. Zırhları, silahları toplatıp surların içine geri dönüyor ve sanki **Akhilleus**'muş gibi bir güzel giyinip kuşanıyor ganimetleriyle.

"Kötü haber tez yayılır" derler! dostunun öldüğü haberi **Akhilleus**'a yetiştirildiğinde o koca kahraman çocuklar gibi ağlıyor hıçkırığa hıçkırığa... Ve artık **Hektor**'un öldürülmesi zorunludur deyip savaşa katılmaya karar veriyor. Annesi **Tethys**, **Hephaistos**'a yeni silahlar yaptırıyor. Yoksa o halde savaşa girse ilk mızrakla ölüp gidecek. Neyse geliyor yeni muhteşem kıyafetler. Ama annesinin de iki gözü iki çeşme. Oğlu adım adım ölüme yaklaşıyor çünkü. Eğer **Hektor** ölürse sırada oğlu var.

Bu sırada **Akhilleus** savaş meydanında bir paçavra gibi yatan dostunun cesedine ulaşıyor. Atının terkesine koyup kamp alanına getiriyor. İda Dağı'ndan odunlar kestiriyor.

Arkadaşına saygısından kıvrıcık saçlarını tören için traş ediyor. Gece boyunca cesedi yıkayıp temizliyor, kokular ve baharatlarla tüm vücudunu ovuyor. **Patroklos** için 12 Troyalı tutsağı ve atlarını kurban ediyor. Dört canlı atı ve cesedi yakılacak odun yığınının üstüne yerleştiriyor. Sıra cesedin yakılmasına geliyor. Tanrılara yakarıyor **Akhilleus**

ve kuvvetli rüzgârlarla kül olana kadar yanıyor **Patroklos**.

Ve sonra ne mi oluyor? **Akhilleus** savaşa katılıyor.

TANRILAR SAVAŞIYOR, HEKTOR ÖLÜYOR

Athena kazanmak uğruna bir o yana bir bu yana koşturuyor. Savaş Tanrısı **Ares** askerlere cesaret veriyor. Nifak Tanrıçası **Eris** her iki orduda da fitne füculla kafa karıştırıyor. **Zeus**, Olympus Dağı'ndan gök gürlemeleri gönderiyor. Deprem Tanrısı **Poseidon** dünyayı zangır zangır titretiyor. **Poseidon**'un karşısına **Apollon**, **Ares**'in karşısına **Athena**, **Hera**'nın karşısına **Artemis**, **Hermes**'in karşısına **Leto**, demirci **Hephaistos**'un karşısına da Nehir Tanrısı **Skamander** geçiyor.

Durum feci. At ölüleri, kalkanlar, kılıçlar, diskler ve cesetler, **Akhilleus**'un arabasının tekerleklerinden kanlar damlıyor. Yerdeki kanlar, araba oturağının süslü kenarlarına kadar sıçırıyor. Savaşın yapıldığı meydanın yanında akan nehir cesetten geçilmez oluyor.

Ve nihayet, **Akhilleus** ile **Hektor** karşı karşıya geliyor. **Zeus**, **Hektor**'u kurtarmak istiyor, **Athena** ise **Hektor**'un ölmesini istiyor. **Akhilleus**, **Hektor**'u surlara yaklaştırmıyor, onu yordukça yoruyor ama **Apollon** sürekli olarak **Hektor**'un gücünü kuvvetini yerine getiriyor.

Paris Bordone, Athena Hephaistos'un Tekliflerini Alaya Alıyor

Akhilleus, Hektor'un giydiği zırhın dayanıksız noktalarını bildiği için en uygun noktadan saldırıp mızrağını **Hektor**'un boğazına saplıyor. Ve savaşın en büyük kahramanlarından, **Priamos**'un en büyük oğlu orada can veriyor.

Farkında mısınız, olayın kahramanları sırayla gidiyor. Filmin sonuna geldik gibi.

AKHILLEUS, HEKTOR'U SÜRÜM SÜRÜM SÜRÜNDÜRÜYOR

Akhilleus hayvanlara yem olsun diye çadırının önüne getirip bırakıyor **Hektor**'u. Ama neyse ki tanrılar bu çirkin harekete engel olup hayvanların cesede yaklaşmasına izin vermiyor. Hatta ceset çürümüyor bile, onların sayesinde öldüğü andaki gibi duruyor günlerce. Zaten güneş ışınlarına maruz kalmaması diye **Apollon** gökyüzünü bulutlarla perdeliyor. Yani tüm tanrılar seferber oluyor **Hektor** için.

Bakıyor ki **Akhilleus** istediği sonucu alamıyor, atlarını arabasına koşup **Hektor**'un ölüsünü yerlerde sürüklüyor.

Zeus yukarıdan oğlının yaptığı her şeyi görüyor, annesi **Tethys**'i çağırıyor. **Akhilleus**'un yaptıklarını anlatıp, "Çocuğuna çeki düzen ver!" diyor. Annesi de öyle yapıyor, oğluna kendisine gelmesini, bu rezilliğe bir son vermesini söylüyor. **Akhilleus** akıllı, tanrılara karşı gelecek değil ya? Biraz da **Zeus**'un duyacağı şekilde yukarı bakarak "**Zeus** ve Tanrılar'ın emrettiği neyse o

gerçekleşmelidir!" diyor ve vazgeçiyor yapacaklarından da yaptıklarından da.

ŞEREFLİ BİR ŞEKİLDE...

Priamos, **Akhilleus**'un insafa geldiğini öğrenince dolduruyor arabalara hediyeleri, çalıyor kapısını. Oğlunun cesedini vermesini, onu kendisine, oğluna ve **Akhilleus**'un şerefine yakışır şekilde defnetmek istediğini söylüyor.

Akhilleus üzülüyor bu gözü yaşlı, bezmiş babaya, içeri buyur ediyor. Birlikte yiyorlar, içiyorlar, dertleşiyorlar. Kabul ediyor babanın isteğini ve cesedi yıkatıp, giydiriyor, hak ettiği şekilde babaya teslim ediyor. Aralarında bir anlaşmaya varıyorlar.

12 gün savaş olmayacak; dokuz gün yas tutulacak, onuncu günün sabahı cenaze töreni yapılacak, on birinci gün mezar hazırlanacak ve son gün gömülecek.

Gerçekten de kararlaştırılan her şey sırasıyla yapılıyor. **Hektor** büyük bir törenle gömülüyor.

BIÇAK KEMİĞE DAYANIYOR, ALLAHTAN AMAZONLAR GELİYOR

Savaş savaş nereye kadar? Sıfıra sıfır, elde var sıfır. Ordular isyan edip ganimetlerinin yeterli olduğunu söylüyorlar. "Evde karılarımız, çocuklarımız bizi bekler. Artık dönelim!" diyorlar... Zor yatıştırıyor **Agamemnon** ve **Akhilleus** onları. Tam da o sıralarda

savaş tehditi altında kalmaktan ve her an Yunanlar yağmalamaya gelecek kaygısından bunalan Amazonlar çıkıp gelsin mi? Komutanların istediği bir göz Allah verdi iki göz misali hem savaşçı, hem kadın, hem güzel. On binlerce askerin arayıp da bulamadığı!

Amazonlar, bir de Yunanların özgür kadınlara duyduğu düşmanlık yüzünden onlardan nefret ediyorlar.

Troya'dan çok uzakta yaşıyorlar aslında Amazonlar. Karadeniz'in

güneyinde, bugünkü Çarşamba ile Ünye arasında bir yerlerde. Daha önceden de bildiğiniz gibi sadece kadınlardan oluşan Amazonlar, vahşilikleri ve acımasızlıklarıyla ünlü savaşçı bir topluluk. Ama olsun. Kadın kadındır diyor askerler!

Kadınlara gelince o kaba saba askerlere bir haller oluyor. Banyolar yapıyor, tıraşlar olunuyor, bitkilerden elde edilen kokular sürülüyor, bir kibar, bir nazik oluyorlar ki inanamazsınız!

Priamos bu beklenmedik misafirleri görünce çok mutlu oluyor. İhtişamlı atları, gösterişli iri ve kaslı bedenleri, göz alıcı kıyafetleriyle Troya'nın gözdesi oluyorlar bir anda. Kral, Amazonların kraliçesi **Penthesileia**'yı sarayına davet ediyor, ona en güzel odaları tahsis ettiriyor, kadına sanki kızıymış gibi davranıyor. Kraliçe de bu izzet-i ikramdan dolduruşa gelip krala, **Akhilleus**'un cesedini getirme sözü veriyor. Dediğine göre hem onu hem emrindeki her bir askeri öldürecek, üstelik de tüm gemilerini yakacak. Bayağı iddiaah vaatler!

İnsanüstü bir güçle mızrak atan, onun acımasız, korkunç kolunu henüz tanımayan kraliçe kendine güvenerek böyle bir yemin ediyor. Ama onun da yanından hiç ayrılmayan, gittiği her yere gelen, adeta korumaları gibi olan, çok güvendiği 12 Amazon'u var. Bunların içinde **Ainia** ve **Clete**, **Penthesileia**'ya en yakın olanlar. **Penthesileia** böyle bir yemin edince, 12'si birden ayağa kalkıp kraliçelerini destekliyor.

Ertesi gün ilk saldırılar başlıyor ve dakika bir Amazonlar, Sparta'nın ünlü generali **Machaon**'u öldürüyor. Yunanlar, alışık olmadıkları tuhaf savaş aletleriyle ve savaş teknikleriyle darmadağın oluyorlar ve feci bozguna uğruyorlar. Atlara ters binmeler, çılgılık atmalar, at üstünde ayağa kalkmalar, ağlar, diskler falan, neye uğradıklarını şaşırıyorlar.

Zaferle dönüyor saraya Amazonlar. Eğlence, kutlama derken gece geç

saatlerde odalara çekiliyorlar. Yediği onca yemek ve **Athena**'nın bir oyunu yüzünden kâbuslar görüyor o gece Amazon Kraliçesi. Rüyasında **Akhilleus**'la karşı karşıya gelinecek günün gelip çattığını görüyor.

Ertesi sabah ilk iş giyinip kuşanıyor, zırh, kalkan, mızrak, ok tam tek mil hazırlanıyor.

Kadının verdiği moralle Troyalıların her bir askeri canavar kesiliyor, biçip gidiyorlar Yunan askerlerini. Gemilere kadar ulaşıyorlar.

Tam o sırada zafer sarhoşu kraliçe, **Akhilleus**'un attığı mızrakla feci şekilde yaralanıyor. Bu beklenmedik olayla bütün savaş alanını şaşkınlık ve ölüm sessizliği kaplıyor. **Akhilleus** son darbeyi vurmak üzere kadının yanına geldiğinde güzelliğinden öyle etkileniyor ki yaptığından pişman olup kadını kurtarmaya çalışıyor. Ama kadın **Akhilleus**'un kolları arasında son nefesini veriyor. Öyle üzülüyor ki sanırsınız kollarında ölen çok sevgili ve özel arkadaşı **Patroklos**.

Savaş duruyor. Kadının cesedi ve silahları teslim ediliyor. Kusursuz bir törenle ceset yakılıyor ve külleri Amazonlara veriliyor.

Akhilleus öyle pişman ki büyük bir günah işlediğini düşünüp **Apollon**, **Artemis** ve **Leto**'ya pek çok insan ve hayvan kurban ediyor. Böylece günahlarından arınıyor.

AKHILLEUS, HABEŞİSTAN KRALI MEMNON'U BİLE ÖLDÜRÜYOR

Memnon, **Priamos**'un üvey kardeşi.

Hektor öldükten sonra "Akrobaya destek olmak lazım" diyerek büyük ordusuyla Troya'ya yardıma geliyor.

Memnon'un aslında ölmemesi gerek, çünkü o da ölürse sırada **Akhilleus** var. O malum kâhinlerin malum kehanetine göre... O yüzden karşı karşıya gelmesinler diye ikisinin de annesi yalvar yakar ikna etmeye çalışıyorlar çocuklarını. Ama çocuk işte, dediğim dedik çaldığım düdüğü, vazgeçmiyorlar. Sonunda **Zeus**'tan yardım istiyorlar. O da kader terazisine başvuruyor ve bakıyor ki hem **Memnon** hem de **Akhilleus** ölecek.

Bernard Picart, *Memnon, Eos ve Tithonos'un Oğlu*

Ve makus olay gerçekleşiyor. İki yenilmez savaşçı karşı karşıya geliyor, birbirlerini yaralıyorlar ama **Akhilleus** bir ânını yakalayıp **Memnon**'a o müthiş zırhındaki bir açıklıktan son darbeyi vuruyor. Ve **Memnon**'u öldürüyor. Krallarının, başkumandanlarının öldüğünü gören Habeş ordusu darmadağın oluyor.

KAÇINILMAZ SON: AKHILLEUS'UN ÖLÜMÜ

Akhilleus ertesi gün "İnceldiği yerden kopsun!" deyip büyük bir güçle Troya'ya saldırıya geçiyor ve şehrin kapılarına dayanıyor. Yukarıdan da **Paris** onu izliyor ve **Apollon**'un verdiği güçle yayını öyle bir geriye ki, bırıksa Olympos'taki tanrılara kadar ulaşacak. Dikkatle aşağıdaki hedefine nişan alıyor ve attığı ok keskin bir ışıqla **Akhilleus**'un tam topuğuna saplanıyor. Orası **Akhilleus**'a silah işleyen tek nokta.

Hani annesi **Akhilleus**'u ayak bileğinden tutup ölümsüz olması için onu Styx Nehri'ne sokmuştu ya. Suda ıslanmayan tek nokta işte o okun geldiği yer, yani annesinin tuttuğu yer. Günümüzde de oraya "Aşil Tendonu" diyor doktorlar.

Neyse, **Akhilleus** şaşkınlık içinde bileğine bakıyor, sonra hışımına oku çıkarıp çılgınca savaşmaya başlıyor, "Gitmeden önce ne kadar adam öldürürsem kârdır!" diye deli gibi

kılıçtan geçiriyor önüne geleni. Sonunda takatsiz kalıyor ve yığılıyor. Tarihin şimdiye kadar gördüğü, dünyanın gelmiş geçmiş en büyük savaşçısı yerde yatıyor, cansız bir vaziyette. Ve kehanet harfine harfine gerçekleşiyor.

Kalıyor geriye bizim çoban **Paris**. Kardeşi **Hektor**'un öcünü almanın sarhoşluğuyla atlıyor surlardan, çıkıyor güvenli duvarların arasından. Çıkmasıyla yaralanıp içeri taşınması bir oluyor.

Böyle geçiyor günler, savaş artık iyice sıkıcı hale geliyor, ortada doğru dürüst komutan kalmıyor çünkü.

Agamemnon, **Paris** ve **Odysseus**'u saymazsak tabii.

Bir Yunanlar, bir Troyalılar kaybedip kazanırken **Paris**'in de son günleri geliyor.

Bu sırada Yunan komutanlar arasında Troya'nın hiç düşmeyeceği konuşuluyor. "İyi mi kâhine soralım önümüzdeki günleri" deyip danışmaya gidiyorlar. Ve kâhinin söylediklerine şaşıp kalıyorlar.

Sonun başlangıcı için **Akhilleus**'un dokuz yaşındaki oğluna ve **Philoktetes**'e çok iş düşeceğini öğreniyorlar. Çünkü **Herakles** ölürken oklarını **Philoktetes**'e bırakmış meğerse. Hatırladınız mı bu adamı? Hani yarası iyileşmediği ve ordulara lanet getireceğinden korkulduğu için Lemnos Adası'na terk edilen savaşçı.

Odysseus ve **Diomedes**, bu ikisini getirmek üzere yola çıkıyorlar. Önce

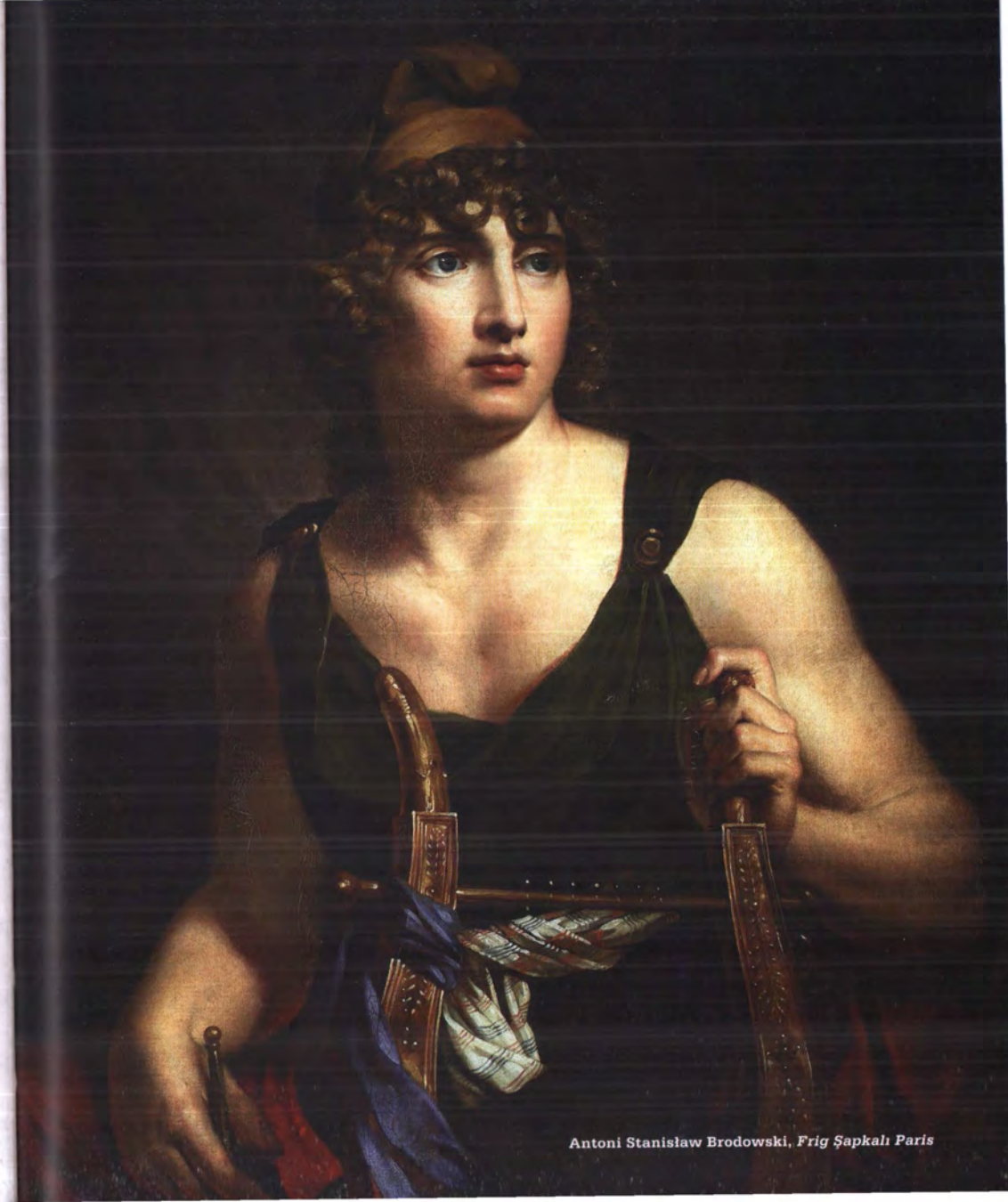
oğluna ulaşip babasının öcünü almaya ikna ediyorlar. Sonra da **Philoktetes**'i almak üzere Lemnos'a doğru yelken açıyorlar. Adamcağızı yıllardır terk edildiği adada bir mağarada yaşam savaşı verirken buluyorlar. Yarasından da hâlâ o dayanılmaz iğrenç kokular gelmeye devam ediyor. Adamlar uzun uzun konuşup ikna ediyorlar ve **Akhilleus**'un oğluna **Herakles** tarafından emanet bırakılan zehirli okları ve yayı vermesini sağlıyorlar. Sonra **Philoktetes**'i de yanlarına alıp geri dönüyorlar Troya surlarının yanı başındaki kamplarına.

Podaleirios isimli ünlü bir hekim ilgileniyor **Philoktetes**'in yaralarıyla ve hızla iyileşmesini sağlıyor adamın. Öyle hızlı iyileşiyor ki iksirler ve otlarla savaş meydanlarına bir çırpıda dönüveriyor **Philoktetes**. Adam savaşa nasıl susadıysa, oklarıyla ölüm saçıyor etrafa.

SIRA GELDİ PARİS'E...

Philoktetes, **Herakles**'in zehirli oklarından en zehirlisini **Paris**'e saklıyor. Karşı karşıya geldiklerinde **Paris**'in isabetsiz atışına karşılık onun attığı ok tam isabet ediyor.

Herakles'in bir zamanlar Lerne Canavarı'nın kanıyla zehirlediği okları **Paris**'i iyileşemez biçimde yaralıyor. Hekimler ne yapsa da faydası olmuyor ve maalesef **Paris** de hayata gözlerini yumuyor.

Antoni Stanisław Brodowski, *Frig Şapkalı Paris*

TROYA'NIN KORUYUCUSU ÇALINIRSA NE OLUR?

Savaş bir süre daha devam ediyor ama iki taraf da birbirine üstünlük sağlayamıyor yine. Bu işi savaşla değil zekâyla çözmek gerektiğine karar veriyor Yunanlar.

Söz etmiştim size daha önce, Troya'daki Athena Tapınağı'nda bulunan **Palladion** şehrin koruyucusu kabul ediliyormuş diye. Çünkü eser bizzat **Athena** tarafından sihirli hale getirilmiş. bu sayede şehre böcek, akrep, yılan ve hastalık gelemiyormuş.

Troya'nın düşmesi için işte bu eseri çalmak gerektiğine karar vermiş Yunanlar. Ve öyle de yapmışlar. Dilenci kılığında şehre giren **Odysseus** ve **Diomedes** biraz şansın, biraz da burun buruna geldikleri **Helen**'in yardımıyla ulaşmışlar **Athena**'nın koruyucusuna. "**Helen** neden böyle yaptı?" dersiniz, **Paris** öldü, koca da hâlâ onu istiyor. Buradan kurtulmanın vakti geldi de geçiyor diye düşünüyor. Bir de memleket özlemi var tabii.

Diomedes ve **Odysseus** hızla Troya'dan ayrılıp, **Agamemnon**'a götürüyorlar gizemli ganimetlerini.

GELELİM ŞU TAHTA AT MESELESİNE...

Öncelikle olanları kimse görmedi. Her şey yazılanlardan, çizilenlerden tahmin edilerek, biraz da hayal gücü kullanılarak günümüze kadar gelmiş.

Şu âna dek anlattıklarım da, şimdi anlatacağım da farklılıklar olması mümkün. Ben size en bilinen ve kabul görüleni anlatacağım ki diğerlerini duyduğunuzda sizin bildiğiniz en hakikisi olsun.

Athena'nın okuyup üflediği o küçük sanat eserinin Troya'dan uzaklaştırılmasıyla Troya halkının kentin yeni bir koruyucuya ihtiyacı olacağını tahmin edeceklerini düşünüyor **Odysseus** ve bir plan yapıyor.

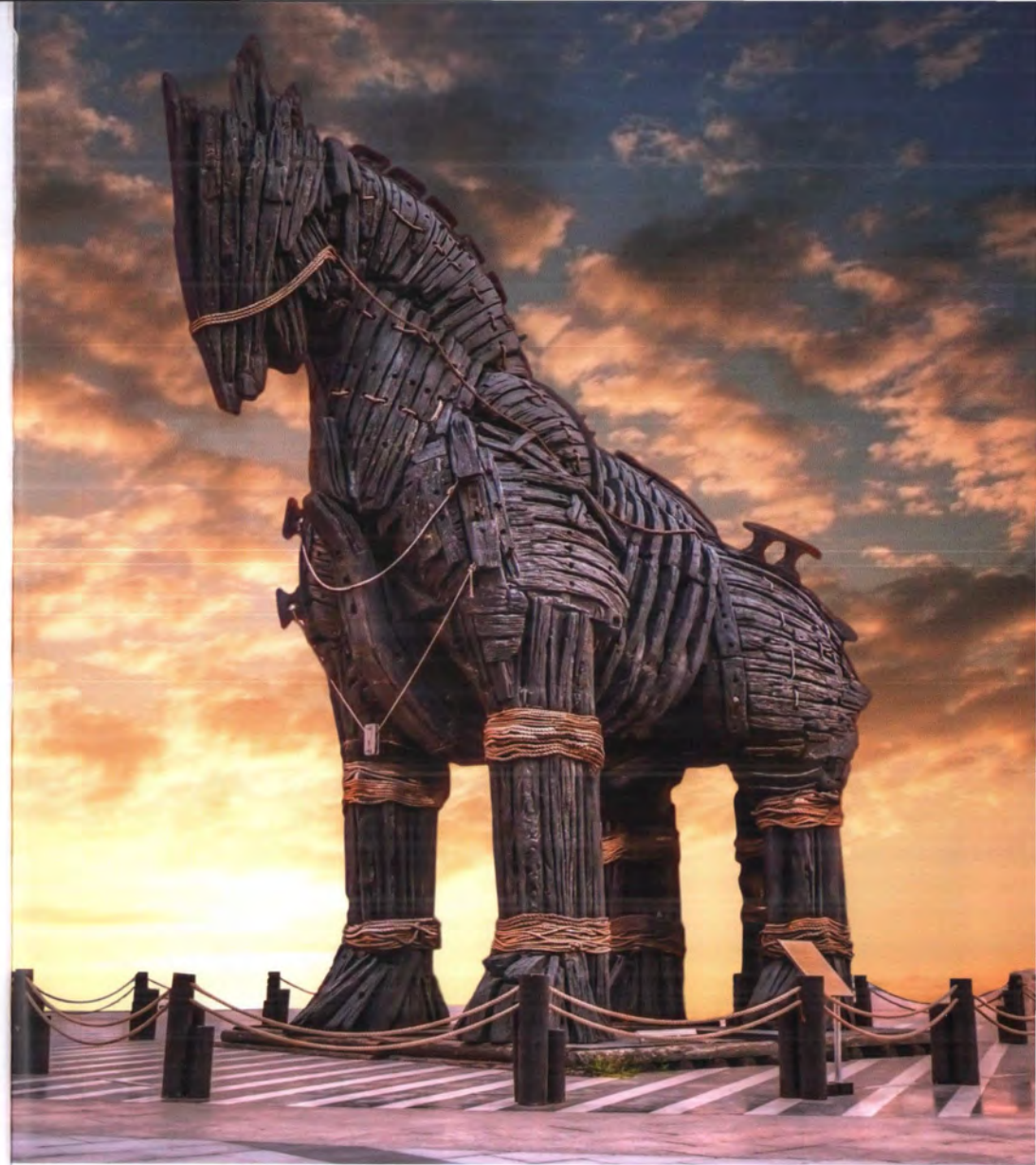
İşte burada bizim tahta at giriyor devreye.

Plan, şöyle: Yunanlar Troya'yı ele geçiremeyeceklerini düşünüp sessiz sedasız kampı toparlayıp geri dönmeye karar verecekler. Gemilerine binip gidecekler. Aslında gitmeyecekler de gider gibi yapacaklar. Donanmayı bizim Bozcaada'nın arka taraflarındaki koylara gizleyecekler.

Bu arada **Athena** tarafından okunup üflenmiş dev bir tahta at yapacaklar. Bu tahta at Yunan gemilerinin kazasız belasız memleketlerine gitmesini sağlayacak. Yani koruyucu bir at. Tıpkı kendilerinden çalınan rölyef heykelciğin koruyuculuğu gibi.

Bildiğiniz gibi bu tahta atın içerisinde askerlerin gizlenebileceği koca bir bölme var.

Plana göre şehirleri korumasız kalan Troyalılar bu atı mutlaka kalenin içine almak isteyecekler. Böylece şehirlerini korunmasız olmaktan kurtaracaklar.

Troy filminde kullanılan at maketi

İşte plan bu. **Odyseus** tüm detaylarıyla anlatıp planını ikna ediyor son kalan Yunan komutanlarını. . . Hemen bir ekip kuruluyor. Bir grup İda Dağı'ndan odun kesip getirmekle görevli, bir grup da bu odunlardan atı yapmakla sorumlu.

Ustalar gayet de gösterişli bir at yapıyor. Gösterişli yeleler, parlak değerli taşlı çakmak gözler, şahane bir de kuyruk. **Athena** da yardım ediyor onlara. Üç gün gibi kısa bir sürede bitiriyorlar atı. Ortaya çıkan eser çok memnuniyet verici.

Planın ikinci bölümü devreye giriyor ve **Akhilleus**'un oğlundan tutun **Menelaos**'a, **Odyseus**'tan ünlü hekim **Asklepios** ve kardeşine kadar pek çok önemli isim atın karnındaki gizli odaya yerleşiyor.

Sıra geliyor üçüncü aşamaya. Yunanlar, karanlık çökünce kamp yerini ateşe veriyorlar ki inandırıcı olsun. Ve gemiler birer birer yelken açıp uzaklaşıyor kıyıdan. Bunu gören Troyalılar, "Savaş bitti!" çığlıklarıyla sabahı sabah ediyor eğlencelerle.

Ertesi sabah ilk iş terk edilmiş kamp yerine gitmek için kapıları açıyorlar ve tahta atı görüyorlar. Kimse bir anlam veremiyor tabii bu koca ata. Ne işe yaradığını çözmeye çalışıyorlar. Tam da o sırada özellikle geride bırakılan **Sinon** isimli bir askeri buluyorlar. Türlü eziyetler yaparak atın ne için yapıldığını öğrenmeye çalışıyorlar.

Askerden edindikleri bilgi sonrasında yapılan müzakerede son kararı veriyor **Priamos**, "Şehri koruması için Troya surlarının içine alalım atı." diyor ve hayatının hatasını yapıyor.

Fakat at sur kapılarından daha büyük. Atı içeriye alabilmek için surların ve kapıların bir kısmını yıkıyorlar. Halkın alkışları eşliğinde şehrin sokaklarında gezdirip sonra da büyük meydana yerleştiriyorlar.

"Eh, bunu da kutlamak lazım!" deyip başlıyorlar eğlenmeye yine. Eğlenceler sabahın ilk ışıklarına kadar devam ediyor. Bebekler hariç içmeyen kalmıyor. Herkes körkütük sarhoş evlerine çekiliyor. Şehir sessizliğe bürünüyor.

Artık atın içindekilerin dışarı çıkma vakti geliyor. Büyük bir sessizlikle çıktuktan sonra nöbetçileri etkisiz hale getiriyorlar ve surların tepesinde bir ateş yakarak pusuda bekleyen donanmalara haber veriyorlar.

Tüm ordu Troya'ya doğru harekete geçiyor, işareti görüp kapıların açıldığını öğrenince.

Bu arada şehirdeki Yunan savaşçılar önlerine geleni öldürüp yağmaya, evleri ateşe vermeye başlıyorlar.

Ordunun da şehre girmesiyle olay tam bir katliama dönüşüyor. Zaferin sarhoşluğuyla **Odysses**us, **Hektor**'un eşi **Andromakhe**'nin kucagındaki minik çocukları **Astynaks**'ı surlardan atıyor.

Jacques-Louis David,
*Andromakhe Hektor'un
Bedeninin Yanında Yas
Tutuyor.*

Johann Heinrich Wilhelm Tischbein, *Helen ve Menelaos*

İşte bu tanrıların asla kabul etmeyeceği bir davranış. Etmiyorlar da zaten. **Odysseus**'un başına türlü felaketler sarıp karısına ve çocuklarına tam 10 boyunca kavuşamamasını sağlıyorlar.

Menelaos her şeyin müsebbibi karısı **Helen**'e kavuşuyor ve bütün bu olanlar sonrasında

Troya **düşüyor!**

KİM KİMDİR?

Aeacus	Asya Ruhları Yargıcı
Aether	Uzay ve Cennet
Afrodit	Güzellik
Aither	Işık
Apate	Hilekârlık
Apollon	Müzik, Sanat, Güneş
Arges	Şimşek
Artemis	Vahşi Doğa, Avcılık, Okçuluk ve Ay
Athena	Bilgelik
Briareus	Güç
Brontes	Gök Gürültüsü
Deimos	Terör
Dionysos	Şarap
Demeter	Bereket, Mevsimler ve Anne Sevgisi
Erebus	Karanlık
Eris	Fitne ve Fesat
Eros	Aşk
Gaia	Yeryüzü
Geras	Yaşlılık
Gyes	Dehşet
Hades	Yeraltı
Harmonia	Uyum
Helios	Güneş
Hemera	Gündüz
Hephaistos	Demircilik, Ateş, Volkan
Hera	Evlilik
Hermes	Habercilik
Hestia	Aile, Ocak Ateşi ve Sonsuz Ateş
Hyperion	Işık ve Güneş
Hypnos	Uyku

Iapetos	Ölümlülük, Yara ve Yaşam Süresi
Khaos	Boşluk, Düzensizlik, Hiçlik
Koios-	Akl
Kottos	Öfke
Krios	Savaş ve Barış
Kronos	Zaman
Metis	Hikmet, Akıl, Bilgelik, Erdem, Danışmanlık, Planlama
Minos	Avrupa Ruhları Yargıcı
Mnemosyne	Hafıza ve Hatıra
Momos	Alay ve Küçümseme
Moros	Kaçınılmaz Son
Nemesis	İntikam Tanrıçası
Nyks	Gece
Oizys	Bunalım ve Kaygı
Okeanos	Okyanuslar
Oneroi	Uykuya Düşleri Getiren
Ourea	Dağlar
Phobos	Korku
Phoebe	Gizem ve Kehanet
Pontos	Denizler
Poseidon	Denizler ve Depremler
Psyche	Ruh
Rhadamanthus	Minos Yunanlı Yargıcı
Rhea	Cinsel Bereket, Annelik ve Dağlık Bölgeler
Steropes	Parıltı
Tartarus	Yeraltı
Tethys	Yeraltı Suları
Thalassa	Deniz
Thanatos	Ölüm
Theia	Parlaklık ve Değerli Taşlar
Themis	Adalet ve Düzen
Uranos	Gökyüzü
Zephiros	Batı Rüzgârı
Zeus	Tanrıların ve İnsanların Babası

A

Abderos 220
 Acheron Nehri 235
 Admetos 86, 219, 220
 Adonis 116, 117, 118, 140
 Aeacus 67
 Aegina 168, 264
 Aeneias 313
 Aesir 28, 29
 Afrodit 19, 47, 60, 62, 65, 108- 110, 112, 114-
 118, 120, 124, 125, 127, 140, 141, 147, 151,
 152, 163, 165, 173, 191, 192, 278, 280, 293,
 294, 296, 298, 301, 304, 313, 316, 318
 Agamemnon 291, 292, 299, 300, 303, 304, 306,
 307, 309, 310, 313, 314, 316, 318-321, 323,
 324, 330, 334, 336
 Aglauros 174, 175
 Ağlayan Kaya 94, 95
 Aiakos 304
 Aigeus 243, 244
 Aigisthos 307
 Aillea 223
 Ainia 332
 Aither 54, 58
 Aithra 240, 241, 289
 Ajax 311, 314, 318
 Akheron 147
 Akhilleus (Aşıl) 102, 104, 110, 288, 300-307,
 309-311, 314-316, 319-321, 323, 324, 326-
 328, 330-334, 338
 Akrisios 254, 255, 262, 263
 Alektryon 112, 114
 Alkestis 219, 220
 Alkmene 82, 168, 198
 Alkyoneus 225
 Altın elma 230
 Amaltheia 130
 Amykos 156
 Androgeos 243
 Andromakhe 338, 339
 Andromeda 260, 262, 263
 Antaios 156, 230-232
 Antiope 168, 193, 248
 Apate 59
 Apollon 47, 84-90, 92, 94, 97, 110, 122, 124, 134,
 163, 164, 166, 188, 190, 201, 219, 220, 240,
 255, 306, 311, 314, 316, 322-324, 327, 328,
 330, 332, 333
 Arakne 175, 176
 Areion 139
 Ares 47, 110, 112-114, 117, 141, 163, 165, 166,
 172, 191, 192, 219, 223, 224, 230, 266, 280,
 318, 319, 328
 Argos 163-165, 178, 184, 186, 254, 255, 263,
 268
 Argus 186
 Ariande 245, 247
 Arisbe 289
 Arkas 104
 Artemis 47, 86, 87, 92-97, 104, 110, 114, 163-
 166, 168, 173, 193, 208, 210, 223, 296, 309,
 310, 328, 332
 Asklepios 219, 338
 Asopus 264
 Asphodel 147
 Asteria 47, 83
 Astynaks 338
 Asura 33

Athena 47, 74, 76, 90, 100, 114, 157, 159, 166,
 170-177, 191, 201, 215, 252, 254, 258-260,
 262, 263, 269, 270, 301, 304, 311, 318, 319,
 328, 329, 332, 336, 338
 Atlantis 80, 147
 Atlas 47, 73, 80-82, 122, 156, 165-167, 192, 196,
 229, 230, 232, 260
 Atreus 307
 Atum 38, 39, 40
 Audhumbla 27
 Augeias, Kral 212, 213

B

Baldur 29
 Bellerophon 264, 266-270
 Bentheskym 156
 Bident 147
 Bousiris 231
 Bragi 29
 Brahma 33, 34
 Buri 27, 28

C

Cacus 226
 Cadmus 188, 190-192
 Cassiopeia 263
 Celeus, Kral 143
 Cepheus 263
 Chimera 268, 270
 Clete 332

D

Daidalos 244
 Daidolos 217
 Damaru 35
 Danae 168, 254, 255, 257
 Daphne 87
 Deianeria 234, 236, 237
 Deimos 112, 192
 Delphin 156
 Demeter 47, 110, 127, 128, 132, 138-141, 143,
 144, 160, 162-166, 168, 192

Demophon 143
 Derkynos 226
 Despoina 139
 Deva 33
 Diomedes 110, 219-221, 310, 311, 313, 318, 320,
 323, 334, 336
 Dione 168
 Dionysos 47, 110, 166, 191, 210, 247, 272-275
 Doris 156

E

Echidna 67
 Eileithyia 192, 202
 Ekhidna 205, 207, 234
 Elysium 147
 Epimetheus 73, 78
 Epos 43
 Erebus 147
 Erebus 47, 54, 55, 57, 58, 60, 65
 Erigone 273
 Erikhthonios 174, 175
 Erinysler 105
 Eris 59, 102, 192, 292, 328
 Eros 47, 54, 55, 60, 62, 63, 65, 112, 139, 165, 181
 Etna Yanardağı 67, 110, 166
 Eumenidesler 280
 Europa 168, 188, 189, 190, 217
 Euryle 252
 Eurystheus 201, 202, 205, 207, 209-213, 215,
 218-220, 223, 224, 227, 229, 232, 234, 235,
 243, 254
 Eurytion 224, 225

F

Freyja 29
 Frigg 29

G

Gaia 47, 54, 55, 57, 58, 65, 67, 68, 70, 71, 76,
 82, 99, 105, 127, 129, 130, 132, 151, 162, 163,
 165, 166, 229, 230, 231, 232
 Galatea 118, 119

Ganymedes 168

Geb 39

Geras 59

Geryoneus 224, 225, 230

Gigantlar 105

Ginnungagap 26, 27

Glaukos 266

gorgon 172, 252

H

Hades 127, 128, 132, 138, 140, 142, 144, 146-148, 155, 160, 162, 163, 165, 166, 192, 220, 224, 234, 235, 252, 258, 264, 266, 289

Harmonia 112, 139, 191, 192

Hebe 192

Heimdall 29

Heka 38

Hekabe 289, 292

Hekate 141

Hekatonkheireler (Centimane) 69, 105, 160

Briareus 69, 71, 129

Cyes 69, 71

Kottos 69, 71

Hektor 293, 310, 311, 313, 318, 321, 323, 324, 326-328, 330, 331, 333, 334, 338, 339

Helen 289-292, 294-300, 310, 313, 316, 336, 340, 341

Helios 47, 112, 130, 141, 165

Hellespontos 278

Hemera 47, 54, 57, 58

Hephaistos 47, 76, 78, 108-112, 114, 117, 141, 147, 151, 172-174, 192, 201, 215, 226, 258, 301, 304, 328, 329

Hera 299, 304, 318, 319, 324, 328

Herakles 76, 79, 82, 110, 157, 193, 196, 198, 200-203, 205, 207-213, 215, 218-220, 223-227, 229-232, 234-237, 239, 240, 242, 243, 248, 254, 288, 289, 293, 294, 305, 306, 334

Hermaphrodite 124, 125

Hermes 47, 78, 84, 110, 120, 122-124, 127, 144, 163, 164, 166, 175, 184, 186, 192, 198, 199, 201, 207, 258, 266, 272, 328

Hermione 294, 298

Hermod 29

Hero 277, 278, 279

Herse 174, 175

Hesione 288, 293, 294, 300

Hesperidler 82, 258

Hestia (Vesta) 47, 114, 127, 128, 132-135, 138, 162, 166, 173

Hippolyte 222, 223

Hippolytos 248, 249

Hiranyagarbha (Altın Rahim) 32

Hodr 29

Homeros 43, 138, 180, 348

Horalar 177

Dike 177

Eirene 177

Eunomia 177

Hyakinthos 88

Hyperion 47, 71, 72, 162, 164, 165

Hypnos 47, 59, 184

I-İ

Ikarios 273, 291

Io 184, 185, 186

Iobates 268

Iphigeneia 308, 309

Iphikles 198, 200, 201, 207, 213

Iphinoe 231

Iapetos 71-73, 162, 164-166

Iasion 138, 139

İda Dağı 125, 150, 289, 292, 314, 328, 338

İdunn 29

İsis 39

Itys 280, 282, 283

K

Kallisto 104, 168, 193

Kalyke 310

Kassandra 293, 313

Kastor 289

Kekrops 174

Kentauros 210, 211, 237

Kepheus 260

Kerberos 67, 148, 165, 234, 235

Keroessa 186

Keryneia Geyiği 208, 209

Khaos 47, 52-54, 57, 58, 65, 67, 68

Kharitler 178

Aglaie 178

Euphrosyne 178

Kharoon 147

Kheiron 104, 211, 304

Khepri 40

Khrysaor 259

Klymene 73

Klytaimnestra 307, 309

Klytie 88, 89

Koios 47, 71, 72, 83, 162

Koios (Polos) 47, 71, 72, 83, 162

Kokytos 147

Kreon, Kral 201

Krios 47, 71, 72, 162, 164, 165

Kronos 71-73, 105, 108, 125, 127-132, 140, 149, 160, 162, 163, 165-167, 170

Kykloplar 70, 105, 110, 160, 165

Arges 70, 71

Brontes 70, 71

Steropes 70, 71

Kyknos 156, 230, 310

Kymatolege 156

Kymodoke 156

Kymopoleia 156

Kyparissos 89

L

Ladon 151, 208, 229, 232

Lamia 168

Laomedon 288

Leandros 277-279

Leda 168

Lerne Hydrası 206, 207

Lethe 147, 179

Leto 47, 83, 84, 86, 92, 94, 168, 328, 332

Lir 84, 90

Logos 43

Loki 29

Lykabettus Dağı 175

Lykomedes 249, 302

M

Maia 47, 122, 168, 192

Marsyas 90

Mebion 226

Medea 108, 243

Medusa 82, 172, 193, 234, 252-254, 257-260, 262, 263, 269

Megara 186, 201, 236

Melanippe 223

Meleagros 234

Melissa 152

Menelaos 292, 294, 297-299, 309, 313, 316, 318, 338, 340, 341

Menoites 224

Menoitios 47, 73, 80, 166

Metanira 143

Midas, Kral 90, 91, 122

Minos 67, 217, 218, 243-245, 248

Minotauros 244-247

Mitos 43

Moiralar 177

Atropos 177

Klotho 177

Lakheisis 177

Momos 59

Moros 59

Muspelheim 27

Müz 178

Müzler 90, 178, 180, 182

Erato 181

Euterpe 179, 181

Kalliope 180

Kleio 179, 181

Melpomene 181

Polymnia 182

Thalia 178, 179, 182

Terpsikhore 182, 183

Urania 176, 178

Urania 180, 182

Myrmidonlar 301, 304, 310, 311

N

Nemea Aslanı 204, 205, 207, 209, 240
Nemesis 47, 59, 168
Nephtys 39
Nereidler 156, 260
Nereus 156, 230
Nessos 236, 237
Nestor 294
Niflheim 27
Nike 311
Niobe 92, 94
Nut 39
Nyks 54, 55, 57, 58, 60, 65, 105, 147, 151
Nymph (Okeanid, Orman Perileri) 100, 105, 122, 125
Nysa Perileri 272

O-Ö

Odin 26, 28, 29
Odysseus 291, 292, 300-305, 307, 309-311, 313, 320, 323, 324, 334, 336, 338, 341
Oinone 293, 296
Oizys 59
Okeanos 47, 71, 73, 99, 100, 102, 104, 140, 147, 156, 162, 170, 178, 224, 225
Olympos Dağı 109, 110, 124, 134, 141, 146, 151, 165, 166, 180, 198, 237, 270, 328
Oneroi 59
Orestes 307
Orion 95, 97
Orthros 205, 224
Osiris 39
Othrys Dağı 165
Ourea 47, 57
Ölümler Ülkesi 29, 144, 146, 147, 234, 289

P

Palaimon 231
Palamedes 300, 301, 323, 324
Pandion 280, 283
Pandora 78
Pandrosos 174

Pasiphae 217
Patroklos 303, 304, 320, 326-328, 332
Pegasus 139, 259, 263, 267, 269, 270
Peirithoos 234, 289
Peleus 102, 104, 292, 304
Penelope 291, 300
Penthesileia 332
periler 18, 82, 90, 95, 108, 125, 151, 163
Periphetes 242
Perseidler 262
Alkaeus 262
Autokhthe 262
Elektryon 262
Heleius 262
Mestor 262
Sthenelus 262
Persephone 47, 117, 138, 140-146, 162-165, 192, 220, 234, 289
Perseus 202, 254, 255, 257-260, 262, 263, 269
Phaidra 248
Pharisos 231
Philoktetes 305, 334
Philomele 280-283
Phlegeton 147
Phobos 112, 192
Phoebe 47, 71, 72, 83, 162-164
Phorcys 102
Pigmeler 232
Plouto 168
Plüton 147
Plutos 139
Podarkes 288, 289
Pollusk 289
Polydektes 255, 257, 262
Polydoros 313
Polyksene 312, 313, 314
Polyphemos 157
Pontos 47, 57, 102
Poseidon 47, 83, 100, 102, 127, 128, 134, 138, 139, 146, 147, 155-157, 159, 160, 163, 165, 166, 170, 173, 192, 217, 223, 226, 230, 248, 252, 254, 259, 260, 305, 310, 324, 328

Prajapati 33
Priamos 288, 289, 292- 294, 300, 307, 311, 313, 314, 321, 323, 324, 330-333, 338
Prokne 280-283
Prometheus 47, 73-79, 166, 211
Protesilaos 310
Proteus 299
Prothei 223
Psyche 60, 62, 63, 65
Ptah 40
Pygmalion 118, 119
Pyrrhus 302
Pythia 202, 232

R

Ra 39
Radamanthys 217
Rhadamanthus 67
Rhesos 320

S

Sarpedon 217, 324, 325
Satirler 86, 168, 193
Selene 47, 164, 165, 205
Semele 47, 168, 191-193, 272
Sestos 278
Seth 39
Shiva 33-35
Shu 38, 39
Sinis 242
Sirenler 182
Sisyphos 264-266
Skamander 311, 328
Skiron 242
Stheno 252
Styks 100
Styks Nehri 104, 301
Stymphalos Gölü 214, 215

T

Tartarus 47, 54, 55, 58, 65, 67, 69, 70, 72, 82, 128, 147, 148, 160, 166

Taygete 168
Tebai 190-192, 198, 236
Tefnut 38, 39
Tek Gözlü Gri Kadınlar 259
Deino 259
Enyo 259
Pemphredo 259
Telamon 288, 293, 294
Telemakhos 300
Telephos 306, 307
Tenes 306
Tereos 280, 282, 283
Thalassa 47, 54, 58
Thanatos 47, 59, 147, 266
Theseus 234, 239, 240-249, 289
Thoosa 157
Thor 23, 26, 29
Thyestes 307
Titanisler 70, 73
Amphitrite 100, 156
Eurynome 100, 168, 178
Klymore 100
Metis 47, 100, 132, 168, 170, 172
Mnemosyne 47, 71, 162, 163, 165, 168, 179, 180, 182, 192
Nymph (Okeanid, Orman Perileri) 100, 105, 122, 125
Rhea 47, 71, 72, 127, 128, 130, 132, 162, 163, 164, 165, 170
Styx 147, 168
Tethys 47, 71, 100, 102, 103, 104, 147, 162, 170, 178, 292, 328, 330
Theia 47, 71, 162, 164
Themis 47, 71, 138, 162, 163, 166, 168, 177, 230
Titanlar 54, 57, 70, 72, 73, 80, 82, 102, 129, 160, 162, 163, 164, 165
Titanomakhia Savaşı 160
Trident 147
Trimurti 33
Triptolemos 143
Triton 156

Troilus 313
Troya (Truva) 59, 104, 173, 207, 232, 285, 287-
289, 292-294, 299-301, 304-307, 310, 311,
313, 314, 316, 318, 320, 321, 323, 326, 331-
334, 336, 338, 341
Typhon 67, 82, 205, 207, 224, 229, 234
Tyr 29

U

Uranos 47, 57, 68-72, 82, 99, 105, 110, 127, 129,
147, 160, 165

V

Vali 29
Vanir 28
Ve 28
Veda 32
Vidar 29
Vili 28
Vishnu 33-35

Y

Yeraltı Tanrısı 127, 146, 166, 252
Ymir 27, 28
Yüz Kollu Devler 165, 166

Z

Zeus 47, 54, 65, 67, 73, 74, 76, 78, 82, 83, 100,
102, 104, 109, 110, 114, 117, 122, 124, 127,
132, 134, 135, 138-141, 144, 146, 148-152,
155-157, 160, 162-168, 170, 172, 174-178,
180, 182, 184-186, 188, 191-193, 198-202,
217, 219, 226, 229-232, 237, 244, 254, 255,
264, 266, 269, 270, 272, 299, 304, 311, 316-
319, 321, 324, 328, 330, 333

KAYNAKLAR

Akman, Kubilay, *Ezoterik Yollar*
Albert, Liv, *Greek Mythology: The Gods, Goddesses, Heroes Handbook*
Apollodorus, *The Library Of Greek Mythology*
Armstrong, Karen, *Mitlerin Kısa Tarihi*
Asprem, Egil - Granholm, Kennet, *Ezoterizm*
Barreau, Jean-Claude, *Bütün Dünya Tarihi*
Bonnefoy, Yves, *Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü*
Brooksbank, Frank H., *Antik Mısır Hikayeleri*
Burket, Walter, *Antikçağ Gizem Kültleri*
Buxton, Richard, *Yunan Mitolojisi*
Can, Şefik, *Klasik Yunan Mitolojisi*
Eco, Umberto, *Antik Yunan*
Eliade, Mircea, *Dinler Tarihine Giriş*
Eliade, Mircea, *Mitlerin Özellikleri*
Erhat, Azra, *Mitoloji Sözlüğü*
Fagan, Brian, *Arkeolojinin Kısa Tarihi*
Fry, Stephan, *Mythos*
Gaiman, Neil, *İskandinav Mitolojisi*
Gombrich, *Sanatın Tarihi*
Hamilton, Edith, *Mitologia*
Hayes, Bernard, *Greek Mythology*
Holloway, Richard, *Dinin Kısa Tarihi*
Honour, Hugh, *Dünya Sanat Tarihi*
Homer, *İlyada*
Homer, *Odysseia*
Keith, A. Berriedale, *Hint Mitolojisi*
Napoli, Donna, *Treasury Of Greek Mythology*
Narçın, Ali, *Eski Mısır-Nil'in Ezoterik Ülkesi*
Stephenson, Neal, *Dünyanın Sistemi*
Vitruvius, *Mimarlık Üzerine*
Wilkinson Philip, *Efsaneler & Mitler*
Wilkinson, Richard H., *Eski Mısır'ın Bütün Tanrı ve Tanrıçaları*

Elinizdeki kitap çok iddialı! Serda Büyükkoyuncu'nun sihirli kalemi mitoloji gibi karmaşık ve entrika dolu bir dünyayı çok keyifli bir şekilde anlatıyor. Satırların arasında kaybolurken hem çok şey öğrenecek hem de çok eğleneceksiniz.

Hikâye anlatmak zor iş... Hele ki içinde mitoloji varsa daha zor. Bunu 1980'lerden beri hikâye anlatan bir profesyonel rehber ve tarihçi kimliği ile söylüyorum.

Her aşamasına şahitlik ettiğim ve hikâye anlatıcılığımın en güzel örneklerinden olan bu kitabın okurlarıyla buluşmasından çok mutluyum. Uzun zamandır Serda'nın birikiminin ve kalemindeki büyüün bir kitaba dönüştürmesi gerektiğine inanıyordum. Defalarca "Hadi!" demem gerekti ama değdi. Sayfaları çevirdikçe ne demek istediğimi daha iyi anlayacaksınız.

Serda tanıdığım en kültürlü, bilgili, esprili ve hoş sohbet insanlardan biri. Bilgiyi hem kullanır hem de paylaşıp ama kendini parlatmayı çok sevmez. Yıllardır Instagram hesabından takipçilerine eğlenceli ve eğitici bilgiler veriyor. Ve artık kitaplarıyla da okurlara ulaşacak.

"Tanrıların Aşk Hayatı" onun ilk kitabı ama devamı geliyor. Bu bir kitap serisi ve elinizde tuttuğunuz da serinin ilk eseri.

Sadece Serda'nın dostu değil kitabın editörü olarak diyebilirim ki bu sayfalardan öğrendiklerinize çok gülecek, çok şaşırarak ve kitabı elinizden bırakamayacaksınız.

Önce antik dünyaya giriş yapacak, sonra dünya mitolojisine tadımlık bir bakış atacaksınız. Ardından en kapsamlı ve en eğlenceli kısma geçip Yunan mitolojisinin engin sularına açılacaksınız. Dünya tarihinde bugün bile izleri görünen olaylara sahne olan birbirinden renkli hikâyeler okuyacaksınız.

Kendinize keyifli bir alan açın, kitabı elinize alın ve bitmesini istemeyeceğiniz bir yolculuğa çıkın. Antik çağlardan günümüze kadar evrene dair sorgulanan ne varsa, hepsine mitoloji gözünden bakmaya hazır olun.

Tanrılar dünyasına hoş geldiniz!

Saffet Emre Tonguç

195 00.1

ALFA

@alfakitap

alfakitap

f alfakitap

www.alfakitap.com

MITOLOJİ